

**ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ**

**Α Π Α Ν Τ Α
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ**

Εκονταία
ΠΑΝ. Κ. ΧΡΗΣΤΟΥ—ΣΤΕΡ. Ν. ΕΛΙΚΟΥ
Καθηγητῶν Πανεπιστημίου

Ἐπιμέλεια
ΒΑΣ. Σ. ΦΕΤΤΟΥΚΑ—ΘΕΟΔ. Ν. ΖΗΣΗ
Διδασκόντων τῆς Θεολογίας

**ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ**

ΤΟΜΟΣ 7

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ

Α'—Η'

Εισαγωγή—Μετάφρασις—Σχόλια
ΠΑΝ. Γ. ΣΤΑΜΟΥ
Ἑκπαιδικοῦ Γυμνασίου
Κείμενον: A. Wenger

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατὰ τοὺς πρώτους τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰῶνας ἡ Ἐκκλησία ἔνευε πολλῶν καὶ ποικίλων λόγων μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ ἐξετάσεως ἐδέχτο τοὺς καταγγελλομένους καὶ συναριθμοῦσθαι μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς καὶ λαβεῖν τὸ λίαν ὀφειλὸν τοῦ Χριστιανοῦ ἄξιωμα. Ὡς τοὺς ἐκτελεσθέντες ἐνωρίς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἴδμε τίς, ἢ τῶν καταγγελλομένων, τοῦτέστι τῶν ἐν δοκιμασίᾳ διακρινόμενων καὶ προπαρασκευασμένων νὰ δεχθῶσι τὸ ἅγιον Βάπτισμα καὶ οὕτω νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὸ θαυμάσιον τοῦτο ἀναδύημα, «ὅστις ἐστὶν Ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος στίλος καὶ ἄβυσσος τῆς ἀληθείας» (Α' Τιμ. 3, 15) καὶ «ἐκ πάντων τῶν ἀνθρώπων πάντων τῶν αἰώνων ἡ μόνη καθολὸς τῆς σωτηρίας».

Οἱ καταγγελλόμενοι, εἰς ἵσον κατάλογον ἀναγεγραμμένοι, ἐγένοντο δεκτοὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν, κατὰ τὴν 18^{ην} κανόνα τῆς ἐν Ἐλδίᾳ συνόδου. Ἐκτελεσθέντος οὕτως αὐτῶν, οὐχὶ ἕως καὶ πιστὰ τέκνα καὶ ἡδύνατο νὰ συμμετέχωσι τῆς ἁγίας καὶ παρίσταται εἰς τὴν λειτουργίαν τῶν καταγγελλομένων.

Ἡ ἐν τῇ ἐκείνῃ τῶν καταγγελλομένων παρεμότης ἦτο διαρκείας δύο μέχρι τριῶν ἐτῶν.¹ Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα καταγγέλλοντο, τοῦτέστι διδίδοντο διὰ τῶν ἐπὶ ταύτῃ τεταγμένων διὰ τῆς Ἐκκλησίας προσώπων, μὴ ἀπεκλεισμένων καὶ πᾶν λατῶν,² ὁριζήσαντες χριστιανικὰς ἀληθείας, ἀποσκοποῦσας «εἰς τὸ νὰ συγρῖψαι μὲν τοὺς καταγγελλομένους εἰς τὴν πίστιν τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἀποσκοποῦσαι δὲ αὐτοὺς ἐλευθεῖν τῶν βαισιδαυμονίων καὶ προλήψεων τῆς εἰδωλολατρικῆς κλήτης».

Ἡ καταγγελλομένη μέση διδασκαλία ἐνεπνεύετο κατὰ τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστήν εἰς τοὺς ἐκ τῶν καταγγελλομένων ἀπὸς τὸ φάσμα εὐφραυνόμενους, ἦτοι μέλλοντας νὰ βαπτισθῶσι, «φωτισθῶσι».

1. Χ. Ἀνδρόνικου, Δογματικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, Ἀθήναι 1907, σελ. 265.

2. Ἀποστολικὴ Διαταγὰς II', 12, Βιβλ. Ῥιζήνιον Κατέρων, Ἐκδοτικὸς Ἀποστολ. Διακονίας, Ἀθήναι 1855, τ. 2, σελ. 164. Περὶ αὐτοῦ ἐτολμοῦ, λόγος 40, PG 26, 400.

3. Τερτυλλιανὸς De idololatria II, De praescriptione haereticorum. «Ὁ διδάσκων εἰ καὶ λατρεῖ ἢ, ἄπειρος δὲ τοῦ λόγου καὶ τῶν τῶν αἰνῶν διδασκόντων» Ἀποστολικαὶ Διαταγαί, ἐνδ. ἀνωτ.

4. II. Τρεμπίλια, Καταγγελλοὶ ἢ Ἱστορία καὶ θεωρία τῆς Καταγγελλομένης, Ἀθήναι 1881, σελ. 82.

Γραμματεὺς Συντάξεως

Ἱερεὺς ΓΩΑΝΝΗΣ Κ. ΔΙΩΤΗΣ

Ἐφημέριος Ἱ. Ν. Ἀγ. Παναγολοῦνος Ἀχαρνῶν

ει», ἐπειδὴ τὸ βάπτισμα τῶν κατηχημένων «ἐξ ὕδατος» ἀναίεται τὸ πλείστον κατὰ τὴν νόκτα τοῦ Μ. Σαββάτου πρὸς τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, ὅτε τὸ ἅγιον Πάσχα τότε ἔφθι δὲ κυρίως καὶ τὸ θεοτόκος, εἰς δὲ προστεθῇ καὶ τὰ θεοφάνεια καὶ ἡ παντὴ κοινή».⁵

Οἱ ἐπιθυμῶντες λοιπὸν τὰ βαπτισθῆναι ἐβόλουν τὸ ὄνομα αὐτῶν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦτο πεποιημένην προεστῆσαν, ὅστις κατέγραψεν αὐτοὺς ἐν ὕδατι κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς ὠδηγοῦντο εἰς τὴν ἑρὸν Νάβη πρὸ τοῦ ἐπισκόπου τῇ συνοδείᾳ εὐκοιμήτου προσέπουσιν «ἐγγεγραμμένοι περὶ τῆς εὐλαβείας καὶ ἀγαθῆς διαθέσεως αὐτῶν». Ἐκὼς δὲ ἐπίσκεψας ἐκ τῆς ἑρῆνης, εἰς ἣν προέβαιον, ἐπέτιθετο περὶ τῆς εὐλαβείας τῶν διαδιδασκῶν τοῦ ὁποῦντος, κατέγραψεν αὐτοὺς ἐπιχειρήσεις εἰς τὴν ἐπισκοπὴν κατέλογον τὸν ἐμελλόντων φυλάττειν.

Ὅθεν καὶ ἔλην τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴν ἡρώοντο κατηχητικῆς διδασκαλίας συμπληρωματικῆς τῆς πρώτης· παρεχομένης κυρίως ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου ἢ τῶν ὑπὸ τοῦτο τιταμένων κληρικῶν, ἐγκαιρῶς ἰδίᾳ κατὰ τὴν Μ. Ἑβδομάδα. Ὅστις αὐθιγόνοντος εἰς τὴν ἐπίγνασιν τοῦ Θεοῦ (Κολ. 1, 10) καὶ περιστοιχίζοντος τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς καρδίας (Ἐφ. 1, 18), προσήρχοντο εἰς τὰ ἅγια Βάπτισμα τὴν νόκτα τοῦ ἁγίου Πάσχα πρὸ τῆς θαλάσσης λειτουργίας τῆς Ἀναστάσεως, ἥς τὴν λαμπρότητα ἐπέκειναν ἡ συμμετοχὴ τῶν νεοφωτιστῶν λαυκαίμων τῶν, κρατούντων λαμπράς ἀντημέρας καὶ πρῶτον προσερχομένων εἰς τὴν θαλῶν Κοιτίαν.

Καθ' ἑλὴν τὴν Διοικεινήσιμον Ἑβδομάδα ἐτίμητο εἰς τοὺς νεοφωτιστοὺς ἡ νεοφύτις, ὅστις καθ' ἡμέραν προσήρχοντο εἰς

5. «Ἐν τῷ Μεγάλῳ Σαββάτῳ ἐξ ὕδατος ἡ Ἐκκλησία ποιεῖν βάπτισμα περιέλαβεν, ὅτι τὸ βάπτισμα, τῆς ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου τύπος ἐστὶ τὰ δὲ Σαββάτον ἔκκειν πλεον ἐστὶ ταφῆς καὶ τῆς ἀναστάσεως» (Βαλαμῶν). Ἐκδοτικὸν Ἰ. Κωνσταντίνου Πάρισι, τ. 8, σελ. 218. Πρβλ. Ἀποστ. Διευκρίν. Ε', 19. Βιβλ. Ῥαλλήων Πατέρων... τὸμ. 2, σελ. 90.

6. Ὁμοιορικτὴν Σελίαν παρὰ Κ. Καλλινίκου, Ὁ Χριστιανὸς Καθὼς Ἀναστάντα 1921, σελ. 494. Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον πλὴς πρὸς τοὺς ἐκὼς κατέλαβεν εἰς τὸ ὅριον Βάπτισμα κατὰ τὴν νύκτα τῆς Μ. Ἑβδομάδας, καὶ ἡμέραν, καὶ ὅταν, καὶ σιγῇ, καὶ τὸ βραχὺ τῶν, PG 31, 494.

7. A. Wenger. Jean Chrysostome huit Catéchèses baptismales. Paris 1907, σελ. 74. Πρβλ. καὶ Κ. Καλλινίκου, Εὐδ. ἀνωτ., σελ. 480, 488.

8. Π. Τρεμέλ, Ἡ λειτουργία τοῦ Βαπτίσματος πάλαι τε καὶ νῦν, Ἀθήναι 1928, σελ. 68.

9. «ὅτι ἀκούειν τὰ περὶ Θεοῦ ἔστιν καὶ ἀκούειν τὰ περὶ κρίσεως» καὶ ἀκούειν τὰ περὶ Χριστοῦ καὶ ἀκούειν τὰ περὶ ἀναστάσεως. (Βιβλίου Ἱεροσολύμων, Προκατήχησις, § 8, 9). Πρβλ. καὶ Π. Τρεμέλ, Κατηχητικὸν... σελ. 48.

τὴν Ἐκκλησίαν φέροντας τὴν ἐμφύτιον ἐσθῆτα.¹⁰ καὶ ὅταν ἐν ὕδατι τῶν κατηχητικῶν ὁμιλῶν, καλούμεναι μυσταγωγικαί, δι' ἃν ἐμυσθῶντο εἰς τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας,¹¹ περὶ ὧν προηγουμένως ἐν ἐρίνῳ λόγῳ, ἔτα τῆς περὶ τούτων διδασκαλίας ὁδὸς στερεὰς τρέφει.

Ἡ κατήχησις τῶν νεοφωτιστῶν ἐπαρτάτο τὴν Κυριακὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἦν ὅτε ἀπέθετο τὴν λατρίαν ἐμφύτιον ἐσθῆτα, ἐκ τῆς καὶ ὀνομασθῆναι ἐν τῇ Δύσει Dominica in albis ἢ in albis depositis. Ὅστις ἰδεομενηθῆσαν αἱ περιφορικαὶ κατηχητικαὶ ὁμιλίαι τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τοῦ Κυρίλλου Τερροπόλεως «πολυτιμῶτον μνημεῖον ἐργασίας κατηχήσεως καὶ ἐργασίας ταύτης τῆς Ἐκκλησίας»,¹² τοῦ Θεοδώρου Μόλουσεως, τοῦ Κροσσόπου, τοῦ Γρηγορίου Νύσσου, τοῦ Αἰγυπτίου, τοῦ Πρέβλου Κωνσταντινουπόλεως¹³ καὶ ἄλλων.

Ὁ ἱερεὺς Κροσσόπου, ὅστις ἐπέ τις καὶ ἄλλος ἐβόλυντο καὶ εἰσαγγῇ πολλοὺς, καὶ εἰσῆλθον, εἰς τὸν Κυρίου τὸν νεφῶνα, ἀνακαθίσαντες πολλὰς κατηχητικὰς ὁμιλίας θὰ ἐξισφύνηται.

Ἐκ τούτων ἀρχικῶς ἦσαν γνωστὰ εἰς ἡμᾶς μόνον εἰς, αἱ ἐπὶ τοῦ Montauson ἐκδοθεῖσαι καὶ εἰς τὴν Pat. Gr. Migne, τ. 49, σελ. 223-240 περιληφθεῖσαι. Βραδύτερον ἐν ἔτει 1909 δὲ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Παρυπολίσεως ἀφηγητῆς τῆς νεοελληνικῆς γλώττης καὶ φιλολογίας Παπαδόπουλος Κωνσταντῆς ἀνέβη ἐν ἑλληνικῇ χειρογράφῳ τοῦ 10ου αἰῶνος τῆς Συνοδικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Μόσχας τρεῖς κατηχητικὰς ὁμιλίας τοῦ Ἀγίου Κροσσόπου, ἃς καὶ ἐξημερεύον ἐν τῇ βιβλίῳ αὐτοῦ, Varla Græca Sacra, Peterbourg 1909, σελ. 155-156.¹⁴

Πρὸ τετραετίας δὲ Ἀσσημνηστὴς πατὴρ Antoine Wenger ἀφηγητῆς τῆς ἐν Αὐλῇ τῆς Γαλλίας Θεολογικῆς Σχολῆς ἔβη ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τῶν ἑρῶν Μονῶν τοῦ Ἀθῆναι πρὸς ἀνέρεσιν ἔργων τοῦ Σευηριανοῦ Ῥαλλήων, ἀνέβη εἰς τὴν ἐπὶ ἀριθ. 6 κώδικα τῆς ἱερᾶς Μονῆς Στουρνηκίτης χειρογράφου τοῦ

10. «Πρὸ δὲ τῆς ἐμφύτιος ἐσθῆτος, ἡ λαμπρότης αὐτοῦ». Γρηγορίου Θεολόγου, Λόγος 40, 45, PG 36, 303.

11. Π. Ρομπότου, Λειτουργικὴ, Ἀθήναι 1909, σελ. 129. 128 καὶ A. Wenger, μν. ἔργ., σελ. 101.

12. Π. Τρεμέλ, Κατηχητικὸν... σελ. 56.

13. Π. Ρομπότου, μν. ἔργ., σελ. 128.

14. Τοῦ Πρέβλου Κωνσταντινουπόλεως ἀνακδόσεως Κατηχήσεως ἔχει συλλέξει ὁ A. Wenger. Ἐς μέλλει καὶ ἐκδοθῆναι. 128 μν. ἔργον αὐτοῦ, σελ. 81 ὅπου σελ. 2.

15. Ἐκτὶν καὶ τούτων ποιῆται λόγον ὁ A. Wenger (μν. ἔργ., σελ. 26-28), ἀναφέρει δὲ καὶ τοὺς ὅπου τῆς γνησιότητος αὐτοῦ συνηγοροῦντες λόγοι.

11ου αιώνας, παρίστανται έντις κατηχημαίς τού Ιεροῦ Χριστοστόμου, ὧν αἱ ἐντέλειαι ἀγνωστοί, ἀξ ἐξηκουσίων εἰς κριτικὴν ἐκδόσιν εἰς τὸν 50όν τῶν τῆς ἐκδόσεως Sources Chrétiennes¹⁶ ὑπὸ τὴν τίτλον Jean Chrysostome huit Catéchèses baptismales, inédites, Paris 1867, προσάσων μακρὰν ἐισαγωγὴν (σελ. 1-107).

Ὡς οὕτως ἔχον δάδονα Κατηχημαίς τού ἁγίου Χρυστοστόμου. Καὶ αἱ μὲν ἐν τῇ P.G. τῷ Migne ἀρραβάνονται, τὸ πρῶτον δὲ ἐκδόθησαν ὑπὸ τοῦ Βενεδίκτου Bernard de Montfaucon (1655-1741), κατηχημαίς πρώτη καὶ δευτέρα, δὲν ἀνήκουν εἰς τὸν αὐτὸν κύβλον. Ἀμφότεραι ἐξεφωνήθησαν ἐν Ἀντιοχείᾳ, ἡ μὲν καλουμένη πρώτη τριάντα ἡμέρας πρὸ τοῦ Πάσχα,¹⁷ ἡ δὲ δευτέρα δέκα ἡμέρας¹⁸ μετὰ τὴν προηγουμένην αὐτῆς, ὅν αὖτε ἀγνωστοί.

Ἐπειδὴ εἰς τὴν πρώτην ὁ Χρυσόστομος ἀπολογεῖται μὲ τὸ παρὶ θεοῦ ὅτι, μὲ τὸ ὅσον ἡγοράσθη διὰ μακρὸν αἰὶς τὰς παρὶ ἀνθρώπων ἡμέρας αὐτοῦ, ὁ Montfaucon φρονεῖ διὰ αὐτῆς ἐξεφωνήσθαι μετὰ τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ἥτις ἐν ἐτὶ 387, ὅπου ἀποικισαί: ὁ Tillemont (1677-1698). Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὴν ἐκδόσιν Migne ἐκδόθη μετὰ τῆς παρὶ ἀνθρώπων ἡμέρας. Ἡ ἀναμνηστικὴ δευτέρα ἐξεφωνήθη μετὰ τὸ 387, διότι πολεμικαὶ μὲν ἐν τῷ 387, ἀλλ' ἐν τῷ 388 ἐκφωνήθησαν ἡμέραι εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Ὁ δὲ αὐτὸς ἀπολογεῖται κατὰ τὴν κατηχητικὴν διδασκαλίαν, ἀλλ' εἶναι ἀμφότεραι ἐξ ἐκκλησίου διδασκαλίας καὶ παιδαγωγικαὶ ἡμέραι.¹⁹

Τὸ αὐτὸ χαρακτηριστὶς εἶναι καὶ αἱ ἐν τῷ Παπαδοπούλου Καραμίου ἐκδόθησαι τρεῖς κατηχημαίς ὅς ἐκδόθησαν 2, 3, 4. Ἀποστολὴν κύβλον ἡμέρων, ὧν ἡ πρώτη ἀγνωστοί, καὶ θεωροῦνται ἐκφωνήθησαι ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐν ἐτὶ 388.²⁰

16. Αἱ λίαν ἀργαίαι αὗται ἐκδόσεις ἀποβάνοντι ὑπὸ ἀντιρροῆς ἐν τριῶν ἐπιστῶν καθολικῶν πανευρωπαϊκῶν κατηχητῶν, φιλελλήνων καὶ φιλοκαθολικῶν, τῶν κ.κ. H. de Lubac, Jean Daniélou καὶ C. Mondésert, ὅτις τυγχάνει καὶ γενικοῦ Γραμματέως αὐτῆς.

17. «Ἀλλ' ἐν τριάντα ἡμέραις καὶ ἀποκατασταί: ἡμῶς οὐκ ὀφθαλμοῖς, ἀλλ' ὁ πῶν οὐρανῶν βασιλεὺς, εἰς τὴν ἡμῶν πατρίδα, εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἱερουσαλήμ» (P.G. 49, 338).

18. «Καὶ μὴ θεωρεῖται εἰ δέκα ἡμέρας διακρινόμενον μόνον τοῦς καρποῦς ἡλίου ἀποκατασταί: τὸν οὐρανῶν» (P.G. 49, 381).

19. Π. Τριμυκάλης, Κατηχημαίς..., σελ. 24.

20. A. Wenger, μν. ἐργ., σελ. 57. 66. Τοῦτο εἰσάγεται ἐν τῷ χωρίῳ τῆς 38ης ἡμέρας εἰς τὴν Γένεσιν τοῦ Χρυστοστόμου: καὶ τὸν Πάστορα τῶν Ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν... πολλὰ τὴν παραίνεσιν καὶ ἐκαστὴν πρὸς τοὺς νεοὺς τῆς χάριτος ἀφαισθεῖς ποιησάμενος (P.G. 55, 308). Αἱ ἡμέραι εἰς τὴν Γένεσιν ἀγίνονται τῷ 388. Λίαν ὁμοίως πᾶσι καὶ Κατηχημαίς αὗται καὶ ἐκδόθησαν τῷ 387. Εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς 38ης ἡμέρας πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ὁ Χρυσόστομος ἀναφέρει, ὅτι εἰς τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἔλαμνε λόγος περὶ τῆς κεφαλῆς Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, τῆς ἀποκατασταί: ἐξ αὐτῆς τὸν ὅραον. Τοῦτον ὅμοιως δὲν ἀναφέρει εἰς τὴν

Αἱ ἐν τῷ A. Wenger ἐκ χειρογράφου τῆς ἱερᾶς Μοῦσης Διαπονητικῆς ἐκδόθησαι ἐντὶ Κατηχημαίς ἡμέραις ἀποκατασταί: πᾶσι κύβλον κατηχητικῶν ἡμέρων ἀγνωστοί ἐκδόθησαι. Ἐχον παλαιὴν ἀρραβάντα αἱ τρεῖς πρῶται μὲ τὰς ἐν τῷ Παπαδοπούλου Καραμίου ἐκδόθησαι. Ἡ πρώτη μάλιστα εἶναι ἡ 38ης ἀριθ. 4 (τρίτη) εἰς τὴν ἐκδόσιν τοῦ Παπαδοπούλου Καραμίου, τυγχάνει δὲ γνωστῆ καὶ ἐξ ἀρχαίας λατινικῆς μεταφράσεως.²¹

Καὶ αἱ ἡμέραι αὗται ἐξεφωνήθησαν ἐν Ἀντιοχείᾳ μετὰ τὸν ἐτὸς 389-398. Αἱ ἐν τῷ ἀριθ. 4-8 εἶναι μυστηριαρχικαὶ καὶ ἐκδόθησαν ἡ 3' τὴν Κυριακὴν τοῦ Πάσχα, ἡ 4' τὴν Δευτέραν τῆς Διακαινησίμου, ἡ 5' τὴν Τρίτην, ἡ 6' τὴν Τετάρτην, ἡ 7' τὴν Παρασκευὴν καὶ ἡ 8' τὸ Σάββατον, ὅτε ἐλάμβανον πέραν αἱ μετὰ τὸ βάπτισμα ὁρῶν τῶν νεοκατασταί:, αὐτῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ διήρουν ἐντὶ ἡμέρας.²²

Περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἡμέρων τούτων ἡμέραι δὲ μακρὰν ὁ ἐντιμώτατος παρὶ τὸν Χρυσόστομον π. A. Wenger προβάλλων ἰσχυρὰ ἀποδείξεις, κυρίως ἐπιστολικάς.²³ ὅτι αὐτῶν οὐδεὶς ἀντιπολιτικὸς καταλείπει, ὅτι ἔχον πρὸ ἡμῶν ἐν ἀρχῇ ἀγνωστοί ἐργον τοῦ μαρτύρου τούτου τῆς Βασιλικῆς πατρὸς. Ἡ ἀνέγνωσις τούτων δὲ πάλιν καὶ τὸν ἀκριβὲς βαπτισμὸν ἀφαισθεῖ τὸν ἱεροῦ Χρυστοστόμου μαρτυρῶν, ὅτι αὗται ἐκδόθησαν ἐν τῷ στήματι ἡμέρας, αὐτῶν ἡ χάρις, κατὰ τὸν ἡμῶν, καθάπερ πορὸς ἐκλάμψαν, τὴν οὐρανῶν ἐκδόθησαι.

Τὰς ἡμέρας αὗτας ὁ A. Wenger, μετὰ τὴν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ αὐτῶν ἐκδόσει, χαρακτηρίζει ὡς τὴν μάλιστα ἀξιολογὸν συμβολὴν εἰς τὸ φιλογενὲς ἐργον τοῦ Χρυστοστόμου ἀπὸ τῆς ἀποχῆς τοῦ Montfaucon μέχρι σήμερα. ἥτις ἐπὶ δύο καὶ πλέον αἰώνων.²⁴

Ὁ δὲ ἐν τῶν κορυφαίων ἀποκατασταί: τῆς Ὁρθόδοξης Θεολογικῆς ἐπιστήμης, καθηγητῆς τοῦ Ἀθηνῶν Πανεπιστημίου καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν κ. Παν. Μπαρταλόπουλος θε-

προηγουμένην ἐν τῷ παρὶ ἀνθρώπων, ἀλλὰ εἰς τὴν 38' ἀριθ. 3 Κατηχητῶν τῆς πατρὸς Παπαδοπούλου Καραμίου § 19 ἐν κριτικῇ ἐκδόσει. Ὁ, γνωστοί αἱ εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἡμέραι ἐκφωνήθησαν τὴν Μεγάλην Τεσσαρακοστὴν τοῦ 387.

21. A. Wenger μν. ἐργ., σελ. 30 καὶ 108.

22. Ἰδὲ Κατηχητῶν ST, 24 καὶ A. Wenger, μν. ἐργ., σελ. 101.

23. A. Wenger, μν. ἐργ., σελ. 48-59.

24. A. Wenger, μν. ἐργ., σελ. 108. Τὸ παλαιὸν La Documentation Catholique, τ. LV 80-8-1958, No 1274 P. 439 κ. 1. Καταστήσει: τῶντες ὡς καλῶν ἀποκατασταί: ἐν τῇ Πατρολογία, τὴν Βασιλικὴν Τεσσαρακοστὴν, τὴν Κατηχητῶν καὶ Λειτουργικῶν.

οὐαί «λίαν ἐνδιαφερόντως καὶ ἀποδοτικῶς». Αὐταί, ὡς καὶ αἱ λοιπὴ Κατηχήσεις τοῦ Χρυσοστόμου, διαφέρουσι τὴν τοῦ Κυρίλλου Ἱεροσολίμου καὶ δύνανται νὰ χαρακτηρισθῶσι ὡς Κατηχήσεις ἀπὸ τὴν εὐριτέρου τῆς λέξεως σημασίαν. Ἐν αὐταῖς, ἰδίᾳ ταῖς μυστηριακαῖς, ἡ ἀσφαρμυλλοὶς κήρυξ τῶν θεῶν ἀληθειῶν «ὅτι ἐργαζήσεται πλεον ὡς μυστηριώδης, ἀλλ' ὡς αὐστηρὸς ἡθικολόγος καὶ διδασκαλὸς τῆς πνευματικῆς ζωῆς».²⁵

Διὰ τοῦτο ἐκτίς τῆς σπουδαιότητος, τὴν κέντηται ἀπὸ λαο-
τυργικῆς ἀπόψεως, ἐνέχουσι καὶ μεγάλῃ σημασίᾳ ἀπὸ ἀπόψεως
πνευματικῆς κατωρτισμοῦ καὶ οἰκοδομῆς ἐν Χριστῷ πάντων ἡμῶν,
τὴν ἀξιολογῶμεν νὰ λάβωμεν τὸ λίαν τιμητικόν, ὀφηδόν, ἀλλὰ καὶ
ἀπειθῆν τοῦ Χριστιανοῦ ἔθους, ὅπερ πολλαχρὸν ἐν αὐταῖς το-
νύκται. Εἰς τὴν παρόντα τὴν ἐκδίδονται αἱ διὰ τῶν Κατηχήσεων ἐπὶ
τῇ βάσει τοῦ κειμένου τῆς ἀπόψεως Sources Chrétiennes (τμή.
59).

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Γ. ΣΤΑΜΟΣ

Γνωματολόγος

25. ΘΕΟΛΟΓΙΑ, 95 (1956) 136. ΕΚΚΛΗΣΙΑ 35 (1958) 162. Dp.
Nouvelles du Mont Orthod. 27-28/1958.

26. A. Wenger, op. cit. 101. Παρ. 1. καὶ Les Etudes Avril
1958 P. 115.

27. Κατήχ. Α', 42, Β', 22 κ. α.

ΙΩΑΝΝΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ

ΟΜΙΛΙΑΙ ΚΑΤΗΧΗΤΙΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΑΙΝΤΑΙ ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ
ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΡΟΒΑΠΤΙΣΘΕΝΤΑΣ
ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΑΦΗΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

ΚΑΤΗΧΗΣΕΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΑΙΝΤΑΙ ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ

1. Εἰς καιρὸν καρδίας καὶ εὐπροσύνῃς πνευματικῆς πά-
ρα εὐρισκόμεθα. Ἰδοὺ μᾶς ἔλθον αἱ πολυπόθητοι καὶ ἀγα-
γάτητοι ἡμέραι τῶν πνευματικῶν γάμων. Πράγματι, δὲν θὰ
ἐσφαλῇ τις, ἐάν ὑπόμεινε γάμον τὰ δοκ τῶρα γίνονται καὶ
δοκ μόνον γάμον, ἀλλὰ καὶ σπαραταλογίαν, θαυμαστήν καὶ πα-
ράδοξον. Καὶ ὅς μὴ νοήσῃ τις, ὅτι ἀντίθετα εἶναι δοκ εἶπα,
ἀλλ' ὅς ἀκούσῃ τὸν μακάριον Παῦλον τὸν διδάσκαλον τῆς σι-
κουμένης, ὁ ὅποιος καὶ τὰς δύο αὐτὰς εἰκόνας μεταχειρίζε-
ται. Καὶ εὖ μὲν λέγει «Ἠρμώσαμιν ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθέ-
νον ἀνήν παρὰ τῇ τῷ Χριστῷ» (Β' Κορ. 11. 2), εἰς ἄλλο
δὲ μέρος, ὡς νὰ ὀπλίσῃ στρατιώτης, μέλλοντος νὰ ἐπάγουν
εἰς πόλεμον, λέγει πάλιν «Ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ
Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ἡμᾶς στήναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ
διαβόλου» (Ἐφ. 6. 11).

2. Σήμερον καρὰ, πράγματι, γίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν
καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. Διότι ἐάν δι' ἓνα ἁμαρτωλὸν μετανοῶντα
γίνεται τόση καρὰ (Λουκ. 15. 7), διὰ πλῆθος πόσον παλὺ, τὸ
ὅποσον μὲ μίαν ὁρμὴν τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἐπεριφρόνη-
σεν, εἰς δὲ τὴν πόλιν τοῦ Χριστοῦ ἐπέκεισε νὰ ἐγγισθῇ.
πολὺ μεγαλύτερα καρὰ γίνεται εἰς τοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς
ἀρχαγγέλους καὶ εἰς ἅσας τὰς ἀνω δυνάμεις καὶ εἰς ὅλα τὰ
ἐπὶ τῆς γῆς δημιουργήματα.

3. Ἀς οὖν ἀπαλθῶμεν λουτὸν ὡς εἰς νόμῳ, μέλλου-
σαν νὰ εἰσελθῇ εἰς νυμφικὸν θάλαμον. Καὶ εἰς οὗς μὲν θὰ
γνωρίσωμεν τοῦ νυμφίου τὸν μέγαν πλοῦτον καὶ τὴν ἄφα-
τον φιλανθρωπίαν, τὴν ὁποίαν δι' αὐτὴν δεικνύει, εἰς αὐτὴν
δὲ ἐπὶ ποῖα κακὰ ἀπαλλάσσεται καὶ ποῖα ἀγαθὰ μέλλει νὰ
ἀπολαύσῃ. Καὶ ἂν θέλετε, πρῶτον νὰ φανερώσωμεν πᾶν τὸ
ἄφορὸν εἰς αὐτὴν καὶ νὰ ἴδωμεν ποῦ αὐτὴ εἶναι καὶ εἰς ποῖον

κατάστασιν εὐρίσκεται, όταν ὁ νικητὴς τὴν δέχεται, ἐπειδὴ διὰ τοῦ τρόπου τούτου καλύτερα θὰ φανῇ τοῦ κοινοῦ τῶν δλων δεσπότου ἢ ἀπειρος φιλανθρωπία. Διότι δὲν τὴν ἐδέχθη σαγηνευθεὶς ἀπὸ τὴν ὑπακοήν της, οὔτε ἀπὸ τὸ κάλλος της, οὔτε ἀπὸ τὴν ἀκμὴν τοῦ σώματος αὐτῆς, ἀλλ' ἐνῷ ἦτο δοκιμὸς καὶ κατὰ ἄρσιν μορφήν καὶ ὑπερβολικῶς αἰσχροὶ καὶ ἐξ ἀλοκλήρου ρυτιπάρ, καὶ διὰ τὴν μετακλεισθῆσαν τὴν ἑκφρασίαν, ἐνῷ ἐκάλτετο εἰς αὐτὸν τὸν θόρυβον τῶν φαρτηρίων. Καὶ ἐνῷ ἦτο εἰς τοιαύτην κατάστασιν, εἰς τὸν νυμφῶνα τὴν εἰσήγαγε.

4. Ἀλλὰ κανεὶς, ἀκούων ταῦτα ἀπὸ ἡμῶς, ἢς μὴ τὰ ἐκλήθη ὑπὸ σαρκικῆν ἐπιποσὴν διότι περὶ τῆς ψυχῆς οὐς ἀμολοῦμεν καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῆς. Διότι οὔτε ἡ εὐρανομήκης ἐκείνη ψυχή, ὁ μακάριος Παῦλος, δὶαν ἔλεγε: «Ἡμεροῦμην ὑμῶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον ἀγνήν παρσσιφῆσαι τῷ Χριστῷ» (Β' Κορ. 11, 2) δὲν ἐννοοῦσαν ἄλλο τι, παρὰ ὅτι τὰς ψυχὰς ἐκεῖνας, ποὺ προσήλθον εἰς τὸν Χριστιανισμόν ὡς παρθένον ἀγνήν τὰς ἦντες μετὰ τὸν Χριστόν.

5. Τὴν ἀκριβὴ λοιπὸν ἐννοκὴν τῶν λόγων τούτων γνωρίζοντες, τώρα, ἢς μὴ ὁμῶς καθαρὰ τὴν προηγουμένην αὐτῆς ἀσκησίαν, διὰ τὴν θαυμάσιον τοῦ Κυρίου τὴν φιλανθρωπίαν. Τί, πρῶτον, δύναται νὰ εἴηαι παρὰ ἀσκητὴν ἀπὸ τὴν ψυχῆν, ἢ ὅποια τὴν πνευματικὴν θέσιν της ἀφοῦ ἐγκατέλειπε, καὶ τὴν ἀνωθεν εὐγένειαν ὡρὸς ἐλησιόνησε, λίθους, ἔθλα, ἄλογα ζῶα καὶ τὰ εὐτελέστερα ἀπ' αὐτὰ ἐπὶ καὶ ἀπὸ τὴν κνίσσαν καὶ τοὺς θρόμβους τοῦ αἵματος καὶ τοὺς καπνοὺς τῶν θυσιῶν τῆς εἰδωλολατρίας ἐπέτεινε τὴν ἀσκησίαν της. Διότι ἀπ' αὐτὸ προήλθε τὸ πλῆθος τῶν διαφόρων ἐραυμάτων ἡδονῶν, τὰ ἄσπερνα συμπτώσια, τὰ μεθύσια, αἱ ἐκκολασαί καὶ ἄλλα τὰ σιχηρά ἔργα, διὰ τὰ ὅποια καὶ οἱ ὄν' αὐτῶν τιμῶμενοι δαίμονες καίρου.

6. Ἀλλὰ ταύτην εἰς τοιαύτην κατάστασιν εὐρεσκόμενον καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ὄθουσαν τῆς κακίας κρημνισθῆσαν, ἰδὼν ὁ καλὸς μας Κύριος νὰ εἴηαι γυνὴ ἀρετῶν καὶ νὰ ἀσκησῇ, δὲν ἐλογώσατο οὔτε τὴν ἀσκησίαν αὐτῆς, οὔτε τὴν ὑπερβολικὴν τῆς πτωκείας, οὔτε τὸ μέγεθος τῶν κακῶν καὶ φανεράων τὴν ὑπερβάλλουσαν αὐτοῦ φιλανθρωπίαν τὴν ἐδέχθη εὐκαρίτως. Ἐκδηλώνων δὲ διὰ τοῦ προφήτου τὴν τοιαύτην αὐτοῦ διάθεσιν λέγει: «Ἀκούσον θυγάτηρ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου» (Ψαλμ. 44, 11).

7. Πρόσεξε ὅτι ἀπὸ τὴν ὀρχὴν ἀκόμη φανεράνεται τὴν ἀγαθότητά του, διότι κατεδέχθη νὰ ἀνομήαι θυγατέρα αὐτῆν,

ποὺ τόσο ἀπεκρίστηεν ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἰς τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας τὸν ἀειπὸν της παρέδωκε. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο λέγε ὅτι ὅταν σου, ἀλλὰ καὶ ὅτι οὔτε εὐθύνος ζητεῖ παρ' αὐτῆς διὰ τὰ ἁμαρτηματὰ της, οὔτε πικρίαν ἐπαδάλει, ἀλλὰ μόνον συμβουλεύει καὶ προτρέπει νὰ ἀκούσῃ καὶ νὰ θεσπῇ τὴν παραίνεσιν καὶ τὴν συμβουλὴν του, ὑποτασσόμενος νὰ λησμονῇαι τὰ δσα ἔπραξε.

8. Εἶδες τὴν ἀνάστροφον τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίαν; Εἶδες τὴν ὑπερβολικὴν αὐτοῦ κρημνισίαν; Τοὺς λόγους δηλαδὴ τούτους ὁ μακάριος ἀσκήτὴς ὡρὸν νὰ τοὺς ἀπυθύνειν εἰς ἄλλην τὴν οἰκουμένην, ἢ ὅποια τότε εὐρίσκετο εἰς κακὴν κατάστασιν. Καὶ ἡμεῖς δὲ τώρα εἴηαι εὐκαρία πρὸς ἐκεῖνους, ποὺ μετὰ πόθον ἐπεθύμησαν τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ταύτην στρατολογίαν ἔπρεξαν, τοὺς λόγους τούτους μεγαλοφώνως νὰ ἀπευθύνωμεν εἰς ἑκάστον τῶν ἐδῶ εὐρεσκόμενων ἀφοῦ μεταβάλλωμεν ὀλίγον τὸν προφητικὸν λόγον: «Ἀκουμένησατε οἱ νεοὶ τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται ὁλόκληρον τὸ παρελθὸν σου, λησμονήσατε τὰς ἐραυμάτους σινηθείας ποὺ εἴκατε ἀκούσατε καὶ κλῖναιτε τὸ αὐτὸ σου καὶ δεχθήτε τὴν ἀρίστην αὐτῆν νοουθεσίαν». «Ἀκούσον, λέγει ὁ προσήτης, θυγάτηρ καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου» (Ψαλμ. 44, 11).

9. Βλέπεις ὅτι τὴν ἰδίαν παραίνεσιν τὴν ὅποιαν ὁ προσήτης ἀπηθύνει πρὸς ἄλλην τὴν οἰκουμένην, ἀπευθύνωμεν καὶ ἡμεῖς σήμερον εἰς τὴν ἀγάτην σας. Διότι διὰ τῶν λόγων ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου τὴν εἰδωλολατρίαν καὶ τὴν πλάτην ἀνταγματοῦς ἐδῶλως καὶ τὴν λατρίαν τῶν δαιμόνων καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου, δηλαδὴ λησμονήσε τὴν προηγουμένην διαγωγὴν σου, ἢ ὅποια σὲ φώδηγενεν εἰς αὐτὸ τὸ ἀπρεπὲς καὶ ἀσκητὸν καὶ ἀνέναντον. Λησμονήσε ἄρα ἐκεῖνα καὶ ἄλλην ἐκείνην τὴν νοστορίαν διὰ τὴν ἀπὸ τὴν δάνοιάν σου. Διότι ἐάν τοῦτο μόνον κόμης καὶ ἀπομακρυνθῇς ἀπὸ τῶν λαόν σου καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου, δηλαδὴ ἀπὸ τῆς παλαιᾶς ζώης καὶ τῆς κακίας εἰς τὴν ὅποιαν κατεδουανθήης καὶ κατανάλωσας τὴν ἀκμὴν καὶ ζωτικότητα τῆς ψυχῆς σου καὶ τοῦ σώματος σου, θὰ ἐπιθυμήσῃ ὁ βασιλεὺς τὴν καλλονὴν σου.

10. Βλέπεις, ἀγαπητέ, ὅτι οἱ λόγοι αὗτοι ἀναφέρονται εἰς τὴν ψυχὴν; Διότι ἡ φυσικὴ ἀσκησία τοῦ σώματος ποτὲ δὲν δύναται νὰ μεταβληθῇ εἰς ὑπακοήν, ἐπειδὴ τὴ τῆς φύσεως ἔργα ἀκίνητα καὶ ἀμετάβλητα διέταξεν ὁ δημιουργὸς νὰ εἴηαι. Εἰς τὴν ψυχὴν ὅμως ἡ μεταβολὴ αὐτὴ καὶ εὐκαλὸς εἴηαι καὶ μετὰ μεγάλην εὐκέρειαν κατορθοῦται. Διὰ τῶν λόγων καὶ πῶς συμβαίνει τοῦτο; Ἐπειδὴ τὸ πᾶν ἐδῶ εἴηαι

έργων τῆς θελήσεως καὶ οὐ τῆς φύσεως. Διὰ τοῦτο εἶναι δυνατόν εἰς μίαν ψυχὴν, ποῦ δὲν ἔχει ὁρατὴν μορφήν καὶ εἶναι πάρα πολὺ ὁσκημος, ἔαν θελήσῃ ἀμέσως νὰ μεταβληθῇ καὶ εἰς τὸν ἀνώτερον βαθμὸν ὑπερόψης νὰ φθάσῃ καὶ ὁρατὴ πάλιν νὰ γίνῃ καὶ εὐπροσώπως καὶ εἶναι ἐπίσης δυνατόν, ἔαν ἀρελήσῃ, πάλιν εἰς τὴν ἐσχατὴν ὁσκημίαν νὰ καταπέσῃ. «Ὅτ' ἐπιθυμήσῃ λοιπὸν ὁ βασιλεὺς τὴν καλλονὴν σου, ἔαν σὺ ἀπομνήσῃς τὸ παρελθὸν σου, ἡ κοίτης λέγει ὁ προφήτης, ἐπὶν λαὸν σου καὶ τὸν οἶκόν τοῦ πατρὸς σου».

11. Εἶδες τὴν ἀγαθότητα τοῦ Κυρίου; Διὰ τοῦτο λοιπὸν οὐκ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ λόγου γάμον πνευματικὸν ἐκόλεσε τὰ δύο γινόμενα. Διότι καὶ ἐπὶ τοῦ γάμου τοῦτου τοῦ σαρκικοῦ δὲν εἶναι δυνατόν ἡ νεαρὰ κόρη νὰ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ ἀνδρός, ἂν δὲν ἀπομονώσῃ ἐκείνους, ποῦ τὴν ἐγέννησαν καὶ ἀνέθρεψαν, καὶ δὲν μεταφέρῃ ἀδύνατον τὴν σκέψιν αὐτῆς πρὸς τὸν μέλλοντα νὰ τὴν συζευχθῇ νυμφίον. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος Παῦλος, ὅταν ὁ λόγος τὸν ἔφερεν εἰς τὸ θέμα τοῦτο, μυστήριον τὸ πρῶτον ἐκόλεσε. Ἀφοῦ εἶπε: «Ἀντὶ τοῦτου καταλείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν» (Ἐφ. 5, 31-32) ἐνόησε τὴν δύναμιν τοῦ γινόμενου καὶ ἐκπλαγεὶς ἐφώνησε: «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶ» (αὐτόθι).

12. Καὶ πρῶτον εἶναι μέγα διότι ποῖα ἀνθρωπίνη δύναμις δύναται νὰ ἐνωθῇ τὴν φύσιν τοῦ συντελουμένου γεγονότος, ὅταν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν, ὅτι ἡ μορφοσυνθεμένη καὶ ἐντὸς τοῦ οἴκου παραμένουσα κόρη καὶ τῆς φροντίδος καὶ ἀνατροφῆς ἀξιοῦσα παρὰ τὸν γονεῖν της, ὅταν ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ γάμου, ἀμέσως καὶ οὐ μίαν στιγμὴν, λησμενεῖ τὰς μητρικὰς ὁδοὺς, ὅλας τὰς περιστάσεις, τὰς οἰκογενειακὰς συνθέσεις, τὸν δεσμὸν τῆς ἀγάπης, γενικῶς ὅλα καὶ ὅλην αὐτῆς τὴν οὐσίαν μεταφέρει πρὸς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον οὐδέποτε ἄλλοτε εἶδε, παρὰ ἐκείνην τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου. Τόσον δὲ πολὺ μεταβάλλεται, ὥστε ἐκεῖνον θεωρεῖ ὅτι εἶναι δι' αὐτὴν τὸν πᾶν, καὶ αὐτὸν νομίζει καὶ πατέρα καὶ μητέρα καὶ νυμφίον καὶ διὰ δύναται νὰ φαντασθῇ τις, καθόλου δὲ πλέον δὲν ἐνθυμεῖται ἐκείνους ποῦ ἐπὶ τόσα ἔτη τὴν ἀνέθρεψαν. Τόσον δὲ στενῶς εἶναι ἠνωμένοι οἱ δύο σύζυγοι, ὥστε δὲν εἶναι πλέον δύο ἀλλὰ ἓνα ὅλον.

13. Τοῦτο προέβλεπον μὲ τὰ προφητικά του μάτια ὁ πρωτόπλαστος ἔλεγε: «Ἀλλ' ἡ κληθήσεται γυνὴ ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρός αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη» ἀντὶ τοῦτου καταλείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν»

(Γεν. 2, 23-24). Τὸ αὐτὸ δοῦναι τις νὰ εἴπῃ καὶ διὰ τὸν ἄνδρα, διότι καὶ ἐκεῖνος λησμενῶν τοὺς γεννήσαντας αὐτὸν καὶ τὸν πατρικὸν τοῦ οἴκου, ἐνώνεται καὶ προσκολλάται εἰς αὐτήν, ποῦ συνάπτεται μετ' αὐτοῦ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην τοῦ γάμου. Καὶ διὰ νὰ δεῖξῃ εἰς ἡμᾶς ἡ θεία Γραφὴ τὸν μέγαν τοῦ γάμου συνεκτικὸν δεσμὸν, δὲν εἶπεν ὅτι θὰ ἐνωθῇ μετὰ τὴν γυναῖκα, ἀλλὰ θὰ προσκολληθῇ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ. Καὶ οὕτε καὶ εἰς τοῦτο ἠρκέσθη, ἀλλὰ προσέθεσε: «Καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν». Τὴν μαρτυρίαν ταύτην τῆς Γραφῆς ἀναφέρων καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγε: «Ὅστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σάρκα μία» (Ματθ. 19, 6). Τόσον στενῇ, λέγει διὰ τὸν λόγον τοῦτον, γίνεται ἡ ἐνωσις καὶ ἡ συνάρκη, ὥστε οἱ δύο ἀποτελοῦν ἓνα σῶμα. Λέγε μου, ποῖα ἀνθρωπίνη σκέψις δύναται τοῦτο νὰ φαντασθῇ καὶ ποῖα δύναμις νὰ κατανοήσῃ; Καλῶς λοιπὸν δὲν ἔλεγε ὁ μακάριος οὗτος διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης, ὅτι μυστήριον ὁ γάμος εἶναι; Καὶ δὲν εἶπεν ἄλλως μυστήριον, ἀλλὰ: «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστὶ» (Ἐφ. 5, 32).

14. Ἐάν λοιπὸν, προκειμένου περὶ αἰσθητῶν πραγμάτων, ὁ γάμος εἶναι μυστήριον καὶ μέγιστον μέγα μυστήριον, πῶς χαρακτηριζομένη ἀντίφωον τοῦ πνευματικοῦ τοῦτου γάμου δύναται τις νὰ εἴπῃ; Πρόσεξε λοιπὸν νὰ ἴδῃς, ὅτι, ἐπειδὴ εἰς τὸν πνευματικὸν τοῦτον γάμον ὅλα εἶναι πνευματικά, εἶναι ἀντίθετα μὲ ἐκεῖνα ποῦ γίνονται εἰς τὸν αἰσθητὸν γάμον. Διότι εἰς μὲν τὸν αἰσθητὸν γάμον κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ ἐδέχτο νὰ λάβῃ γυναῖκα χωρὶς προηγουμένης τὴν ἀφοσίωτά της καὶ τὴν σωματικὴν της χάριν μὲ ἀκρίβειαν νὰ ἐξετάσῃ καὶ διὰ μόνον ταῦτα, ἀλλὰ καὶ πρῶτα ἀπ' αὐτὰ τὴν οἰκονομικὴν της κατάστασιν.

15. Ἐδῶ ἡμᾶς τίποτε ἀπ' αὐτὰ. Διότι; Ἐπειδὴ πνευματικά εἶναι ὅσα γίνονται καὶ ὁ νυμφίος ὁ ἰδικός μας, ἀπὸ οὐρανῶν κινούμενος, τρέχει εἰς ἡμᾶς πρὸς σωτηρίαν τῶν ψυχῶν μας. Καὶ ἂν ἕως δὲν ἔχῃ ὁρατὴν ὄψιν, καὶ ἂν ἔχῃ ὁσκημον ἐμφάνισιν, καὶ ἂν εὐρίσκειται εἰς ἐσχατὴν πενίαν, καὶ ἂν δὲν ἔχῃ εὐγενὴ καταγωγὴν, καὶ ἂν εἶναι δοῦλος, καὶ ἂν εἶναι παραπεταμένος, καὶ ἂν εἶναι ἀνάπηρος, καὶ ἂν εἶναι θεοαρπόμενος μὲ φορτὴν ἀμαρτημάτων, καμμίαν ἐκρίβειαν ἐξέτασιν δὲν κάνει, οὔτε πληροφορίας ζητεῖ, οὔτε εὐθύναις ἀποστεῖ. Ἐδῶ ὁπλοδὴ ὑπάρχει δωρεὰ, γεννωσιωδία, χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὁ ὁποῖος δὲν ζητεῖ ἀπὸ ἡμᾶς τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον τὸ νὰ λησμενήσωμεν τὰ παρελθόντα καὶ ἐγγύμονα καὶ εὐσεβεῖς διαθέσεις νὰ ἔχωμεν εἰς τὸ μέλλον.

16. Ἰδοὺ χάρις ὑπερβολή! Ἰδοὺ μὲ ποῖον νυμφίον ἐνώνονται οἱ φουκαὶ ποῦ ὑπακούουσιν ἐκ τὴν κλήσιν αὐτῶν!

"Ας ίδωμεν τώρα, ἂν θέλετε, καὶ τὰ ἐπικόλουθα τοῦ γάμου τοῦτου τοῦ πνευματικοῦ. Ἀφοῦ εἰς τοὺς αἰσθητοὺς γάμους προάγειται καὶ δῶρα, καὶ τὸ μὲν δῶρα προσφέρει ὁ ἄνδρας, τὴν δὲ προίκα ἡ μέλλουσα αὐτοῦ σὺζυγος, εἶναι ἐπόμενον καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν γάμον κατὰ ἀνάλογον πρὸς αὐτὸ νὰ γίνεται. Διότι πρέπει ἀπὸ τὰ αἰσθητικὰ εἰς τὰ θεϊότερα καὶ πνευματικὰ νὰ ἀνηγγίζωμεν τὴν διάνοιάν σας. Ποία λοιπὸν εἶναι ἐδῶ ἡ προίκα; Τὴν ἄλλο παρὰ ἡ ὑπαικοὴ καὶ αἱ μέλλουσαι πρὸς τὸν σὺζυγον ὑποκροῖσεις; Καὶ ποῖα τὰ δῶρα καὶ ὁ νυμφίος πρὸ τοῦ γάμου προσφέρει; Ἀκουσε τὸν μακάριον Παῦλον, ὁ ὁποῖος μᾶς τὴν ὑποδεικνύει διὰ τῶν ἐξῆς λόγων του: «Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὴν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθάριος ἐν ἁγίῳ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν ἑκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν στίλβον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων» (Ἐφ. 5, 25-27).

17. Εἶδες μέγεθος δῶρων; Εἶδες ἀνεκφράστον ὑπερβολὴν ἀγάπης; «Καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς». Τοῦτο ποτὲ ἄνθρωπος δὲν θὰ ἐδέχετο νὰ κάμῃ, νὰ χύσῃ δηλαδὴ τὸ αἷμα τοῦ ὑπὲρ τῆς μελλούσης νὰ ἐνδοξῇ μετ' αὐτοῦ σὺζυγον. Ὁ φιλεῖθερος ποὺ ὅμως Κύριος, ἐνεργῶν σύμφωνα μὲ τὴν ἀγαθότητά του, κατεδέωκ' ἐν ὁπιοῦν τὸ μέγα τοῦτο καὶ παραδόξον πάθημα χάριν τῆς πρὸς αὐτὴν κηδεμονίας, διὰ τὴν ἀγίασιν διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος καὶ ὅπου τὴν καθάρισεν διὰ τοῦ λουτροῦ τοῦ ὁποῦστος, νὰ τὴν στήσῃ πληρίαν τοῦ ἑνδοξοῦ. Διὰ τοῦτο τὸ αἷμα τοῦ ἔχουσε καὶ σταυρὸν ὑπέμεινε, ἵνα καὶ εἰς ἡμᾶς δι' αὐτοῦ τὸν ἀγιασμὸν χάρις καὶ καθάριση διὰ τῆς τοῦ λουτροῦ ἀναγεννήσεως, καὶ αἰσθὴς ποὺ πραγματοποιήσονται ἦσαν ἐσπεριζόμενοι τμηρῆς καὶ δὲν εἶον καίμειον ὅτιον καὶ παρηγορίαν, νὰ τοὺς τοποθετήσῃ εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἑνδοξοῦ, καὶ νὰ ἔκουν κηλίδα ἢ ρυτίδα ἢ κατὰ τὰς τῶν τοιούτων.

18. Βλέπετε πῶς μὲ τὸ νὰ εἴπω καθάριση καὶ παραστήσῃ ἑαυτῷ ἑνδοξὸν τὴν Ἐκκλησίαν μὴ ἔχουσαν στίλβον ἢ ρυτίδα, εἰδίδωζεν ἡμᾶς ὅτι αὕτη πραγματοποιήσονται ἡμεῖς εἰς τὴν ἑκκλησίαν; Ταῦτα λοιπὸν ὅλα ἀσπετόμενοι, οἷς οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ στρατεύονται, μὴ ἀλέπετε τὸ μέγεθος τῆς ἰδικῆς σας ἀλλοιότητος, οὕτως νὰ συλλογίζεσθε τὰ πολλὰ σας ἁμαρτήματα· μᾶλλον δὲ μὲ ἀκριβοῦς αὐτὰ ἐξετάζοντες, καθόλου νὰ μὴ διατάσσετε, ἀλλὰ γνωρίζοντες τὴν γενναιοδορίαν τοῦ Κυρίου, τῆς χάριτος αὐτοῦ τὴν ὑπερβολήν, τὸ μέγεθος τῆς προσφερομένης δωρεᾶς, ὅσα κατεβῶντες ἐδῶ νὰ πολιτογραφηθῆτε, μὲ πολλὴν εὐγνωμοσύνην προσέλθετε καὶ ἀπαρνού-

μενοι ὅλας τὰς πῆκας τὰς πράξεις σας, μὲ ἀλόκληρον τὴν δόνησιν τῆς διανοίας σας τὴν μεταβολὴν σας ἐπιδείξατε.

19. Καὶ ἐπειδὴ ἐμάθετε καλὰ ποῖα εἶσθε καὶ εἰς ποῖαν κατάστασιν εὐρισκομένους ὁ Κύριος οὐς πληροῖται, καὶ εἰς ποῖαν ἐστὶν ἡμεῖς διὰ τὰς παραπτώματα, οὕτως νὰ ἐξετάσῃ τὰ ἁμαρτήματα, πρέπει καὶ οἱ οἱ εἰσφύετε τὸ ἴδιόν σας μετὰ καὶ νὰ ἐπιβεβαιώσετε ὅσα διὰ τῆς γλώσσης μόνον, ἀλλὰ καὶ διὰ ἐλλειπνοῦς διανοίας τὰς πρὸς αὐτὸν ὁμολογίας. «Κοιτᾶτε γὰρ, λέγει ἡ Γραφή, ποτεῖται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς αἰσθησίαν» (Ρωμ. 10, 10). Πρέπει δηλαδὴ καὶ ἡ διάνοια νὰ ἔχη στήρικτὴν στοθεράς εἰς τὴν εὐσθεῖ πίστιν καὶ ἡ γλῶσσα διὰ τῆς ὁμολογίας νὰ διακηρύσῃ τὴν στοθερότητα τῆς διανοίας.

20. Ἐπειδὴ δὲ ὁ θεμέλιος λίθος τῆς εὐσεβείας ἡ κίστις εἶναι, ὅς ὅς ἐπιμνην ὀλίγα περὶ αὐτῆς, ἵνα, ὅπου ἄρραγῇ καὶ ἀκλόνητος τοῦτον τοποθετήσωμεν, δυναθῶμεν ἐν συνεχείᾳ μὲ ἀσφάλειαν τὴν ἄληθιν ἀκοδομήν νὰ ἀκοδομήσωμεν. Πρέπει λοιπὸν οἱ ἐγγραφεῖς εἰς τὸ ἴδιόν τούτου πνευματικὸν στρέψαντα νὰ ποτεῖται εἰς τὸν Θεὸν τῶν ὁλων, τὸν πατέρα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸν αἰτίαν ὁλων τῶν πραγμάτων, τὸν ἀνεκφράστον, τὸν ἀπεριάντητον, ὁ ὁποῖος οὐτε διὰ λόγου, οὐτε δι' ἐνδοξάντων σκεῖται δύνανται νὰ κατανοηθῇ καὶ ὅστις ἀπὸ φιλεῖθερίας καὶ ἀγαθότητος τὰ πάντα ἐδημιούργησε.

21. Καὶ εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν Υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενοῦς, τὸν καθ' ὅλα ὅμοιον καὶ ἴσον πρὸς τὸν Πατέρα καὶ ἔκοντα τελείαν καὶ ἀπαράλλακτον τὴν πρὸς αὐτὸν ὁμοιότητα, τὸν ὁμοούσιον καὶ μὲ ἴσιν ὑπόστασιν γνωρίζοντες, τὸν ἀνεκφράστον, ὃς αὐτοῦ προσελθόντα, τὸν προαιώνιον καὶ τῶν αἰώνων δημιουργόν, ὅστις εἰς ὁστέρας· καὶ πρὸς τὴν ἰδικὴν μας σπηρίαν, βορρὴν δούλου ἀνέλασε καὶ ἄνθρωπος ὅτις καὶ συνανασταθῆναι μὲ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν καὶ ἐσταυρώθη καὶ κατὰ τὴν τρίτην ἡμέραν ἀνέστη.

22. Πρέπει τὰς ἀληθείας αὐτὰς νὰ ἔχετε στοθεράς ἀπολαμπάνας εἰς τὴν διάνοιάν σας, διὰ τὴν μὴ γίνεσθε εὐκόλως θύματα τῶν τεκνασιότητων τοῦ διαβόλου. Ἀλλὰ, ὅταν οἱ ὁπαδοὶ τοῦ Ἀρείου θέλουν νὰ οὐς ἐξαπατήσουν καὶ καταβάλουν, νὰ γνωρίζετε καλὰ, ὅτι πρέπει νὰ ἐκλείψετε τὰ αὐτὰ σας εἰς ὅσα λέγουσιν καὶ μετὰ παρηγορίας πρὸς αὐτοὺς νὰ ἀποκρίνεσθε καὶ ἀποδεικνύετε ὅτι ὅμοιοι κατὰ τὴν οὐσίαν πρὸς τὸν Πατέρα

1. Ἡ φράσις αὕτη ὅμοιον κατὰ τὴν οὐσίαν διὰ τὸν Υἱὸν τοῦ Πατρὸς τοῦ ἁγίου Χριστοῦ τὸν δὲν πρέπει νὰ παρεξηγῇ καὶ νομισθῇ, ὅτι ὁ Χριστὸς ὁμοῖος εἶναι τοῖς ὁμοιωμένοις μὲ τὸν Ἀρείον· Βασίλειον καὶ Λαοδικαίος ἠρώτησαν, διότι, ὡς ἀκριβέστερον εἶπω, θεωρεῖ τὸν Υἱὸν ἴσον

είναι ὁ Υἱός. Αὐτοὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς εἶπε· «Ὅσοι οὖν ὁ Πατὴρ ἐγείρει τοὺς νεκροὺς καὶ ζῶστικοί, οὕτως καὶ ὁ Υἱὸς οὕτως θέλει ζῶστικοί» (Ἰωάν. 5, 21) καὶ διὰ πάντων ἀποδεικνύει ὅτι ἡ δύναμις τοῦ εἶναι ἔστι πρὸς τὴν δύναμιν τοῦ Πατρὸς. Ἄν δὲ ὁ Σαββῆλλος ὅψ' ἑτέρου θέλησῃ νὰ σὺς νοθεύσῃ τὰ ὕγια δόγματα, συγγένην τὰς ὑποστάσεις, καὶ εἰς αὐτοῦ τὰς διδασκαλίας φράξῃ τὰ πύργια σου, ἀγαπήνῃ, καὶ διδάξῃ τοῦ δι' ἡμῶν οὐσίας Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος εἶναι μία, τρεῖς δὲ αἱ ὑποστάσεις. Ὅστις ὁ Πατὴρ οὐκ εἶναι δυνατόν νὰ ἀνομασοῖ, οὕτως ὁ Υἱὸς πατήρ, οὕτως ὁ Πνεῦμα τὸ ἔργον ἄλλο τι, παρὰ τοῦτο, ἀλλ' ἑκαστος εἰς τὴν ἰδίαν ὑπόστασιν μένων ἔχει τὴν ἴσην δύναμιν.

23. Πρέπει ἀκόμη καὶ μίαν ἄλλην ἀλήθειαν νὰ ἔχετε προσηλωμένην εἰς τὴν διανοίαν σας, ὅτι δηλαδὴ καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει τὴν αὐτὴν πρὸς τὰ ἄλλα πρόσωπα ἰστίαν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς πρὸς τοὺς μαθητάς του ἔλεγε· «Πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. 28, 19).

24. Εἶδες ὁμολογίαν τελείαν; Εἶδες διδασκαλίαν ποῦ δὲν ἄφινει κομμίαν ὁριζοβαλῆν; Κανείς λοιπὸν ἂς μὴ σὲ ταράσσῃ τοῦ λοιποῦ εἰσάγων εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας δόγματα ἐπινοήσεις τῆς διανοίας τοῦ καὶ τὰ δρόθα καὶ ὕγια δόγματα θολώνων, ἀλλὰ νὰ ἀποφεύγῃς τὰς συναστροφὰς τῶν τοιοῦτων ἀνθρώπων, ὅπως τὰ δηλητηριώδη φάρμακα. Διότι αὐτοὶ εἶναι κατακρεπτικώτεροι ἀπὸ ἔλαιον, ἐπειδὴ ἡ θλάση τῶν δηλητηρίων δὲν καταστρέφει, παρὰ τὸ σῶμα μόνον, ἐνῶ αὐτοὶ καταστρέφουν αὐτὴν τὴν ψυχὴν, μετακάνοντες τὴν αἰσθηρίαν τῆς. Διὰ τοῦτο πρέπει εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ ἀποφεύγετε τὰς τοιαύτας αὐτῶν ὁμιλίας, μέχρις ὅτου θανατηθῇτε, μὲ τὴν πύρετον τοῦ χρόνου, ἐξημελιζόμενοι καλὰ μὲ τὰ πνευματικὰ ὅπλα, τὰ ὅποια εἶναι αἱ ἀπὸ τὴν θείαν Γραφὴν προερχόμεναι μορφῆς, νὰ ἀνασκυλῆτε τὴν ἀναίσκυντον αὐτῶν γλῶσσαν.

25. Καὶ διὰ μὲν τὰ δόγματα τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἀκρίβειαν γινώσκον θέλομεν νὰ ἔχετε καὶ σταθερὰς, καραγμένα εἰς τὴν διάνοιάν σας νὰ τὰ κατέχετε. Ἐπειδὴ ὅμως πρέπει, ἐκείνοις ποὺ ἔχουν τοιαύτην πίστιν, νὰ τὴν ἐκδηλώνουν καὶ νὰ λαμβάνουν διὰ τῶν ἔργων των, εἶναι ἀνάγκη καὶ περὶ τούτου νὰ

τὸ Πατὴρ καὶ ἀπαράλλακτον ἔχοντες τὴν πρὸς αὐτὸν ὁσιότητα, ἡμεῖς οὖν καὶ εἰς τῆς ὑποστάσεως γινώσκοντες. Καὶ κατετίθη ἡ μὲν οὐσία Πατρὸς καὶ Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος μία. Ἰδὲ καὶ Ἰωάν. Τρεμπέλα, δογματικὴ τῆς Ὁρθόδοξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τόμ. Α', 189ται 1958, σελ. 249 κ. ε.

ὁδοῦν τοὺς μέλλοντας νὰ ἀξιοθεύω τῆς βασιλικῆς δωρεᾶς, διὰ νὰ μάθετε, ὅτι κανένα ἁμάρτημα δὲν εἶναι ὥστε νὰ δύναιτο νὰ καταβάλλῃ τὴν γεννωσιουργίαν τοῦ Κυρίου μας. Εἴτε λοιπὸν ἔνας εἶναι πόρος, εἴτε ποικίος, εἴτε θηλυπρεπής, εἴτε ἀρσενικοειδής, εἴτε ἀσελγής, εἴτε ἀρπαξ, εἴτε πλεονέκτης, εἴτε μέθυσος, εἴτε εἰςδουλοειδής (Α' Κορ. 6, 9-10) ὅσον μεγάλη εἶναι ἡ δύναμις τῆς δωρεᾶς καὶ τοῦ Κυρίου τοῦ ἡφιλονθρώπινα, ὥστε ἐξοφανίζει ὅλα αὐτὰ καὶ λαμπρότερον καὶ ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἡλικιὰς ὁκτίναις καθιστᾷ ἐκείνον ποῦ μόνον διόθεσιν ἀγαθῶν καὶ εὐγνώμων ἀπέδειξε.

26. Ἐκόντες λοιπὸν δι' ὅτιν, τοῦ φιλονθρώπου Θεοῦ τὴν ὅσον μεγάλην δωρεάν, πέρα τὸν αὐτὸν σας προετοιμάσατε διὰ τῆς ἀποκτῆς ἀπὸ τῶν κακῶν πράξεων καὶ διὰ τῆς ἐπατελέσεως τῶν καλῶν. Τοῦτο καὶ ὁ προφήτης συνοψίζῃ λέγων· «Ἐσκαλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν» (Ψαλμ. 36, 37). Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς ἀπειθυνόμενος εἰς δολοκλήρον τὸ ἀνθρώπινον γένος ἔλεγε· «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ ὀνταπύσαι ὑμᾶς· ὁρατε τὸν ζυγὸν μου δι' ὑμᾶς καὶ μάθετε δι' ἐμοῦ ὅτι πρὸς εἶμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ καὶ εὐρήσατε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν» (Ματθ. 11, 28-29).

27. Εἶδате ἀγαθότητος ἀφθονίαν; Εἶδате προσκλήσεις γεννωσιουργίας; Δεῦτε, λέγει, πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι. Φιλάνθρωπος εἶναι ἡ πρόσκλησις, ἀπόρητος ἡ ἀνασῶτις. Δεῦτε πρὸς με πάντες, ὅχι μόνον οἱ ἀρχόντες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀρχόμενοι· ὅχι μόνον οἱ πλούσιοι, ἀλλὰ καὶ οἱ πτωχοί· ὅχι μόνον οἱ ἐλευθέροι ἀλλὰ καὶ οἱ δοῦλοι· ὅχι μόνον οἱ ἄνδρες ἀλλὰ καὶ αἱ γυναῖκες· ὅχι μόνον οἱ νέοι, ἀλλὰ καὶ οἱ γέροντες· ὅχι μόνον οἱ ὕγιεις εἰς τὸ σῶμα, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀνάπηροι καὶ ἀκρωτηριασμένοι μέλη ἔκοντες, εἰσι, λέγει, ἔλθετε. Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἔωρα τοῦ Κυρίου μας, δὲν κάνει διάκρισιν μεταξὺ δοῦλου καὶ ἐλευθέρου, πλουτοῦ καὶ πτωχοῦ· ὅλα αὐτὰ αἱ διακρίσεις ἔχουν καταργηθῇ. Δεῦτε πρὸς με, λέγει, πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι.

28. Βλέπετε ποιοὺς προσκαλεῖ. Ἐνεῖνους ποῦ κατεδραπάνθησαν μέσα εἰς τὰς παραινοσίας, ἐκείνους ποῦ εἶναι φορτισμένοι μὲ τὸ ἔωρος τῆς ἀμαρτίας, ποῖ δὲν δύνανται πλέον νὰ ἀνυψώσουν τὴν κεφαλὴν, ποῖ εἶναι γεμῆτοι ἀπὸ ἐντροπὴν, ποῖ δὲν ἔχουν κανένα καύχημα. Καὶ διατί τοὺς προσκαλεῖ; Ὅτι διὰ νὰ τοὺς ζητήσῃ εὐθύνος καὶ κάρη δικαστήριον. Ἀλλὰ διατί; Διὰ νὰ τοὺς ἀνακουφίσῃ ἀπὸ τῶν κόπων, διὰ νὰ τοὺς ἀφαιρέσῃ τὸ θάρος φορέων· διότι τί δύναται ποτε νὰ γίνῃ βαρύτερον ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν; Αὕτη καὶ μυριάκις ἂν εἰμὲθα ἀνίσθητοι, καὶ ἂν θέλωμεν νὰ μὴ μὲς γνωρίζῃ ὁ κό-

σμος, τὴν συνειδήσειν διεγείρει ἐναντίον μας, τὸν δικαστὴν τὸν ἀδέκατον, καὶ ἐκεῖνος διαρκῶς ἐξεγερόμενος, διαρκῶς θλίβει μὰς δημιουργεῖ, ὡς ὅπως τις καταβεβήκει καὶ πάλιν ἡμᾶς νοεράς, καὶ δεκνύει διὰ τοῦτου τῆς ἀμαρτίας τὸ μέγεθος. «Αὐτοὺς λοιπὸν ποῦ εἶναι ὑπ' αὐτῆς θεταρμένοι, λέγει, καὶ ἔχουν κομρῶθῃ ἀπὸ τὸ φορτίον τῆς, τοῦτους θὰ ὀνακουφίσω, τὴν ὄρεαν τῶν ἀμαρτημάτων χαρίζομενος, μόνον ἔλθετε πρὸς μεί». Ποῖος θὰ εἶναι τὸσον ἀναίσθητος ὡς ὁ Αἴθος, ποῖος θὰ εἶναι τὸσον ἀκαρπύς, ὥστε νὰ μὴ ὕπακούσῃ εἰς τὴν τῶσον φιλόανθρωπον πρόσκλησιν;

29. Ἐπειτα, διὰ νὰ μᾶς διδάξῃ τὸν τρόπον μὲ τὸν ὁποῖον θὰ μᾶς ὀνακουφίσῃ, προσέθεσε: «Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς» (Ματθ. 11, 29). Ἐλθετε, λέγει, κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν μου. Ἀλλὰ μὴ δειλιάσετε ἀκούοντες τὴν λαλῶν ζυγός· ὁμοίαν δὲν πρὶν τὸν λαλῶν ὁ ζυγὸς οὗτος, οὔτε ἀναγκάζει κάτω νὰ κῦπτωμεν τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ διδάσκει νὰ σκεπάζωμεθα τὸν σῶρον καὶ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν μὰς παρέχει. «Ἄρατε τὸν ζυγὸν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ μάθετε» μόνον ἔλθετε κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν μου καὶ θὰ μάθετε. Θὰ μάθετε, διηλαθῶ ἀνοίξετε τὸ στόμα σας, διὰ νὰ ἡμπορέσετε νὰ μάθετε ἀπὸ ἐμέ. Αὐτὸ ποῦ ζητᾷ ἀπὸ οὗς δὲν εἶναι καθέλου δοῦν. Σεις ποῦ εἰσθε δοῦλοι μου, μνησθῆτε ἐμὲ τὸν Κόριόν σας· αἰεὶ ποῦ εἰσθε κάτω καὶ σκεπτεθῆτε ἐμέ, ποῦ εἰμαι τοῦ σῶρον καὶ τῆς γῆς ποιητῆς καὶ δημιουργοῦς ἰδικὸς σας, λάβετε ὡς παράδειγμα. Ἐμάθετε ὑπ' ἐμοῦ, λέγει, ὅτι πρὸς εἰμὶ καὶ ταπεινός ἐστὶ καρδίας.

30. Εἶδες συγκατάθεσιν δεσπότου; Εἶδες φιλόανθρωπίαν ἀνέκαρπον; Δὲν οὐκ ἐξήγησα κατὰ θεοῦ καὶ ἀνυπόφορον δὲν εἶπα. Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι ἔργα δυνάμει ἔκωκα, ὅτι νεκροὺς ἀνέστησα, ὅτι θαύματα ἐπέτεσα, τὰ ὅποια μόνον ὑπὸ τῆς δυνάμεως ἐκείνου ἦτο δυνατόν νὰ γίνων. Ἀλλὰ τί; Ἐμάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πρὸς εἰμὶ καὶ ταπεινός ἐστὶ καρδίας καὶ εὐρύστετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν. Εἶδες πόσον εἶναι τοῦ ζυγοῦ τοῦτου τὸ κέρδος, πόση ἡ ἀφέλεια; Ἐκεῖνος λοιπὸν ποῦ θὰ δεκθῇ νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦτον, καὶ θὰ μάθῃ παρὰ τοῦ Κυρίου πρὸς νὰ εἶναι καὶ ταπεινός εἰς τὸ φρόνημα, θὰ εὕρῃ τελείαν ψυχικὴν ἀνάπαυσιν καὶ γαλήνην. Τοῦτο, πράγματι, εἶναι τὸ κυριώτερον μέσον διὰ νὰ ἐπαύωμεν τὴν οὐτησίαν μας. Ἐκεῖνος ποῦ ἔχει τὴν ἁρετὴν ταύτην, θὰ δυνήθῃ, ἂν καὶ φέρῃ ἀνθρώπων σῶμα, νὰ συναγινώσκται τὰς ἀμαρτίας δυνάμεις καὶ νὰ μὴ ἔχη τίποτε τὸ κοινὸν μὲ τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου.

31. Διότι ὁ μιμούμενος τοῦ Κυρίου τὴν πραότητα δὲν θὰ ὀργισθῇ, δὲν θὰ ἐξεγερθῇ κατὰ τοῦ πλησίον. Καὶ ὅν ἕνας κτι-

πῆσιν αὐτόν, θὰ εἴπῃ· «Εἰ κακῶς ἀλάλησα, μαρτύρησον περὶ τοῦ κακοῦ, εἰ δὲ καλῶς, τί μὲ ὀδρεῖς» (Ἰω. 18, 23). Ἐάν δαιμονιομένον αὐτὸν καλέσῃ κάποιος, ἀπαντᾷ: «Ἐγὼ δαιμόνιον οὐκ ἔχω» (Ἰω. 8, 49) καὶ κανένα δυσάρεστον συμβάν δὲν δύναται νὰ τὸν βλάψῃ. Ὁ τοιοῦτος ἄνθρωπος θὰ περφορῇ καὶ κάθε δόξαν τῆς παρόσης ζωῆς, καὶ κανένα πρᾶγμα τοῦ παρόντος κόσμου δὲν θὰ τὸν προσελκύσῃ, διότι τοῦ λοιποῦ θὰ ἔχη ἄλλα μάτια. Ὁ ταπεινός εἰς τὸ φρόνημα οὐδέποτε θὰ φθονῇ τὸν πλησίον διὰ τὰ ἀγαθὰ του. Ὁ τοιοῦτος δὲν θὰ κλέψῃ, δὲν θὰ γίνῃ πλεονέκτης, οὐκ μόνον δὲν θὰ ἐπιθυμῇ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ποῦ ἔχει θὰ ἀπορηθῇ, διότι θὰ δεκνύῃ μεγάλην συμπάθειαν εἰς τοὺς συνανθρώπους του· δὲν θὰ διαρρήξῃ ἔξον γάμον. Ἐκεῖνος ποῦ ἔθεσε τὸν ἑαυτὸν τοῦ κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔμαθε νὰ εἶναι πρὸς καὶ ταπεινός εἰς τὸ φρόνημα, ἔχωντος θὰ ἐπεδείξῃ κάθε ἁρετὴν καὶ θὰ θαύσῃ εἰς τὰ ἱκνὰ τοῦ Κυρίου.

32. Ἄς θέσωμεν λοιπὸν τὸν ἑαυτὸν μας κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τὸν ὑπερίκον καὶ ὅς σηκώσωμεν τὸ φορτίον τὸ ἐλαφρόν, διὰ νὰ δυνήθωμεν νὰ εὐφρανῶμεν ἀνάπαυσιν. Ὁ κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν αὐτὸν ἐλθέτω ὁρᾷ νὰ λογιονῇ ὅπως τὰς παλαιὰς αὐτοῦ συνηθείας καὶ πολλὰν προσκλὴν εἰς τὰ μάτια του νὰ ἔχη, διότι λέγει ἡ γραφή: «Ὁ γὰρ ἐπιβλέψας γυναικὶ πρὸς τὸ ἐπιθυμῆσαι ἴδω ἁρπαγὸς αὐτὴν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ» (Ματθ. 5, 28). Πρέπει λοιπὸν νὰ ἀσφαλίσωμεν τὰ ὁπτικά αἰσθητήρια, διὰ νὰ μὴ ἀναθῇ δι' αὐτὸν ὁ θάνατος. Ὅχι μόνον δὲ τὰ μάτια, ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶσσαν πρέπει πολὺ νὰ προσέχωμεν. Διότι λέγει ἡ Γραφή: «Πολλοὶ γὰρ ἔπεσον ἐν στήματι μαχαίρας καὶ οὐκ ὡς οἱ πεσόντες διὰ γλώσσης» (Σαμ. Σαμ. 25, 15). Πρέπει ἀκόμη καὶ τὰ ἄλλα πᾶσι, τὰ ὅποια εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῶν μέσα μας, νὰ τὰ καλινωγισθῶμεν, τὴν δύνανται ἔργον νὰ θάψωμεν, τὸν θυμὸν μακρὰν νὰ ἐκπέσωμεν, καθὼς καὶ τὴν ὀργήν, τὴν ἔκθραν, τὴν βασκανίαν, τὴς ἀπόπους ἐπιθυμίας, κάθε ἀσέλγεια, ὅλα γενικῶς τὰ ἔργα τῆς σαρκὸς, τὰ ὅποια, λέγει ἡ Γραφή, εἶναι ἡ ποικιλία, ἡ πορνεία, ἡ ἀκαθάρσια, ἡ ἀσέλγεια, ἡ εἰδωλολατρεία, ἡ πορνεία, ἡ ἐκθρα, ἡ φιλονεκία, οἱ φθόνος, οἱ μέθοι, τὰ ὁποῖα συμπτώσιν (Γαλ. 5, 19-20).

33. Ὅλα λοιπὸν ταῦτα πρέπει νὰ ξεριζωθῶν καὶ νὰ προστεθῶμεν μὲ προθυμίαν νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν καρπὸν τοῦ Πνεύματος, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ἀγάπη, ἡ χαρὴ, ἡ εἰρήνη, ἡ μακροθυμία, ἡ χρηστότης, ἡ ἀγαθοσύνη, ἡ πραΰτης, ἡ ἐγκράτεια (Γαλ. 5, 22). Ἐάν καθαρῶμεν καλῶς τὴν διανοίαν μας διὰ τῆς μελέτης τῶν εὐσεβῶν διδαγμάτων, τῶν ἐκ τῆς Γραφῆς προερρομένων, θὰ δυνήθωμεν ἀπὸ πῶρα πλέον καταλ-

λήλως ψυχικῶς παρεσκευασμένοι, νὰ ἀξιοθῶμεν νὰ δεχθώμεν τὴν μεγάλην δωρεάν καὶ νὰ διατηρήσωμεν τὰ ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα θὰ μᾶς δοθῶν.

34. Διὰ τοῦτο τοῦ λοιποῦ δὲν πρέπει νὰ φροντίζωμεν διὰ τοῦς ἐξωτερικοὺς πολλωπάσους καὶ τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα, ἀλλ' ὅλη μας ἡ προσοχὴ νὰ στραφῇ εἰς τὴν ἀπρόκλητον τῆς ψυχῆς, ὥστε ἡ ὑπακοὴ αὐτῆς νὰ γίνῃ λαμπροτέρα. Μακρὸν λοιπὸν τὰ μεταξὺ ἐνδύματα καὶ τὰ χρυσὰ περιβρακίδια. Ὁ διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης γνωρίζων τὸ ἐπιδεικτικὸν πνεῦμα τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ μάλιστα τῶν γυναικῶν, καὶ τὸ ἄσπαστον τῆς θελήσεως, δὲν δίδασκε νὰ δώκῃ ἐνταῦθα καὶ περὶ τῶν λαμπροτεριῶν τουτων. Τὶ λέγει, ὅτι περὶ τούτων δὲν δίδασκε νὰ δώκῃ ἐνταῦθα, Περὶ κοσμημάτων ὁμολῶν λέγει: «Μὴ ἐν πλῆθει σιν ἢ χρυσοῦ ἢ ποργυρίου ἢ ἱματίων πολυτελεῖς» (Α' Τιμ. 2, 9). Διὰ τούτων λένει σκεδόν τὰ ἑξῆς: Θέλεις, ὦ γυναῖκα, νὰ στολιζέσῃ καὶ νὰ ἐπαυνοῖται ὑπὸ ἐκείνων ποὺ θὰ σὲ θέλουν; Ἐγὼ δὲ μόνον τοῦς ὁμοίους μὲ σὲ ἀνθρώπους, ἀλλὰ καὶ τὸν Κύριον τῶν ὅλων θὰ προσκαλέσω νὰ σὲ ἀπαινήσῃ καὶ ἐγκωμιάσῃ.

35. Ἀφοῦ δὲ ἀπηγόρευσε τὸν στολισμὸν ἐκεῖνον, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὰ κοσμήματα, τὰ χρυσοειδή, τὰ ποργυρικά καὶ τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα ὡς ἴσμεν μὲ ποῖον στολισμὸν περιβάλλει τὴν γυναῖκα ὁ στολισμὸς διὰ τῶν χρυσῶν κοσμημάτων καὶ ἐνδυμάτων προσφέρει ἐπὶ ὅλον μόνον χρόνον εὐχαρίστησιν εἰς ἐκείνην ποὺ τὰ φορεῖ, διότι τὰ κοσμήματα ταῦτα φθείρονται μὲ τὴν πάρεσιν τοῦ χρόνου· ἀλλὰ τὶ λέγει φθείρονται, Πρὸ τῆς φθορᾶς τὴν ὁποῖαν ἐμφέρει ἡ πάρεσις τοῦ χρόνου, ταῦτα διενεργοῦν τὰ μέγα ἰσὺ φθορᾶν καὶ παρακινεῖ τοὺς κακοποιούς νὰ τὰ κλέβωσιν. Ὁ στολισμὸς ὅμως, διὰ τοῦ ὁποῦ δ' Ἀπόστολος περιβάλλει τὴν γυναῖκα, εἶναι ἀναφαρμένος, ἀδαπάνητος, διαρκὲς καὶ εἰς τὸν κόσμον αὐτὸν παραμένει μὲ ἐκείνην ποὺ τὸν ἔχει, καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον τὴν συνοδεύει καὶ πολλὴν παρηγοῖαν τῆς δίδει.

38. Ἀλλ' εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀκούσωμεν αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ ἀποστολικὰ λόγια. Τὶ λοιπὸν λέγει, «Ἀλλ' ὁ πρέπει γίνεσθαι ἐπιτηδεύμενος θεοσεβεῖν διὰ ἔργων ἀγαθῶν» Α' Τιμ. 2, 10. Κάμε λέγει, ἔρνα ὅλα τῆς χριστιανικῆς σου ιδιότητος διὰ τῶν ἔργων τῶν ἀγαθῶν σταλίζε τὸν εαυτὸν σοι. Νὰ ἀκολουθῇ ἡ ἐπιτέλεσις τῶν ἀγαθῶν ἔργων τὴν χριστιανικὴν σου ὁμολογίαν καὶ νὰ εὐρίσκειαι εἰς ἁμῶν ἀντὶς αὐτὴν Ὁμολογεῖς ὅτι σέβου τὸν Θεόν, ἐργάζου τὰ εἰς ἐκείνον ἀρεστά, δηλοῦν τὰ ἔργα τὰ ἀγαθὰ. Τὶ δὲ σημαίνει τὸ εὖ ἔργων ἀγαθῶν; Τὰ σύνολον τῶν ἀρετῶν σημαίνει, τὴν περι-

φρόνησιν τῶν παρόντων ἀγαθῶν, τὴν ἐπιθυμίαν τῶν μελλόντων τὴν περιφρόνησιν τῶν χρημάτων, τὴν γενναϊότητα πρὸς τοὺς πτωχοὺς, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν πραότητα, τὴν φιλοσοφίαν διαθέσιν τὴν ψυχικὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην, ὡς νὰ μὴ θορυβῶνται ἀπὸ τὴν δόξαν τῆς παρουσίας ζωῆς, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὕψος νὰ ἔκῃ ἐστραμμένα τὰ μάτια τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τὸ ἐκεῖ διαρκῶς νὰ φροντίζῃ καὶ τὴν δόξαν πῶν ἔχει νὰ ἐπιθυμῇ.

37. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπεσθῆναι τώρα εἰδικῶς πρὸς τὰς γυναῖκας ἐπιθυμῶ καὶ ἄλλας πινὰς συμβουλὰς νὰ εἶπω εἰς αὐτάς, αἱ ὁποῖαι εἶναι αἱ ἑξῆς: νὰ ἀπέκουν ἐκτὸς τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίᾳ σινηθῶσιν νὰ φεισσόμεναι τὸ πρόσωπον. ὡς ἐάν τι τοῦτο εἶναι ἀτελὲς δημιουργημένον καὶ διὰ τοῦ τρόπου τούτου νὰ προσβάλλουν τὸν δημιουργόν. Τὶ ὁμοιωθὴ κάνει, ὡς γυναῖκα. Μίμῃς νομίζει ὅτι μὲ τὰ θωπύματα τοῦ προσώπου θὰ ἀσφάξῃ τὴν φυσικὴν ὠραϊότητα ἢ τὰ μεταβάλλῃ τὴν φυσικὴν ἀσχημίαν. Ὅτε εἰς τὸ φυσικὸν κάλλος θὰ προσθήσῃ κατὰ μὲ αὐτὰ, ὅσα πλέον δὲ καὶ τῆς φυσικῆς τὴν ὠραϊότητα θὰ καταστρέψῃ, διότι ἡ μικροπρέπεια αὐτῇ φανεράναι ἐσωτερικὴν μικροπρέπειαν καὶ κουφότητα. Ἐξ ὅλου πολὺ πῦρ ἐτοιμάζει διὰ τὸν εαυτὸν σου διὰ τοῦ τρόπου τούτου, διότι τὰς ὅψεις τῶν νέων διενεργεῖ προσελκεῖς τὰ ἁκόλαστα μάτια, τελείους ρουκούς δημιουργεῖς καὶ τὰ ἀλίσθημα ἐκείνων θὰ ξεσπάσουν εἰς τὸ κεφάλαιόν σου.

38. Τὸ μὲν λοιπὸν πρέπει καὶ ἐπακρελὲς εἶναι τελείως ἀπ' αὐτὰ νὰ ἀπέκουν ἐάν ὅμως ἀρνοῦνται νὰ πράξουν τούτο διότι ἔχουν σίχηλωσι τὴν ὑπὸ τῆς κακῆς ταύτης σινηθείας τοῦλάχιστον, ὅταν ἔρχονται εἰς τὸν οἶκον τῆς προσεικῆς ὅς ἀπέκουν ἀπ' αὐτὰ. Διατὶ, δηλοῦν, λέγει μου, ὅταν ἔρχου, εἰς τὴν Ἐκκλησίαν συγυρῆσαι ἔτσι, Μίμῃς τὴν ὠραϊότητα ταυτην ζητεῖ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἔρχου νὰ προσκυνήσῃς καὶ νὰ τὸν ἐξομολογήσῃς τὰ ἁμαρτήματά σου εἰς ἐσωτερικὴν ὠραϊότητα ἀπυζητῇ τὴν ἐκδηλουμένην μὲ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν ἀγαθῶν ἔργων μὲ τὴν ἐλεημοσύνην, τὴν αἰσφροσύνην τὴν κατανύξιν, τὴν πίστιν τὴν ἀκροβῆ καὶ τελειαν. Σὺ ὅμως ἀδικοφοροῖσαι δι' αὐτὰ, εἰς αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐκκλησίαν ἐπιχειρεῖς νὰ ρυτίξῃς πολλοὺς ἀπρασέτους εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Ἰσοῦν μεγάλη τιμωρία σοὺ ἀξίζει διὰ τὴν πρᾶξιν σοι ταύτην. Εἰς τὸν λαμῆνα ἡλθεῖς καὶ μόνι σου ἐξομολογήσῃς νοσῶντες εἰς τὸν εαυτὸν σου. Εἰς τὸν ἱερέα ἔρχου διὰ νὰ σοὺ θεραπεύσῃ τὴς πληγὰς καὶ ἀπέκχεσθαι, ἄκου ἡ ἰαί: ὡς ἔχωμεν νὰ εἶναι εἰς κειρώσαν κατὰστασιν. Πῶς λοιπὸν θὰ εὖρῃς συγγνωμὴν. Εάν προηγουμένως μερικοὶ ἦσαν τὸσον ἀρεταί εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο διὰ τὴν οὐτιμίαν των, ὡς τοῦλάχιστον ὡς θελήσῃ νὰ ἀπαλλαγὼν ἀπὸ τὴν ἀσθενείαν

ταύτην, διότι ἔδν κατὰ τὸν Ἀπόστολον ἀπαγορεύεται ἡ κρήσις πολυτελῶν ἐνδυμάτων πολὺ περισσύτερον ἀπαγορεύονται τὰ φτεριστά καὶ τὰ θαψήματα τοῦ προσώπου.

39 Μαζὶ δὲ μὲ τὰ ἀνιτέρω καὶ τὴν ἐξῆς παράκλησιν ὑποβάλλω καὶ εἰς θυδρας καὶ γυναικας νὰ ἀποφεύγουν τολύκας τὰς δεκαδικαμονίας καὶ τὰς εἰς αὐτὰς ἀναφερομένας παρατηρήσεις. Αὐτὰ εἶναι ἔργα τῶν εἰδωλολατρῶν καὶ ἀνοηστικῶν ἐκείνων, ποὺ ἀκούη παρρημένον εἰς τὴν πλάνην τῆς εἰδωλολατρίας, τὸ νὰ ἐξετάζουν μετὰ προσσχῆς τὴν φωνὴν τοῦ κόσμου, τὸν κρότον τοῦ πονητικοῦ, τὸ γέζιμον τοῦ δεκατιστοῦ καὶ τὰς μὲν συναντήσεις τῶν αἰσχυρῶν ὄντων μὲ εὐχαρίστησιν νὰ θέκωνται, τὰς δὲ τῶν εὐσεβῶν καὶ σεμνῶν ὡς αἰτίας ἀνηριθμήτων κακῶν νὰ ἀποφεύγουν.* Βλέπε πόσοι εἶναι αἱ πανουργίαι τοῦ διαβόλου ὅχι μόνον θέλει νὰ εἰσέλθῃ ἐστερημένοι ἀρετῆς καὶ πρὸς τὴν κοίαν νὰ κλίνωμεν, ἀλλὰ καὶ μίσος ἐπικητεῖ νὰ μᾶς ἐμβάλῃ πρὸς τὴν ἀρετὴν καὶ ἀποτροπῇ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἀκολουθοῦν αὐτήν. Καὶ πάλιν ὅχι μόνον ἐπαθυμεῖ νὰ μᾶς κάμῃ νὰ ἀκολουθοῦμεν τὸ κακόν, ἀλλὰ καὶ σπεύδει νὰ μᾶς δημιουργήσῃ ρίσκωσι με αὐτό, παρασκευάζων εὐχαρίστους συνθήκας κατὰ τὴν ρεὶ αὐτοῦ συνάντησιν.

40 Ταῦτα μὴ τὰ θεωρεῖτε μακρὰ καὶ ἐντελὴ σημασίας, διότι εἶναι ἱκανὰ νὰ καταποντίσουν ψυχὴν καὶ εἰς αὐτὴν τὸν θυδὸν τῆς κακίας νὰ τὴν δηγῇ. Εἰς τοῦτο δηλαδὴ ἔγκειται τὸ κακόβουλον τέχνημα τοῦ διαβόλου, εἰς τὸ νὰ μᾶς καταβάλῃ καὶ διὰ μικρῶν μέσων Ἀλλὰ οἷς οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ στρατεύονται καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες (διότι εἰς αὐτὸν τὸ στρατόπεδον τοῦ Χριστοῦ δὲν ὑπάρχουν διακρίσεις φύλου) ἀποβάλατε ἀπὸ τώρα καθὲς ταπεινὴν συνήθειαν, διότι μέλλετε τὸν βασιλεῖα τῶν ὧλων νὰ ὑποδεσθῆτε. Καθαρίσατε καλὰ τὴν διάνοιάν σας, ὥστε νὰ μὴ μείνῃ εἰς αὐτὴν κανένα ρυπαρὸν σπμμεῖον, τὸ ὅποιον νὰ σὺς ἐμποδίσῃ τὰ διανοήματα.

41 Ἐάν κανεὶς ἔκῃ ἐκθρόν, νὰ συμπληρωθῇ μετ' αὐτοῦ, ἀναλογιζόμενος ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἀγαθὰ, ποὺ θὰ δεχθῇ παρὰ τοῦ Κυρίου καίτοι εἶναι θυθούμενος εἰς τόσα ἁμαρτήματα καὶ ὅς συγκληρῶν νὰ πρὸς αὐτὸν πταίσματα τοῦ πλησίον, διότι λέγει ἡ Γραφὴ «Καὶ ὅταν γὰρ ἕκαστος τῷ πλησίον σφίτου μὴ λογίζεσθαι», Ζακ 8, 17. Καὶ ἐν ἔκῃ γοσημώπῃ ὁ σφίτετον του, τὰ ὅποια θὰ τοῦ ἀποφέρουν πολλοὺς τόκους, νὰ τὸ σκίση, διότι ἔσκει γραφῇ «Συγγραφὴν ἔδωκεν ὁσίοπος» (Ψα 33, 6). Καὶ γενικῶς ἕκαστος ὅς δεῖξῃ πρῶτον πρὸς τὸν

* Σήμερον ἀποφεύγουν τὴν συνάντησιν κληρικῶν, θεωροῦντες αὐτὴν ὡς κακὴν οἰωνόν!!

πλησίον τοι τὴν συγγνωμὴν, ποὺ ἐξαρτᾶται ἀπ' αὐτόν, διὰ νὰ δεχθῇ κατὰ τὴν ἀφθονοσύνην τὴν παρὰ Θεοῦ συγγνώμην.

42 Πρὸ πάντων διατηρεῖτε καθαράν τὴν γλῶσσαν σας ἀπὸ τοῦς ὅρκους. Μὲ τοῦτο δὲν ἐννοῶ τὰς ψευδορκίας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ὅρκους, ποὺ γίνονται ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε καὶ προζενοῦν κακῶν εἰς αὐτούς, ποὺ τοὺς κάνουν ἐ'ερρέθη γὰρ λέγει, οὐκ ἔπωρησας, Ἐγὼ δὲ λέγω ὑμῖν μὴ δάσαις ὅλας (Ματθ 5, 33-34). Ἦκουσαι ὅτι καθόλου δὲν πρέπει νὰ ὀρκίζεσθαι ἀπὸ τώρα λοιπὸν νὰ μὴ περιεργάζεσθαι μετὰ σχολοστικότητος αὐτὰ ποὺ ὁ Κύριος ἐνομοθέτησεν, ἀλλὰ νὰ ὑπακούῃς εἰς τὸν διατάσσοντα καὶ δι' ἄλλων τῶν μέσων νὰ διατηρῆς καθαράν τὴν διάνοιάν σου.

43 Νὰ ὑπέκῃς πῶρα πλέον ἀπὸ τὰς ἰσχυρομίας καὶ ἀπὸ τὰ θεάματα τῶν παρανόμων θεάτων, διότι ταῦτα ὑποδαυλίζουν τὴν ἀσέλγειαν καὶ ἀπὸ τῆς ἀγρίας τέρψης τῶν θηριομακῶν. Ποία τέρψις ὑπάρκει, λέγει μοι πᾶ παρακαλῶ, νὰ βλέπῃς τὸν ὁμογενῆ σου καὶ τὴν αὐτὴν φωνὴν μὲ σὲ ἔκοντα, ὑπὸ τῶν ἀγρίων θηρίων νὰ κατασπαράσσεται. Καὶ δὲν φοβείσαι, οὔτε φοβῆσαι, μήπως κεραυνὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ ἐξοπίση κατὰ τῆς κεφαλῆς σου καὶ τὴν κατακούσῃ. Διότι σὺ ἀκονίζεις, οὕτως εἰπεῖν, τὰ δόντια τοῦ θηρίου, ὅταν ἐξαρτῶται ἀπὸ σέ, συμπετέκων διὰ τῆς φωνῆς σου καὶ σὺ κάνεις τὸν φρόνι, ἂν ὅτι μὲ τὰ κέρια, ἀλλὰ μὲ τὴν γλῶσσαν.

44 Μή, σὺς παρακαλῶ, τόσον πολλὸν δόξαφορεῖτε διὰ τὸ ζήτημα τῆς σωτηρίας σας Ἀναλογίσου τὴν ὀξίαν σου καὶ ἐντρίπου Ἐάν, ὅταν ἕνας ἔκῃ ἕνα ἀνθρώπων ὀξίωμα, ὑπερηφονεύεται καὶ πολλὰς ἀποφεύγει νὰ κάμῃ κάτι, διὰ νὰ μὴ προσβάλῃ τὸ ὄξωμά του, σὺ ποὺ μέλλεις τόσον μέγα ὄξωμα νὰ ἀποκτήσῃς, δὲν πρέπει τώρα πλέον νὰ κατιστησῇς σεβὰ σὶν καὶ σὺβαρὸν τὸν ἑαυτὸν σου, διότι τὸ ὄξωμα ποὺ θὰ λάβῃς τόσον μέγα εἶναι, ὥστε καὶ εἰς τὴν παρούσαν ζωὴν παραμένει μαζί σου πάντοτε καὶ μαζί σου πάλιν ἀποδημεῖ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν. Ποῖον λοιπὸν εἶναι οὗτο τὸ ὄξωμα. Τοῦ λοιποῦ θὰ ὀνομάζεσαι, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ χριστιανὸς καὶ πιστὸς Ἰδοὺ ὅτι δὲν θὰ ἔκῃς ἕνα ὄξωμα ἀλλὰ δύο. Τὸν Χριστὸν μέλλεις μετ' ὧλων νὰ ἐνδυθῇς καὶ πρεπεί, κάθε αὐ ποὺ θὰ πρῶτῃς καὶ θὰ σκέπτεσαι, νὰ τὸ κῆνης ἔχωι ὑπὸ ὄπῃ σου, ὅτι Ἐκεῖνος εἶναι παντοῦ μαζί σου.

45 Ἡ δὲν βλέπει τοὺς πολυτικούς δικαιτὰς ὅτι, ὅταν φοροῦν τὸ ἐνδυμα, ποὺ ἔσκει ἄπῃνος τὰς βασιλικὰς εἰκόνας, ἔκουν καὶ ὑψηλὰ φρονήματα καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβάνουν τὸ δικαίωμα νὰ ἀξιοῦν νὰ τοὺς ἀποδοῦν μεγαλύτερα, τιμὰς καὶ νὰ ἔκουν καὶ δορυφοροῦν, Ἐάν λοιπὸν οὗτοι οἱ ἐπὶ ἐνδυματι ἔκοντες τὴν μορφήν τοῦ βασιλέως, ἔνεια αὐτῆς, θέλοι ν

νά εἶναι ἀξιοσέβαστοι, πολὺ περισσότερον οὐ τοῦ αὐτῶν τὸν ἴδιον τὸν Χριστὸν μέλλεις νὰ ἐνδυθῇς διότι λέγει. «Ἐννοίῃ μου γὰρ ἐν ὑμῖν καὶ ἐμπερικυβήσω καὶ ἔσθω. ὑμεῖς Θεός» (Λευτ. 26, 12).

46. Αποφεύγετε λοιπὸν ὅλα αὐτὰ τὰ πονηρὰ δελεάσματα τοῦ διαβόλου καὶ ἀπὸ τὴν τακτικὴν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεταβάσιν τίποτε νὰ μὴ προσιμᾷτε. Μετὰ τὴν ἀποκλινῆ ἀπὸ τῆς τροφῆς καὶ ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, δεῖτε καὶ μεγάλην προθυμίαν ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς καὶ ὅλον τὸν χρόνον τῆς ἡμέρας νὰ τὴν μοιράσωμεν εἴτε εἰς προσευχὰς καὶ ἐξομολογήσεις, εἴτε εἰς ἀνάγνωσιν ἱερῶν καὶ ψυχικῆς κατάνυξιν ὅλον δὲ τὸν χρόνον ἡμῶν νὰ διαθέτωμεν εἰς πνευματικὰς συνουσίας. Πολὺ πρέπει, νὰ προσέχωμεν τὸ σημεῖον τοῦτο, διὰ νὰ μὴ πέσωμεν εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου. Ἐάν διὰ ἀναιδέλη καὶ περιττὸν λόγον θὰ λογοδοτήσωμεν (Ματθ. 12, 36), πολὺ περισσότερον δι' ἀκαίρους φλυαρίας καὶ κοσμικὰς συζητήσεις.

47. Ἄν λοιπὸν διὰ τὰ ἀνωτέρω φρονίσετε καὶ ἐνδιαφέρον διὰ τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς σας δεῖτε, αἰεὶ πρὸς τὸν Θεοῦ τὴν εὐνοίαν εἰς μεγάλην ῥαθυμίαν θὰ ἐφευρίσκατε καὶ μεγαλύτεραν παρησίαν καὶ θεαυδύτητα θὰ ἀπολαύσατε ἢ μετὰ τὴν πολλὴν προθυμίαν θὰ συνεκίσταμεν τὴν διδασκαλίαν, γνωρίζοντες, ὅτι εἰς εὐγνώμονα καὶ καλῶν διαθέσεων ἄκρην, εἰς πικρίαν καὶ εὐφορίαν γῆν ριπαίωμεν τοὺς πνευματικοὺς τούτους ἀπόρους. Ἐλθε δὲ καὶ αἰεὶ νὰ ἀντιθέσῃς ἀφθονοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ δωρεὰς καὶ ἡρεῖς νὰ τόκωμεν τοῦ ἐλέους αὐτοῦ, διὰ τῆς χάριτος καὶ τῶν οἰκτιρμῶν τοῦ μονογενοῦς αὐτοῦ Υἱοῦ, μετὰ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν Πατέρα συγχρόνως καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὁμολογεῖς δόξα, κράτος, τιμὴ, τιμὰ καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΣΥΝΤΕΛΕΙΑ ΤΗΣ ΟΜΙΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΜΕΛΛΟΝΤΑΣ
ΝΑ ΒΑΠΤΙΣΘΩΣΙ ΚΑΙ ΣΑΦΕΙΣ ΕΝΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΣ
ΚΑΙ ΤΥΠΙΚΩΣ ΕΙΣ ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΒΑΠΤΙΣΜΑ ΤΡΑΟΥΜΕΝΩΝ

1. Ἄς εἴπωμεν λοιπὸν πάλιν ὁλίγας λέξεις εἰς ἐκπαινοὺς τοῦ ἐνεγράμμου εἰς τοῦ Χριστοῦ τὸ τὸνμα, διὰ νὰ δεῖται εἰς αὐτὰς καὶ τῶν ὁπίων, τὰ ὁποῖα πρόκειται νὰ διακρίνῃ τὴν δύναμιν καὶ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ τὴν ὁρατοὺν ἀγαθότητα τὴν ὁποῖαν εἰς τὸ μένος τῶν ἀνθρώπων ἐπέδεικνύει, ὥστε μὲ μεγάλην πίστιν καὶ πλήρη βεβαιότητα νὰ προσέλθουν καὶ ἀφθονοτέραν νὰ ἀπολαύσων τὴν θέσαν μεγαλοδωρίαν Σκέψου, σὲ παρακαλῶ ἀγαπητέ, ἀπ' αὐτὴν κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς ἀναστροφῆς τοῦ Θεοῦ τὴν ὑπερβολὴν. Πράγματι, ἐάν εἰς αὐτοὺς ποὺ ἐκὼς δὲν ἐκατίσταν, οἷτε ἐπέδειξαν καὶ τὸ ἀξιοσημεῖον, τοὺς ἀξιώναι τόσοι μεγάλης δωρεᾶς καὶ τοὺς συγκραεῖ ὅλα τοῦ παρελθόντος τὰ ἁμαρτήματα, ἐάν μετὰ τὴν τὴν οὐτοῦ γενναίωσιν, φανήτε εὐγνώμονες, καὶ θελήσετε νὰ κάμτε ὅ,τι ἐξαρτάται, ἀπὸ οὗ, πόσης ἀμειβῆς εἶναι, ἐπόμενον νὰ ἀμειβῆτε παρὰ τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ.

2. Ἐπὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν νὰ ᾖ τοιοῦτον πρᾶγμα, ἀλλὰ τοῦναντίον πολλοὶ πολλὰς μετὰ ἀπὸ τοῦ πολλοῦ κόπου καὶ τὰς παλαιμασίας ποὺ ὑφίστανται, μετὰ τὴν ἐλπίδα ὅτι θὰ ἀμειβθῶν ἐπιστρέψουν εἰς τὸν οὐκὸν τὸν μὲ δίδει κέρια, ἢ διότι ἐκείνοι ἀπὸ τοὺς ὁποῖους ἀνέμεινον νὰ ἀμειβθῶν ἀκάριστοι ἐγένοντο ἀπέναντι ἐκείνων, ποὺ ἐκατίσταν, ἢ διότι πολλὰς ἀνημπόνησαν ἐκ τοῦ μέσου τοῦ κόπου τοῦτο γρήγορα καὶ ἔσθι δὲν ἡδυνήθησαν νὰ ἐκπληρώσων τὰς υποχρεώσεις των. Εἰς τὰς πρὸς τὸν ἰδικὸν μας ὅρας Κύριον ὑποσέως δὲ μόνον τίποτε τοιοῦτον δὲν εἶναι δυνατόν ποτε νὰ ὁπορευθῇ τις, ἀλλὰ συμβαίνει καὶ τὸ ἐξῆς. Προτὺ ὀρεσώμεν ἡμεῖς νὰ κοπιάζωμεν, καὶ νὰ κάμωμεν ὅ,τι δύναμεθα, μὰς προλογοιζόμεναι καὶ τὴν γενναίωσιν τοῦ μὲς δεικνύει, ἵνα μὲ τὰς πολλὰς τοῦ εὐεργεσίας μὰς μανήσῃ τοῦ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς σωτηρίας μας.

3. Ταυτοτρόπως λοιπὸν ἐφέρθη ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν ἀρχὴν καὶ διετέλεσεν εὐεργετίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους. Μόλις ἐδημοιούργησε τὸν πρωτόπλαστον ἄνθρωπον, εἰς τὸν παράδεισον τὸν ἐκατέστησε καὶ τὸν ἐπαρημένον ταλαιπωριῶν ἐκείνου δὴν τοῦ ἐκάμισε, ἐπιτρέψας ἐκ αὐτῶν νὰ ἀπολαμβάνῃ ὅλα τὰ ἐν τῇ παραδείσῳ ἐκτὸς ἐνα, μόνου δένδρου

Ἄλλ' ἐκείνος ἀπατηθεὶς ὑπὸ τῆς γυναικὸς λόγῳ τῆς ἀκρατείας του, κατεπάτησε τὴν ἐντάλην ποὺ τοῦ εἶχε δοθῇ καὶ παρεφρόνησε τὴν τὴν ὡσὶν ὑμῶν.

4. Ἀλλὰ βλέπε καὶ εἶδ' τὸ μέγεθος τῆς θείας φιλοφροσύνης. Ἐνῷ ἐπρεπε τὸν ἴσον ἀγνώμονα φανέντα εἰς τὰς προσηγομένους εὐεργεσίας του, νὰ μὴ τὸν κρίνῃ πλέον ὅσον συγγνώμης καὶ νὰ μὴ λάβῃ καθάλου πρόνοιαν περὶ αὐτοῦ, ὅτι μόνον τοῦτο δὲν ἐπράξεν, ἀλλ' ὡς ὁ πατέρας ἐκεῖνος ὁ φιλόστοργος, ποὺ ἔχει ἀπαικτὸν υἱόν, ὑπὸ τῆς φυσικῆς φιλοστοργίας αὐτοῦ κινούμενος δὲν τιμωρεῖ αὐτὸν ἀναλόγως μὲ τὸ παράπτωμά του, οὕτε πάλιν τὸν ἀφίνει τελείως ἀμωμήτον, ἀλλὰ τὸν τιμωρεῖ μετρίως, ἵνα μὴ ἐξακεῖλῃ εἰς μεγαλύτερον παράπτωμα, τὸν ἴδιον τρόπον μετεχειρίσθη καὶ ὁ ἀγαθὸς Θεὸς. Ἐπειδὴ ὁ ἄνθρωπος ἔδειξεν μεγάλην παρακοήν, ὡς ἕνας μὲν τὸν ἐστέργησεν τῆς εὐτυχοῦς ἐκείνης καταστάσεως ἐκδιώξας αὐτὸν ἐκ τοῦ παραδείσου, ὡς ἑτέρου δέ, διὰ τὴν ἐξάλειψιν τοῦ λοιποῦ τὴν ὑπερηφάνειαν, ὥστε νὰ μὴ ἀποκαρτήσῃ περισσότερο, τὸν κατεδίκασε νὰ ἔῃ ἐργαζόμενος μὲ κόπους καὶ ταλαιπωρίας, λέγων τρόπον τινά, διὰ τοῦτου εἰς αὐτὸν τὰ ἔζη.

5. Ἡ μεγάλη ἀνεσις καὶ ἔξουσία, ποὺ εἶχε, σὲ ὠδήγησεν εἰς παρακοήν καὶ σὲ ἔκαμε νὰ ληρονήσῃ τὰς ἐντολάς μου τὴν νὰ μὴ ἔχῃς πλὴν νὰ κόμῃς, σὲ ὠδήγησεν εἰς τὴν νὰ νομίσῃς τὸν αὐτὸν σου ἀνώτερον ἀπὸ ἐπὶ εἶμαι, διότι εἰπὼς ὁρῶντα ἐδίδου ἐκκαίναν (Σοφ. Σερ. 30, 37), διὰ τοῦτο σὲ καταδύει νὰ ἐργάζῃσαι μὲ κόπους καὶ ταλαιπωρίας ἵνα, ὅταν θὰ ἐργάζῃσαι τὴν γῆν ἕκῃς διαρκὲς ὑπαμνησιν τῆς παρακοῆς σου καὶ τῆς μηδανότητος τῆς φύσεως σου. Ἐπειδὴ δηλαδὴ μενάλῃ ἐφανένθης διὰ τὸν αὐτὸν σου καὶ δὲν ἠθέλησες νὰ μείνῃς εἰς τὰ ὅριά σου, διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς γῆς ἀπὸ τὴν ὁποίαν προέβλες εἰς αὐτὴν πάλιν διαπίστω νὰ ἐπανέλθῃς. Ἢ γὰρ εἴ λέγει, καὶ εἰς γῆν ἀπολεύσῃς Γεν. 3, 19.

6. Καὶ διὰ τὴν ὑπερηφάνειαν τὴν ἔλαβες καὶ τὸν κόπον νὰ ἀσθενῇς ζῆτορ τὸ σφάλμα του δὲν τὸν ἔβαλε νὰ κατοικήσῃ μακρὰν τοῦ παραδείσου, ἀλλὰ πλησίον αὐτοῦ ἀποῦ τοῦ ἀπέκλεισε τὴν εἰς αὐτὸν εἰσοδόν ἵνα, βλέπων καθ' ἑκάστην ὥραν ποίων ἀγαθῶν ἀπὸ τὴν ἀπροσεξίαν του ἐστέργησε τὸν αὐτὸν του, ἀπολαύῃ διαρκῶς νοουθεσίας καὶ μὲ ἀκριβείαν εἰς τὸ μέλλον φυλάττῃ τὴν ἐντολήν, τὰς ὁποίας θὰ λαμβάνῃ. Διότι ὅταν δὲν αἰσθανώμεθα τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ἀπολαμβάνομεν καὶ δὲν τὰ ἀκριβοῦμεν, ὥστε πράττει, ὅταν τὰ στερηθώμεν ἢ στέργῃς συντελεῖ νὰ τὰ αἰσθανώμεν καὶ τὰ ἐκτιμῶμεν περισσότερο καὶ μᾶς δημιουργεῖ μεγαλύτερον θλίψιν. Τοῦτο ἀκριβὲς καὶ εἰς τὸν πρωτόπλαστον τότε ἔγενε.

7. Ἀλλὰ διὰ ἐννοήσεως καὶ τοῦ δοσθῆναι τὴν ἐπιδοῦλην καὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν τὴν σφίγαν καὶ ἐφευρετικότητα, πρόσθε νὰ ἴδῃς τί μὲν ὁ διάβολος ἐπεχείρησε νὰ κόμῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον διὰ τῆς ἀπάτης αὐτοῦ καὶ ποίαν φιλοφροσύνην εἰδείξεν εἰς αὐτὸν ὁ Κύριος καὶ κηδεύων αὐτοῦ. Ὁ πονηρὸς δηλαδὴ δαμάων φθονήσας αὐτὸν διὰ τὴν ἐν τῷ παραδείσῳ εὐτυχίαν καὶ διαρκῆς αὐτοῦ τοῦ ἐνέβαλε τὴν ἐλπίδα, ὅτι θὰ ἐπιτύχῃ μεγαλύτερα ἀγαθὰ καὶ τὸν ἔκαμε νὰ χάσῃ καὶ αὐτὸ ποὺ εἶχε εἰς τὰ χέρια του. Ἀπὸ τὸν ἔκαμε νὰ φαντασθῇ ὅτι εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ ἴσος μὲ τὸν Θεόν τὸν ἔφερεν εἰς τὴν διὰ θανάτου τιμωρίαν. Ταῦτα πράγματα, εἶναι τὰ δειλάσματα αὐτοῦ. ὅτι μόνον μᾶς στερεῖ ἀπὸ τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ἔχομεν εἰς τὰ χέρια μας, ἀλλὰ καὶ εἰς κτηνὸν μεγαλύτερον ἀπακρεῖ νὰ μᾶς ῥῃσιν. Ὁ φιλόφρονας ὅμως Θεὸς δὲν ἔδειξεν ἀδιαφορίαν διὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων, καίτοι εὐρίσκειτο εἰς τοιαύτην κακίστην ἀλλὰ διὰ τὴν βελτίαν εἰς μὲν τὸν διάβολον, ὅτι αἱ ἐνέργειαι τοῦ ἐναντίου τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀνόητοι εἰς δὲ τὸν ἄνθρωπον πόσον φρονιμίζει καὶ ἐνδιαφέρεται περὶ αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου τὴν ἀθανάτην τοῦ ἐδώρου. Ἰδοὺ δηλαδὴ τί ἔγινε. Ἐξέβαλεν ὁ διάβολος τὸν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ παραδείσου, εἰσάγαγεν ὁ Κύριος τὸν ἄνθρωπον εἰς τὸν οὐρανόν. Τὸ κέρδος καὶ ἡ διαρῆ εἶναι μεγαλύτερα τῆς τιμωρίας.

8. Ἀλλὰ διὰ τὴν ἐπανέλθω εἰς αὐτὸ ποὺ ἔλεγον εἰς τὴν ἀρχήν, ἐκ τοῦ ὁποίου ὁρμώμενος ἔκαμα αὐτὴν τὴν παρέκδοσιν εἶναι ἐκείνους ὁποῖος ἐφάνη ἀγνώμων ἐκ τῆς τόσο εὐεργεσίας, τὸν ἠξίωσε πάλιν τὴν φιλοφροσύνην, ὅταν οἷς αὐτοῦ Χριστοῦ στρατῶται φανῇτε εὐνόμενοι πρὸς αὐτὸν διὰ τὰς παρεχομένους ἀνεκφράστους τιμὰς, δικαιοσύνην καὶ προσέχετε νὰ διαφυλάξετε τὰ ἐμπικνεύμενα εἰς ὑμᾶς πόσα λέγετέ μοι θὰ σὰς χάρις ἡ γενναιοδωρία καὶ μετὰ τὴν διαφύλαξιν πύστην. Ὁ Ἰσὸς ἔχει εἰπῇ «Τὸ ἔστιν, ὁδωσέτω καὶ πεμπέτω, ἡρώταται Ματθ. 25, 29. Διότι ἐκεῖνος σοὶ θὰ φανῇ ὅλος καὶ καλὸς διαχειριστὴς ἐκεῖνος ποὺ τοῦ ἐδόθησαν εἶναι δικαίον νὰ τοῦ δοθῶν καὶ περισσότερα.

9. Ὅλοι λοιπὸν ὅσοι ἤλθετε νὰ ἐγγραφήτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν ταύτην θέλοντες ἐφοδιασθῆτε μὲ πλοῦτον πνευματικὸν καὶ σταθερότητα φρονήματος. Διότι διὰ τῆς πίστεως καὶ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς μετῆς εἶναι ἀνάγκη τὸ εἶδος τελευτῶμεν νὰ βλέπωμεν, ὥστε οἱ βλέποντες αὐτὰ νὰ μὴ προσέχουσιν μόνον εἰς ὅσα βλέπονται ἀλλὰ ἀπὸ αἰσθὴν νὰ φθάσιν εἰς ὅσα δὲν βλέπονται. Τοιοῦτοι, πρὸν ἵπτ' εἶναι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἰσότητος καθὼς δηλαδὴ οἱ τοῦ σωματικῶς ὀφθαλμοῦ ἔκιν' ἰσὸν μόνον δύνανται νὰ ἴδωσιν τὰ ὁποῖα ὑπάρτει αὐτὸν εἰς αἰσθήσεως τοιαυτοτάτως

καὶ οἱ ἀρχαῖοι τῆς πίστεως, τίποτε ἀπὸ τὰ ὁρατὰ δὲν βλέπουν ἀλλὰ μόνον τὰ ἀόρατα, καὶ μέλλουσι τὰ βλέπειν ὡς νὰ εἶναι ἄμυτρος εἰς τὰ μάτια μας. Διότι τοῦτο εἶναι πίστις τὸ νὰ προσέχωμεν εἰς τὰ ἀόρατα ὡς νὰ εἶναι ὁρατὰ. Διότι λέγει ἡ Γραφή: «Ἐστὶ γὰρ πῦρ πῦρ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ οὐρανὸς ὡς ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς ὡς ὁ οὐρανὸς» (Ἐβρ. 11, 1).

10. Τὶ λοιπὸν σημαίνουν τὰ ἀνωτέρω καὶ διατὶ εἶπον νὰ μὴ προσέχωμεν εἰς τὰ ὁρατὰ, ἀλλὰ νὰ ἀποκρίσθωμεν πνευματικῶς ὁφθαλμοῖς, εἶπον αὐτὰ ἵνα μὴ νομίσης, ὅτι τὸ ἔχει τὴν κοιλίαν σου τὴν ὁδὸν τοῦ θαυμάσιου καὶ τὸ χεῖρ τοῦ ἱερέως νὰ ἐκφύεται τῆς κεφαλῆς σου, αὐτὸ δὲ τὰ ὕδατα ἐκεῖνα εἶναι κοινὰ ὕδατα. οὔτε δὲ μόνον τὸ χεῖρ τοῦ ἀρχιερέως τίθεται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Διότι δὲν τελεῖ ἄνθρωπος τὰ ἐκεῖ τελοῦμενα, ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ ἁγίου πνεύματος εἶναι ἐκεῖνη ἡ ὁποία καὶ τὴν φύσιν τῶν ὑδάτων ἀγιάζει καὶ μὲ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως ἐκφύεται τῆς κεφαλῆς σου. Καλῶς λοιπὸν δὲν εἶπον, ὅτι τῶν ὁφθαλμῶν τῆς πίστεως ἔχομεν ἀνάγκην προκειμένου περὶ ἐκείνων ποῦ δὲν βλέπονται, ὥστε νὰ μὴ ὑποθέτωμεν κανένα ὁλικὸν στοιχείον εἰς αὐτά.

11. Ἐνταυτοῖς καὶ ἀνάγκη εἶναι τὸ θάψασμα. «Συνθάπτεται γὰρ ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ ἀνίσταται ὁ νέος ὁ ἀνακαινισμένος κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος» Κολ. 3, 10, «Ἀποθνήσκου καὶ ἐνδύεσθαι. Ἀποθνήσκου μὲν τὸ παλαιὸν ἐνδύμα, τὸ λερωμένον ὑπὸ τοῦ πλῆθους τῶν ἁμαρτιῶν μας ἐνδύμεθα ἅμως τὸ νέον καὶ ἀπὸ πᾶσαν κηλὶδα ἀπηλλαγμένοι. Τὶ λέγω τὸ νέον. Αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν ἐνδύμεθα» («Ὅσοι γὰρ λέγει, εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνδύσασθε» (Γαλ. 3, 27)).

12. Ἐπειδὴ ἡμᾶς ἐπιλησάμεν ὁ κοινὸς κατὰ τὸν ἀπαιτῶν θὰ δεχθῆτε τὰς πόσας μεγάλας δωρεάς, δις οὓς διδάσκωμεν, ὅσον θεόλαος εἶναι. Ὁ δυνατόν, περὶ τοῦ τυπικοῦ ἔνός ἐκείνου ἐκ τῶν πλουσιμῶν, ἵνα τὰ μάθετε καὶ τελείως πληροφορημένοι περὶ αὐτῶν ὅτι ἐὰν νὰ ἀνακαρτίσετε. Πρέπει λοιπὸν νὰ μάθετε διατὶ μετὰ τὴν καθημερινὴν διαδασκαλίαν εἰς τὰς φωνὰς τῶν ἐξορκιστῶν οὓς παραπέμπομεν. Τοῦτο δὲν γίνεται ἀπλῶς καὶ χωρὶς λόγων. Ἐπειδὴ θὰ δεχθῆτε ἐνὶ σὺν ὡς ἔνοσκον τὸν ἐπουράνιον βασιλέα, μετὰ τὴν ἰδικὴν μας νοουθεσίαν, οὓς παραλαμβάνουν οἱ εἰς τοῦτο τεταγμένοι καὶ οὓς συγγιζοῦν καὶ καλλυπτίζου, ὡς τὴν αἰκίαν ἐκείνην, ἔχου ὁ βασιλεὺς δὲ παραμείνη. Διὰ τῶν λόγων ἀκρίβειαν τῶν φρονημάτων (οἱ ἐξορκιστῶν) καθορίζουν τὴν ἀπάντησιν σας φυλασσόμενοι, κατὰ τὸν νόμον τοῦ πονηροῦ καὶ οὓς καθιστοῦν ἀξίους νὰ κατακτεθῇ ἐντός σας ὁ βασιλεὺς. Διότι εἶναι, ἀδύνατον

ὅσον ἄγριος καὶ ἀκλήρως καὶ ἂν εἶναι ἕνος δαίμων, μετὰ τὰς φωνὰς ἐκείνας τὰς φρονησάς, καὶ τὴν ἀπικλήσιν τοῦ κοινού τῶν ἁγίων ἐκείνου, νὰ μὴ ἀπομακρυνθῇ μετὰ μεγάλῃς ταπεινότητος ἀπ' αὐτῶν. Ἐκτός δὲ τούτου καὶ αὐτὰ τὰ τελοῦμενα πολλῇ εὐλάβειαν ἐναποθέτουν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ εἰς μεγάλην κατανύξιν τὴν ὁδηγοῦν.

13. Τὸ δὲ θαυμαστὸν καὶ παρόδοξον ἐπὶ τοῦ προκειμένου εἶναι, ὅτι κατὰ τοὺς ἐξορκισμοὺς κάθε διαφορά καὶ διένεμα ἀξιομάται παραμερίζεται. καὶ εἶπε ἕνας ἔτι καὶ νὰ ἐκκρίσκειται ἀξίωμα ἐπαφάνης, εἴτε πλοῦτις ἄφρονος, εἴτε ὑπερηφάνος διὰ τὴν εὐγενὴ καταγωγὴν σου καὶ τὴν κοσμικὴν σου δόξαν ἵσταται καὶ αὐτὸς εἰς τὴν ἰδίαν σειρὰν ποῦ εἶναι ὁ ζῆτιμος καὶ ὁ κομφελίως καὶ δὲν δυσανασχετεῖ διὰ τοῦτο, διότι γνωρίζει ὅτι εἰς τὰ πνευματικὰ ζητήματα δὲν λαμβάνονται. ὅτι ὅταν οἱ κοσμικοὶ διακρίσεις, ἀλλὰ μόνον ἡ ἀγαθὴ τῆς ψυχῆς διακρίσεις.

14. Καὶ αἱ μὲν φωναὶ καὶ ἐπιλήσεις ἐκείναι εἰς φρονησάς καὶ θαυμαστὰ ὅσον μεγάλων ὠφελειῶν πρόξενον γίνονται. Ἡ δὲ ἐξωτερικὴ αὐτῶν ἐμφάνισις, ἡ γυμνότης τῶν ποδῶν καὶ ἡ ἐκτασις τῶν χειρῶν πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἄλλο μᾶς φανερώνουν. Καθὼς οἱ εὐρισκόμενοι εἰς αἰκμαλιστὴν συμποτικὴν διὰ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν σπάσεως φανερώνουν τὴν κατέκουσαν αὐτοὺς λυγρὴν, διὰ τὴν συμφορὰν εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται, τοιοῦτοτρόπως καὶ οὕτως, αἰκμαλιστὴν φερόμενοι τοῦ διαβόλου, ἐπειδὴ πρόκειται νὰ ἐλευθερωθῶν ἀπὸ τὴν τυραννίαν ἐκείνου καὶ νὰ ἐλθουν κάτω ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ἀφελῶν, μὲ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν στάσιν ὑπερυψίζονται εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς τὴν προηγουμένην τὴν δυσφορίαν κατέκουσαν, διὰ νὰ μάθωσι καὶ ἀπὸ τῶν ἀπολλυμένων καὶ εἰς τοὺς προσέρχονται καὶ διὰ νὰ τοὺς γινῇ ἡ ὑπόμνησις αὐτῇ ἀφορητῇ μεγαλυτέρᾳ εὐχαριστίας καὶ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεόν.

15. Θέλετε νὰ ἀπευθυνθῶμεν τώρα εἰς τοὺς ἀναδούκους σας, διὰ νὰ μάθωσι καὶ ἐκείνοι ποῦν ἀποκρίναι ἀκούονται ὅν ἐπιδοσκαίει πολλὴν ὁρὰ οὓς φροντίδα καὶ ἀντιθέτως ποῖα τιμωρία τοὺς ἀναμένει ἂν ἀμελήσωσι, ἀλλὰ νὰ τὸ ἐννοή-

3. «Ἐν τῇ ἑκκλησίᾳ τῇ ἐκείνῃ καὶ ἀποκρίναι ἀκούονται, οὐδὲ ἔχουσιν καὶ ποῦν, οὐδὲ γινώσκουσιν καὶ νῦν, οὐδὲ σφοδρὸν καὶ δόξαν, οὐδὲ γινώσκουσιν καὶ ἀποκρίναι, ἀλλὰ πᾶσι ἡμῖν καὶ πᾶσι ἀξίως καὶ δικαίως ἡ σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ εἰς τὴν ἐκκλησίαν ἐκείνην ἐκείνην καὶ ἐκείνην, καὶ οὐδὲ οὐδὲ ἡ σὺν τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐκείνῃ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τῇ ἐκείνῃ» (1^η Π^η 2, 247).

4. Ἐπειδὴ εἰς τὴν μετέωρον, ὅτι καὶ δὲν ἔχου οὐδὲ οἱ ἱερεῖς νὰ γνωρίζουν, τὰς διακρίσεις τῶν προσηκουμένων πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, προσήκουσαν αὐτοὺς πρὸς ἑγγραφὴν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῶν κατηχημένων ἁγίων.

σις, σκέψου αγαπήτῃ ἐκεῖνους ποὶ γίνονται ἐγγυηταὶ καὶ ἀνδοχοὶ προσώπων δαεινομένων χρήματα, διὰ περισσοτέρην ἀπὸ τοῦ ὠφεληθῆναι καὶ βοηθηθῆναι ἐκείναι υφιστάμενην γὰν ἀγωνίαν καὶ τὸν πόθον. Ἄν ἑλληδὰ ὁ δαεινολογῆς φανή σινηπία, κατέστησε ἑλαφρὸν τὸ ὄφελον ποὶ ἀντάδωδον ὁ ἐγγυητής, ἂν δὲ φανῇ ἀγενναῖα καὶ ἀεισυνήτης τότε τοῦ ποροσκοῦντος ἔλλειψις καταστρέφῃ. Διὰ τοῦτο καὶ ἐνός σοφῆς, δίδω τὴν τέλῃ σινηπιασμοῦ. Ἐάν ἑγγυητὴς εἰς ἀπειρίαν φυλάτῃς (Σοφ. Σερ. 8. 13) Ἐάν λοιπὸν δοσὶ ἀναδέχῃαι ἀλλοῦς δὴ χρήματα εἶναι πλῆθος υπεβλήθῃ δι' ὁλόκληρον πᾶσι ποσὶν, καὶ ἡ περισσοτέραν ἐκείναι ποὶ ἀναδέχονται ἄλλῃ καὶ ἐγγυῶνται δὴ πνευματικὰ καὶ τὴν ῥητήρη, πολὺ ἐνδοκίμασον πρὸς τὰ ἐπιδεικνύσας δι' αὐτοῖς, προτρέποντες συμ-βουλευόμενες, διαβιβάζοντες αὐτοὺς καὶ παροτρύνῃ ὁγάμην ἐπιδοκίμαζοντες.

18 "Ας μη υπακούουν ούτοι, διότι νὰ εἶναι ἀνδόχοι
ἐνταῦθα τοῖς κακοῖς καὶ τῶν κατὰ πρόημα ἀλλὰ διὰ τὸ εἶναι καὶ διὰ
καὶ οἱ πόλιν γίνονται συμμέτοχοι τῆς πνευματικῆς ἀφάρτης καὶ
ἀνδοχῆς, ἐάν διὰ τὴν συμβολήσαν των τοὺς χειραγωγηθῶσι
εἰς τὴν δόξαν τοῦ ἀφάρτη καὶ ὅτι ἐν πόλιν δεῖται νὰ εἶ-
ναι καὶ διδοῦσιν ὅτι ἐπιφάσκουσιν ἐκ τῶν βασιλείων των πολ-
λὴν καταδικάζει. Διὰ τοῦτο ἐπιφέρει ἡ συνθήκη καὶ κατέρρε-
ται, πνευματικὸς νὰ ἀναμάρτητος τοῖς κακοῖς διὰ νὰ μὴ εἶναι ἐν
τῇ ἐργῶν πόσιν ἐπὶ ἀλλοτρίαν πρέπει νὰ ἐπιτελεσθῶν ἡ νὰ
μορφώσιν αὐτοὺς κατὰ πνευματικὸν. Διὰ τὸ ἐν ἐκείνῃ
ποῦ δὲ ἔξωθεν κομίσαν ἀνάρτηται σχέσιν μετὰ ἡμῶν ἡμε-
τεῖς τοὺς ἐμβάλλουσιν τὸν ὥριστον ἢ ἐν ἐκείνῃ (ἐν τῇ πολ-
τις) περισσότερο ὀφείλει ἐν νὰ ἐπιτελεσθῶν τὸ καθῆκον ἐν τῇ
νῇ, ἐκείνῃ, τὸν ὅτι ἀνδοχόμεθα ἐν πνευματικῇ ἐκ
των διὰ τὴν λαλῶν τοῖς ἐμάταις καὶ νὰ ἀνδοχὸς ὅτι ἐν
αὐτῇ ἀπειλεί μικρὸν κίνδυνος, ἐάν δεῖτε εἰς τὸ καθῆκον
οὗτο ἀπελθεῖν.

17. Ἄς ἀπὸ ἀλλήλων ἡμεῖς τὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦτον
οὐ πιστοῦσι, οὐ δὲ πιστοῦται καὶ τὸν συνδικαίον τοῦ
γνοῦν μεταδὲ ἑμᾶν καὶ τὸν Καραὶ Κηλὰν ὁρῶμεν καὶ τὴν
κοινωνίαν οὐ θέμεν εἰς ἑὸς ὅλῳν, οὐ δὲ ἀλλοτρίοις τὸ
κοινωνεῖν ἀναρῶμεν τὸ εἶναι συνέχῃ ἑγγυροῦσι οὐ μὴν
ὑπὲρ τοῦ οὐ ἐπιστομῶμεν οὐν πιστοῦσθαι καὶ τὸν
δεχόμενον τὸ ἐστὶν, τὸ εἶναι καὶ τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν
οὐδὲν ὅλῳν Καραὶ προκρίτειν καὶ οὐδὲ ἐπιστομῶμεν τὸ
πρῶτον, οὐδὲ φοβεῖται καὶ προκρίνει, ἀλλὰ πᾶσι ἀπὸ καὶ
ἐπιστομῶμεν. Δὲ πιστοῦσι οὐκ ἀπὸ καὶ τὸν καὶ τὸν
πιστοῦν, ἀλλὰ πᾶσι ἀπὸ καὶ τὸν καὶ τὸν καὶ τὸν

112' ΕΦΟΥΤΑΝΤΙ ΤΩ ΧΩ ΤΙ ΕΝΙ ΚΑΝΟΝΙ ΕΝΩΝ ΕΛΕΓΟΥΝΤΟ ΕΝΤΕΡΕ ΠΑΡΕΙΧΤΟ ΑΔΑ
 ΚΑΤΕΣΤΕΝ ΕΝΕΑΝΤΙΣ ΤΩ ΟΠΙΣΤΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΝΕΑΝΤΙΣ

ὁν βλέποντας, παρὰ μόνον μὲ τοὺς ἀρραβωμένους τὸ πνεῦμα
τοῦ ἑλπίαι ἁπλοῦν ἀνάγκη ναί συναρτῶν μετὰ τῶν δύο συνθέ-
σις ὅτι εἰς τὸν κέρτριον διὰ τῆς μελετιᾶς ἄλλα εἰς τὸν Θεόν
δὸς καὶ τὸ πνεῦμα, Διότι οἱ ἄνθρωποι τοὺς ὁποῖους προφύρεται
δῶ καὶ, καταγράφονται εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ ὑποσέβον-
τες ποὺ διακρίνονται διὰ τῆς γλώσσῃς, ἀνεξέλεγκται μένουν πλη-
στοὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν

18. Πρόσθετε πάλιν ἐδῶ τῆς αἰχμαλωσίας τὸ διακριτικὸν Διὸς οἱ εἰσαγωγὴν ὑμῶν ἐρεβὲ θύειν ἐντολήν να προσέ-
τεθε ἀφ' οὗ πρώτων νονατορεῖ καὶ τίς χέρια εἰν τὸν οὐρανὸν
υψοσσετο καὶ διὰ τίς τοιαύτης στάσεως ὑμῶν οὐς πλεθυνει-
ζον κῶπ ποῖον ἀπελευθέρωνεσθε καὶ εἰς ποῖον μέλλετε να
ἐκπελευσθε τὸν ἐσπῶτον σας. Ἐπειτα ἐρχόμενος ἐμπροσθεν
ἐνὶς ἐκστότου οἱ ἐρεβὲ θύπει τὰς συνθήκας δηλαδὴ τὰς ὑπο-
σχετικὰς καὶ τὰς οὐλολογίας καὶ οὐς προσημαστικαίς να εἴπῃ·
να τὸ φροσφῶν ὄψεσται καὶ μετὰ ταυ φρικτὴν λόγιον Ἀποστόλου
μετὰ τὰς σατανῶν.

19. Μου ἔρχομαι τώρα να δοκιμάσω και θαθεώ να αναστη-
νάξω, διότι επιθυμώ την ημεραν εκείνην κατά την οποίαν
και ἔγω καθυπόκειναι να εἴπω τοὺς λόγους τούτους. Ἀνάλογον
ἔχουσιν ἐν το φορτίῳ τῶν ἁμαρτημάτων, το οποίον στο τόπος
μέκρη σφαιρῶν συνάλλεται καὶ θέλωμε πόσῳ ἐκ τῶν τοι. Ἐνερ-
γῶν ἐπιπορεύουσιν εἰς τὸν βαυτον μου διὰ τῆς ἀμελείας, τὴν
σημειῶν καὶ τότε ἐπέδειξας, μοι αὐ γράζεσται ἡ δυνάμις καὶ ρα-
νίσις αὐ ἡ κορυφαία. Διὰ τοῦτο παρῶκαλον πένταν ἡμῶς κόποιαν
νευκαλοῦμεν καὶ ἐνδιαφερόμεν αὐ ἐπαθεῖτε δι' ἐμῆ, καὶ ὅταν
θὰ ἐμφανισθῇ ἐνὸς τοῦ πο βασιλείαν, διότι διὰ οὗς δεσφῶ
μετὰ πολλὰς ιστορίας, θὰ οὗς ἐνδύσῃ τὴν βασιλείαν ἐκείνην
στολῶν καὶ θὰ οὗς δώσῃ δοκ καὶ ὅποια δῶρα θὰ θελήσῃεν,
ἀφροῦ μόνον, αὐτὰ ποὺ θὰ τοῦ ἐπιτρέψωμεν νὰ εἴωσι ἵναι μα-
κάρι) νὰ τοῦς ἔρησῃσιν καὶ διὰ ἐμῆ πλεοναῶν νὰ εἰσέλθω ἱερῆς
ἐνδύσεως δι' δοκ ἐπαρῶς, ὅλῳ νὰ μὲ συνωμωχῇ καὶ εἰς το
μέλλου, νὰ μὲ δώσῃ τῆς στοργῆς καὶ ἀγαπῆς, τοῦ. Ὅτι ἐξ ἐμ
καὶ κἀμέτε αὐτῇ τὴν χάριν. Λογὴ τῆς στοργῆς, ποὺ αἰσθῶ-
νῶς ποὺ ποὺς δώσῃσιν οὗς, δὲν ἀναιδῶλιν

20. Ἄλλ' ὡς ἐλθῶμεν εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λόγου. Τότε λοιπὸν ὁ ἱερεὺς σὺς λέγει· να εἰσέλθῃς ὁ Ἀποστολοποιεὶς σου ὁσάντα, καὶ τίς παρηγοῖ σου καὶ τίς λατρεῖ σου καὶ τίς ἐργασίαι σου; Ὁλοῖται εἶναι ὁ λόγος, ἀλλὰ μετὰ ταῦτα ὁ δὲν αὐτὸν Διότι ὁ παροπλισμένοι ἐγγελλοῖ καὶ ὁ βόρατοι διανεμῇ ἀγαλλίασιν ἀποδοσόμενοι διὰ τὴν εὐπιστοφρὴν σας παραλαμβάνον· τὸς λόγους τοὺς σπράττοι, καὶ καὶ εἰς τὴν βασίλειαν· τὴν ὅλαν τοὺς μεταφέρουν· ἐγγὺς θεωροῦνται δὲ οὗτοι εἰς τὰ διδύλια τοὺς σφράντοι.

21. Εἰσαγε ποῖον εἶναι τὸ περιεχόμενον τῶν συνθηκῶν.

Μετά την άποταγήν και άπάρνησιν τοῦ πονηροῦ καὶ ὧλων ἐκείνου, διὰ τὰ ὅποια ἐνδιαιφερέται ὁ πονηρὸς ὁ ἱερεὺς ἐκ νέου οὖς παρασκευάζει νὰ εὐψήτῃ «Καὶ συντάσσονται σοι Χριστὲς Ἐφες τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ τὴν ὑπερβολήν. Μόνον σου εἶπες τὰ λόγια αὐτά, σοὶ ἐμπιστεύεται ἕνα τόσος μέγας λαὸς ὁπισθεύον διωρεῶν, ληρμονῶν ὅλην τὴν προηγουμένην σου ἀγγελιοσύνην καὶ οὕτε κἄν σοὶ ὑπενθυμίζει τὰ παρελθόντα, ἀλλὰ ἄρκεῖται εἰς τὰ σύντομα αὐτὰ λόγια

22. Ἐν συνεχείᾳ μετὰ τῆς συνθήκης ταύτης καὶ τὴν ἀποταγήν ἐκ τοῦ πονηροῦ καὶ τὴν σύνταξιν μετὰ τὸν Χριστὸν ἐπειδὴ ὡμολόγησας τὴν δεσποτεῖαν αὐτοῦ καὶ διὰ τῶν λόγων τοῦ στόματός σου συνετάγης μετὰ τὸν Χριστόν, ὡς στρατηγὴν πλεον εἰσελθόντα εἰς τὸν ἀγῶνα τὸν πνευματικὸν σὲ ἀλείψῃ ἐπὶ τοῦ μετώπου διὰ τοῦ μύρου τοῦ πνευματικοῦ ἐπιθέσαν τὴν σφραγίδα καὶ λέγων «Ἐρέτας ὁ δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος».

23. Ἐπειδὴ γνωρίζει, ὅτι τοῦ λοιποῦ ὁ ἑαυτοῦ μαίνεται καὶ πρίν τὸς ὁδόντας καὶ περιέρχεται ὡς λαὸν ὠρυόμενος διότι βλέπει ἑαυτοὺς πού πρότερον ἦσαν ὑπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ διὰ μῆος νὰ τοῦ φευγόντων καὶ αὐτὸν πᾶν νὰ ἀπαρνοῦνται, μετὰ τὸν Χριστόν δὲ νὰ συντάσσονται διὰ τοῦτο ὁ ἱερεὺς τοὺς κρῖει ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ τοὺς ἐπιθέτει τὴν σφραγίδα (τοῦ σφαιροῦ) ὅτι νὰ ὡποστρέψῃ ἑαυτοὺς ἀπὸ αὐτὴν τὰς δίψεις διότι δὲν παύει νὰ τοὺς ἀπειλῇ κατὰ πρόσωπον, ἐπειδὴ τυφλώνεται ἀπὸ τὴν ἀστραπὴν τοῦ ἐκτελεσθέντος ἐκ τοῦ χρησματος καὶ τῆς σφραγίδος ταύτης. Ἐπειδὴ τοῦ λοιποῦ «ἄκη καὶ ἀντίστασις ἐκ τοῦ πονηροῦ πρὸς αὐτοὺς γίνεται διὰ τοῦτο ὡς ἀλλήλους τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς ἀλλοφρεΐας εἰς τὸ πνευματικὸν στάδιον τοὺς εἰσάγει.

24. Κατόπιν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς νυκτός, ὅπου τοῦ ὁ φαιρὸς τελείως τὰ ἐνθόματα, ὡς εἶναι εἰς αὐτὸν τὸν σφαιρὸν μέλλει νὰ εἰσαγάγῃ αὐτὸν δι' ἐκείνου πού θὰ τελεσθῇ, τὸν ἀλείψῃ μετὰ τὸ ἔλαιον ἑαυτοῦ τὸ πνευματικόν, ὥστε ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματος τοῦ νὰ ασφαλισθῶν καὶ ἀκατάβλητα νὰ γένωσιν ἐκ τὰ παρὰ τοῖς ἐκθετοῦ ρητιζόμενα ὕλην.

25. Μετὰ τὴν ὁλοκληρὴν ταύτην εἰς τὰ ἱερὰ νήματα τὸν ἐκτελεῖ θάπτειν σι γυρόντας τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον καὶ ἀνιστῶν τὸν νέον πού ἀνακαινίζεται κατὰ τὴν εἰκόνα τοῦ ὁμοιωμένου αὐτοῦ (Κολ. 3, 10). Τότε λοιπὸν διὰ τῶν λόγων τοῦ ἱερέως καὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἐπέρχεται ἡ κήρυξις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ αὐτοῦ καὶ ἄλλος ἀντ' ἄλλου ἐξέρχεται ἐκ τοῦ ὕδατος διότι ἀπέβαλε τὸν ρυτίαν τῶν ἁμαρτημάτων ὁ

5. Ἦτοι τοὺς χρεῖς συμπεριέλαβε. Πέρεται, περὶ τῆς χρεῖς οὐ ἐλαττωσάμενος (19. Κένον ἱεροδότης). ὅτε κατὰ τὸν ἱερέα τὸν ἱεροδότην, (ἱερεὺς Π. 3) ἦτο συμβολὴν τῆς κοινωνίας μετὰ τῆς καλλιέργειας τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ εἰς αὐτὸν.

πεδόθη τὸ παλαιὸν τῆς ἁμαρτίας ἐνδυμα καὶ ἐνεδόθη τὴν βασιλείαν ἐσθῆτα.

26. Καὶ διὰ τὰς μύθους καὶ ἐκ τούτων, ὅτι μία εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὡς ἔφη γίνεται τὸ θάπτισμα. Ὅταν ὁ ἱερεὺς ἐκφρασεῖ τὸ «Βαπτίζεται ὁ δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος» τρεῖς φορές θυθίζει τὴν κεφαλὴν τοῦ βαπτιζομένου ἐντὸς τοῦ ὕδατος καὶ τὴν ἀνυψώνει καὶ διὰ τῆς μυστικῆς ταύτης τελετῆς παρασκευάζει τοῦτον νὰ δεχθῇ τὴν ἀποστείλαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Διότι δὲν εἶναι μόνος ὁ ἱερεὺς ὁ ποῖος ἐφάπτεται τῆς κεφαλῆς τοῦ βαπτιζομένου ἀλλὰ καὶ ἡ δεξιὰ τοῦ Χριστοῦ. Τοῦτο δὲ φαίνεται καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν λόγων τοῦ βαπτίζοντος διότι δὲν λέγει «ἐγὼ βαπτίζω τὸν δεῖνα» ἀλλὰ «βαπτίζεται ὁ δεῖνα» φανερώμενος διὰ τούτου ὅτι αὐτὸς διάκονος μόνον γίνεται τῆς κεφαλῆς καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ παρέχει. Ἐπειδὴ εἰς τοῦτο παρὰ τοῦ Πνεύματος ἐκεῖ παύει. Ἐκεῖνος δὲ πού ἐκτελεῖ ὅλα τὰ σκεπτικὰ μετὰ τὸ θάπτισμα εἶναι, ὁ Πατὴρ καὶ ὁ Υἱὸς καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἡ Τριάς ἡ ἀόρατος. Ἡ εἰς ταύτην λοιπὸν πιστὸς εἶναι ἐκείνη πού καρτεῖ τὴν ἀρετὴν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἡ ὁμολογία αὐτῆς τὴν υἰοθεσίαν μὲς δωρίζει.

27. Ὅσοι δὲ κατόπιν γίνονται εἶναι ἱκανοὶ νὰ μᾶς δώσουν νὰ ἐννοήσωμεν ὅσοι ποῖους ἡλευθερώθησαν καὶ ποῖα ἀγαθὰ ἔλαβον, ὅσοι ἡλευθέρωνται τῆς μυστικῆς ταύτης τελετῆς. Ἀμέσως μόλις ἐξέλθουν ἀπὸ τὰ ἐρὰ ἑαυτοῦ νήματα ὅλοι οἱ πορευομένοι ἐκεῖ τοὺς ἀνκαλιζοῦν, τοὺς καίρετοὺς τοὺς καταφιλοῦν συναγαλλόμενοι καὶ συναίρειν, διότι οἱ ἄλλοι δαύλοι καὶ ἀκατάβλητοι μετὰ μῆος ἐλευθεροὶ καὶ τέκνα ἔγινον καὶ εἰς τὴν τρέφεσιν τὴν θαυμαστὴν προσελήθησαν. Πράγματι μετὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ἄνοδον ὁμῶς εἰς τὴν τρέφεσιν ὁδηγοῦνται, τὴν φρικτὴν καὶ πλήρη ἀναμνηστικῶν ἀγαθῶν, μεταλαμβάνοντες τοῦ Σώματος καὶ Αἵματος τοῦ δεσποτικοῦ καὶ κατακτα γίνονται τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Ἐνδεδυμένοι δὲ αὐτὸν τούτον τὸν Χριστόν καὶ ὡς τοιοῦτοι παντοῦ ὅπου μεταβαίνει νὰ φαίνονται ὡς ἄγγελοι ἐπίνετοι καὶ ὡς ἀκτίνες ἡ πύλας λαμπραί.

28. Ὅλα αὐτὰ οὐκ ἀλλὰ καὶ ὡς ἔπρεπε ἐκ τῶν πεπτωκυμένων τὰ κατέστησαν γινώσκτα εἰς τὴν ἀγάπην σας. Ἐπρεθε τοῦτο διὰ τὰς οὖς ὅπου τὴν εὐκαιρίαν πρὸ τῆς ἀπολαύσεως τοῦ εὐστηρίου τοῦ θάπτισματος πολλὴν νὰ ἀσθάνητε ἀπὸ

6. Τὸν τοιοῦτον τοιοῦτον, ὅσοι εἶναι ἀγνωστοί, εἰς τὴν ἀρετὴν ἐκτελεῖται, μεταστρεφόμενος ἡ αὐτὴ καὶ ἑκὼς καὶ.

7. Πρὸς ταῦτα περὶ τοῦ ἀκατάβλητου, ὅτι οἱ νεοφύτοι, ἐξερχόμενοι τοῦ ἱεροῦ βαπτισμοῦ, ἀντιλαμβάνονται μετὰ τῶν ἐν τῷ ἱερῷ Χριστῷ ἀγῶνιστῶν πᾶσις καταφιλοῦσι συναγαλλόμενοι μετὰ ἐκφραστῆς (Κένον 141 ἱεροδότης).

ταρια ευχαρίστησαν, ἀναπνεύοντες διὰ τῆς ἐλπίδος καὶ ἀντάξιν τῶν δυνάμεων θὰ γίνοντο φρόνημα νὰ λάβατε καὶ καθὼς προέτρεψεν ὁ μακάριος Παῦλος, τὰ ἄνω νὰ σκέπτεσθε (Κολ 3, 2), καὶ νὰ μεταφέρετε τὰς σκέψεις σας ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν, ἀπὸ τὰ φαινόμενα εἰς ὅσα θέν φαινόνται. Ταῦτα νὰ βλέπωμεν καθαριότερα διὰ τῶν πνευματικῶν ὀφθαλμῶν, παρὰ ὅσους ποὶ υποπίπτουν εἰς τὰς αἰσθήσεις μας.

28. ΑΛΛ' ἐπειδὴ πρὸ τῶν βασιλικῶν ἀνακτόρων εμεῖς σκεσθε καὶ πρόκειται νὰ πληρώσετε εἰς αὐτὸν τοῦτον τὸν θρόνον, οἷον καθέως ὁ βασιλεὺς ὁ δυνάστης τὰς διαφείας, ἐπιδείξατε μεγάλην διάκρισιν καὶ σύνεσιν, σκεπτικῶς μὲν ἐκείνην ποὶ θὰ ζητήσετε. Κανένα κοσμικὸν ἀγαθὸν κανένα ἀνθρώπινον μὴ ζητήσετε, ἀλλὰ τὰ αἰτήματά σας νὰ εἶναι ἀντίξιο τοῦ παρόντος αὐτὰ βασιλείας. Ὅταν λοιπὸν εἰσελθῆτε εἰς τὰ θεῖα ἐκείνην νῆματα καὶ τὸ συμβάλον τῆς ἀναστάσεως διὰ τῆς ἀνάδοι σας εἰς αὐτὴν ἐπιδείξατε, ζητήσατε τὴν βοήθειάν τοι ὥστε νὰ δυναθῆτε ὡς ἀσφυλιάζετε καλῶς τὰς διαφείας τοι καὶ ἀκατάβλητοι γίνετε εἰς τὰ τεχνάσματα τοι διαδόλου. Περι τῆς εἰρήνης τῶν Ἐκκλησιῶν παρακαλεῖσθε. Περι τῶν ἐνδοσκοιμένων ἀκόμη εἰς τὴν πλάνην ἱεγεύσατε. Προσπάσατε ἐναυπὸν τοι, δοῦναι ὑπὲρ τῶν ἀπορριπτῶν ἵνα καὶ ἡμεῖς ἀξιωθώμεν ἐπακείας πνύς. Διότι ἐκεῖνος ποὶ οὐκ ἔδωκε τὴν σὴν παρησίαν, καὶ εἰς τὴν πρώτην σειράν τῶν φίλων ἐνέγραψε, καὶ εἰς τὸ ἄλκιμα τῆς νιοθείας οὐκ ὠνύμασε, τοις προηγούμενοις ἀρχαίως καὶ δούλους καὶ τελείως περιφρονημένους, δὲν θὰ παραβλέψῃ τὰς παρακλήσεις σας, ἀλλὰ ὅλα ὅσα ζητήσετε θὰ οὐκ τὰ δώσῃ λόγῳ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ἀγαθότητος.

30. Διὰ τοῦ τρόποι τοι τοι θὰ ἐπιτύρετε καὶ εἰς τὸν ἐαυτὸν σας εἰς μεγάλῳ βαθμῶν τὴν εὐνοϊάν τοι. Διότι, ὅταν οὐκ ἴδῃ τὸσον πολὺ νὰ φροντίζετε διὰ τὸ μέλη σας καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ἄλλων, θὰ οὐκ ἀξιώσῃ μεναιλίτερος παραρησίας. Διότι τίποτε δὲν ευφραίνει αὐτὸν τὸσον πολὺ ὥσον τὸ νὰ εἴμεθα συμπιεσθῇ εἰς τὰ μέλη σας καὶ πολλὴν ἀγάπην νὰ ἐπιδεικνύαμεν εἰς τοὺς ἀδελφοὺς μας καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ πληθὸν πολὺ νὰ φροντίζωμεν.

31. Ταῦτα λοιπὸν ἔχοντες ὅπ' ἔχον, ἀγαπητοὶ μετὰ καρίας καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς χάριτος ἐτοιμάσατε τὸν ἐαυτὸν σας, ἵνα καὶ οὐκ ἐλποσίων τὴν δωρεάν (τοῦ βαπτισματος) ἀπολαύσετε καὶ ὅλοι ἀπὸ κοινοῦ ἀξίαν τῆς χάριτος ἀναγαγῇ ἐπιδεικνύοντες, τῶν αἰωνίων καὶ ἀνεκκέρσιων ἀγαθῶν ἀξιώσασιν, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῖς ὁποίοις, εἰς τὸν Πατέρα, συγχρόνως καὶ εἰς τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐνδοκίμοι, ἀκόμα, τῆς, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, τῶν αἰωνίων Ἀμήν.

Κ Α Τ Η Χ Η Σ Ι Σ Τ Ρ Ι Τ Η

ΤΟΙ ΑΥΤΟΙ ΟΜΙΑ Α ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΟΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΟΥΣ*

1. Εὐλογητός ὁ Θεός ἰδοὺ καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ἐμφανίζονται ἄσπερες, ποὶ εἶναι λαμπρότεροι τῶν ἀσπέρων τοῦ οὐρανοῦ. Ἀσπερές ἐπὶ τῆς γῆς ἐμφανίζονται ἐξ αἰτίας ἐκείνου ποὶ ἐμφανίσθη ἐπὶ τῆς γῆς ἐκ τῶν οὐρανῶν. Δὲν εἶναι μόνον ἐπὶ τῆς γῆς ἀλλὰ καὶ ἐν πληρεῖ ἡμέρῃ τοῦτο εἶναι δευτέρου θαύμα. Οἱ ἀσπερές οὗτοι τῆς ἡμέρας εἶναι λαμπρότεροι τῶν ἀσπέρων τῆς νυκτός, διότι ἐκεῖνοι οἱ ἀσπερές, ὅταν ἐμφανίσθῃ ὁ ἥλιος ἐξαφανίζονται. ἐνῷ οὗτοι, ὅταν ὁ ἥλιος τῆς δικαιοσύνης ἐμφανισθῇ περ ἀσπέρων λαμπρύνει. Ἐἴδες ποτὲ νὰ ἰπάρχουν ἀσπερές ἐν καιρῷ ἡμέρας ποὶ λάμπει ὁ ἥλιος.

2. Ἐκεῖνοι, ὅταν ἐμφανισθῇ ἡ συντέλεια τοῦ κόσμου, καὶ ἐξαφανισθῶν οὗτοι δὲ ὅταν ἡ συντέλεια ἐπέλθῃ λαμπρότεροι θὰ γίνοντο. Καὶ περὶ τοῦ ἐκείνων λέγει τὸ Εὐαγγέλιον ὅτι ἐπὶ ἔσχατον τοῦ οὐρανοῦ προσκίονται ὡς πτῦμα φύλλα ἀπὸ ἀμπέλου. (Ματθ 24, 29) Ἡσ 34, 4 ποὶ δὲ τοῦτον, ὅτι καὶ δίκαιοι ἐκλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν. (Ματθ 13, 43)

3. Πι δὲ σημαίνει τὸ ὡς ἔπεται φύλλα ἀπὸ ἀμπέλου οὕτως οἱ ἀσπερές τοῦ οὐρανοῦ προσκίονται. Ὅπως ἡ ἀμπέλος, κατ' ὅν χρόνον τρέφει τὰ σταφύλια, ἔχει ἀνάγκην καὶ τῆς προστασίας τῶν φύλλων, ὅταν δὲ ἀποβάλλῃ τὸν καρπὸν ἀποβάλλει ἐπίσης καὶ τὴν κόπην τῆς διαλαβῆς τὰ φύλλα, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τὸν κόσμον ἀόκληρον. Ἐφ' ὅσον οὗτος ἔχει ἐνδοῦς αὐτοῖς τὸ ἀνθρώπινον γένος, ὁ οὐρανὸς διατηρεῖ τὰ ἄσπερα, ὅπως ἡ ἀμπέλος τὰ φύλλα ἀλλὰ εἰς τὸν μελλόντα κόσμον εἰς τὸν ὅποιον δὲν θὰ ὑπάρκῃ νύκτα δὲν θὰ ὑπάρκῃ ἀνάγκη καὶ ἀσπέρων.

4. Ἀπὸ πυρὸς ἀποτελεῖται τῶν ἄσπρων ἐκ νεων ἡ φῶς ἀπὸ πυρὸς ἀποτελεῖται καὶ τῶν ἄσπρων τοῦτον ἡ αὐσία. Ἀλλ' ἐκεῖ μὲν εἶναι πῦρ, αἰσθητὸν ἐνῷ ἐδῶ πῦρ νοητὸν Ἀὐτός.

5. Ἡ πόρεσις καὶ αἱ μετὰ τὴν ἐπίστασις διὰ τῆς καλουμένης «μυσταγωγίας» καὶ εἶναι, ἵνα ἡ γ' ἐκ τῶν λίαν συγκλητικῶν ἀγίων τοῦ Χριστοῦ τοῦ αὐτοῦ ἀγίου ἐκτελεσθῇ τὴν νύκτα τῆς Κυριακῆς τοῦ ἀγίου Πάσχα μετὰ τὴν ἑσπέραν ὡς καὶ ἱσχυρὰ τὴν Κατήχυσίν. Ἡ γὰρ τοῦ Χριστοῦ διὰ τὴν ἐκδοχὴν τῶν μελῶν εἰς τὴν ἐκδοχὴν ἐντικειμενίζονται εἰς αὐτὴν καὶ μεταβάλλονται καὶ εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα τοῦτον.

ὅπως βαπτίσαι, φησὶν, ἐν Πνεύματι Ἁγῇ καὶ ὕδατι· Ματθ. 3, 11· Θέλεις νὰ μάθῃς καὶ τὰ ὀνόματα ἐκείνων καὶ τούτων τῶν ὑπερέμων, Ἐκεῖνα τὰ ὅσπρα ἔχουσιν τὰ ἕξῃς ὀνόματα· ὕδατος, ὁρκωδότης, ἑσπερός καὶ φωσφόρος· εἰς αὐτὰ ὅπως δὲν ὑπάρχουν ὅσπρα τῆς νύκτος· Ἑσπερός ἀλλὰ ὅλοι εἶναι ὅσπρα τῆς ἡμέρας (φωσφόροι).

5. «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς πάλιν ὃς εἰπαμεν εἰς ποῦν θαυμάσια μόνος», Ψαλμὸς 72, 18, ὁ ὁποῖος τὸ πάντα δημιουργεῖ καὶ μεταποιεῖ αὐτὰ. Αὐτοὶ ποῦ ἦσαν κτῆς αἰκιάλωτοι, τώρα εἶναι ἐλευθεροὶ καὶ πολῖται τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ προσηγουμένους εἰς τὴν ἐντροπὴν τῆς ἁμαρτίας εὐρισκόμενοι, τώρα εἶναι εἰς παρησίαν καὶ δικαιοσύνην. Δὲν εἶναι ἐλευθεροὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄγιοι· δὲν εἶναι ἄγιοι μόνον, ἀλλὰ καὶ δίκαιοι· δὲν εἶναι δίκαιοι μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱοὶ· δὲν εἶναι υἱοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ κληρονόμοι· δὲν εἶναι κληρονόμοι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ· δὲν εἶναι ἀδελφοὶ τοῦ Χριστοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ συγκληρονόμοι· δὲν εἶναι συγκληρονόμοι μόνον, ἀλλὰ καὶ μέλη αὐτοῦ· δὲν εἶναι μέλη μόνον, ἀλλὰ καὶ υἱοὶ· δὲν εἶναι υἱοὶ μόνον, ἀλλὰ καὶ ὄντα τοῦ Πνεύματος.

6. «Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ὁ ποῦν θαυμάσια μόνος». Εἰδες πόσα εἶναι οἱ ὅψεις τοῦ βαπτίσματος, Ἐνὶ πολλοῖς νομίζουσιν ὅτι μοναδικὴ δωρεὰ τοῦ βαπτίσματος εἶναι ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν· ἡρεῖς ἀντιθέτως ἀνεφέρωμεν δέκα τιμητικὰς δωρεὰς αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο βαπτίζομεν καὶ τὰ παιδιά θν καὶ δὲν ἔχουσιν ἁμαρτίαν, διὰ νὰ λάβωσιν τὸν ἁγιασμὸν, τὴν δικαιοσύνην τὴν ὑπόθεσιν, τὴν κληρονομίαν τὴν χάριν· νὰ εἶναι ἀδελφοὶ καὶ μέλη τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ γίνωσιν κατοικία τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

7. Ἀλλ' ὃ ποθεῖνόςτοι ἀδελφοί, ἐάν θεοῖς μοῦ εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ σὲς ὀνομάσω ἀδελφούς, ἵσται εἰς τὴν αὐτὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν συμμετέσχον καὶ ἐγὼ ἀλλὰ λόγῳ τῆς ἀπελείας ποῦ ἐδείξα κατόπιν, ἀπέβαλον τὴν με σὲς συγγένειαν τὴν ἀληθὴ καὶ γνησίαν. Ἐπιδρέψατέ μοι ὅπως νὰ σὲς ὀνομάσω ἀδελφούς διὰ τὴν πολλὴν ἀγάπην ποῦ ἀποθάνωμι πρὸς ὑμᾶς καὶ νὰ σὲς παρακαλέσω νὰ δεῖξετε ἀπὸ τώρα τόσον ὄψλον καὶ προθυμίαν ὅση εἶναι ἡ τιμὴ τὴν ὁποῖαν ἀπελάυσαστε.

8. Ὁ μὲν πρὸ τοῦ βαπτίσματος χρόνος ἦτο παλαίστρα καὶ γυμναστήριον καὶ εἰς τὴν τοῦ συνεισχωροῦντο τὰ τότε παραπτώματα ἀπὸ σήμερον ὅπως τὸ στάδιον τῶν ἀνῶνων ἡ νουθεσία, ὁ καιρὸς τοῦ ἀγῶνος ἦλθεν ἡμῖς εἰς τοὺς θάλας εὐρίσκεισθε. Δὲν βλέπουσιν ὅσον οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἀγῶνος σὰς, ἀλλὰ καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἀγγέλων. Δ' ἂν τῷτο οὗ Παῦλος φωνάζει· τράφητι πρὸς πᾶν, Κορινθίους 4, 18· εἴθε αὐτοὶ ἐγγενή-

θημεν τῷ κόσμῳ, οἷς ἄνθρωποις δὲ μόνον ἀλλὰ καὶ ἀγγέλοις (Α. Κορ. 4, 9, Ἄγγελοι λαλοῦν σὲς παρατηροῦν, ὁ τῶν ἀγγέλων Κύριος συγκροτεῖ τὸν ἀγῶνα. Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι τιμὴ μόνον σὲς σὲς, ἀλλὰ καὶ ἀσφάλεια. Πράγματι, όταν τοὺς ἀγῶνας κρίνῃ ἐκεῖνος, ποῦ ἐβούλετο τὴν ζωὴν τοῦ ὑπερ ἡμῶν, τὸ γεγονός τοῦτο ποῦ δὲν εἶναι προξενον μεγάλης τιμῆς καὶ ἀσφαλείας εἰς ἡμᾶς.

9. Εἰς τοὺς Ὀλυμπιακοὺς Ἀγῶνας ὁ διοικητὴς εἰς τὸ μέσον τῶν ἀγωνιζομένων ἵσταται, χωρὶς νὰ δικάζεται εὐνοϊκῶς, οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς οὔτε ὑπὲρ τοῦ ἄλλου καὶ ἀναμένει τὴν ἐκβάσιν τοῦ ἀγῶνος, διὰ νὰ ἀποφανθῇ περὶ τοῦ νικητοῦ. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸ μέσον ἵσταται, διότι καὶ εἰς πρὸς τὴν θέλησιν εἰς τὸ μέσον αὐτῶν εἶναι, ἥτοι οὐδέτερος. Εἰς τὸν ἁγῶνα ὅπως ἡμῖν ἐναντίον τοῦ διαβόλου δὲν ἵσταται εἰς τὸ μέσον καὶ οὐδέτερος ὁ Χριστὸς ἀλλ' εἶναι ἀσκήματος μετὰ τὸ μέρος μας. Καὶ ὅτι εἶπαι εἶναι φαίνεται, ἐκ τῶν ἑξῆς. Ἡμεῖς, όταν εἰσῆλθομεν εἰς τὸν ἁγῶνα, μᾶς ἤλπιεν ἐνθ' ἐκείνων τὸν ἔθεσε ἡμεῖς μᾶς ἤλπιεν μετὰ ἔλασιν ἀναλλιάσεως, ἐνθ' ἐκείνων τὸν ἔθεσε μετὰ ὁμοῖα ἄλλα διὰ νὰ τοῦ παρεμβάλῃ προσκόλλημα εἰς τοὺς ἀγῶνας. Εἰς ἐμὲ, όταν συμβῇ νὰ σκονησῶ εἰς τοὺς ἀγῶνας, ποῦ δίδει χεῖρα βοηθείας, καὶ ἂν πέσω με στήκει καὶ μοῦ δίδει τὴν δύναμιν τὸν διάβολον πάλιν νὰ τὸν παύω. διότι λέγει· «Πατεῖτε ἐπ' αὐτὸν ὄφρα καὶ σκονησῶν καὶ ἐπὶ πόσιν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ» Λευκ. 10, 19.

10. Ἐκείνων μετὰ τὴν νίκην τοῦ με γένωναν τὸν ἡμετέρον ἐγὼ εἶπαι νικῆσαι, σιφραφώνηται ἐκεῖνος, ἐάν νικήσῃ, κολάζεται. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς, ὅτι τότε περισσότερο τιμηρεῖται, όταν νικήσῃ, διὰ σὲς τὸ ἀποβεῖλαι ἀπὸ τὰ γεγονότα. Ἐν τῇ αἰσῇ τὸν Ἀδάμ καὶ τὴν κατέβαλε. Ποῖος ἦτο το ἔπαθλον τῆς νίκης τοῦ, «Ἐπὶ τῷ στήθει καὶ τῇ κοιλίᾳ πορευση καὶ γῆν φωνῇ πάσας τῆς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου», Γεν. 3, 14. Ἐάν δὲ τὸν ὁρατὸν ὄρην τόσον πολὺ ἐταμῶρε, πόσον θὰ τιμηρεῖται τὸν νοητὸν. Ἐάν τοιαυτὴ ὑπῆρξεν ἡ κατεδίκη τοῦ ἀργῆνοι, εἶναι πολὺ φανερόν, ὅτι πολὺ μεγαλυτέρα κατὰδικα ἀναμένει τὸν πεσόντην. Καθὼς ἕνας πατέρας φιλοστοργος, όταν συναντήσῃ αὐτὸν ποῦ ἐφόνευσεν τὸν υἱὸν τοῦ, δὲν τιμῶρε μόνον τὸν φόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ μακάρι αὐτοῦ διὰ τοῦ ὅπου ἐκαμε τὸν φόνον κατακοιμηθεῖται τὸ ἦσαν ἔκαμε καὶ ὁ Χριστὸς εὖρας τὸν διαβόλον νὰ θανατωῖ τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἐπρωρεσε τοῦτον μόνον, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν μάκαριν αὐτοῦ ἔπαυσε τελείως.

11. Μετὰ ὅπως λαλοῦν ὡς ἀποδιδωμεν εἰς τοὺς ἀγῶνας, διότι τὰ διέλα διὰ τῶν ὅπου μᾶς ἀπέλασιν εἶναι λαμπρότερα ἀπὸ κάθε χρυσὸν ἰσχυρότερα ἀπὸ κάθε ἀδάμαντα, θερρότε-

μα και σφοδρότερα από κάθε φυσιολογικά ελαφρότερα από τον αέρα. Δεν φέρει θόρος εις τα γόνατα ή φυσας των δπλων ουμιν αλλά αναπτερώναι τα μέλη και υπηλά τα ανιμωει και αν εις τον ουρανόν θελήσει να πετάξη με σιγά τα δίπλα τιποτε δεν σε εμποδίζει. Διότι νέα είναι ή ουσία των δπλων τουτων επειδή νέον είναι και το είδος της μάχης ταυτη. Ένψ είσαι άνθρωπος ύπακροσθαι να ανανήκωται εναντίον των δαιμόνων· ένψ φέρει αίμα προς άσφατους ανώμεις παλαιω. Δις ταύτα των θώρακα μου τον κατασκευασεν ο θεος δκ από σίδηρον, αλλά από δικαιοσύνην· διά τούτο την περικεφαλαίαν δεν μου την έκαμην από καλκόν, αλλά από πικριν. Έκω και μάκαραν άκονισμένην, τον λογον του πνεύματος. Εκείνος ρίπτει θέλη εναντίον μου, έγω όμως έχω μάκαραν. Εκείνος είναι τοξότης, έγω είμαι άπότης. Μάθε και από τούτοι την πονηρίαν του ο τοξότης δεν ταμρά πλησίον να έλθη, αλλά από μακράν κτυπή με τά θέλη.

12. Αλλά τί. Από γε μόνον δίπλα κατασκευασεν ο θεος. Όχι, αλλά και τρόπον ήτοιμασεν ακυροίτητι από κάθε άπλον, διά να μη κουράζεσαι εις τον πόλεμον, διά να νικήσκη των πονηρών καταστρέφους και έν τρυφή εύρισκόμενος. Διότι και μόνον γά σε ήρ να επανέρχου από τα δεσποτικά δειντα· φεγγει γρηγορώμενα από των άνεμων, όπως εκείνος, που βλέπει λέοντα πύρ από το στόμα του να εκβάλλη. Και αν δείξης εις αυτόν την γλώσσαν σου θαμνένην από το αίμα αίμα, δεν θα ήμπορέση να ανασθί. Και αν του δείξης το στόμα σου κοκκινισμένον ως εύτελής θηρίον θα υποχωρήση.

13. Θέλεις να μάθης την δύναμιν του αίματος τούτου. Ας γυρισωμεν όπισω επί τον τυπον αύτου εις τα παλαιά γε γυνότα που έλαβον χώραν εις την Αίγυπτον. Την δεκάτην πληγήν έμελλε να καταφύγη κατά των Αιγυπτίων. Ήθελε τα πυρμυόσκα αψάδν να θανατώση επειδή κατέβη τον πλοτόκοον αυτοί λαόν. Τι έτιρεπε λαίονν να γρη διά να μη άναμειχθούν με τους Αιγυπτίους και οι Ισραήλαιοι άφ' ου εύρίσκοντο εις τον αΐμα των τούτων. Μάθε του τυπου την δύναμιν διά να καταστήσκη την ισχύν της αληθείας την όλην αν τύπος συμβολίζει. Πληγή θεοσταυτός έμελλε άνωθεν να έλθη και ο έξολοθρευτής άγγελος ήτηρχετο κατά των σκυών.

14. Τι κάνει λαίονν ο Λαμωσίς. «Θυσαστε, λέγει άμνάς άμωμον και το αίμα αυτου έπαρσαστε καί θύρατε» (Εξοδ 12, 21-25). Τι είναι αυτό που λέγεται, το αίμα ζώου που δεν έχει λογικόν όντα, να σώξη λογικούς ανθρώπους. Ναί, άπαντες, δεν σωζει, διότι είναι αίμα, αλλά επειδή είναι τι εκ του αίματος του δεσποτικού. Όπως δηλαδή οι βασιλικοί άνδράντες αν και είναι άψυχ, και άνοήτητα όντα τους κατα-

φρόνουνται εις οιτους ανθρώπους που φέρουν ψυχήν και οι υθώεις δύνανται να διασωθούν. Και έπειδή είναι καλός, άλλ' επειδή είναι είμας του βασιλέως, τοις τοιρόπως και το είμα εκείνο, το έσπερημένον ψυχής και αίσθήσεως τοις άνθρώποις, που είχαν ψυχήν έσωσε. Και επειδή αίμα ήτο, άλλ' επειδή ήτο τυπος του αίματος τούτου.

15. Τότε είδεν ο έξολοθρευτής άγγελος το αίμα, διά τοι ποιου είκον χρισθή αι θύραι και δεν έτόλμασε να εισέλθη εντός των οικών. Ταυτα αν ήρ ο διαβολος, και πληον με αίμα ημολοκόν να έχων χρισθή θύραι. Αλλά με το αίμα της αληθείας να έχων χρισθή τα κελη των πιστών που είναι, αι θύραι του ναυι του Χριστού, εις τον όποιον μετεβλήθη ο άνθρωπος πολύ περισσότερον δεν θα ήμπούσθη να εισέλθη εντός αυτού. Διότι, εάν ο άγγελος επειδή είδε το συμβολον ιερωσής, πολύ περισσότερον ο διαβολος, όταν ήρ την αληθειαν. Ας τραπή εις φυγήν.

16. Θέλεις να μάθης και έξ άλλης αποδείξεως του αΐματος τούτου την δύναμιν. Βλέπε από ποσ ήμικσε πρώτον να έρχη και ποιο ύπηρξεν ή πηνή αύτου από ήνω ήρκειον από τον σταιρόν, από της πλευράς της δεσποτικής, Διότι λέγει ή Γραφή ότι όταν απέθανεν ο Χριστος και εις τον σταιρόν έκομή ήτο, ποσε λαόν ο στρατόςος εκέντησε την πλευράν αύτου δια της λόγχης και εξέβληεν ύδωρ και αίμα. Και το μιν ύδωρ του βαπτισματος συμβολον ήτο, το δε αίμα των μυστηρίων. Διότι ο ήν ειπεν εξέβληεν αίμα και ύδωρ, αλλά πωμν εξέβληεν το ύδωρ και έν ανωκε ο το αίμα. Επειδή πρότον έρχεσαι ο βάπτισμα και κατόπιν τα άλλα μυστήρια. Εξέντι κ λοιπον την πλευράν ο στρατόςος έκείνος, έτριψε τον οίκον το, άγιος ναός και ήτοι αν ήτοιαν από εύρον και των λοιπων έλαβον. Το ήδον, έγινε και εις τον άμνον οι Ισραήλαιοι έσπαζον τα αρθρα και την σιωτήσαν, που ήτο ο καρπός της θυσίας ταύτης της συμβολικής, όπλητισσα.

17. «Εξέβλην από της πλευράς ύδωρ και αίμα» Μή έμολοκόν διεβλήθη, άναπαύει και λέγει τούτο όσο απόψως μυστηριακής Διότι έχω και άλλην έδνησιν μυστικής να πο είπω. Είπον άνωτέρω ότι το βαπτισματος συμβολον είναι ο ύδωρ έκείνο και των μυστηρίων η αίμα. Ποτε λοιπον και έκ των δύο σήματων ήτε γεννηθή ή Εκκλησία σήα λυσιση. Ποτα γινώσκει και άνακατωσας Πνεύματος άνι-

1) Το κείμενον της Γραφής λέγει αίμα και ύδωρ. (Ιου 19, 34. 41) Αποστόλως πρότως. Α ήτοι έπαιθε τα εις την 84ην άμωμον εν το εί το κατά αλάνη (Ρ. Γ. 59, 13) δια εν την έμωμον. Ποτα ο έσπερη τονάτω (Ρ. Γ. 21, 22) πρότως. ο αΐμα άμωμον και εις τινών το ήμωμον κα ύδωρ, ή έκείνην έσπερη ανώτερη.

ους (Ψτ 3, 5) διὰ τοῦ βαπτισματος καὶ τῶν μυστηρίων. Τὸ συμβολὴν τοῦ βαπτισματος καὶ τῶν μυστηρίων προῆλθεν ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τοῦ Χριστοῦ ἡρα ἀπὸ τὴν πλευρὰν ἐδημιούργησεν ὁ Χριστὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὅπως ἀπὸ τὴν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ ἐδημιούργησε τὴν Ἔδαν.

18. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Μωυσῆς περὶ τοῦ πρῶτου ἀνθρώπου ὁμιλῶν λέγει «δοτοὺν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ ὀρξὶ ἐκ τῆς σαρκὸς μου» (Γεν 2, 23) τὸ ὅσιον εἶναι ὑπανιγνῶς τῆς πλευρᾶς τοῦ Κυρίου. Ὅπως δηλαδὴ τότε ὁ Θεὸς ἔλαβε μίαν πλευρὰν τοῦ Ἀδάμ καὶ ἐξ αὐτῆς ἐδημιούργησε τὴν γυναῖκα, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς μὲς ἔδωκε τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ πού ἀπέρρευσε ἐκ τῆς πλευρᾶς του καὶ ἐδημιούργησε τὴν Ἐκκλησίαν. Ὅπως λοιπὸν τότε, ὅτε ὁ Ἀδὰμ εὗρίσκετο ἐκ ἔκστατον καὶ ἐκαμῶτο, ἔλαβε τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἔτσι καὶ τώρα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, τὸ αἷμα καὶ τὸ ὕδωρ ἔδωκε καὶ πρῶτα τὸ ὕδωρ καὶ κατόπιν τὸ αἷμα. Ὅτι δὲ ἦτο εἰς τὸν Ἀδὰμ ἡ ἔκστασις τοῦτο τώρα ἐγένεν ὁ θάνατος, διὰ τὸ μάρτυς εἶναι ὁ θάνατος τοῦ λοιποῦ θά γίνῃ ὕπνος.

19. Εἰδότε πῶς ὁ Χριστὸς ἠνώθη μετὰ τῆς νύμφης πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Εἰδότε μὲ ποίαν τροφήν τρέφει ἄλλους ἡμᾶς, ἔκ τῆς ἰώας τροφῆς ἐκ τῆς ὁποίας ἐκζημασθήμεν τρεφόμεθα. Ὅπως δηλαδὴ ἡ γυναῖκα τὸ παιδί, τὸ ὅσιον ἐγέννησε, τὸ τρέφει μὲ τὸ αἷμα τῆς καὶ τὸ γάλα τῆς, ἔτσι καὶ ὁ Χριστὸς τρέφει συνεχῶς διὰ τοῦ αἵματος τοῦ ἀκείνου πού ἐγέννησε.

20. Επειδὴ λοιπὸν τόσοι μεγάλαι διωρεῖν ἀπηλευσάμεν, ὡς ἐπιδοκῶμεν μεγάλην προθυμίαν καὶ ὡς ἐνθυμηθῶμεν τὰς συνθήκας, πού ἐκάμαμεν μετ' αὐτοῦ. Εἰς οὗς ἀπευθύνομαι, πού τώρα ἐπιστήθητε εἰς τὰς θείας ἀληθείας, τὰ νέα μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ παλαιά, τὰ πρό πολλοῦ ἔτων μνηθέντα. Οἱ λόγοι μου ἀναφέρονται εἰς ὅλους ἡμᾶς, ἐπειδὴ καὶ ὅλοι συνῆκαμεν πρὸς αὐτὸν σὺνθήκας, τὰς ὁποίας δὲν ἐντέψαμεν διὰ μελάνης, ἀλλὰ διὰ τοῦ πνεύματος. ὅτι διὰ καλῶ μου ἀλλὰ διὰ τῆς γλώσσης. Διότι διὰ τοῦτο τοῦ καλῶ μου πρὸς τὸν Θεὸν συνθήκας γράσσονται. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Δαυὶδ λέγει «Ἡ γλῶσσα καλῶτος γραμμάτως ἀξιογράφου» (Ψαλμ. 44, 2). Ὁμολογήσαμεν αὐτοῖς τὴν κυριαρχίαν, ἠρνήθημεν τὴν διαβολικὴν τυραννίαν. Τοῦτο ἀποτελεῖ τὴν ὑπογραφήν μας τὴν συνθήκην, τὸ ἐγγράφον τῆς συνθήκης.

21. Προσέξτε μήπως παραβώμεν τὰς συνθήκας καὶ γένομεν πάλιν ἀρελεύται κρεωστικοῦ γραμματίου. Ὁ Χριστὸς ἔλαβε μὴ φορὰ πρὸς προγονοὺς μας κρέος κρεωστικῶν γραμμάτων πού εἶχε ὑπογράψῃ ὁ Ἀδὰμ. Οὗτος πρῶτος ἔκτισε τὸ κρέος καὶ ἀρεῖ τὸ ἀρέχουσιν μὲ τὰς κοῦπιν αὐ-

μαρτίας μας. Κατὰ καὶ ἁμαρτία καὶ θάνατος καὶ καταδίκη ὑπὸ τοῦ νόμου ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ κρέους τοῦτου. Ὁ Χριστὸς ὅμως διὰ αὐτὰ τὰ κατήργησε καὶ τὰ συνεκάρησε. Τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος μεγαλοφωνῶς διακηρύττει λέγων «τὸ κειρὸν γραφῶν τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν ὃ ἦν ὑπεραντίον ἡμῶν καὶ αὐτὸ ἦεν ὑπὸ τοῦ μέσου, προσηλῶτος αὐτοῖς, τῷ σταυρῷ» (Κολ. 2, 14). Δὲν εἶπεν ἐξαλείψας αὐτό, ἀλλ' εἶπε κατὰ μέρος. ἄλλα κατεφύσας αὐτὸ εἰς τὸν σταυρὸν, διὰ νὰ μὴ μείνῃ οὔτε ἕνας αὐτοῦ. Διὰ τοῦτο δὲν τὸ ἐξέλειψεν, ἀλλὰ τὸ ἐξέσπασε, διότι τὰ κομμάτια τοῦ σταυροῦ τὰ ἐξέσπασαν καὶ τὰ κατέσπασαν τελεῖας, ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ εἶναι ἀχρηστον.

22. Καὶ τὴν τελείαν καταστροφὴν τοῦ κρέους δὲν τὴν ἔκαμε εἰς νύκτιν καὶ κρυφά, ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τῆς οἰκουμένης καὶ ἐπὶ ὑψηλῆς θέσεως. Νὰ βλέπουν ἄγγελοι, λέγει, νὰ βλέπουν ἀρχαγγέλοι, νὰ βλέπουν οἱ ἄνθρωποι καὶ οἱ ποταμοὶ θαύματος καὶ αὐτὸς ὁ διάβολος, οἱ ὅποιοι μὲς ἔκαμον ὑπευθύνους διὰ τὰ κρέη καὶ πρόσημα ἐπὶ τῶν δυνευστῶν. Σχεῖται τὸ κρεωστικὸν γραμματίον διὰ νὰ μὴ μὲς ἐνοκλοῦν καὶ ἐπιπνεῖται τοῦ λοιποῦ.

23. Ἀφοῦ λοιπὸν ἐδοξίσθη τὸ παλαιὸν κρεωστικὸν γραμματίον, ὡς προσέξομεν νὰ μὴ δημιουργήσωμεν ἄλλο κρέος, διότι δὲν ὑπάρχει δεύτερος σταυρὸς, οὔτε δεύτερα ἄρεσια διὰ τοῦ λοιποῦ τῆς παλιγγενεσίας. Ἀρεσια δηλαδὴ ἁμαρτιῶν ὑπάρχει, ἀλλ' ὅχι ἄρεσια διὰ δευτέρου φορὰν διὰ τοῦ βαπτισματος. Ὅτι μὴ μὲς καταβῇ ἡ ἀρεσία παρακαλῶ. Ἐξῆλθε ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον, ὡς ἠνθρώπι μὴ λοιπὸν πάλιν ζητῇ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰ κακὰ αὐτῆς. Μὴ ἐνθυμησῇ τὴν λίσπην καὶ τὰς πλίνθους. Ἀόστη καὶ πλίνθος εἶναι τὰ πράγματα τῆς παρουσίας ζωῆς, ἀφοῦ καὶ αὐτὰς ὁ χρυσοῦς προτοῦ γίνῃ χρυσοῦς δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ χώμα.

24. Εἰδὼν θεόματα οἱ Ιουδαῖοι καὶ σὺ τώρα μεγαλύστερ καὶ πολὺ λαμπρότερον θά ἴδῃς ἀπὸ ἐκεῖνα πού εἶδον οἱ Ἰουδαῖοι, ὅτε ἐξῆρχοντο ἐκ τῆς Αἴγυπτου. Δὲν εἶδες τὸν Φαραὼ νὰ πνέγεται μὲ τὰ ὄπλα του. ἄλλὰ εἶδες τὸν διαβόλον νὰ καταποντίζεται μὲ τὰ ὄπλα του. Ἐπέρσσαν ἐκεῖνοι πέλαγος ἐπέρσσαν ἐξὸ τῶν θάνατον. Ἀπὸ τῆς Αἴγυπτου ἐκεῖνοι ἀπὸ τοῦ Αἴγυπτου, ἠλευθερώθη σὺ ἀπὸ τοῦ δαιμονίου. Ἀπὸ τῶν δουλείων βαρβαρικῶν οἱ Ἰουδαῖοι, οἱ ὅπως ἀπέβαλες τὴν χειροτέραν δουλείαν, τὴ δουλείαν τῆς ἁμαρτίας.

25. Θέλεις καὶ δι' ἄλλου τρόπου νὰ μάθῃς, ὅτι μεγαλύνει τὴν διωρεῖν ἡ ζωὴ σου ἀπὸ τοῦ Ιουδαίου. Οἱ Ιουδαῖοι

19. Ἡ ἀρεσία τῶν κατὰ τὰ παλαιὰ ἁμαρτιῶν κατέστησε διὰ τῆς μετανοίας καὶ ὡς λέγει ἄλλοις ἔστιν μετανοία, ἀλλὰ ἔσται οὐκ ὡς διὰ τοῦτον. P.G. 68, 801

τότε δὲν πρὸ κινήσαν νὰ δοῦν τὸ δοξασιμένον πρόσωπον τοῦ Μωυσέως ὅν καὶ ἦτο δαύλος τοῦ Θεοῦ ὅπως αὐτοὶ καὶ συγγενεῖς τῶν σι ὅμοις τὸ πρόσωπον εἶδες τοῦ Χριστοῦ εἰς τὴν δόξαν τοῦ. Καὶ φωνάζει ὁ ἰσχυρὸς «Ἡμεῖς δὲ ἀνακαταλαμβάνομεν τὴν δόξαν Κυρίου κατοικοῦμεθα» (1Β Κορ 3, 18). Εἶδαν ἐκεῖνοι τὸν Χριστόν. πῶς τοὺς ἠκολούθει διήλθεν τότε ἄλλα πολὺ περισσότερον ἡμεῖς σημερον ἀκολουθεῖ Διὸς ἐκεῖνους τότε ἠκολούθει ὁ Κύριος πρὸς χάριν τοῦ Μωυσέως, ἡμεῖς δὲ ἀκολουθεῖ ὅχι μόνον διὰ τὴν χάριν τοῦ Μωυσέως, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν χάριν τοῦ Χριστοῦ πρὸς αὐτὸν ὑπακοήν. Ἐκεῖνους μετὰ τὴν Αἴγυπτον τοὺς ἀνέμενε ἡ ἐρημος πρὸς ὅμοις μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τῆς καλυμμένης ἀε ἀναμένει ὁ οὐρανὸς. Εἶκον ἐκεῖνοι ἡγεμόνα καὶ στρατηγὸν ὁρίσαν τὸν Μωυσέα. ἔκοιεν καὶ ἡμεῖς ὡς ἄλλοι Μωυσέας τὸν ἴδιον τὸν Θεόν, ὁ ὅστις προηγήθη ἡμῶν καὶ εἶναι στρατηγὸς μας.

26. Παῖον ἦτο τὸ δικαστικὸν γινώσκον ἐκεῖνοι τοῦ Μωυσέως «Ἦν γὰρ λέγει Μωσὴς πρῶτος ἀπάντων ἀνθρώπων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς», Αριθ 12, 3. Τὸ ἴδιον ἂν εἴπῃ ἔνας καὶ διὰ τὸν ἴδιόν μας Μωυσέα, δὲν θὰ πῶς ἔξω Διὸς μαζί με αὐτὸν ἦτο τὸ πρόσωπον. Πνεῦμα ὡς ὁμοῦσιον καὶ σι γινώσκον. Ὁ Μωυσὴς τότε ἔσφαξε τὰ χεῖράς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔκωμε νὰ κατέβῃ ὁ ὅρκος τῶν ἀγγέλων δηλαδὴ τὰ μάννα. Οὗτος ὁ Μωυσὴς ἀνέφωτον τὸ χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν φέρει τὴν αἰώνιον τροφήν. Ἐκεῖνος ἐκτύπησε τὴν πέτραν καὶ τὴν ἔκωμε νὰ ἐκβάλῃ ποταμούς ὑδάτων οὗτος ἐγγίζει τὴν ἰράνην, κτυπᾷ τὴν νοστέην πρᾶσιον καὶ τὴν κύνην νὰ γίνῃ πηγή πολλῶν πνευματικῶν δωρεῶν. Διὰ ταῦτα ὡς πηγή εἰς τὸ μέσον ἡ τράπεζα ἐφύλακται διὰ νὰ περιβάλλουν ἀπὸ παντοῦ τὰ ποίμνια τὴν πηγήν καὶ ἀπολαμβάνει τὴν σωτηρίαν νομάτων αὐτῆς.

27. Ἀφοῦ λαμβάνει ἐπὶ πηγὴν ἐδῶ ἔκοιεν πηγήν ζωῆς, ἡ δὲ τράπεζα ἀπὸ ἀνὰ θύρας ἀνοῖται εἶναι γαστήρ καὶ ἀπὸ παντοῦ θύρας πνευματικὰ ἀνοῖται καὶ ὡς προσέλαυνται μετ' εὐαγγελίου καρδίας, μετὰ καθαρὰς συνειδήσεως ἵνα λάβωμεν χάριν καὶ ἔλεος καὶ ὁλοκλήρως εἰς κατάλληλον περιστάσει διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ μονογενοῦ Υἱοῦ Κυρίου δὲ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ διὰ τοῦ ὁποῦ καὶ μετὰ τοῦ ὁποῦ εἰς τὸν ὁπότε καὶ εἰς τὸ ζωοποιὸν Πνεῦμα ἀνοῖται ἡ δόξα, τὴ δὲ κρᾶτα παρὰ καὶ πάντῃ καὶ εἰς πάντα πᾶσι τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

1. Ἦρακεται περὶ ὅς ἐστιν ἡ πρᾶξις, τῆς εἰς ὃ μέσον τὸ ἐπὶ τῇ σελήνῃ τὸ τέλος εἶναι κοινὴν. τὴ ἀρετὴν ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν. (P.G. 20, 465)

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΤΟΙΣ ΙΔΙΟΙΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΜΕΝΟΥΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟ
ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ. ΕΝ ΤΙΣ ΕΝ ΧΡΙΣΤΩ, ΚΑΙΝΗ
ΚΤΙΣΙΣ ΤΑ ΑΡΧΑΙΑ ΠΑΡΗΣΙΩΝ, ΙΔΙΟΙ ΤΕΦΟΝΕ ΤΑ ΠΑΝΤΑ
ΚΑΙΝΑ. (Β' ΚΟΡ 5, 17)

1. Φαιδρότερα, ἀπὸ διὰ ἡτο συνήθως ἔλεμα νὰ εἶναι ἡμέρον ἡ συγγένεσις μας καὶ ἡ ἑκκλησία τοῦ Θεοῦ νὰ καίρῃ ἐξ αἰτίας τῶν τέκνων τῆς. Καθὼς δηλαδὴ ἡ φιλόστοργος μητέρα, βλέποντα νὰ τὴν περιβάλλουν τὰ παῖδά της, εὐκαριστεῖται σκιρτᾷ καὶ πετᾷ εἰς τὸν ἄέρα ἀπὸ τὴν χαρὰν της, κατὰ τὸν ἴδιον ἀκριβὲς τρόπον καὶ ἡ πνευματικὴ αὐτὴ μητέρα, παρατηροῦσα τὰ τέκνα της καίρει καὶ ἀγάλλεται διότι ἔλεμα τὸν εἰσὶν της νὰ εἶναι ὡς εὐφορος πεδιάς, σπολὶ σμένη μετὰ τὰ στάχυα αὐτὰ τὰ πνευματικά. Κότταξ, ἀε παρὰ καλῶ ἀναπαύε, νὰ ἴδῃς τῆς χάριτος τὴν υπερβολὴν. Ἰδοὺ σὲ μόνον μόνον νύκτα πόσαι τέκνα ἀγέννητος μετὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῆς μητέρας. Καὶ μὴ ἀπορήσεις διὰ τοῦτο διότι τοιοῦτοι εἶναι οἱ πνευματικοὶ τοκετοὶ ὅν ἀποαιρῶν οὔτε χρόνους οὔτε περιόδους μηνῶν.

2. Ἐμπρὸς λοιπὸν ἀς χαράμεν καὶ ἡμεῖς μαζί με αὐτὴν καὶ ἀς συμμετάσχωμεν εἰς τὴν εὐφροσύνην τῆς Διὸς ὅν δι' ἓνα μόνον ὁμαρτωλὸν μετανοοῦντα καρὰ γίνεται εἰς τὸν οὐρανὸν (Λουκ 15, 7) πολὺ περισσότερον διὰ τὸσον πλῆθος πρέπει νὰ σκιρτῶμεν ἀπὸ χαρὰν καὶ νὰ εὐφροσυνώμεθα καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸν φιλανθρώπων Θεόν διὰ τὴν ἐνεκδήγητον αὐτοῦ ταύτην δωρεάν. Καὶ πράγματι, ὑπερβαίνει κάθε λόγον τὸ μέγεθος τῶν δωρεῶν τοῦ Θεοῦ. Ποῖα νοῦς, ποῖα διάνοια ποῖα σκέψις, θὰ διενεθῇ ποῖα νὰ ἐννοήσῃ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Θεοῦ τὴν υπερβολὴν καὶ τὸ μέγεθος τῶν ἀνεκφράστων δωρεῶν τὰς ὁποίας εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἔχει τοιοῦτοι.

12. Τὴν νύκτα τοῦ Πάσχα καθ' ἣν ἐδραπέδωσαν οἱ γυναικὲς πάλαι, καὶ ὡς μετὰ τὴν Πάσχα, καὶ τὴν δὲ ἡμεῖς ἐκτελέσωμεν κατὰ τὸ Πάσχα ἀνέμενον εἰς πάλαις ἐκτελέσωμεν. Ἐκ τῶν Παλαιοῦν μαρτυρῶμεν ὅτι εἰς τὴν ἐκτελέσειν τοῦ Πάσχα τοῦ 404 ἐκτελέσωμεν ἡμεῖς «ἐμὲ» (P.G. 40, 94).

3. Αὐτοὶ ποὺ καθὲς καὶ προκίθες δοῦλοι τῆς ἁμαρτίας ἦσαν, καὶ χωρὶς καμμίαν παρησίαν κάτω ἀπὸ τὴν τιμωρὴν τοῦ διαβόλου εὐρίσκοντο καὶ ὡς αἰχμάλωτοι ἔφεροντο ἐκεῖ καὶ ἐκεῖ, τοῦ σήμερον ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν τάξιν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ Ἀποὺ δὲ ἀπέβαλον τὰ φορτία τῶν ἁμαρτιῶν καὶ ἐφόρεσαν τὴν βασιλικὴν στολὴν ἀμιλλάνοντα εἰς λαμπρότητα αὐτὸν πούτεον τὸν οὐρανὸν καὶ λαμπρότερα ἀπὸ τοὺς ἀστέρας αὐτοῦ λάμποντες, μὲ τὸ φῶς αὐτῶν τὸ ἔκπλητον περιλάουσιν τὸ πρόσωπον ἑκείνου ποὺ τοὺς ἐλάμπουν Ἐκείνοι οἱ ἀστέρες μόνον κατὰ τὴν νύκτα λάμπουν, κατὰ δὲ τὴν ἡμέραν κοσμοῦ δὲν φαίνονται. Οὗτοι ὅμως καὶ κατὰ τὴν νύκτα καὶ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐξ ἡαυτῶν λάμπουν, διότι εἶναι ἀστέρες πνευματικοὶ καὶ πρὸς αὐτὰ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἀμιλλάνται. ἢ μᾶλλον καὶ αὐτοὶ τὸ ἑσπερινόν. Ἐάν δὲ αὐτὴν τὴν εὐκταὴν μεταχειρίσθῃ ὁ δεσπότης Χριστὸς, διὰ τὸ δείξῃ τὴν λαμπρότητα τῶν δικαίων εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν καὶ εἴπῃ: «Τότε οἱ δὲ καὶ ἐκείνη ἐλάμπουσιν ὡς ὁ ἥλιος» (Ματθ. 13, 43) τοῦτο τὸ ἔπραξε ὅσα διότι τόσοι μόνον θὰ λάμπουν, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ εὕρῃ ἄλλο αἰσθητὸν πρῶγμα λαμπρότερον ἀπὸ τὸν ἥλιον διὰ τοῦτο μεταχειρίσθῃ τὴν εἰκόνα αὐτῆς διὰ νὰ δείξῃ τὴν κατὰστασιν τῶν δικαίων.

4. Τοῦτους λοιπὸν καὶ ἡμεῖς σήμερον δε ἐναγκαλιζόμεν οἱ ἀποστολὴν περισσώτερον ἀπὸ τοὺς ἀστέρας δύνανται νὰ λάμπουν καὶ συναγαγίζονται εἰς τὴν λαμπρότητα τοῦ ἡλίου καὶ δικίνε. Ἄς μὴ τοὺς περιβάλλωμεν δὲ μόνον μὲ τὰ χεῖρα αὐτὰ τὰ σωματικά, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς πνευματικῆς διδασκαλίας δε ἐκδιδάσκωμεν τὴν πρὸς αὐτοὺς ἀγάπην καὶ δε τοὺς παρακαλοῦμεν καὶ προτρέψωμεν, νὰ ἐννοήσουν καλὰ τὴν ὑπερθαλικὴν τοῦ Κυρίου γενναοδομίαν καὶ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἐνδόξου, τὸ ὅποσον ἡξιώθησαν νὰ ἐνδοθῶν. Διότι λέγει ὁ Ἀπόστολος: «Ὅσοι εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε» (Γαλ. 3, 27) Εἰς τὸ μέλλον δὲ πᾶν εἴ τι θὰ πράττουν καὶ ἐνεργοῦν, νὰ τὸ πράττουν ὡς δὲ τὸν Χριστὸν, τὸν τὸν ὅλον δημιουργὸν καὶ δεσπότην τῆς ἡμετέρας φύσεως, εἶπον ἐντὸς τῶν κατόικων. Ὅταν δὲ λέγω τὸν Χριστὸν, καὶ τὸν Πατέρα λέγω καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διότι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἔδωκε αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν: «Ἐάν τις ἀγαπᾷ με καὶ τὰς ἐντολάς μου τηρῇ, ἐγὼ καὶ ὁ Πατὴρ ἀλευσόμεθα καὶ μονὴν παρ' αὐτῷ ποιήσωμεν» (Ἰω. 14, 23).

5. Ὁ τοιοῦτος ἀνθρώπος τοῦ λοιποῦ ἐνθ' ὅθι παρτατῇ ἐπὶ τῆς γῆς, θὰ φέρεται ὡς δὲν εἴς τὸν οὐρανόν, τὰ δὲν φρονῶν, τὰ δὲν φροντίζοντες καὶ μὴ φοβούμενος τοῦ πονηροῦ δοῦλος τοῦ ἀποβουλάς. Διότι ὅταν εἴπῃ τὴν κατὰ τὴν μετοβολὴν ὁ διαβόλος καὶ ὅτι ἐκεῖνος, ποὺ προηγουμένως ὑπὸ

τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἦσαν, εἰς πόσον ὕψος ἀνέβηκεν καὶ πόση ἀγάπης ἡξιώθησαν παρὰ τοῦ Κυρίου, κατεντροπισσόμενος ἀπέρχεται χωρὶς νὰ τολμήσῃ νὰ τοὺς ἀντικρύσῃ, διότι δὲν ἔμπορεῖ νὰ ὑπερέβῃ τὴν μεγάλην λαμπρὴν ποὺ ἐκπέμπουν. Ἐτοὶ πεφωτισμένος ἀπὸ τὴν λάμπαν αὐτῶν στρέφει τὰ νῦτα καὶ φεύγει.

6. Ἀλλὰ οἷς οἱ νῆσι τοῦ Χριστοῦ στρατοῦται, οἱ εἰς τὴν αὐράνιον πολιτείαν πολιτογραφηθέντες, οἱ εἰς τὸ πνευματικόν τοῦτο συμπόσιον προσκληθέντες καὶ τῆς τραπέζης τῆς βασιλικῆς μέλλοντες νὰ ἀπολαύσῃτε, ἐπαδεύετε προθυμίαν ἀνταξίαν τῶν μεγάλων δωρεῶν ποὺ ἐλάθετε, ἵνα καὶ μεγαλυτέρην τὴν θέσιν χάριν ἐρελκύσῃτε εἰς ὑμᾶς. Φιλάνθρωπος εἶναι ὁ Κύριος ἡμῶν διὰ τοῦτο, ὅταν εἴπῃ, ὅτι εἰμεθα ἐγνωσμεν δι' ὅσα μὲς ἔδωκε καὶ ὅτι προσέκοιμεν πολὺ νὰ διαφυλάξωμεν τὰς δωρεὰς τοῦ, ὁφθόντος παρέχει τὴν χάριν τοῦ καὶ ἂν ἡμεῖς τὸ μικρόν αὐτό, ποὺ ἐξαρτάται ἀπὸ ἡμᾶς, προσφέρωμεν, μὲ μεγάλας αὐτὰς δωρεὰς μὲς τοῦ καὶ ἀνταμειβόμεν.

7. Λάθετε ὡς παράδειγμα τὸν Παῦλον τὸν διδασκαλὸν τῆς αἰκουμένης. Οὗτος κατ' ἀρχὰς κατέβηκε τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ πᾶσι παντοῦ, ὅρμον δυνάει καὶ γυναικας σύγκριτον καὶ ταρακὴν παντοῦ δημιουργῶν καὶ μὲ μόνον καὶ λύσαν ἐπαυθήμενος. Ὅταν ὅμως ἀπῆλθε εἰς τὴν ἀγάπης τοῦ Κυρίου καὶ ἐρωτήσθῃ μὲ τὸ νοητὸν φῶς καὶ ἀπέβαλε τὸ σκότος τῆς πλάνης καὶ πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἀδηγήθη καὶ διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐκαθαρίσθῃ ἀπ' ὅλα τὰ ἁμαρτήματα τοῦ παρελθόντος, ὁ μὲντοι, χωρὶς τὴν παραμικρὴν ἀνοβολήν, ἐκείνος ποὺ προηγουμένως ὑπὲρ τῶν Ἰουδαίων τὰ πάντα ἔπραττε καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐλεηλάτει καὶ ἠρώμην, ἡμέρας συγκροτῶν εἰς τοὺς Ἰουδαίους τοὺς κατακοῦντας εἰς τὴν Λαοσακὸν ἔφερε, κηρύσσων, ὅτι ὁ ἐσθνητικὸς εἶναι ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ.

8. Εἶδες εὐγνωσότητα. Εἶδες ὅτι δὲ αὐτὸν τοῦτον τῶν πραγμάτων μὲς ἔδειξεν ἐπὶ ὅσα προηγουμένως ἐπραττεν ὑποφάλλοντα εἰς ἀγνοίαν. Εἶδες ὅτι δι' αὐτῆς τῆς πείρας τῶν πραγμάτων ἐδίδασκεν ἄλλους ἡμᾶς ὅτι δικαίως ἡξιώθη τῆς ἀντιθέσεως φιλανθρωπίας καὶ πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ἐκείνην ἀντιθέσθαι, διότι ὁ ἀναθὸς Θεός, ὅταν εἴπῃ μίαν ψυχὴν νὰ εἶναι μὲν εὐγνώμων, ἀλλ' ἔνεκα ἀγνοίας νὰ πλανᾶται, δὲν τὴν παραβλέπει, οὔτε τὴν ἀφίνει ἐπὶ πολὺ χωρὶς τὴν πρόνοιάν σου, ἀλλὰ πράττει πᾶν ὅτι ἐξαρτάται ἐξ αὐτοῦ καὶ τίποτε δὲν κομίζειται ἐξ ἐκείνων ποὺ συμβάλλουν εἰς τὴν σωτηρίαν μας, ὅρκει μόνον καὶ ἡμεῖς νὰ καταστήσωμεν τοὺς ἐαυτοὺς μας, ὥστε νὰ δεχθῶμεν μετὰ μεγάλης προθυμίας τὴν δυνάμειν καταρκταμένην χάριν καθὼς καὶ ὁ μακάριος οὗτος.

9. Ὅσα ἐκείνα ποὺ προηγουμένως ἐπραττεν, ἦσαν ἀπὸ

τέλειμα ἀνοίας, διότι ἐνόμιζεν ὅτι οἱ ἐπιθέσεις ποὺ ἔκανε μετὰ ζήλου ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ἦσαν ὑπὲρ τοῦ νόμου, διὰ τοῦτο καὶ ἐνέμετο εἰς πάντα αἰῶνα θυρόδου καὶ παρακῆς. Ὅταν ὁμοῦ ἔγραψε παρ' αὐτοῦ τοῦτου τοῦ νομοθέτου, ὅτι τὸν ἀντιθέτον ὁρόνον βαδίζει καὶ κυρεῖ νὰ τὸ ἐνταλασθάνεται κατὰ κρημνῶν φέρεται, ἀμέσως χωρὶς διαταγῶν καὶ ἀναβολῆς, ἐπειδὴ ἐφωτισθὲν ἀφ' ὧν ἀπὸ τὸ νομικὸν φῶς, ὅλην τὴν πλάνην ἀπέβαλε καὶ κήρυξεν τῆς ἀληθείας ἔγινε. Ἐκείνους δὲ πρῶτους εἰς τὸν δρόμον τῆς εὐσεβείας ἤθελε νὰ φέρῃ πρὸς τοὺς ἀπείρους καὶ τῆς ἀπιστολῆς τοῦ ἀρχιερέως ἔφερε. καθὼς ὁ Ἰῶαννης εἰς τὴν ἐπισηγορίαν τοῦ πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Ἰουδαίων ἔλεγε: «Ὡς καὶ ὁ ἀρχιερεὺς μαρτυρεῖ μοι καὶ πᾶν τὸ πρεσβυτέρειον ὅτι ἐπιστολὰς δεξιμένους παρ' αὐτῶν εἰς διαμαρτυρίαν ἐπορεύοντο πρὸς τοὺς ἀρχιερεῖς ὥστε καὶ τοὺς ἐκεῖ ὄντας δεδεμένους ἀναγαγεῖν εἰς Ἱερουσαλὴμ» (Πράξ. 22, 5).

10. Εἶδες τὸν Παῦλον σὺν λέοντι μονασμένον ποιοῦν νὰ περιφερεται, βλέπε αὐτὸν πάλιν μὲ μίαν νὰ ἔκρη γινεῖται ἡμερᾶς σὺν πρόδοσι καὶ αὐτὸς ποὺ προηγουμένως ἔβρισκε καὶ ἐφυλάσσει καὶ τοὺς εἰς τὸν Χριστὸν πιστεύοντας καταδύσκον. Ἐξαίρετα πάλιν τοῦ Χριστοῦ νὰ καταβαίνει ἀπὸ τὰ τεῖχη τῆς διαμαρτυρίας μέσα σὲ κοφίνι, διὰ νὰ διαφύγῃ τῆς ἐπιβολῆς τῶν Ἰουδαίων (Πράξ. 9, 25). Ἰδούτε δὲ ἐν καμῶν νικτὸς εἰς Καισαρείαν νὰ σπῆλλεται καὶ ἀπ' ἐκεῖ εἰς τὴν Ταρασό, διὰ νὰ μὴ καταπαρεσθῇ ὑπὸ τῆς μαγίας τῶν Ἰουδαίων (Πράξ. 9, 30). Εἶδες, ἀγαπᾶται, πόσον μετεβλήθη. Εἶδες πόσον μετεμορφώθη λυσιπῶς. Εἶδες ὅτι ἀφοῦ ἀπήλασε τῆς ἀνυθῆν γεννητοδωρίας, προθύμως καὶ ὁσθόνως προσέφερεν ἐκεῖνο, ποὺ ἔξαρτετο ἀπ' αὐτοῦ, δηλαδὴ τὸν ζῆλον τὴν θερμότητα τῆς πίστης τὴν ἀνδρείαν τὴν ὑπομονὴν, τὴν μεγαλοφυκίαν, τὸ φρονήματος τὴν σταθερότητα. διὰ τοῦτο καὶ πείσθη μεγάλη βοήθεια ἀνυθῆν, ὅπως καὶ ὁ Ἰῶαννης ἔγραψε «Περαιότερον αὐτῶν πάντων κοπιᾶσα οὐκ ἐγὼ δὲ ἀλλ' ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σὺν ἡμῶν» (1^η Κορ. 15, 10).

11. Τὸ παρόδειγμα τοῦτου παρακαλῶ μιμηθῆτε καὶ σεῖς οἱ ὅποιοι ἠρώθητε νὰ τεθῇ κατὰ αὐτὸ τὸν ζυγὸν τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν ἰσοθεσίαν νὰ ἀπολαύσετε. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴν μεγάλην ζῆλον καὶ πίστιν πρὸς τὸν Χριστὸν ἐπιδείξατε, ἵνα καὶ μετὰ τὴν χάριν ἐπιστρέψετε εἰς τὸν ἐσὺ ὃν οὐκ ἀνυθῆν καὶ τὸ δοθὲν ἐκ ὑμῶν ἐνδυμὸ λαμπροτέρως καταστήσετε καὶ ὁ φθονὸν τὴν εὐνοίαν καὶ ἀγάπην τοῦ Κυρίου ἀπολαύσετε. Ἐὰν δὲ κυρεῖ ἀκρίβη νὰ κάμετε κατὰ τὸν ἀνάστην ἔργον καὶ ἐνῶ ἐφέρατε ἐπάνω σας τόση φορτία ἀμαρτημάτων, τότε πολλὰν σὺς ἤθελε διαρεῖν, λόγῳ τῆς φιλοκαθαρτικῆς τοῦ αἵματος τοῦ μόνον σὺς ἀπῆλλαξεν ἐκ τῶν ἀμαρτημάτων καὶ δικαιο-

σύνην σὺς ἐχάρισεν, ἀλλὰ καὶ ἀγίους σὺς ἀνέδειξε καὶ τὴν ἀρετὴν σὺς ἔδωκε. ἔαν λοιπὸν ἐκ τῶν προτέρων σὺς ἐδωρήσεσθε ἀγαθὰ ἔαν σὺς, κατόπιν τοῦτου μετὰ προθυμίας προσφέρετε, ὅτι ἀπὸ σὺς ἐξαρεθῶσι καὶ μαζὶ μὲ τὴν διαφυλάξιν ἐκείνων ποὺ ἐλάσαντε, ἐπιδείξετε καὶ καλὴν καὶ προσεκτικὴν διαγνώσιν πῶς δὲν θὰ σὺς ἀξίωση πάλιν μεγαλύνειν διαρεῖν.

12. Ἡκούσατε σήμερον τὸν μακάριον Παῦλον τὸν πνευματικὸν τῆς ἐκκλησίας νὰ γράφῃ καὶ νὰ λέγῃ «Ὡστε καὶ ἐγὼ ἐν Χριστῷ καὶ νῦν κτίσας» (1^η Κορ. 3, 17). Διὰ νὰ μὴ νομίσωμεν δὲ ὅτι ἀναφέρεται εἰς τὴν αἰσθητὴν κτίσιν, ποὺ βλέπομεν προσέθεσε καὶ τὰς ἀόρατας καὶ ἐν Χριστῷ, διότι σκεῖται ὅτι ἐκεῖνος ποὺ ἐτοποθέτησε τὸν ἐσῶντα ποὺ εἰς τὴν παρὰ τὴν τῶν πιστῶν τοῦ Χριστοῦ ἐμφανίζεται ὡς νέα κτίσις. Διότι, ἡ κεράριος, λέγε μοι νὰ θάληρς ἕνα σφαιρὸν νέον καὶ κίτρινον νέον. Ἐνῶ μεγάλο κέρας ἔχεις νὰ ἴδῃς ἕνα ἄνθρωπον σὺν ἡν καί σὺς νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ ἀπὸ τὴν πλάνην εἰς τὴν ἀλήθειαν. Τόσο νέον κτίσις καὶ ὁ μακάριος αὐτοῦ Ἀπόστολος ὠνόμασε δι' αὐτοῦ καὶ ὁμοῦς ἐν οὐνεκῇ προσέθεσε. «Τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καὶ νῦν» (αὐτόθι). Διὰ τοῦτον λέγει σκεδὸν τὰ ἔληξεν διὰ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως, ὡς παλαιὸν φόρεμα ὑπέβαλον τὸ φορεῖον τῶν ἀμαρτημάτων καὶ τὸ νέον τοῦτο καὶ λαμπρὸν φόρεμα καὶ τὴν στολὴν τὴν βασιλικὴν ἐναδύθησαν οἱ ἐλευθερωθέντες ἀπὸ τῆς πλάνης καὶ διὰ τοῦ φωτὸς τῆς δικαιοσύνης φωτισθέντες. διὰ τοῦτο ἔλεγε: «Εἰ τις ἐν Χριστῷ καὶ νῦν κτίσις τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινὰ».

13. Πῶς δὲν εἶναι νέα καὶ παρόδοξα ἴδω, ὅταν ὁ καθὼς καὶ προαίρετος μὲ τὴν καλοπέρασιν καὶ πολυπραγίαν ἀσχολούμενος ἀφῆκε ἐργασίας καὶ λιποβόλους γίνεται. Πῶς δὲν εἶναι νέα καὶ παρόδοξα τὰ πάντα, ὅταν ὁ ἄλλοτε διεφθαρμένος καὶ εἰς τὰς ἡδονὰς τῆς παρουσίας ζωῆς καταδραπαινόμενος ἔξαφνα ἀνωτέρως τῶν παθῶν γίνεται καὶ τῶσαν πολλὴν ἀφασκίαν εἰς τὴν ἐγκράτειαν καὶ τὴν ἀγνότητι, ὡς ἔδωκεν ἔχει καθόλου σῶμα.

14. Εἶδες πῶς πράγματι νέα κτίσις εἶναι αὐτὸ ποὺ συνέβη, ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δηλαδὴ εἰσελθούσα εἰς τὰς ψυχὰς τὰς μετεβλήσε τὰς μεταμόρφωσε καὶ τὰς ἔκαμε ἄλλας ἀπὸ τῶν ἄλλων. ὅτι κατὰ μετέβαλε τὴν οὐσίαν αὐτῶν, ἀλλὰ διότι τὴν θέλησιν αὐτῶν ἥλλαξε· διὰ δὲ τοῦ φωτισμοῦ τῆς διανοίας συνετέλεσεν ὥστε αὐτὴ νὰ μὴ οὐκιστῇ περὶ τῶν πραγμάτων ἀντιθέτον γνώμην, ἀλλὰ καθαρίσασα τὰ μάτια αὐτῆς ὡς τὴς στήμνες, τὰ κατέστησεν ἱκανὰ νὰ βλέπουν καλὰ καὶ τῆς κακίας τὴν ἀσχημίαν καὶ διαμαρτυρίαν, καὶ τῆς ἀρετῆς τὴν

πολλήν ὑποπόνησιν καὶ φειδώριαν.

15. Εἶδες πῶς καὶ ἐκαστὴν ἡμέραν νέαν κρίσιν δημιουργεῖ ὁ Κύριος, Ποῶς ἄλλως, λέγει μοι, θύεισαν ἐκείνους ποῦ δαὴν τὴν ζωὴν τοῦ πολλὰς φορὰς ἐπέρασεν ἐκ τὰς ὑπολαύσεως τοῦ κόσμου καὶ λίθους καὶ ξύλα ἐπρὸςκύνει καὶ θεοὺς τὰ ἐνόμιζε, ἔταφονα εἰς τόσον ὕψος ἀρετῆς νὰ ἀνέλθῃ, ὥστε ἐκεῖνα μὲν ἴδωσι τὴν νὰ τὰ περὶφρονῇ καὶ περιγεῖν καὶ τοὺς λίθους νὰ τοὺς ἐλθέτω εἰς λίθους καὶ τὰ ξύλα εἰς ξύλα, τὴν δὲ τῶν ὄλων δημιουργὸν νὰ προσκυνῇ καὶ τὴν εἰς αὐτὸν πιστὴν νὰ προσκῇ καὶ θεωρῇ ἀντιθέραν ἐπὶ ὅλα τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου.

16. Εἶδες πῶς ἡ εἰς τὸν Χριστὸν πίστις καὶ ἡ πρὸς τὴν ἀρετὴν ἐπιπόνησις νέα κτήσις λέγεται. Ἄς ἀκούσωμεν λοιπόν, σὰς παρακαλῶ, ὅλοι καὶ οἱ πρὸ πολλοῦ χρόνου μεμνημένοι καὶ μέλη τῆς Ἐκκλησίας γενομένοι καὶ οἱ πρὸ ὀλίγου τὴν γεννησιποδωρίαν ἀπαλαύσαντες τοῦ Κυρίου, ὡς ἀκούσαμεν τὴν προφητείαν τοῦ Ἀποστόλου ὅς τις μὲς λέγει· «Τὰ ἄρκαδια παρήλθεν, ἰδοὺ γέγονε τὰ πάντα καινὰ». Ἡ Κορ 5, 17 καὶ ἡμεῖς οὖντες ὄντες τὸ παρελθὸν μας, ὡς ἀλλοτρίωμεν συμπεριφορὰν ἀπὸ τοῦ ζώμεν εἰς νέαν πολιτείαν ὅλοι δὲ οἱ λόγοι μας καὶ αἱ πράξεις μας νὰ εἴναι ἀντίθετοι τοῦ ὑψηλοῦ ἔλεμματος ἐκείνου, ὁ ὁποῖος κατοικεῖ ἐντός μας.

17. Διὰ τὸν ὅτι οἱ κοσμικὰ ἀήματα ἀναλαμβάνοντες, οἱ ὁποῖοι πολλάκις φέρουν ἐπὶ τοῦ ἐνδύματος ποῦ φοροῦν ζωγραφισμένας τὰς βασιλικὰς εἰκόνας καὶ ὡς ἐκ τούτου τυγχάνουν σεβασμοῦ γὰρ πάντων, οὐδέποτε ἤθελον ἀνεχθῆναι νὰ κάμουν κατὰ ἀνάγκην τοῦ ἐνδύματος, ποῦ φέρει τὰς βασιλικὰς εἰκόνας· ἀλλὰ καὶ ἂν αὐτοὶ ἤθελον τότε ἐπιχειρήσει νὰ κάμουν τοιοῦτόν τι, ὑπάρκουν πολλοὶ ποῦ τοὺς ἐμποδίζουσιν καὶ ἂν νινεὶς θελήσουν νὰ τοὺς ἀκακοποιήσουν ἢ περιβολῇ τοῦ ἐνδύματος, ὅλην τὴν εἰκόναν τοὺς προσφυλάσσει μὲ πολλὴν ἀσφάλειαν, ὥστε ἴσως τὸ ἀπρεπὲς νὰ μὴ πάθουν, πόσω μάλλον αὐτοὶ ποῦ ἔχουσιν ὅχι ἐπάνω εἰς τὸ φόρεμα ζωγραφισμένον τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ κάμουν ἐντός τῆς ψυχῆς τῆς καὶ τὸν τοῖτο Πατέρα καὶ τὴν παρουσίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἰς αὐτοὺς ἐπόμενα ἀσφαλεῖ νὰ εἴναι καὶ πρὸς εἰς ὅλους νὰ δεῖκνουν διὰ τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς τῶν καὶ τοῦ προσκετικῶ ὅλου τῶν, οἱ φέρουν τὴν βασιλικὴν εἰκόνα.

18. Καθὼς ἐκεῖνοι, ἡμεῖς φέρουν ἐμπροσθεν τοῦ στήθους ἐπὶ τῶν φορεμάτων τὰς βασιλικὰς μορφάς, εἰς ὅλους εἰς νὰ γνωστοί, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἡμεῖς, οἱ ἀπὸ αὐτῶν ἀποὶ, ὁδὸ παντὸς τὸν Χριστὸν ἐνεδύθημεν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν μας νὰ κατοικήσῃ ἡ ζωὴν ἡμεῖς, ἂν θελήσωμεν, ὅτι δυναθώμεν διὰ τοῦ ἐναρετῆς θίου μας καὶ ἂν ἀκόμη σιωπῶμεν νὰ δεῖκνουμε

μὲν τὴν δύναμιν τοῦ κατοικοῦντος ἐντός ἡμῶν. Καὶ ὅπως αὐτὰ ἢ περιβολῇ σὰς καὶ ἢ λαμπρότης τῶν ἐνδύματων σὰς³ προσελκύουσιν ὅλους τὰς ἐλπίδας, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ πάντοτε ἂν θελήσῃτε, ὅτι δυναθώμεν, τὴν λαμπρότητα τοῦ ἐνδύματος τοῦ βασιλικοῦ διατηροῦντες, περισσότερον ἢ τὸν τῶμα, διὰ τῆς θαυμάσιου πολιτείας σὰς καὶ τῆς μεγάλης ἀκριθείας εἰς τὴν ἐπιτέλειαν τῶν καθήκοντων σὰς νὰ προσελκύσῃτε ὅλους αὐτοὺς ποῦ σὰς ἐλπίουν εἰς τὸν Ἰσὺν (Ἰσὺν καὶ εἰς τὴν δοξολογίαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν).

19. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγε· «Λαμπρὸς τὸ φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ 5, 16). Εἶδες ὅτι προτρέπει νὰ λάμψῃ τὸ φῶς ποῦ εἶναι ἐντός μας ὅχι διὰ τῶν φορεμάτων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἔργων, διότι, ἀφοῦ εἶπε· «Λαμπρὸς τὸ φῶς ὑμῶν», προσέθεσεν· «ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν». Τοῦτο τὸ φῶς, ποῦ τοῖς ὁποῖοι ὁμολογεῖ, δὲν σωματικῶς εἰς τὰς αἰσθήσεις τοῦ σώματος, ἀλλὰ φωτίζει τὰς ψυχὰς καὶ τὴν διάνοιαν ἕκαστου ποῦ τὸ βλέπουν καὶ ἀπὸ τοῦ διασκορπισμοῦ τοῦ σκότους τῆς κακίας, προσελκύει ὁσέτους ποῦ συναντῇ εἰς τὸ νὰ μιμηθῶν τὴν ἀρετὴν καὶ νὰ λάμψουν καὶ αὐτοὶ διὰ τοῦ ἰδίου φωτός.

20. «Λαμπρὸς, λέγει, τὸ φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων». Καὶ καλῶς εἶπεν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων. Τοῦτον μεγάλο πρῆπει νὰ εἴναι, λέγει, τὸ φῶς σὰς, ὥστε ὅχι μόνον σὰς νὰ φωτίζῃ εἰς μέγαν βαθμὴν, ἀλλὰ καὶ ἑμπερὶς εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτοῦ, νὰ φέγγῃ. Καθὼς λοιπόν τὸ αἰσθητὸν φῶς ἀπομακρύνει τὸ σκότος καὶ συντελεῖ ὥστε οἱ καθίζοντες εἰς τὸν δρόμον τῶν αἰσθητῶν νὰ καθίζουν καλὰ, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὸ νοητὸν φῶς ποῦ προέρχεται ἐκ τῆς ἀρίστης διαγωγῆς, φωτίζει ἐκείνους ποῦ ἔχουσιν βολιμύνην τὰ μέλη τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ σκότους τῆς πλάνης καὶ δὲν δύναται νὰ ἴδωσι καλὰ τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς τοὺς καθίζοντες τὰ μέλη τῆς διανοίας, τοὺς ὁδηγεῖ εἰς τὴν εὐθεσίαν ὁδὸν καὶ τοὺς βοηθεῖ ὥστε τοῦ λοιποῦ νὰ καθίζουν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς.

21. «Ὅπως ἴδωσι τὰ καλὰ ἔργα ὑμῶν καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ἡ ἀρετὴ σὰς λέγει, διὰ τοῦτον, καὶ ἡ μεγάλη προσοχὴ εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὴν διαγωγὴν σὰς καὶ ἡ ἐπιτέλεις καλῶν ἔργων συντελεῖν ὥστε ἐκεῖνοι ποῦ σὰς ἐλπίουν νὰ δοξάζουν τὰς κοινὰς ἡμῶν δεσπότιν.

13. Τίποτις τὰ λευκὰ ἐνδύματα. ἄνω οἱ νεοφύτοι ἐμφανὲς ἀπὸ ἡμῶν ἀπὸ τῆς βαπτίσματος αὐτῶν, τῶν «νεοφύτων ὁδοῦ» ὡς ἀποκαλεῖται ἀπὸ τῆς Γρηγορίου ὁ Θεολόγου. Δὲν 40 P.G. 36, 393.

“Εκαστος λοιπὸν ἀπὸ σᾶς, παρακαλῶ, νὰ προσπαθῇ νὰ ζῇ μὲ τὴν χριστιανικὴν ἀκριβείαν, ὥστε ὅλοι δοῦν ὡς προσέχουν νὰ εὐλογοῦν καὶ δοξάζουν τὴν Κύριον ἡμῶν.

22. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ μακάριος αὐτός, ὁ μαρτυρῆς τοῦ Χριστοῦ, ὁ διδάσκαλος ἀρίστης διωγαγῆς, ὁ πανταχοῦ τρέκων καὶ τὰ πάντα ἐνεργῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἐγράφη: «Εἰ τις ἐν Χριστῷ καὶνὴ κτίσις: τὰ ἁρκαία παρήλαθεν ἰδοὺ νέγοι· εἰς τὰ πάντα καινὰ». Β' Κορ. 5, 17), διδων διὰ τούτων τὴν δέξιν ἀκοῶν προτροπὴν ἀπεβάλλει τὰ παλαιὰ ἔνδυμα, ἐλκεῖ τὸ νέον, ποὺ εἶναι τὸσον πολὺ λαμπρόν ὥστε νὰ συναγωνίζηται εἰς τὴν λαμπρότητα καὶ αὐτὰς ἀκόμη τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας, πρόσεξε νὰ διατηρῇ πάντοτε εἰς τὴν αὐτὴν λαμπρότητα τὴν ὡραιότητα τοῦ ἐνδύματος. Διὰ τὴν ἐν δομῇ βλέπει ὁ πονηρὸς ἐκεῖνος δοῦλον καὶ ἐκθρός τῆς σωτηρίας μας νὰ ἀπασιπάρηται τὸ ἔνδυμα ἡμῶν τοῦτο τὸ πνευματικόν τὸσον πολὺ φοβεῖται τὴν λαμπρότητά του. Διότι ἡ ἀστροπὴ τοῦ ἐκπύρδι ἀπὸ ἐκεῖ τοῦ πυρλύνει τὰ μάτια.

23. Διὰ τοῦτο, σὺ παρακαλῶ, τώρα ποὺ εἶδατε εἰς τὴν ὁρμήν τῆς πνευματικῆς σὰς ζωῆς, ἀμέσως, πολὺ ἀγωνισθῆτε κατὰ τὴν λαμπρότητα ἐπιτελεῖτε καὶ διὰ παντὸς τρόπου τὴν ὡραιότητα τοῦ ἐνδύματος σας τοῦτου λαμπρότερον καὶ φαιδρότερον καταστήσατε. Καὶ μὴτε λόγος ἀπλῶς καὶ ὡς ἔπυκε νὰ ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ στομαχὶ ἀλλὰ πρῶτον νὰ σκεπτόμεθα, ἐάν ὁ λόγος που θελοῦμε νὰ εἰπωμεν προσφέρῃ κόπον καὶ ἀπέλειαν καὶ ἐάν δύναται νὰ συντελέσῃ κάποια εἰς ἀκοδομήν ἢ κέρηνην που θὰ τὴν ἀκούσουν καὶ τότε μετὰ πολλῆς προσοχῆς νὰ ὁμιλῶμεν ὡς ἐάν εὐρίσκετο ἐκεῖ κάποιος καὶ ἐγράφε τοὺς λόγους μας, ἔκοντες ἵπ' ὅσιν τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου: «Λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶν ῥῆμα ἔργον ὁ ἐὼν λαλήσκειν οἱ ἄνθρωποι ἀποδώσουσι περὶ αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως» (Ματθ. 12, 36).

24. Ἄς μὴ γίνεταί λοιπὸν ἀπὸ ἡμᾶς συνομιλία κοσμικὴ καὶ ἀνυμφελής, διότι εἰς πολυτέλειαν νέαν καὶ διαφορετικὴν τῶν παλαιοῦ ἀνήκαμεν καὶ πρέπει τὰ ἔργα μας νὰ εἶναι σύμφωνα μὲ αὐτήν, διότι ἄλλως θὰ εἴμεθα ἀνάξιοι ταύτης. Δὲν παρηγορεῖτε τι συμβαίνει εἰς τὰ κοσμικὰ αἰτίματα, πῶς ἐκεῖνοι ποὺ ἐπιδικακούν νὰ καταλάβουν θέσαι εἰς τὴν σύγκλητον ὅπου τῶν ἀνθρώπων νόμιμον ἐμποδίζονται νὰ κόρουν πράξεις τιμᾶς, τὰς ὁποίας ἐλευθέρως οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἐμπέμπεται νὰ πράττουν. Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ σὺ, οἱ τώρα μετ' ἡμῶν καὶ οἱ πρὸ πολλοῦ χρόνου τῆς χάριτος ταύτης ἀνιψήσαντες εἶναι πρέπει ἀφοῦ ἴπαθ' εἰς τὴν σύγκλητον τὴν πνευματικὴν ἐνεργήσαντες, νὰ μὴ κάμνωμεν ὅτι κακοὶ ν οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ προσέχιν εἰς τὴν γλώσσαν νὰ ἔσωμεν καὶ

καθαρότητα διανοίας νὰ δεκνόμεν καὶ κάθε μέλος τοῦ σώματος μας νὰ τὸ συντησομεν νὰ μὴ ἐπιτελῇ κανένα ἔργον, ὃ ὅποιον δὲν θὰ φέρῃ εἰς τὴν ψυχὴν μεγάλην ὠφέλειαν.

25. Τί θέλω νὰ εἰπω μὲ τοῦτο. Τὴν γλώσσαν μόνον εἰς ὅνους καὶ δοξολογίαν τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνάγνωσιν τῶν βιβλίων λόγων καὶ συζητήσεως πνευματικᾶς νὰ χρησιμοποιοῦμεν. Ἐξ ὡς γὰρ λόγος, λέγει ἀγαθὸς πρὸς ἀκοδομήν ἵνα δῶ χάριν ποὺ ἀκούουσι καὶ μὴ λυπεῖτε τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἐν ᾧ ἐσφραγισθῆτε» (Ἐφ. 4, 29—30). Σκεπτεσθε ὅτι εἰς τὸν δὲν κάνετε αὐτὰ ποι εἶπα, λυπεῖτε ὁ ἅγιον Πνεῦμα. Διὰ τοῦτο, σὺ παρακαλῶ, νὰ προσέχωμεν νὰ μὴ κάμνωμεν κανένα ἐξ ἐκείνων τῶν ἔργων, ποὺ λυποῦν τὸ ἅγιον Πνεῦμα. Ἀλλ' ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐξέλθωμεν ἀπὸ τὸν οἶκον μας, νὰ μὴ μεταβαλίσωμεν εἰς ἀπαβλαστὲς συγκεντρώσεις, οὔτε νὰ συκνάζωμεν εἰς συλλόγους ἀνθρώπων ἀνόητων καὶ φλυαρῶν, ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τοῦ οἴκου τῆς προσευχῆς καὶ τοῦ συλλόγου, ὅπου γίνονται πνευματικαὶ διαλέξεις, τίποτε ἄλλο νὰ μὴ θεωροῦμεν προτιμότερον.

26. Πᾶσαν πρᾶξιν μας νὰ τὴν διακρίνῃ πολλὴ σοβαρότης καὶ εὐποξία, διότι λέγει ἡ Γραφή: «Στολισμὸς γὰρ ἄνδρος καὶ γέλωας, ὀδόντων καὶ βήμα πτοῦς ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ» (Σαμ. Σαμ. 18, 27). Καὶ πολὺ ὀρθῶς διότι τὴν κατάστασιν τῆς ψυχῆς σαφῶς καὶ ἀκριβῶς φανεράνει ἡ ἐξωτερικὴ τοῦ ἀνθρώπου ὁμιλία, ἡ δὲ κίνησις τῶν μελῶν τοῦ εἶναι ἐκείνη που κυρίως δεκνόμεν τὴν ὡραιότητα τῆς ψυχῆς του. Ὅταν λοιπὸν ἐπαίλειμεν εἰς τὴν ἄνοράν, τὸ βέδισμά μας νὰ εἶναι τὸσον ἥσυχον καὶ σοβαρὸν ὥστε νὰ προκαλῇ τὴν προσοκὴν ἐκείνων ποὺ μᾶς συναντοῦν. Καὶ μὴτε οἱ ἀσθαλῆαι νὰ βλέπουν ἀκατα ἐβδ καὶ ἐκεῖ, μὴτε τὰ πόδια ἄτακτα νὰ βαδίζουσιν· ἡ δὲ γλώσσα μὲ ἥσυχον καὶ γλυκύτητα, νὰ προσφέρῃ τοὺς λόγους καὶ γενναίως διὰ τὰ ἐξωτερικὰ τοῦ ἀνθρώπου νὰ φανερωθῶν τὴν ὡραιότητα τῆς εἰς τὸ ἁσυχον τοῦ σώματος καθήμενης ψυχῆς. Τοῦ λοιποῦ ἡ διαγωγή μας πρέπει νὰ εἶναι, νέα καὶ διαφορετικὴ, ἐπειδὴ νέοι καὶ παρόδοχοι εἶναι οἱ διαρεῖαι ποὺ ἐλάβομεν καὶ ἡ πνευματικὴ ζωὴ εἰς τὴν ὁποίαν ἐσφραγισθῆμεν, καθὼς καὶ ὁ μακάριος Παῦλος τὸ ἀποδεικνύει, λέγων: «Εἰ τις ἐν Χριστῷ καὶνὴ κτίσις».

27. Καὶ διὰ τὸ μᾶλλον ὅτι νέα καὶ παρόδοχοι εἶναι τὰ σώματά μας ἐδόθησαν, καὶ ἐπὶ τὸ ἐξῆς ἡμεῖς οἱ ὅποιοι προηγουμένως καὶ ἀπὸ αὐτὴν ταύτην τὴν λαοπὴν εἴμεθα εὐτελίσμενοι καὶ εἰς τὴν νῦν τῶν χρόνων τὴν ἀσυχονομένην, ὁμοίως ἐγινάμεν λαμπρότεροι ἀπὸ τὸν χρόνον καὶ ἀντηλλόμενοι τὴν νῦν μὲ τὸν σφαιρὸν. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ τὸ ὅρα που μᾶς ἐδόθησαν εἶναι πνευματικὰ. Καὶ τὸ ἔνδυμα ἡμῶν εἶναι πνευμα-

των και η τροφή πνευματική και το ποτόν πνευματικόν. Επομένως τοῦ λοιποῦ και ὅλα τὰ ἔργα μας και ὅλα οἱ πράξεις μας πρέπει νὰ εἶναι πνευματικά. Διότι οἱ πνευματικοὶ πράξεις εἶναι καρπὸς τοῦ Πνεύματος, ὅπως και ὁ Παῦλος λέγει «Ὁ δὲ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθουσύνη, πίστις, πραΰτης, ἐγκράτεια» κατὰ τὴν τακτικὴν οὕτω ἔστι νόμος. (Γαλ 5, 22—23. Α' Τιμ. 1 9. Καλῶς δὲ ἐπ' αὐτὸν τὸν τρόπον, διότι εἶναι ὑπεράνω τοῦ νόμου οἱ ἀκολουθοῦντες τὴν ἀρετὴν και ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑπάκουσιν εἰς τὸν νόμον «δικαίω γάρ, λέγω, νόμος οὐ κείται» (Α' Τιμ. 1, 9).

28. Ἀφοῦ δὲ ἐνέφερε ποῖος εἶναι ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος προσέθεσεν ἐν συνεχείᾳ «Οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐστεινωσάν οὖν τοῖς πονηρίαις και τοῖς ἐπιθυμίαις» (Γαλ 5, 24) δηλαδὴ τὴν κατέστησαν ἀνάγκη νὰ κἀνὴ τὸ κακόν, τὴν παρελῶσαν κυριολεκτικῶς και διὰ τῶν ἀγόνων αὐτῶν ἐναντίον τῆς ἑγμένης ἀνιέται τῶν παθῶν και τῶν ἐπιθυμιῶν. Τοῦτο ὑπονοοῖται. ὅταν εἴπῃ «ἐστεινωσάν» καλῶς δηλαδὴ ἐκείνως ποῖ, εἶναι καρφωμένος εἰς τὸν στυγρὸν και μὲ τὰ καρφία τριμνημένος ἐπειδὴ θαυμάζεται ἀπὸ τοῦς πόνοις οἱ ὁποῖοι τοῦ τριποῦν ὅλο τὸ σῶμα, δὲν εἶναι δυνατόν παρὲν νὰ ἐνταλῇ ὑπὸ σαρκατικῆς ἐπιθυμίας, ἀλλὰ τὰ πάθη ὅλα και κάθε πονηρὰ ἐπιθυμία φεύγει, ὥστε ὁ πόνος δὲν παρακυρεῖ καμμίαν θέσιν εἰς τὰ πάθη ἐκείνα, κατὰ τὸν αὐτὸν ἡρεθῶς τρόπον και ἐκείνοι, ποῦ ἀφαιρούσαι τὸν αὐτὸν τοῦς εἰς τὸν Χριστόν, τῶσαν πολλὴ πρὸς αὐτὸν προσκαλλήθησαν και τῶσαν περιεφρόνησαν τὰς σαρκτικὰς ἀνάγκας, ὡς νὰ ἔσται ῥωσαν τὸν αὐτὸν των μαζὶ με τὰ πάθη και τὰς ἐπιθυμίας.

29. Ἡμεῖς λοιπὸν οἱ ὁποῖοι ἐγίνομεν ἄνθρωποι τοῦ Χριστοῦ και οὕτως ἐνεδύθημεν και ὡς οἱ μεθ' ἐνὰ πρῶγμεν τὴν τροφὴν αὐτοῦ τὴν πνευματικὴν και ὡς πίνωμεν τὸ ποτόν αὐτοῦ τὸ πνευματικόν ὡς καταποιήσωμεν τὸν αὐτὸν μας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε τίποτε τῶ κοινῶν νὰ μὴ ἔχωμεν πλέον πρὸς τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου, διότι εἰς ἄλλην πολιτείαν ἐπολιτογραφώθημεν εἰς τὴν ἑνω. Ἱερουσαλὴμ διὰ τοῦτο, σὰς παρακαλῶ, ἀντὶ τῆς πλὴν πολιτείας ἐκείνης νὰ εἶναι τὰ ἔργα μας, ἵνα διὰ τῆς ἀρετῆς, τὴν ὁποῖαν θὰ ἀσκήσωμεν και διὰ τῆς δοξολογίας πρὸς τὸν Θεόν, εἰς τὴν ὁποῖαν θὰ καλοῦμεν τοῦδε κόσμου διὰ τοῦ παραδειγματὸς μας, ἐπισυνωμεν εἰς τὸν αὐτὸν μας εἰς μεγάλαν δοξολογίαν τὴν εὐνοίαν και ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Διότι, ὅταν ὁ Κύριος ἡμῶν δοξάζεται ἐφ' αἰῶνα μας, ἀσθενῶς και ὥσως θὰ ἐκκυνθῇ εἰς ἡμᾶς τὰς συμμέας τοῦ ἀνταποκρινόμενος εἰς τὴν πρὸς αὐτὸν εὐγνωμοσύνην μας, και ἐπειδὴ γνωρίζει ὅτι δὲν καταθέτει τὰς ευεργε-

τας τοῖς εἰς ἀπαρίστους και ἀγνώστους ἀνθρώποις.

30. Γνωρίζω δι' εἴνα πολλά. Σὰς ζητῶ συγγνώμην διὰ τοῦτο. Ἡ μεγάλη ἀνάγκη ποῦ αἰσθάνομαι πρὸς σὰς, μὲ ἔκαμε νὰ ἐπεκταθῶ ἵσον εἰς τὴν ὁρίμιαν ταύτην. Βλέπων δηλαδὴ τὸν πλάστον σας τὸν πνευματικόν και γνωρίζων τοῦ πονηροῦ δόξινος τὴν ποικίλην και ὅτι τώρα κυρικῶς πρέπει νὰ λάβετε πολλὰ μέτρα ἀσφαλείας και περιφρουρήσεως τοῦ πνευματικοῦ σας πλοῦτος, σὰς ἔκαμε τὴν μακρὴν ταύτην παραίνεσιν ὥστε καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ εἶθε νηφάλιος, ἐγρήγορος και διαρκῆ ἐπαγρυπνησὼν νὰ ἐπιθεκνύετε πρὸς διαφύλαξιν τοῦ πνευματικοῦ σας τούτου θησαυροῦ, διὰ νὰ μὴ δυνήθῃ νὰ ἔβρῃ καμμίαν πορτοῦλαν ὁ ἐκθερὸς τῆς σωτηρίας μας και εἰς-ἐλθῇ και μὰς ἀφαιρήσῃ τὸν θησαυρὸν τοῦτον.

31. Τὰς συνθήκας λοιπὸν, τὰς ὁποίας ἐκάμει με τὸν Κύριον και ἐγράψετε διὰ με μελάντιν, ὥστε ἐπὶ τοῦ χάρτου, ἀλλὰ διὰ τῆς πειρασμοῦ και τῆς ὁμιλίας, φυλάξτε με σθερότητα ἀκλόνητον. Προσπαθήσατε νὰ παραμεινετε καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς σας εἰς τὴν αὐτὴν λαμπρότητα, ποῦ εἴσθε τώρα. Εἶναι δὲ δι' ἐκείνους, ὅταν θέλωμεν συνεχῶς νὰ προσφέρωμεν πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτόν, ἐκείνο ποῦ ἐξαίρεται ἀπὸ ὅν αὐτὸν μας, εἶναι μόνον νὰ διατηρήσωμεν τὴν λαμπρότητα, ποῦ ἐπομεν τώρα, ἀλλὰ και λαμπρότεραν νὰ κάμωμεν τὴν ἐνδυνασίαν ταύτην τὴν πνευματικὴν διότι και ὁ Παῦλος μετὰ τὴν χάριν τοῦ βαπτίσματος, ὅσον παρήλατο ὁ χρόνος, τῶσαν λαμπρότερος και φαυρότερος ἐγένετο διὰ τῆς χάριτος, ἡ ὁποία ἀντιπρὸς ἦτο εἰς αὐτόν.

32. Καὶ ἡμεῖς λοιπὸν δε προσέκομεν κατὰ κάθε ἡμέραν μῆπως κηλῖδα ἡ ζαρωματικὴν δεχθῇ τὸ λαμπρὸν τοσοῦ ἐν-διμὰ μας, δε προσφυλασσώμεθα πολλὴ ἀπὸ τὰ θεωρούμενα μικρὰ ἁμαρτήματα, διὰ νὰ δυνήθωμεν νὰ ἀποφυγῶμεν και τὰ μεγάλα. Διότι, εἰς ἀρκέσωμεν νὰ μὴ δώσωμεν σημασίαν εἰς μερικὰ και νὰ τὰ θεωρῶμεν ὡς ἀσήμαντα σιγὰ-σιγὰ θὰ προκαρῶσωμεν και εἰς τὰ μεγάλα πταίσματα. Διὰ τοῦτο, σὰς παρακαλῶ, τὰς ἀποκρίσεις, ποῦ ἀνελάθετε διὰ τὴν συνθηκὴν πᾶντογε νὰ ἐνθυμῆσθε και ὅλα ἐκείνα ποῦ ἀντηντήσθε δι-λαδῇ τῆς διαβολικῆς νομιμῆς και ἐπιδεδίαις και ὅλα τὰ ἄλλα τεκνάρματα τοῦ πονηροῦ νὰ ἀποκρίγετε διαρκῶς ὡς πολυ-ηματικῶν ἀσθενειῶν. Τηρήσατε με μεγάλην ἀκρίβειαν τὰς συνθήκας, σὰς πρὸς τὸν Χριστόν, διὰ νὰ λαμβάνετε πάντοτε μέ-ρος, χωρούμενα, εἰς τὸν πνευματικόν τοῦτον ἔρπονον και διὰ τῆς δυνάμεως τῆς ὁποίας ἐκ τῆς τροφῆς ταύτης θὰ λαμβά-νετε νὰ γίνεσθε ἁκατάβλητοι εἰς τὰ τεκνάρματα τοῦ διαβο-λου.

33. Διὰ τῆς ἀρίστης δὲ διαγωγῆς τὴν ὁποῖαν θὰ ἐπιδει-

ἔχετε, πόσοι πολλοὶ θα προσελκύσῃτε εἰς τὸν οὐλὸν σας τὴν χάριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὥστε καὶ σὲς μὲν ἀποκαταλλάσσῃς καὶ εἰσελθὲς εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ καὶ σωθῇς καὶ καὶ καὶ τὴν ἰδιάν σου προκοπῇς καὶ ὁ Κύριος ὅλων μας καὶ δοξάσῃς καὶ καὶ ὅλοι, ὅσοι τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν καὶ ἀδικώμενοι διὰ τῆς καρίτης καὶ τῶν ἀδικημάτων καὶ τῆς φιλονεικίας τοῦ παρονοήσου αὐτοῦ Χριστοῦ, ὁ Κύριος δὲ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ τοῦ αὐτοῦ ἐν τῷ Πατρὶ ὡς ἀναγκάσῃς καὶ καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ἀνέλθῃς δοξῇ, κράτῃ, τιμῇ, τιμῇ καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΤΟΥ ΑΓΤΟΥ ΠΡΟΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙ ΔΙΟΦΗΤΗ ΤΗΣ ΤΡΥΦΗΣ ΚΑΙ
ΤΗΣ ΠΟΑΝΤΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΕΘΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΤΙΜ-
ΕΩΣ ΕΙΝ ΟΔΑ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΤΕ ΝΕΟΒΑΝΤΙ
ΕΒΕΝΤΑΙ

1 Ἄν καὶ ἡ νηστεία περιβλεπθῇ, ἀναγκαῖαί, ἀλλὰ δικαίᾳ ἐυλάβειαι πρὸς τὴν παραμέλην. Ἄν αὖτ' οὐ καὶ τοῖς ἀνέγκαις, τασσομένοις τῆς ἐγκρατείας, δὴν πρὸς τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ἀποκαταστάσιν καὶ τὴν ἀνύπλητον αἰσθῆ. Ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἀποκαταστήθῃ κανεὶς, παρακλῶν, διὰ τὴν προτροπὴν ποὺ ταύτης, διὰπερὶ λέγειν αὐτὰ διὰ τὸν σὸς ἀναγκάσαι καὶ ὑποδύσθῃτε εἰς νέαν νηστείαν καὶ τὰ σὸς στενωποῦνται, ἀλλὰ διὰ τὰ σὸς φέρουσι, θέουσιν καὶ ευκαρίστως κατὰσχουσιν καὶ νὰ ἐπιδοτεῖτε τώρα ποὺ δὲν εἶναι καὶρος νηστείας, μὲν βεβαίως ἀκριβεῖς τὴν ἀληθῆ νηστείαν, διότι εἶναι διὰ τοῦτο ἐξὸν νὰ νηστεύῃς ὅπως καὶ ἂν δὲν νηστεύῃς. Καὶ πᾶσι εἶναι δυνατόν τοῦτο. Ἰδού πρὸς ὅταν τραγῶμεν μὲν φαγητὰ, ποὺ δὲν εἶναι νηστήσιμα, ἀλλὰ ἀποφενύμεν τὰ ἀμαρτήματα. Διὰπερὶ αὐτὰ εἶναι ἡ ὑφέλιξις νηστείας καὶ οὐ δι' ὅτι ἡ ἀποκλ' ἐπὶ τὰ φαγητὰ γίνεται, διὰ νὰ ρέχουμε ευκολοτέρα πρὸς τὸν ὅρμον τῆς ἀρετῆς. Ἄν λοιπὸν θέλωμεν καὶ τὴν ἀριστοσύνην πρὸς τὰ σωμα φανερῶσι νὰ δεκνύμεν καὶ τὴν ψυχὴν καθαρὴν ἀπὸ τὰ ἀμαρτήματα νὰ διατηρῶμεν. Ἐπεὶ πρὸς τὴν νὰ ἐνεργώμεν, παθόμενοι εἰς, πᾶσι ποὺ λέγομεν τώρα.

2. Και ο πρώτος στίχος της νηστείας μας είναι ευκαίριος γιατί στην πιο έλλειψη διέπτε την έλλειψη νηστείας. διηλοδότη την απάντη από ελ φρονήτι. ήκουσε πολλοί να λέγουν ότι πάλι δυσκολεύονται να την τήρουν. προβάλλουν τε συμπτώματα α-δ νηστίας και πολλά άλλα. και λέγοντες ότι ή άσκησι εις το λουτρον και το να πίνουσ μονον νερα ήσι συνετέλει εις το να ποσενήσων. Δι' αυτήν όμως την νησιν μας. περι της κακικ ού λώλ πιστες ήι αυτή ή παρομοία δεν ή κατι κανει να ικαριωθή διότι είναι δύσμετος και ήλυν υψών να ήπαλαη. ήσκη και εις κατάληξήσων περιήλθεσιν εις το συμμ να ημενη ή κτι την ήρσιωσων εις την ελκτι φρονήτι. η ήε-

κνύει. Πόρρα ἀπὸ κανένα ἐξ αὐτῶν δὲν σοὶ συνιστῇ νὰ ἀπέχεῃ. Μόνον ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας νὰ ἀπέχεῃ καὶ τὴν ἀποκλίνῃ ἐξ αὐτῆς διαρκῶς νὰ διατηρῇ καὶ τότε θὰ δυνηθῇ καθ' ὅλον τὸν χρόνον τῆς ζωῆς σου τὴν ἀληθεῖς νηστείας νὰ ἀπτελῇ. Ἐκεῖνα, ποὺ ἀνεφέραμεν ἀνωτέρω, δὲν ἀπαγορεύονται νὰ τὰ ἀπολαύσῃ κανεὶς μετ' ἄλλων, τῆς ἁμαρτίας ὅμως ἡ ἀπόλαυσις τελειῶς ἀπαγορεύεται αὐτῇ δὲ δὲν προέρχεται ἀπὸ ἄλλο τι, παρὰ ἀπὸ τὸν τρυφήδον θύον, ἀπὸ τὴν πολυφαγίαν καὶ τὴν μεγάλαν ἀνοησίαν. Διὰ τοῦτο, οὕς παρακαλῶ ταῦτα ἀκριβῶς γνωρίζοντες, ἵνα μὴ μεταχειρίζεσθε ὡς οὐκ ἀπαικτῆματα πρὸς δικαιολογίαν τῆς ἁμαρτίας μας.

3. Ἐκεῖνο ποὺ πολλοὶς εἶπον θὰ ἐπαναλάβω καὶ πάλιν ὅπως τὸ ὡς τραγὴ ἔνας θίαν πεινῇ καὶ μετ' ἄλλων, συντάξῃ εἰς τὴν υγιάν τοῦ σώματος καὶ εἰς τὴν καλὴν καὶ ὀσίαν τῆς ψυχῆς, ἔτσι ἀντιθέτως καὶ ἡ ἑλλειψις μέτρου καὶ ἀπὸ σαρκιακῆς καὶ ἀπὸ ψυχικῆς ἀσθενείας ἐλάττει τὸν ἀνθρώπον. Διότι εἰ κατακρίσῃς εἰς τὰ φαγητὰ καὶ τὰ ποτὰ παραλύσῃς τὰς δυνάμεις τοῦ σώματος καὶ καταστρέψῃς τὴν ψυχὴν τῆς ὑγιαν. Ἄς ἀποφεύγωμεν λοιπὸν τὰς ὑπερβολὰς καὶ ἵνα μὴ ἀμελῶμεν διὰ τὴν σωτηρίαν μας ἀλλὰ ἔκοντες ὡς ὅταν εἴη αὕτη εἶναι ἡ ρίζα ὧν τῶν κακῶν, ὅς τὴν ξερίζωσιν τελειῶς. Διότι πρὸς τὴν ὅποιον προέρχοντα ὅλα τὰ εἶδη τῆς ἁμαρτίας εἶναι ἡ τρυφή καὶ ἡ μέθη. Καὶ δὲ πρὶν καὶ ἡ εὐφλεκτος ὡλὴ εἰς τὴν φυτάν, τὸ ὕδρον εἶναι καὶ ἡ τρυφή καὶ ἡ μέθη διὰ τὴν ἀλλοτρίωσιν ἔνας εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Καὶ ὅπως ἐκεῖ ἡ ἀσθενία εὐφλεκτοῦ ὅλης περισσοτέρως ἡ νόσος τὴν φωνὴν καὶ σιωπᾷ τὴν γλῶσσαν πολὺ ὑψηλὰ, ἔτσι καὶ ἔδω, τὸ νὰ εἶναι κανεὶς ἐκδοκὸς εἰς τὴν τρυφήν καὶ τὴν μέθην συντελεῖ εἰς τὸ νὰ μεγαλυνῇ καὶ ἡ φλόγα τῶν ἁμαρτιῶν.

4. Καὶ γνωρίζω μὲν ὅτι ἀπειθῇ εἰσθε σινοῦται δὲν θὰ ἀνεχθῆτε κακοῖς τῆς προτροπῆς ἡμῶν ταίρις, νὰ περὶ αὐτοῦ τὰ ἀνογήσῃ ὅρια. Ἐγὼ ὁμῶς παρὰ μετ' αὐτῆς τὴν εὐκαρίαν οὕς προτρέπω οὐκ ὀνομαζόμενοι τὴν μέθην αὐτῇ τὴν συνήθη νὰ ἀποφύγετε, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνη ποὺ γίνεται χωρὶς οἴνου, ἥτις οὕτως εἶναι περισσοτέρον καταστρεπτικὴ ἀπὸ ἐκεῖνην. Καὶ ὅς μὴ οὕς φανῇ παρὰ τὸν αὐτὸν ποιὸν λέγω, διότι εἶναι δυνατὸν νὰ μεθῇ ἕως χωρὶς νὰ πίνῃ οἶνον. Καὶ δὲ τῷτο εἶναι δυνατὸν ἄσπαστος τοῦ λόγου τοῦ προφήτου «ὅτι οἱ μεθυσκόμενοι οὐκ ἀπὸ οἴνου» (Ησ. 29, 9). Τί εἰδοὺς λοιπὸν εἶναι αὕτη ἡ μέθη, ποὺ δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸν οἶνον. Πολλοὶ καὶ διαφόρων εἰδῶν εἶναι. Διότι καὶ ἡ ὀργὴ δημιουργεῖ μέθην καὶ ἡ κενόδοξία καὶ ἡ ὑπερφανεία, καὶ καθὼς εἶνα ὅτι τὰ ἐλάττωμα πάθη, ποὺ γεννῶνται μέσα εἰς τὴν ψυχὴν μας δημιουργ

γεῖ ἐν εἶδος μέθης καὶ κοροσμοῦ καὶ μᾶς σκιστίζει τὸ λογικὸν. Διότι μέθη δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μετατόπισις τῶν φρενῶν ἀπὸ τῆς φυσικῆς τῶν θέσεως, παραστράφησι τοῦ λογικοῦ καὶ ἀπάθεια τῆς συνέσεως.

5. Κοιτᾷ τι λοιπὸν ὑπεραὐτὸν ἀπὸ ἐκείνων ποὺ μεθύουν μετ' οἶνον οἱ ὀργιζόμενοι καὶ μεθύοντες μετ' ὀργὴν. Ὅτε τὸς παρεκτρέπονται, ὥστε καταστρέφονται κατὰ πάντων μετ' ὅσον τρόπον, χωρὶς οὐτε εἰς τὰ λόγια τῶν νὰ προσέκουσιν, οὐτε εἰς τὴν εἴσαν τῶν προσώπων. Καθὼς δὲ οἱ πρελλοὶ καὶ παράφρονες ἐνθ' ῥιπτόντες εἰς τὸν κρημνὸν δὲν τὸ αἰσθάνονται, τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ εἰς τοὺς ὀργισμένους καὶ μετ' ὀργῆς πολιορκουμένους. Διὰ τοῦτο καὶ κάποιος σφοδρὸς θέλων νὰ παραστήσῃ τὴν καταστροφὴν, τὴν ὅποιον ἡ τοιαύτη μέθη φέρει, λέγει «Ἢ γὰρ ροπή τοῦ θυμοῦ οὕτω πτωχεύει αὐτῇ» (Σοφ. Σοφ. Ι' 2.). Εἶδες πῶς με δύνως λέξεις μὴς ἔδωκε νὰ ἐννοήσωμεν τὸ μέγεθος τοῦ καταστρεπτικοῦ τούτου πάθους.

6. Καὶ ἡ κενόδοξία πάλιν καὶ ἡ παραφορά εἶναι ἄλλου εἰδους μέθη, ἢ μέλλον χειρότερον ἀπὸ τὴν μέθην. Διότι ἐκεῖνος ποὺ ἐκμετῶν ὑπὸ τῶν παθῶν τούτων, κόνησι, οὕτως εἰπεῖν, τὸν ρυθμιστὴν τῶν αἰσθήσεων καὶ δὲν εἶναι εἰς κατωτέραν μοῖραν ἀπὸ τοῦς παράφρονες. Ἐνθ' ἡμέραν ἀπὸ τὰ πάθη αὐτὰ κατατρεφόμενος, δὲν τὸ αἰσθάνεται, ὥς ὅταν εἰς τὸν θυτὸν τῆς κακίας καταπονησθῇ καὶ μετ' ὀργῆς καὶ περιβῇ τὸν ἐσωτὸν τοῦ «Ἄς ἀποφεύγωμεν λοιπὸν παρακαλῶ, καὶ τὴν μέθην, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὸν οἶνον, καὶ τὸν σκοτασμὸν τοῦ λογικοῦ μᾶς ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὰ ἁρπᾶτα πάθη καὶ ὅς ἐκωλύειν ὑπὸ τῶν τῶν λόγων τοῦ κοινῶς τῆς σκαυμένης διδασκαλίας ἐκτὸς μεθύσεως ὁμῶς, ἐν ᾧ ἔστιν ἡ σωτηρία» (Ἐφ. 5, 18).

7. Εἶδες πῶς διὰ τῶν λόγων τούτων μᾶς ὁδηγεῖ καθαρά, ὅτι εἶναι δυνατόν καὶ κατ' ἄλλον τρόπον ἕως νὰ μεθῇ. Διότι, δὲν δὲν ἦτο ἄλλου εἰδους μέθη, διὰ ποῖον λόγον, ἀφοῦ εἶπε ἐνθ' ὁ μεθύσεως, προσέθετο «καὶνῶς». Πρόσεξε εἰς τὸ σημεῖον αὐτοῦ τῆς σοφίας αὐτοῦ τὴν ὑπερβολὴν καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ τὴν ἀσφάλειαν, μετ' ὅσα ἁσέως προσέθετο. Διότι αὐτοῦ εἶπε «Μὴ μεθύσεσθε οἴνω», συνέχισε «ἐν ᾧ ἔστιν σωτηρία» λέγων, τρόπον τινὰ διὰ τούτου εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἡ ἔντα μέτρα οἰνοποσία γίνεται αἰτία ὧν κακῶν. Διότι ὑπάρχει ἁμαρτία λέγει, δηλαδὴ, διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὸν πλοῦτον τῆς ἀρετῆς ἀννομεῖ.

8. Καὶ διὰ τὴν μέθην ὅτι αὐτὸ ὑπνοεῖ, θὰ σοὶ τὸ ἀποδεικνύω ἀπὸ τὴν σημασίαν ποὺ ἔχει ἡ λέξις ἁσέως τὴν ὅποιαν χρησιμοποιοῖ. Ἀσέως αὐτῆς καλούμεν τοὺς νέους ὅταν

νους, οι οποίοι την παρρησίαν περιουσιον ἀπερισκέπτως και
 οὐκ οὐκ δὲν πρέπει σκαπαλοῦν και δὲν γνωρίζουν οὔτε πότε εἶ-
 ναι καιρός νὰ ἐξοδευοῦν, οὔτε μέτρον ἔχουν εἰς τὰ ἐξοδά-
 τισιν. ἀλλὰ ἐντὺς ὁλίγοι χρόνοι ὅλον τὸν πατρικὸν πλοῦτον
 σκορπίζουσιν και εἰς ὁσάτην πτωχείαν καταπίπτουσιν. Τοιοῦτοι
 εἶναι και ὅσοι ὑπὸ τῆς μέθης τοῦ οἴνου κυριεύονται. δὲν γνω-
 ρίζουν πλέον νὰ χρησιμοποιοῦν ὅπως πρέπει τὸν διασπαστὸν
 τὸν πλοῦτον ἀλλὰ καθὼς οἱ ἄστυγοι νέοι, ἔτσι και οἱ αὐτοὶ εἰς
 τὴν μέθην θυσιάζονται, εἴτε πρόκειται νὰ ποῖς ἐξομολογήσῃς
 λόγους, ἀπὸ τὸ σῆμα, εἴτε πρόκειται νὰ εἰπῇς κάτι ποῦ εἶναι
 ἀπορρητὸν και πέρα πολλὰ ἐπαχέμενον δὲν προσέχουσιν, ἀλλὰ τὰ
 πάντα ἀνερπῶς και ἀπερισκέπτως λέγουσιν και πράττουσιν. Εἴ-
 ναι ποῖ ἀπερισκέπτως ἀπὸ τὸν δαίμονα νέους, ποῖ σκαπα-
 λοῦν τὴν υἱολογίαν τῶν περιουσιῶν και δι' αὐτὸ εἰς τὴν ἐσκα-
 τὴν πτωχείαν ἀπὸ ἀπείρου ἀρετῆς ράπτουν τὸν χαλκὸν τοῦς.
 Πολλὰκις δὲ ἐνῶ φανεῖται τὰ μυστὰ τῆς διανοίας τῶν,
 δὲν τὸ ἀισθάνονται, ὅλας δὲ τὰς διανοητικὰς τῶν δυνάμεις
 ἀπὸ ἐξοδεύουσιν μετὰ μακρῆς ἐρημίας και νύκτιος ἀρετῆς και συ-
 νέσεως γίνονται.

9 Ὁ μεθύσαμένος δηλαδὴ, δὲν γνωρίζει νὰ μετακρί-
 ζεται τοὺς λόγους αὐτοῦ μετὰ συνέσεως, ἀλλ' ὅπως ἡ οἰκία
 ἐκείνη ποῦ εἶναι ἀπὸ παντοῦ ἀνοικτὴ πορεύει διὰ τοῦτο
 τὴν εὐκαλίαν εἰς τοὺς κακοποιούς νὰ εἰσέλθουν και νὰ τὴν
 λεηλατήσουν, ἔτσι και εἰς τὴν διάνοιαν τοῦ μεθύσου ἐπερδὴ
 εἶναι ἀνοικτὴ ἀπὸ παντοῦ, εἰσέρχονται τὰ δαιμόνια πύθη και
 τὴν κατασπαράσσουσιν. Ἡ μέθη, πράγματι, δὲν εἶναι τίποτε ἄλ-
 λο παρὰ προδοσία τῶν ἀκέραιων τοῦ μεθύσου, συμφορὰ ποῦ
 ἐπιβάλλεται και νόσημα ποῦ κληρονομεῖται. Ἡ μέθη εἶναι δαίμων
 τῶν ἀποτὸν δέκεται ἕνας μετὰ τὴν θέλησιν τοῦ ἡ μέθη εἶναι
 ἀνοικτὴ τῶν νοῦ ἡ μέθη εἶναι ἄλλο πρὸς συνέσεως ἡ μέθη
 εἶναι ἡμερομηνία τῶν παθῶν. Ἐκείνην ποῦ βασανίζεται ἀπὸ τοῦ
 δαίμονος πολλὰς φορές τὸν ληστούμεθα ἐνῶ ἐναισθάνομαι ἕκα-
 νοις ποῦ βασανίζεται ὑπὸ τοῦ δαίμονος τῆς μέθης ἀναγκασι-
 μεν και δυνάμεθα ἀπὸ τοῦτο. Διότι ἐκεῖνα μὲν εἶναι ἀπο-
 τέλεσμα θαιμονικῆς ἐνεργείας, ἐνῶ τοῦτο εἶναι δαίμων
 λέας και μεγάλης ἀνοικσίας. Ἐκεῖ ὁ δημιουργὸς τοῦ κακοῦ
 εἶναι ὁ δαίμων. ἐνῶ ἐδῶ ὁ δημιουργὸς τῆς δυσσεύσεως αὐ-
 τῆς κακοσύνης εἶναι ἡ θέλησις τοῦ ἀνθρώπου.

10. Καὶ διὰ νὰ μὴ εἶναι ἔτσι ἔχει τὸ πρῶτον, καταφε-
 ρε παρακαλῶ νὰ ᾄδῃ ὅτι ὁ μεθύσαμένος τὸ ἴδιον και χειρότερον
 ἀπὸ τὸν ἡμερομηνίαν ποῦ ποῖται. Ὅπως δηλαδὴ ὁ δαίμωνισμένος
 θυγάζεται ἀπὸ τὸ σῆμα, πηταί κάτω και ἀκίνητος ὡς ἡ
 λυγρὸς φρονεῖ μένει ἐκ τοῦ ἔδαφος χωρὶς νὰ ἀναγνωρίζῃ ὅσα εἶ-
 ναι πλησίον του. ὁμοίως ἔχουν θαλάσσιος τὰ μάτια τοῦ ἔτσι α-

κρινδὴς φέρεται και ὁ μεθύσατος. Ὅταν ἡ ἀσυνείδησις τοῦ οἴνου εἰ-
 σέλθῃ ἐντὸς τοῦ και τοῦ ἀσυνείδητου τὴν διανοήσιν ἀσυνείδητος
 ἐκεῖνος εἶναι μόνον ἀφρόν ἀπὸ τὸ σῆμα ὁμοίως οὔτε χειρότε-
 ρα ἀπὸ τὸν μεθύσατον εἶναι ἐξηλασμένος ἐπὶ τοῦ ἔδαφος, ἄλ-
 λα και χειρότερος οἰκίους πολλὰκις ἀπὸ τὸ σῆμα μετὰ τοὺς ἐμε-
 τοὺς ἐπεβάλλει. Διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου προξενεῖ τὴν ἀφρόν
 εἰς τοὺς φίλους του, γίνεται θορυβὸς εἰς τὴν γυναικὴ του, κα-
 ταγέλαστος εἰς τὰ παῖδά του, περιφρονεῖται ἀπὸ τοὺς ὑπη-
 ρεῖτας του και γενικῶς εἰς ὅλους ὅσους τὸν βλέπουν προξε-
 νεῖ ἀσυνείδητον ἐντύπωσιν και γέλια.

11. Εἶδες ὅτι και ἀπὸ τοῦς διαπονημένους ποῦ ἀμολύ-
 ται εἶναι οἱ τοιοῦτοι. Θέλεις πύρα, μαζὶ μετὰ ὅλα αὐτὰ, νὰ
 μάθῃς και τὸ χειρότερον κακὸν τῆς μέθης, αὐτὸ ἂν και ἀνε-
 φέρω πῶς, δὲν εἶναι τὸν καλοφρόνα τὸν κακόν. Ὁ μεθύσατος
 ἀπακλείεται και ἀπὸ τὴν βασίλειον τῶν αἰσθητῶν. Ἀκούει
 τὸν μακάριον Παῦλον ποῦ λέγει· ἀλλὰ πλανήθηκε· οὔτε πύ-
 ρα, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοικαί, οὔτε ἀρρονοκοίται, οὔτε
 μεθύσαι, βασίλειον Θεοῦ κληρονομήσουσιν (Α' Κορ. 6, 9-
 10). Αλλ' ἵσως θὰ ἡδύνατο κάποιος νὰ εἰπῇ· Ὁ κακὸν. Καὶ
 ὁ εἰδωλολάτρης και ὁ μοικαὶς και ὁ μεθύσατος κατὰ τὸν Θεόν
 τρόπον ἀπακλείονται ἀπὸ τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Μὴ ζη-
 τῆς νὰ μάθῃς ποῖος ἀπὸ ἡμῶν, ἀγαπητέ. Ἐγὼ ἀνέγνωσα θεῖον
 νόμον, ὁ ὁποῖος λέγει αὐτό. Μὴ λοιπὸν παυμνηστέως, δὲν τι-
 μαριεῖται ἐξ Ἰσου μετὰ ἐκείνου ὁ μεθύσατος, ἀλλὰ τοῦτο λάβε σο-
 φιστικῶς ὡς ἔστιν, ὅτι θὰ ἀπαρτῇ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπως
 ἐκεῖνος. Ἐκεῖνος δὲ ποῖν θὰ μείνῃ ἐξω τῆς βασιλείας, ποῖαν
 κατηγορίαν θὰ εἴρῃ.

12. Λέγω αὐτὸ πύρα εἰς διὰ, νὰ ἐπιγίνωσκῃς, μὴ γέ-
 νοιτα διότι ἔσται περὶ τοῦτο ὅτι διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ εἰσθε
 καθαροὶ ἀπὸ τῶν παθῶν τοῦτου και μεγίστη ἀπόδοσις τοῦτου εἶ-
 ναι ἡ προθυμία ποῦ ἔσται νὰ ἐρεσθε εἰς τὴν συγχέντησιν
 ταύτην και ὁ ζήλος νὰ ἀκούετε πνευματικὴν διδασκαλίαν·
 δὲν εἶναι δὲ δυνατόν ἐκεῖνος ποῦ δὲν εἶναι ἐγκρατὴς και νη-
 φάλιος νὰ ἐπιθυμῇ νὰ ἡκούῃ θεοῦς λόγους. Λέγω ἕκαστος αὐ-
 τὰ ἐπειδὴ ἀποθυμῶ διὰ μέσου μὴν και ὅλοι οἱ ἄλλοι νὰ διδῶ-
 κωνται και ὅς ἀσφαλεστέροις νὰ καταστήσῃ, ὥστε ποῖς
 πλέον νὰ μὴ ὁς κυριεύσῃ τὸ πάθος τοῦτου.

13. Διότι οἱ κυριεύμενοι ὡς αὐτοὶ γίνονται ποῦ ἀνέ-
 γειται ἀπὸ τὸ ζῶα. Καὶ πῶς φαίνεται τοῦτο, θὰ ὁς τὰ εἰπω ἐγὼ
 πύρα. Τὰ ζῶα πίνουσιν μόνον ὅταν ἐπὶ τοῦτον και οὐδέποτε ἀνε-
 κόνται νὰ πῶν περισσότερον ἀπ' ὅσον ἡ ἀνάγκη τῆς διψῆς
 ἐπεβάλλει. Οἱ ἀνθρώποι δὲ, ποῦ ἔχουν λογικόν, δὲν κα-
 τὰ τὸν πῶς νὰ κοινωποιήσουν τὴν δίψαν των, ἀλλὰ πῶς νὰ
 καθοῦν ὁλόκληρον μέγα εἰς τὸν οἶνον και διὰ τοῦ τρόπου

ποῦτοι νὰ κάμουν καταπορευτικώτερον τὸ νοσήτιόν τους. Καὶ ὅπως τὸ πλοῖον, ποῦ ἐπλημμύρισεν ἀπὸ νερά, γρήγορα καταβυθίζεται, ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος ποῦ θὰ ὑπερβῇ τὰ μέτρα τῆς ἀντήκης καὶ μὲ μεγαλύτερον φορτίον ἀπὸ τὸ κανονικὸν θὰ ἐπιβαρύνῃ τὸν στήθεκα, κατακλινόμενος τὴν δυνάμειν του καὶ ἔκαστε τῆς ψυχῆς του τὴν εὐγένειαν.

14. Διὰ τοῦτο πολλὴν φροντίδα πρέπει, ἀγαπητοί, νὰ μεταβάλλετε, ὥστε τὸν πλοῖόν σας νὰ διασώσετε καὶ διασώσετε ἀπὸ τὴν θαλασσοκαταιγὴν ταύτην, ἵνα πολλὴν μισθὸν λάβετε διὰ μόνον διὰ τὰ εἰς τὸν αὐτὸν σας ἀφορμήσια καλὰ ἔργα, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς σωτηρίας τῶν ἄλλων. Αὕτην τὴν σύστασιν καὶ ὁ Παῦλος εἶδε λέγων· «Μήδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητεῖτω ἀλλὰ τὸ τοῦ πληρώου συμφέρον» (Α' Κορ. 10, 24). Καὶ πάλιν· «Ὁκοδοῦντες εἰς τὸν ἑαυτὸν» (Α' Θεσ. 5, 11). Μὴ βλέπτε λοιπὸν μόνον διὰ τὸ ὑγιαίνειν καὶ ἑαυτοὺς ἀπαλλαγῇ ἀπὸ τὴν νόσον, ἀλλὰ πολλὸ νὰ φροντίζετε καὶ νὰ ἐνδιαφέρεσθε, ὥστε καὶ ἑαυτοὺς ποῦ εἶναι μέλος σου νὰ ἀπαλλαγῇ ἀπὸ αὐτὴν τὴν θανάτην καὶ νὰ διαφύγῃ τὴν νόσον. «Μέλη γὰρ ἔσμεν ὁλλόθλων καὶ εἴτε ποῦσαι ἐν μέλος σπένδεται καὶ πάντα τὰ μέλη καὶ εἴτε δοξάζεται ἐν μέλος συγκαίρειν δεῖ πάντα τὰ μέλη» (Α' Κορ. 12, 25-26).

15. Δὲν εἴχατε τόσον ἐνάντην παρουσίᾳ σου καὶ συμβουλῶν κατὰ τὴν περίδοσιν τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς δογὴν ἔχετε τώρα. Τότε θελαδὴ ἡ διακονία τῆς νηστείας καὶ κυρίως νὰ θέλετε σὺς διακονοῦναι, ἐνθὺ τώρα φοβοῦμαι τὴν ἄνεσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης προερχομένην ἀμέλειαν. Διότι πρὸ οὐδενὸς πράγματος ἡ ἀνθρωπίνη φύσις δὲν εἶναι τόσον ἀνίσχυρος, ὥστε εἶναι πρὸ τῆς ἐνέστατος. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ φιλόανθρωπος δεσπότης ἀνέβη καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἔθεσεν ἅς καλὸν εἴη τὸ ἀνθρώπινον γένος τὸν πόνον καὶ τὴν ταλαιπωρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν καταδύσκει τὸν ἀνθρώπον δεσπότης διὰ τοῦτο μεγαλήν πρόνοιαν περὶ τῆς σωτηρίας μας.

16. Διότι διαρκῶς ἔσμεν ἐνάντην καλινού, διὰ νὰ θεώμεν φρόνιμα, ἀπὸ καὶ οἱ Ἰουδαῖοι ἐξ αἰτίας αὐτῆς συνετέλεσαν νὰ ἐκστῇ ἄνεσιν κατ' αὐτὸν ἡ ἀργία τοῦ Θεοῦ· «Ὅταν θελαδὴ ἀπὸ πρᾶγμωμενῶν ἀπαλλάγηται τῆς ἐν Αἴγυπτῳ σκληρᾶς δουλείας, ἀπλῆυσεν πολλῆς ἀέσεως, ἡσυχίας καὶ ἀσφαλείας, ἐνθὺ ἔπρεπε πολλὸ νὰ εὐχαριστοῦν τὸν Κύριον καὶ μὲ θερμὴν τὴν νὸν δοξαλογοῦν καὶ εὐγνώμονες νὰ φανοῦν πρὸς ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος τόσας εὐεργεσίας τοὺς προσέφερεν, αὐτοὶ ἔσμεν τὸ ἀντίθετον, διότι ἀπὸ τὴν πολλὴν ἀνεσιν, ἐξέκειλαν. Διὰ τοῦτο καὶ ἡ θεία Γραφὴ τοὺς ἐποκρίνει διὰ τὴν ἑξῆς λέξεων· «Ἐφραγεν Ἰσραὴλ, ἐντελέσθη, ἐκπένθη καὶ ἐπικλινή καὶ ἀπελάνθησεν ὁ ἱσχυρμένος» (Δευτ. 32, 15).

17. Μετὰ ἀπὸ τὰ πολλὰ ἑαυτὰ θαύματα καὶ τὰ σημεῖα τὰ παρόδοξα καὶ τῆς θαλάσσης τὴν διάβασιν καὶ τὴν καταδρομήν τῶν Αἰγυπτίων καὶ τὴν υἱὸν καὶ παρόδοξον ἑαυτὴν τοῦ μάννα τροφῆς, ἐνθὺ ἑκάστη ἀνταποῦσεν εἰς τὰ ὑπὸ τὴν ἡ ἀντήκης τῶν εὐεργεσιῶν τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ εὐρέθουν εἰς ἀνεσιν, ὅλα ἐκεῖνα τὰ ἐλησιμόνησαν καὶ μοσάρι κατασκευάσαντες τὸν ἡεροσκυνοῦσαν λέγοντες· «Ὅτοι οἱ θεοὶ σου, Ἰσραὴλ, οἱ ἐξαγόντες σὲ ἐκ γῆς Αἰγύπτου» (Ἐξόδ. 32, 4). Τὴ ἀγνωμοσύνην τὴν ἀναισθησίαν! Τοιαυτὴ ὑπῆρξε πόντος ἡ συμπεριφορὰ των. Καὶ ὅταν μὲν εὐρισκοντο ἐν ἀνεσί, κατα κρημνῶν ἐφύμνητο καὶ ἐλησιμονοῦσαν τὸν εὐεργετήν, ὅταν δὲ εὐρίσκοντο ἐν στενόχωρον κατόπταιν, τότε περιμεμείνοντο καὶ ἐταπείνωνοντο. Τοῦτο ἐφάνερυνε καὶ ὁ Δαυὶδ ὅταν ἔλεγεν· «Ὅταν ἐπέκεινεν αὐτοὺς, τότε ἐξέρχοντο αὐτὸν» (Ψαλμ. 77, 34).

18. Τοιαύτη εἶναι ἡ συμπεριφορὰ τῶν ἀνυμνούνων ὑπερεῶν καὶ τῶν ἀναισθητῶν Ἰουδαίων. Ἦρξε δὲ, ὅς παρὰ καλῶς διαρκῶς τὰς διαρκῶς τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν ναὺν μας νὰ καταδράμεν καὶ ἐνθυροῦμεν τὸν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ τὸ μέγεθος καὶ τὸ πλῆθος, ἐγνημονες νὰ γινώμεθα. Συνεπῶς δὲ ὅν αἴτιον τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀγαθῶν νὰ ἀναγνωρίζωμεν, ἀντιοίμεν πρὸς τὰς εὐεργεσίας διασπῆν νὰ ἐπιδοκίμομεν, καὶ κατ' ἐκαστὴν ἡμέραν νὰ ἐργαζόμεθα διὰ τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς μας. Τοῦτο πρέπει κυρίως σὺς νὰ κάμετε, οἱ ὁποῖοι προσφάτως κατηξιώθητε τῆς θεῆς μυσταγωγίας, οἱ ὁποῖοι ἀπεθέσατε τὸ ὄρος τῶν ἁμαρτιῶν σας καὶ ἐφάρσατε λαμπρὰν σπολήν. Καὶ τί λέγω λαμπρὰν σπολήν. Τὸν Ἰῶν τὸν Χριστὸν ἐνεβόητε καὶ τὸν Κύριον τῶν ὅλων μέσος σας ἔθεσθε νὰ καταύχη! Ἀνταλὴν εἰσίνου, ποῦ ἐντός σας κατοικεῖ, διακονοῦν ἐπιδείξτε, ἵνα ἀρθονώτερον τὴν κόρην αὐτοῦ δεχθῆτε καὶ φροντίστε νὰ μιμνήσθε τὸ παρόδογμα ἑαυτοῦ, ποῦ πρῶτα ἦτο δικαίος καὶ κατόπιν ἐγένεν ἀποστάλος.

19. Ὅπως μάλιν ἐπαπτόθη καὶ μὲ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας ἐφωτίσθη, ἀμέσως μέγας ὑπῆρξεν, ἀλλὰ ἐπειδὴ πρὸ μεγάλως ἀκόμη, μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου. Ἐπειδὴ προσέφερε τὴν δ.π. ἐξ αὐτοῦ ἐξηρτάτο, ἦτοι τὸν (ἡ)λιν, τὴν προθυμίαν, τὰς τοιμηρὰς ἀποράσεις, τὸν θερμὸν πόθον, τὴν περιφρόνησιν τῶν προημάτων τοῦ παρόντος κόσμου, πλουσίως ἀπέλαβε καὶ ἡ ἐξηρτάσθαι ἐκ τῆς κόριτος τοῦ Θεοῦ. Καὶ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος προηγουμένως ἐδεδίκνυε ἀκαθάρτων μοσίων, τρέπων παντοῦ καὶ ἐκ ὅλων τῶν μέσων πολερῶν ἐναντιον τῆς αἰτίας τῆς εὐπείθειας, ὅψ' ὅπου ἐγνήρισε τὸν ἄρμον τῆς ἀληθείας, ἀμέσως σπύχισιν ἔφερεν ἐκ τῶν ἀγνώμωνος Ἰουδαίων καὶ κατήρκειτο διὰ τῶν παροδῶν τοῦ πλάτους μέσος καὶ κορὶν διὰ νὰ δινηθῇ νὰ διαφύγῃ τὴν θρημιάσαν τῶν ματινόμενων. 1ο

δαίμων βλέπετε ἀποπομπὴν μεταβολῆν! Βλέπετε πῶς ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος τὴν φρικτὴν του μετεπέλεσε, πῶς τὰς διαθέσεις αὐτοῦ μετέβαλε! Ὅπως ἡ φωστὴ τοῦ νύκτει εἰς τὰς ἀκάνθους τὰς ἐμφανίζει, ὅπου καὶ ἡ χάρις τοῦ Πνεύματος ἐξαελλοῦσα ἐντὸς του, τὰς ἀκάνθους τῶν ἁμαρτημάτων ἐξηφάνισε καὶ ἐκείνον περισσότερο ἡκαίρετον ὅπῃ τὸν ἀδάμντον τον κοπέτησε.

20. Τούτων καὶ οἱ σεις μιμηθῆτε, οἱς παρακαλῶ, καὶ τότε θὰ εἶναι δυνατόν δια ἐπὶ δύο, τρεῖς, δέκα καὶ ἑκατὸ μόνον ἢ μέρας νὰ ὀνομάζεσθε νεοφωτιστοὶ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ δέκα καὶ εἴκοσι καὶ τριάντα χρόνια καὶ γενεάς καθ' ἑλπὴν τὴν ζωὴν σας θὰ εἶσθε ἄξιοι αὐτῆς τῆς ὀνομασίας. Ἐάν δηλαδὴ θὰ προθυμοποιηθῶμεν διὰ τῆς ἀκτελέσεως καλῶν ἔργων νὰ καταστήσῃμεν πῶς φαιενδὸν καὶ ἁσθεστον τὸ ἐντὸς ἡμῶν φῶς, ἐννοῶ τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος τότε καθ' ἑλπὴν τὴν ζωὴν μας θὰ ἀπολαύωμεν αὐτοῦ τοῦ δυνάμεως. Ὅπως εἶπα δυνατόν ὁ νηφάλιος καὶ προσεκτικὸς καὶ ἀνταξίαν διαγωγὴν ἐπιδεικνύων, διαρκῶς νὰ εἶναι νεοφωτιστός, ὅπου ἀνταξίως εἶναι δυνατόν καὶ μίαν ἡμέραν μετὰ τὸ βάπτισμα, ὅταν φανῇ ἡμελὴς νὰ γίνῃ ἀνάξιος τοῦ δυνάμεως τοῦ νεοφωτιστοῦ.

21. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ὁ μακάριος Παῦλος, προσελκόμενος διὰ τῆς κακίης ἀρετῆς, του πλουτοῦ τὴν ἀνωθεν βοήθειαν διαρκῶς ἐκ τῆν λαμπρότητι ταύτην δέχμενος, διότι συνεχῶς λαμπρότερον καθίστατο ἐντὸς αὐτοῦ πρὸς τῆς ἀρετῆς. Τὸ ἀντίθετον ἔμας συνέβη μετὰ τὸν Σίμωνα ἐκείνον τὸν πύγον. Ὅπως εἰς τὴν ἀρετὴν μετενόησε, ἔκρεβε νὰ λάθῃ τὴν ὑπὸ τοῦ βαπτίσματος παρεχομένην δωρεάν καὶ διὰ τοῦ βωπτισματος ἡλικίᾳ νὰ λάθῃ τὴν χάριν καὶ τὸν πλοῦτον τῶν δωρεῶν καὶ ἡλικίᾳ. Ἐπειδὴ ἔμας μετὰ τὸ βάπτισμα δὲν ἐβίβη διαθέσεις ἀνταξίας τῆς χάριτος, ἀλλὰ μεγάλῃν ραθυμίᾳ, ἀμέλειᾳ ὑπερβῆναι τῆς τόσο μεγάλης δωρεᾶς εἰς τοιαῦτον μάλιστα θαυμάσιον, ὥστε ὁ πρῶτος τῶν Ἀποστόλων τὸν συνέβουλεψε διὰ τῆς μετανόας νὰ θεραπεύσῃ τὸ μέγεθος τοῦ ἁμαρτηματικῆς του σπινῶν. Μετανάστησον νῦν, λέγει ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης εἰ δὲν ἀφεθήσεται σοὶ ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου. (Πρὸς β. 22)

22. Ἀλλ' εἴχομαι ποτὲ νὰ μὴ συμβῇ τοιοῦτον πρᾶγμα εἰς κανένα ἐξ ἐκείνων που ἐδῶ ἔχουν συναθροισθῇ, ἀλλ' ὅπως ὁ μακάριος Παῦλος ὅλοι εἰς τοσαύτην ἐπιδόσιν ἀρετῆς νὰ φθάσετε, ὥστε πλουσιωτέρων δωρεῶν παρὰ τοῦ Κυρίου νὰ ἀξιώθητε. Διότι μὴ νομίση, ἀγαπητέ μου, ὅτι τυχαίον δωρεῶν ἡξιώθημεν. Τὸ μέγεθος τῶν δωρεῶν ποῦ ἡμεῖς ἐλάβομεν ὁ Θεὸς ὑπερβαίνει κάθε ἀνθρώπινον διάνοισιν καὶ καταβάλλει τὰς ἀμέλειας μας. Σκέψου, σὲ παρακαλῶ ποιῶν ὁρῶν σὰν

ἐννοεῖσθε καὶ ποιῶν ἀξίωμα ἐλάβετε παρὰ τοῦ βασιλέως τῶν ὅλων. Σὺ ποῦ προηγουμένως ἦσο δοῦλος, αἰχμάλωτος, δούλος εἰς τὸν Θεόν, σφηνὴς ἀνυψώθηκε εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς υἱοθεσίας. Μὴ λοιπὸν βέλτε ἀμέλειαν μετὰ ἀνεκτικῆς νὰ σοῦ ἀφαιρῇ τὸ ὑψηλὸν τοῦτο ἀξίωμα καὶ νὰ στερεθῇς τοῦ πλοῦτος τοῦτου τοῦ πνευματικοῦ. Λέγω πλοῦτος διότι χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν σου, κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ ἡμωρέσῃ νὰ σοῦ ἀφαιρῇ τὰ δῶρα, που σοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός.

23. Βεβαίως εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα τοῦτο δὲν εἶναι δυνατόν. Ὅταν ἕνας λάθῃ κάποια ἀξίωμα παρὰ τοῦ ἐπιτελοῦ βασιλέως, δὲν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν θέλησιν του ἢ ἀφαιρέσει αὐτοῦ. Ἐκεῖνος ποῦ τοῦ ἔδωκε τὴν ἀξίαν εἶναι καὶ κύριος τῆς στερήσεως αὐτῆς καὶ ὅταν θέλῃ, ἀπογυμνώνει αὐτὸν ἀπ' αὐτῆς. Ἰδοὺν ἀμέλειας τὸν κάνει καὶ τὸν στερεῖ τοῦ ἀξιώματος. Εἰς τὸν βασιλέα ἔμας τὸν ἰδοῦν μας συμβαίνει ἐντελὴς τὸ ἀντίθετον. Τὸ ἀξίωμα, τὸ δῶρον ἢ φιλοφροσύνη αὐτοῦ ἀποκ' ἡμῶν ἐξέρχεται, ἐννοῶ τὴν υἱοθεσίαν, τὸν ἀνασμέν, τὴν χάριν τοῦ Πνεύματος, ἐάν ἡμεῖς δὲν θὰ δεξώμεν ἀμέλειαν, κανεὶς ποτὲ δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς τὰ ἀφαιρῇ. Καὶ τί λέγω νὰ μᾶς τὸ ἀφαιρῇ. Ἐάν φανώμεν εὐγνώμονες πρὸς τὸν βασιλέα μας διὰ τὰς παρασεσθείσας βίβας εὐεργεσίας, καὶ νέας προσθέται καὶ μετὰ πολλὴν γενναιοδωρίαν πάλιν αὐξάνει τὰς δωρεὰς τοι πρὸς ἡμᾶς.

24. Γνωρίζοντες λοιπὸν ὅτι μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ τὴν ἰδικὴν μας προθυμίαν, δεφνώμεν εὐγνώμονες πρὸς Αὐτὸν διὰ τὰς δωρεὰς ποῦ ἔδη ἐλάβομεν διὰ νὰ καταστήσωμεν τοὺς ἑαυτοὺς μας ἀξίους νὰ δεκθῶσι καὶ μεγαλύντας ἀπ' αὐτῆς. Διὰ τοῦτο οἱς παρακαλῶ οἱς οἱ ὁποῖοι προσφάτως ἐδέχθητε τὴν θέλῃν δωρεάν, διαφυλάξατε αὐτὴν μετὰ μεγάλῃν προσοχὴν καὶ τὸ δοθὲν εἰς τῆς πνευματικῶν ἐνδύματι καθαρόν καὶ ἀκαλλύπτων διατηρήσατε. Σεις δὲ οἱ ὁποῖοι πρὸ πολλοῦ χρόνου ἐλάβετε ταύτην τὴν δωρεάν ἐπιβεβαιώσατε μετὰ τὴν εἰς τὸν θίον σας μεταβολὴν. Ὑπάρχει πρᾶγμα, ὑπάρχει ἐπιστροφή καὶ μεταβολὴ ἂν θελήσωμεν, καὶ εἶναι δυνατόν εἰς τὴν ὑποσέτην καὶ λαμπρότητα, ποῦ ἔχομεν ἄλλοτε, νὰ ἐπανέλθωμεν ἐάν μόνον προσφύωμεν, ὅτι ὑπὸ ἡμᾶς ἐξαρτᾶται.

25. Καὶ παρακαλῶ μεν περὶ τῆς σωματικῆς ἀρετῆτος, εἶναι ἀδύνατον ἡ βυξ ἐκεῖνη, που ὅπως εἶναι ὁσπρηος, καὶ ὑπὸ γήρατος ἢ ὁσπρηος ἢ ὑπὸ ἄλλης τινὸς σωματικῆς περιστάσεως ἔχασε τὴν ἀρετῆτητα, ποῦ προηγουμένως εἶχε. νὰ ἐπανέλθῃ πάλιν εἰς τὴν πρωτὴν αὐτῆς ἀρετὴν καὶ λαμπρότητα. Τὸ συμβῶν ἐδῶ εἶναι ἔργον τῆς φρονέας καὶ διὰ τοῦ

το είναι αδύνατον πρὸς τὴν λαμπρότητα τῆς ἀποξηλωμένης αὐτῆς ὡραϊότητος νὰ ἐπανέλθῃ. Πραγμαμένον περὶ τῆς ψυχῆς τοῦτο εἶναι δυνατόν ἔάν ἡμεῖς τὸ θελήσωμεν. Χάρis εἰς τὴν ἄρσιν τοῦ Θεοῦ φιλοφροσύναν. Ἡ ψυχὴ, ποὺ ἀπαιεῖ ἐγινε ρυπαρὰ καὶ λόγῳ τοῦ πληθους τῶν ἁμαρτημάτων τῆς, δόμορφος καὶ ἄσκημος, εἶναι δυνατόν γρήγορα εἰς τὴν προηγουμένην αὐτῆς ὡραϊότητα νὰ ἐπανέλθῃ, ἔάν θά ἐπιδείξῃ μεγάλην καὶ ἐλλειπινὴ μετάνοιαν.

26. Τοῦτα τὰ λέγω διὰ τὸν ἑαυτὸν μου καὶ ἁεὶνους ποὺ παλαιὰ ἐξοπλισθῶσαν. Σεῖς ὅμως οἱ νέοι τοῦ Χριστοῦ στρατιῶται, ἀκούσατέ με καὶ μὲ πάντα τρόπον προσποθήσατε καθαρὸν νὰ διατηρήσετε τὸ ἔνδομόν σας. Διότι εἶναι πολὺ κολλώτερον τώρα νὰ φροντίζετε καὶ μεριμνᾶτε διὰ τὴν πνευματικὴν σας λαμπρότητα, ὥστε διαρκῶς νὰ διαμένετε καθαροὶ καὶ καμμίαν νὰ μὴ δεχθῆτε κηλίδαν, παρὰ νὰ ἀδιαφορήσετε τώρα καὶ καποῖαν νὰ κλαίετε καὶ κάπνισθε, διὰ νὰ ἀποπλύνετε τὸν ῥυτίον, ποὺ δόδεχθητε. Σὺς παρακαλῶ φροντίσατε νὰ μὴ πῶθετε τὰ ἴδια μὲ ἡμᾶς, ἀλλ' ἡ ἐμπειρία τῶν προηγουμένων σας, νὰ σὺς γίνῃ μᾶθημα, ὅτι πρέπει νὰ περιφρουρήσετε τὸν ἑαυτὸν σας.

27. Καὶ ὡς στρατιῶται πνευματικοί, γεννοῖσθε καὶ ἐξυπνοί. καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ καθαρίζετε τὸσον καλὰ τὰ ὄπλα σας τὸ πνευματικόν, ὥστε ἐλέπων ὁ ἐχθρὸς (διάβολος) τὴν μεγάλην τῶν ὀπλῶν λάσπην, νὰ ἀπομακρύνεται καὶ οὐτε κἄν νὰ σκέπτεται νὰ σὺς πληρώσῃ. Διότι, ὅταν ἴδῃ ὅσα μόνον νὰ ἀσπράττουν τὰ ὄπλα σας ἀλλὰ καὶ σὺς νὰ ἦσθε ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη καλῶς ἀσχυρῶμενοι καὶ τὸν θησαυρὸν τῆς διανοίας σας καλῶς ἀσφαλισμένον, ὥστε ἀσφαλίζεται ὁ οἶκος, θά καλυπτῇ τὸ πρόσωπον καὶ θά ἀνακηρύξῃ, διότι γνωρίζει, ὅτι τίποτε δὲν θά καταρθῶσιν, ὅπου καὶ ἂν ἀναριθμήτους ἐπιθέσεις ἐπιχειρήσῃ. Διότι, ὅν καὶ εἶναι ἀβάνθρωπος καὶ ἱταρὸς καὶ ἀπὸ κάθε θηρίου θηριώδεστερος, εἶναι ἐλέστη τὸν ὅρπον πνευματικῶν ἐξοπλισμὸν σας καὶ τὴν δύναμιν, ποὺ σὺς ἔδωκε τὸ ἅγιον Πνεῦμα, λαμβάνει πλήρη γνώσιν τῆς ἀδυναμίας τοῦ καὶ μὲ πολλὴν ἐντροπὴν ἀπομακρύνεται κατακρίνων τὸν ἑαυτὸν τοῦ διότι γνωρίζει καλῶς, ὅτι ἀκατόρθωτα ἔργα ἐξῆκειρὶ νὰ κέρη.

28. Ἄς εἰρηθεῖ λοιπὸν, σὺς παρακαλῶ, προσεκτικοὶ καὶ ἀγρυπνοὶ ὄλοι. Ἄς προσέχωμεν ὅσοι πρὸ ἐτῶν ἠξιώθημεν νὰ λάβωμεν τὴν δωρεάν ταύτην διὰ τὸν δινηθῆμεν νὰ ἐπανελάβωμεν εἰς τὴν αὐτοκτὴν ὡραϊότητα ποὺ εἴκομεν εἰς τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν ῥυτίον ποὺ ἐν τῇ μεταξὺ ἐλάβομεν νὰ καθαρίσωμεν. Μεγάλαν προσοχὴν καὶ πολλὰ μέτρα ἀσφαλείας λάβετε, ὅσοι προσφάτως τὴν θυσιολογὴν γενναιοδυσίαν ἀπηλαύσα-

τε, ὥστε οὐ διαρκὴ καθαρότητα νὰ διαμένετε καὶ κομμίαν ρυτίδα ἢ κηλίδα νὰ μὴ λάβετε ἐκ τῶν τεχνασμάτων τοῦ διαβόλου. Ὡς δὲ νὰ εἶναι οὗτος παρὼν καὶ πλησίον ἡμῶν καὶ νὰ ἐξακοντίζῃ ἐναντίον μας τὰ θέλη τῆς πανουργίας τοῦ, ἀπὸ παντοῦ τὸν ἑαυτὸν μας νὰ περιφρουρῶμεν καὶ μὲ πολλὴν δόναμεν νὰ δινηστώμεθα εἰς αὐτὸν καὶ μεγάλην πρόνοιαν νὰ λαμβάνωμεν περὶ τῆς σωτηρίας μας. Ἦνα καὶ τὰς παγίδας ἐκείνου δινηθῶμεν νὰ ἀποκρίναμεν καὶ ἄτρωτοι διαμένοντες τὴν δυνάμιν ἐκείνου ἐκπελεκισαμεν εἰς ἡμᾶς, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλοφροσύνης τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποιοῦ εἰς τὸν Πατέρα, συγκρόνητος καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα ὁνῆσαι δόξα, δυνάμεις, τιμὴ πάντα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

KATHKHHS' EKTH

ΤΟΙΣ ΑΓΙΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΚΚΑΤΑΒΗΦΑΝΤΑΣ
ΤΗΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΙΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΙΠΠΟ-
ΔΡΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΡΑΤΡΑ ΑΠΕΛΘΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΟΤΙ ΠΡΕΠΗ
ΝΑ ΘΡΟΝΙΖΩΜΕΝ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΜΕΛΟΥΝΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΖΟΜΕΝΑΣ

1. Πάλιν ιπποδρομίας και θέατρα αστυνομικά και η συ-
κέντρωσις μας μικρότερα γίνεται. Διὰ τοῦτο καὶ ἐγὼ φοβού-
μενος τὴν ἐκ τῆς ἀνέσεως καὶ ἡσυχίας προερχομένην ραθυ-
μίαν καὶ ἀμέλειαν, ἐπρόβλεψα καὶ συνεβούλευσα καὶ παρεκά-
λεσα τὴν ἀγάπην σας ὅστε τὸν ἐκ τῆς νηστείας συγκεντρω-
θέντα πλοῦτον νὰ σπουδάζετε, ὅστε νὰ θελήσετε νὰ πορευθῆ-
τε μὲ τὴν ἐκ τῶν σατανικῶν θεάτρων προερχομένην φυσικὴν
ἀσθένειαν ἀλλὰ καθὼς βλέπω αἱ συστάσεις μου ἐκτελεσθαι δὲν
ἔφερον κανένα ἀποτέλεσμα. Διότι ἰσοῦ μερικοὶ ἐκ τῶν ἀκρο-
ατῶν μου παρευρέθησαν σήμερον καὶ τὴν πνευματικὴν ταύ-
την ἀκρόασιν ἐγκαταλείψαντες, ἔτρεξαν ἐκεῖ, κυρίως νὰ λά-
βουν καθάλου δι' ἑσπιν τῆς ἁγίας τεσσαρακοστής τὴν ἀνά-
μνησιν, τῆς ἀναστασιμῆς ἡμέρας τὴν οὐτήριον ἑορτήν.¹⁴ τῶν
θεῶν μοιτηρήων τὴν φρικτὴν καὶ ἀπόρητον κοινωσίαν τῆς
ἰδικῆς μας διδασκαλίας τὴν συνέχισαν

2. Μὲ τι δρεῖν λοιπόν, λένε μου, νὰ συνεχίσω τοῦ λοι-
ποῦ τὴν συνήθη διδασκαλίαν, ὅταν βλέπω, ὅτι τίποτε πλέον
δὲν ὠφελείτο ἐκ τῶν λόγων μας, ἀλλὰ ὅσον ἡ διδασκαλία
μας προκαλεῖ, τόσοι καὶ ἡ ἀμέλεια, οὕτως εἰπεῖν, μεγαλί-
ναι, πρῶτον τὸ ὅποιον καὶ εἰς ἡμᾶς πολὺ μεγάλην ὀλίαν δη-
μιουργεῖ καὶ εἰς ἐκείνους μεγαλυτέραν καταδίκην προξενεῖ.
Μᾶλλον δὲ οὐ μόνον ὀλίαν μὲς δημιουργεῖ, ἀλλὰ καὶ ὑπερ-
βολικὴν στενωχωρίαν. Ὁ γεωργός, ὅταν ἴδῃ, ὅτι μετὰ ἀπὸ
τοὺς πολλοὺς κόπους καὶ μόχθους αὐτοῦ, ὁ ἀγρός του δὲν

14. Ἀναστῆ τὴν ἡμέραν τοῦ ἁγίου Πάσχα, καὶ ἦν ὡς φεύγεται ἐκ
τοῦτου, ἐξεσημῆθη ἡ περὶ αὐτοῦ ἐρίδα.

τοῦ παράγῃ τίποτε ἄξιον τῶν κόπων του, ἀλλὰ εἶναι ὡς ἡ ὀ-
γνος πέτρα δὲν ἔχει πλέον δρεῖν νὰ ἐργασθῇ εἰς τὸν ἀγρόν
αὐτόν, διότι βλέπει ὅτι ἄδικα καπνίζει. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει
καὶ εἰς τὸν διδασκόντα. Ὅταν ἴδῃ, μετὰ ἀπὸ τόσην φροντίδα
καὶ συνεκτὴ διδασκαλίαν, τοὺς ἀκροατάς του νὰ παραμένουν
εἰς τὴν αὐτὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἀμέλειαν, δὲν θὰ δυνηθῇ ποτε
νὰ συνεχίσῃ τὴν διδασκαλίαν του μετὰ τῆς ἰδίας προθυμίας,
καίτοι ἐδῶ ἡ ἀμοιβὴ διὰ τοὺς κόπους του δὲν ἐλαττοῦται. Λό-
γω τῆς ἀμελείας τῶν ἀκροατῶν.

3. Διότι δὲν συμβαίνει εἰς τὴν πνευματικὴν διδασκαλί-
αν, ὅτι καὶ εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς γῆς. Ὁ γεωργός, ὅταν
ὁ ἀγρός διαφεύγῃ τὰς ἐλπίδας του, μὲ ἔδεικα κέραι ἐπιτρέ-
φει εἰς τὸν ὄκνον του, κυρίως νὰ δυνηθῇ νὰ εὖρῃ καμμίαν πα-
ραγορίαν διὰ τοὺς κόπους, τοὺς κατέβαλεν. Ἐδῶ ὁμοίως δὲν
συμβαίνει τὸ ἴδιον ἀλλὰ καὶ ἂν εἰς τὸν αὐτόν βαθμὸν ἀμε-
λείας μένουν αἱ ἀκροαταὶ καὶ ἂν κανεὶς δὲν ὠφελείτο ἀπὸ
τὰ κηρύγματά του, ὅταν ὁ κήρυξ τοῦ θεοῦ λόγου δὲν ἐπιτελῇ
ἀμελῶς τὸ καθήκον του θὰ ἀμειψθῇ πλουσιοπαρόχος, διότι
ὁ φυλάνθρωπος θεὸς δὲν τοῦ ἐλπίζει τὴν ἀμοιβήν τῶν κό-
πων του, λόγῳ τῆς ἀμελείας ἐκείνου· εἴτε ἀκούσουν, εἴτε
δὲν ἀκούσουν καθόλου, παρῶς πλοῦστον ἀμοιβὴν εἰς τὸν
κηρύσσοντα.

4. Ἐπειδὴ ὁμοίως ἡμεῖς δὲν παρατηροῦμεν τοῦτο μόνον,
ἂν θὰ λάβωμεν ἀκροατὰν τὴν ἀποθὴν τῶν κόπων μας, ἀλλὰ
καὶ τὸ ἰδικόν σας σκαφέρον καὶ ἐπειδὴ πολλοὶ ενδιαφερόμεθα
καὶ διὰ τὸ ἰδικόν σας κέρδος καὶ τὴν ἰδικὴν σας ὠφέλειαν,
θεωροῦμεν προαιμικήν μας ζημίαν τὴν ἰδικὴν σας ἀμέλειαν.
Διὰ τοῦτο θεωροῦμεν, ὅτι ἐλαττώματα ἡ ἰδικὴ μας καρὰ ἐκ
τῆς ἀμοιβῆς καὶ μάλιστα ὅταν σκεφθῶμεν, ὅτι ἡ διδασκαλία
μας θὰ ἀποβῇ αἰτίη μεγαλυτέρας καταδίκης εἰς αὐτοὺς τοὺς
μετὰ ἀπὸ τόσας παρακλήσεις, ἐξοικαλουμένους νὰ δεκνύουν τὴν
αὐτὴν ἀδιαφορίαν καὶ νωθρότητα καὶ δὲν θέλουν νὰ ὠφελι-
θοῦν ἐκ τῆς συνεχούς διδασκαλίας.

5. Ἐπειδὴ καὶ ὁ Χριστὸς εἶπε περὶ τῶν Ἰουδαίων
«Εἰ μὴ ἦλθον καὶ ἐλάλησα αὐτοῖς, ἁμαρτίαν οὐκ εἶχον νῦν
δὲ πρόφασιν οὐκ ἔχουσι περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν» (Ἰω 15,
22). τοῦτο ἀρμολογεῖ καὶ ἡμεῖς νὰ εἴπωμεν τώρα περὶ ἐκείνων,
ποὺ ἐπρωτίμωσαν ἀπὸ τὴν συγκέντρωσιν ταυτὴν τὰς ἐφαρμά-
τους, διακοδόσεις, τὰς ἐπιζητούσας συγκεντρώσεις, τὰς ἱπο-
δρομίας καὶ τὰ θεάματα τοῦ καθόλου. Ἐάν δὲν εἴκομεν προ-
λάβει νὰ τοὺς συμβουλευσώμεν τόσοι πολλοὶ ἐπὶ τόσοι χρό-
νον νὰ τοὺς φωνάζωμεν καὶ νὰ τοὺς παρακαλῶμεν ὡς νὰ
ἦσαν μακρὰ παιδιὰ, καὶ κάθε ἡμέραν νὰ τοὺς προτρέπωμεν
διὰ τῆς συνεχούς διδασκαλίας νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ὁδὸν τῆς,

ἀρετῆς, νὰ τοὺς δοκίνοῦμεν τὴν ζήτησιν, ποῦ φέρει ἡ κακία, νὰ τοὺς παρακαλέσωμεν νὰ διαβάσωμεν διὰ τῆς μετανόησος τὰ προηγούμενα ἁμαρτήματα, δὲν λέγει, δὲν εἰκομεν προλάβει νὰ κάμωμεν ὅλα ταῦτα, ὅπως θὰ ἠμποροῦσε κανεὶς νὰ τοὺς ἀνγκυρώσῃ.

6 Τώρα δικὸς ποῖον δικαιολογίον θὰ εὕρουν; Ποῖος θὰ ἀξιόσῃ αὐτοὺς συγγνώμης, ὅταν αὐτοὶ διὰ τῆς τοιαύτης ἀμελείας τῶν θεῶν μόνον τὸν θάνατόν τους παλὸν βλέπτουν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἄλλους γίνονται αἰτία ακανθῶν, καὶ ὅταν ὁ γέρονς δὲν λαμβάνει ὑπὸ ψυχῆς τὴν ἡλικίαν του, οὔτε τὸ ὅτι εὐρίσκεται πλησίον εἰς τὸν θάνατον, οὔτε τὸ θάρος τοῦ φορτίου τῶν ἁμαρτημάτων τοῦ παρελθόντος, ἀλλὰ καθ' ἑαυτοῦ τὴν ἡμέραν οὐξάνει τὰ ἁμαρτήματά του καὶ εἰς τοὺς νέους γίνεται διδάσκαλος τῆς ἀμελείας. Πότε λοιπὸν, λέγει μοι, ὁ τοιοῦτος ἀνθρώπος θὰ δύνηται νὰ διαρκῇ τὸ πνεῦμά του τὴν ἀμέλειαν καὶ νὰ ἀκρονοῖται τὸν ὅποιον νέον, οὕτως ὁ ὁποῖος δὲν ἐκασπρονέσθῃ οὔτε ὑπὸ τῆς μεγάλῃς τοῦ ἡλικίας καὶ ὁ ὁποῖος ἐνθ' ἑαυτῷ νὰ δώσῃ λόγον θεῷ μόνον διὰ τὰ ἱδικά του ἁμαρτήματα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ μαθήματα τῆς ἀμελείας, ποὺ δίδει διὰ τοῦ παραδείγματός του εἰς τοὺς ἄλλους, ἐν ταῦτοις δὲν κόβει τὴν πονηρὴν ταύτην συνήθειαν.

7 Καθὼς ἐκεῖνος, ποὺ ἀκολουθεῖ τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, δὲν ἀμελεῖται μόνον διὰ τοὺς κόπους τοὺς ἰδιούς του, εἰς τοὺς ὁποίους ὑποβάλλεται, ἀκολουθεῖ τὴν ἀρετὴν, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ὠφελεῖ τοὺς ἄλλους, ἐπειδὴ πολλοὺς διὰ τοῦ παραδείγματος του παρακαλεῖ. νὰ μιμηθῶν τὸν ὕμνον του καὶ τὴν ἀρετὴν του, κατὰ τὸν ὅσον πάλιν τρώσκει καὶ εὐαγγελισθῶντας τὴν ὁδὸν τῆς ἀρετῆς, θὰ ὑποσποῦν μεγάλης τιμωρίας, διότι γίνονται κακὸν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους καὶ ἐν προκειμένῳ διδάσκουν τὴν ἀμέλειαν. Πῶς λοιπὸν θὰ ἐπιτελέσωμεν τοῦ λοιποῦ τοὺς νέους, ἀφοῦ οἱ γέροντες ἐφάρσαν εἰς τοιαύτην ἀμέλειαν, ὥστε νὰ μὴ ἀποσύνουν τὴν ἀποστολικὴν προτροπὴν, ἥ ὅποια λέγει: «Ἀποδοκίμαται γίνεσθε καὶ ἰουδαίους καὶ ἑλλήνας καὶ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. 10, 32).

8 Εἶδες συμβουλὴν προερκαμένην ἐκ τῆς ἀνάγκης τῆς ἀποστολικῆς. Τὴν ἀπαιτοῦμεν ἐπιστῇ ἐφοθεῖτο καὶ ἔτρωμε δι' ἐκείνους ποὺ εὐδοκίουν ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀμελείας καὶ διότι ἐγνώριζεν ὅτι δὲν ἐκτίθενται εἰς μικρὸν κίνδυνον ἐκείνοι, ποὺ ἐπαίτουν τὴν ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφοροῦν τῶν ἄλλων. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς ἄλλην ἐπιστολὴν αὐτοῦ συνιστᾷ τὴν ἀρετὴν παντοῦ νὰ ἐπιδικάζωμεν, λέγων: «εἴτε ἐσθίετε εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιείτε» (Α' Κορ. 10, 31). Βλέπετε, σὲ παρακαλῶ, εἰς τοῦτο ἀκριβεστάτην παρὰ

νεοῖν. Πάν ὅ,τι θὰ ἐπιτελέσῃς ἢ θὰ πράξῃς νὰ ἐκὼ πάντοτε ὡς εἶχες καὶ ὅσον τοῦτο τοῦ νὰ συντελέῃς εἰς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ τίποτε νὰ μὴ κάμῃς, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει αὐτὴν τὴν δόξαν. «Εἴτε οὖν ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ἔραρον ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιείτε».

9 Καὶ πῶς εἶναι δυνατόν, λέγει, νὰ τρώγῃ καὶ νὰ πίνῃ κανεὶς εἰς δόξαν Θεοῦ, Ὅταν, καθήμενος εἰς τὴν τράπεζαν τοῦ φαγητοῦ, εὐκαριστῆς ἐκεῖνον, ποὺ ἔδωκε τὰ φαγητά, δυνάμει ἀναγνωρίζῃ τὸν κορηγὸν αὐτῶν, ὅταν δὲν ἔκῃς συζητήσεις κοσμικὰς, ὅταν, ἀφοῦ μὲ πολλὴν ἐγκράτειαν ἡκανοποίησιν τὴν εἰς τροφὴν ἀνάγκην τοῦ σώματος, ἀποστρέψῃς τὴν ἡλεπὴν μέτρου καὶ τὴν πολυφαγίαν, σκεπθῇς καὶ εὐχαριστήσῃς ἐκεῖνον ποὺ ἔδωκε τὴν τροφὴν πρὸς συντήρησίν μας, τότε ὅλα εἰς δόξαν Θεοῦ τὰ ἔκαμες. Διότι «Εἴτε νὰ ἐσθίετε, λέγει, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιείτε».

10 Κύττωε, σὲ παρακαλῶ, πῶς διὰ τῆς συντήρει τοῦτης φράσεως ὁ Ἀπόστολος περιέλαβεν ὁλόκληρον τὴν βίον μας μὲ τὸ νὰ εἴπῃ, ὁραθεῖς «εἴτε τι ποιεῖτε» ὅλην τὴν ζωὴν μας εἰς μίαν μόνον λέξιν περιέλαβεν, θέλων νὰ μὴ διδάξῃ, ὅτι ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ἐπιτελέωμεν τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς ἀποβλέποντες πρὸς τὴν δόξαν τῶν ἀνθρώπων. Καὶ εἰς μόνον τοῦτο ἀλλὰ μὲ τὸ νὰ εἴπῃ «εἴτε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιείτε» καὶ τότε ἄλλο ὑπονοεῖ δι' ἡμᾶς τὸ νὰ ἀπέλωμεν τελειὰ ἀπὸ τὰ ἔργα τῆς κακίας καὶ τῶστε νὰ μὴ πράττωμεν, τὸ ὅποιον δὲν φέρει δόξαν εἰς τὸν κοινὸν ὅλον Κύριον. Ἐν λοιπὸν τὴν ἀρετὴν ἀκαίρουν, εἰς τοῦτο κυρίως νὰ ἀποβλέπωμεν, εἰς τὸ νὰ μὴ ἐπαυθῇ μόνον ὁ Θεὸς καὶ καθόλου νὰ μὴ φροντίζωμεν διὰ τοὺς ἀνθρώπους, τῶν ἀνθρώπων. Ἐν ἀντιθέτως κατακείμεθα ὑπὸ ἀμελείας καὶ ἀδιαφορίας, ἐκεῖνο νὰ μὴ φοβῶμεν καὶ τοιutinὴν τὸ ὑψηλὸν μὲς φροντίζωμεν, ἐννοῶ τὸ κρημεν ἐκείνο τὸ ἀδύνατον, ἢ ἀρετῆς τῆς φοβερῆς ἐκείνης ἡμέρας καὶ ἡ σκέψις ὅτι διὰ τῶν ἐφαρμακτῶν ἔργων μας συντελούμεν εἰς τὸ νὰ θλασθῶμεν διὰ τοῦ Θεοῦ. Καθὼς λοιπὸν λέγει, προκειμένοι περὶ ἐκείνων ποὺ ἀκούουν τὴν ἀρετὴν, «Τοὺς δοξάζοντες με δοξάσω» (Α' Κορ. 2, 30), εἴποι διὰ τοῦ προσφύτου λέγει καὶ περὶ ἐκείνων ποὺ ἐφάρσαν βίον ἔχουν: «Ὅσα ὄμνῃς εἴπῃς ἐν τῷ ὀνόματι μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν» (Ἦσ. 52, 5. Ἰεζ. 38, 20).

11 Βλέπετε ποσην ἀνάγκησιν ἐκφράζωμεν οἱ λόγοι οὗτοι, Ἀλλὰ διὰ ποῖου τρόπου εἶναι δυνατόν νὰ δοξαθῇ ὁ Θεός. Μὲ τὸ νὰ ζῶμεν εἰς δόξαν τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ λάμψωμεν διὰ τῆς ζωῆς μας, δικαίως εἶπεν ἄλλοτε: «Λοιμώμεν το φῶς ὑμῶν ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων ὅπως ἴδωσι τὰ καλά

ἐργάων ὅμων καὶ δοξάζουσι τὸν Πατέρα ὅμων τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Ματθ. 5, 16). Τίποτε πρῶτον, δὲν συντελεῖ τὸσον εἰς τὸ νὰ δοξάζεται ὁ Κύριός μας, ὅσον ἡ ἀριστη διαγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου. Ὅπως δηλοῦσθαι τὸ φῶς τοῦ ἡλίου μὲ τὰς ἀπτάνας καὶ φωτίζει τὰ πρόσωπα ἐκείνων ποὺ τὸν βλέπουν, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ ἡ ἀρετὴ διὰ τῆς λάμπειας τῆς φωτίζουσα καὶ προσελκύουσα ὅλους ἐκείνους ποὺ τὴν βλέπουν συντελεῖ εἰς τὸ νὰ δοξαλογῶν τὸν Κύριον, ὅσοι ἔχουν ἀγαθὴν διδάσκειν. Πᾶν λοιπὸν δ, τι θὰ πράτταμεν νὰ τὸ πράττωμεν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε καθέννας ποὺ θὰ μᾶς βλέπῃ, νὰ κινήται πρὸς δοξαλογίαν τοῦ Θεοῦ, διότι ἔχει λαχθῆ ἀπὸ τοῦ Αποστόλου «εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε» (Α' Κορ. 10, 31).

12. Παραδειγματὸς καὶ ἄν θελήσῃς νὰ συνναστροφῇς καὶ συνώψῃς αὐτοὺς με κάποιον μὴ ἐπιθυμῇς νὰ προσφέρῃς ἐκδουλεύσεις εἰς ἐκείνους ποὺ εὐημεροῦν καὶ εἶναι ἐπιρροαίαι κατὰ κόσμον, ἀλλὰ εἰς ἐκείνους ποὺ εὐρίσκονται εἰς θλίψεις, εἰς δυσκόλους περιστάσεις, εἰς φυλακὰς, εἰς ἐκείνους ποὺ εἶναι τελειῶς ἄρητοι καὶ δὲν ἀπαλαμβάνουν καρμίων παρηγορίαν. Τὴν μετ' αὐτῶν συνναστροφὴν νὰ θεωρῇς ἀνωτέραν ἀπὸ κάθε ἄλλην, διότι ἀπ' αὐτοῦς θὰ ἀφελήθῃς θά μάλιστα φιλοσοφικώτερα νὰ σκέπτεσαι, καὶ τὸ πᾶν εἰς δόξαν Θεοῦ θὰ πράττῃς. Καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ κίνηῃς ἐπισκέψεις προσηύχῃς νὰ ἐπισκεφθῇς τὰ ὁρανά, τὰς χήρας καὶ τοὺς εἰς πολλὴν πτωχείαν εἰσκακμένους, ποῖα ἐκείνους ποὺ εἶναι σε δόξαν καὶ λαμπρότητα. Διότι ὁ ἰσὸς ὁ Θεὸς εἶπεν «Εγὼ εἶμι πατὴρ ὁρφανῶν καὶ πατὴρ χηρῶν» (Ψαλμ. 147, 6). Καὶ πᾶσιν «κρίνατε ὁρφανῶς καὶ ἀδικίαις κήρον καὶ δεῦτε καὶ δικαιοσύμην, λέγει Κύριος» (Ψαλμ. 147, 17).

13. Καὶ ἂν ἀπλῶς εἰς τὴν ἀγορὰν θέλῃς νὰ μεταβῇς, ἐνθυμητοῦ τὴν ἀποστολικὴν παροίνοιον, ἢ ὅποια λέγει «εἴτε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε». Μὴ χάνῃς τὸν καιρὸν σου εἰς ἀκούτους καὶ ἐπιβλαβεῖς συνναστροφάς, ἀλλὰ εἰς τὸν σῶσον τοῦ Θεοῦ νὰ κατευθύνῃς, ἵνα συγκρόνῃς τὸ σῶμα καὶ ἡ ψυχὴ μεγίστην ἀφέλειαν εὖροι γ' ἐκεῖ. Ὅταν τέλος ἀμυλῶμεν πρὸς ἄλλους, μὲ ἐπισκέψαι καὶ πολλὴν πράγματα νὰ πράττωμεν τοῦτο καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀμυλῶμεν διὰ ζητήματα θωμακὰ καὶ ἀναφελῆ, ἀλλὰ δι' ἑαῖνα, ποὺ καὶ ἐκείνους θὰ ἀφελήσουν καὶ ἡμεῖς θὰ ἀπαλλάξουν ἀπὸ μοιρῆν.

14. Δὲν ἀνεκίνησα πῶρα τὸ ζήτημα τοῦτο εἰς τὴν ἀγάπην σας ἀπλῶς καὶ ὡς ἔπρεκεν, ἀλλὰ διὰ νὰ μᾶς ποσὴν προσοχὴν πρέπει νὰ ἔχωμεν, ἐὰν θελήσωμεν νὰ φροντίζωμεν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μας καὶ πόσον ἀξιοκαταξίωτος εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ προσηύχον ἀπὸ τὴν ἐδῶ συνάθροισιν καὶ τὴν

πνευματικὴν τούτην διδασκαλίαν τὰς ἐφορμήτους διδασκείας, τὰς ἀκούτους καὶ ἐπιβλαβεῖς συνναστροφάς τὰς ἐπιπορομίας καὶ τὰ σατανικά καὶ καταστρεπτικά θέατρα καὶ δὲν ἀκούουν οὔτε τὸν μακάριον Παῦλον, ὁ ὁποῖος λέγει «Ἄ πρόσκοποι γίνασθε καὶ Ἰουδαίους καὶ Ἑλληνας τοῦ Θεοῦ» (Α' Κορ. 10, 32).

15. Πῶς λοιπὸν νὰ συγκιρρῇ κανεὶς τοὺς τοιοῦτους καὶ πῶς νὰ τοὺς διδασκαλοῦσθαι, ἀφοῦ, ἐνῶ εἶναι χριστιανοὶ καὶ μετέχουν τῆς ἐδῶ διδασκαλίας καὶ ἀπαλαύουν τὴν φροκτῶν καὶ ἀπορρήτων μυστηρίων, ἐν τούτοις μετὰ τὴν Ἰουδαίων καὶ τῶν Ἑλλήνων συνναστροφῶν καὶ εὐρίσκουν εὐκαρίστησιν εἰς τὰ ἴδια μὲ ἐκείνους μέσα ἡρώδης, θὰ ἡμπορέσασιν λοιπὸν ποτὲ, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας λέγει μου, τὸν πληνόμενον νὰ ἀσκήσωμεν εἰς τὴν ἐδῶ τῆς ἀληθείας καὶ εἰς τὴν εὐσεβείαν νὰ προσελκύσωμεν πάλιν ἐκείνους, ὁ ὁποῖος εὐρίσκεται εἰς πρῶτὴν ἀδιαφορίαν καὶ ἀμέλειαν. Δὲν εἶναι κατάλληλος ἡ περιστάσις νὰ εἴπωμεν καὶ ἡμεῖς πρὸς τοὺς παύτους ἐκεῖνο ποὺ καὶ ὁ μακάριος Παῦλος ἔλεγεν εἰς ἐκείνους οἱ ὅποιοι εἰς τὴν Χορὸνθον εἰσέλασσαντο εἰς τοὺς ναοὺς τῶν εἰδωλῶν, ἀφοῦ ἐδέχθησαν τὸν λόγον τῆς εὐσεβείας «Εάν τις ἴδῃ σε, λέγει, τὸν ἔχοντα γνώσιν ἐν εἰδωλίῳ κατεχόμενον» (Α' Κορ. 8, 10).

16. Ἡμεῖς δὲ μεταβάλλοντες ἄλλοτεν τὸ καίμενον, θὰ εἴπωμεν «Εάν κάποιος ἴδῃ σε, ὁ ὁποῖος ἔχεις τὴν ἀληθὴ γνώσιν τῆς εὐσεβείας, νὰ διέρχεται ὅλην τὴν ἡμέραν σου εἰς τὰς ἀκούτους καὶ ἐπιβλαβεῖς ἐκείνας συνναστροφάς, δὲν θὰ ἐπισκεφθῇ ἡ συνειδήσίς σου, ἀφοῦ εἶναι ἀσθενής, εἰς τὸ νὰ ἐπιβίβῃ εἰς τὰς τοιαύτας ἀσκαλίας μὲ περισσώτερον προθυμίαν». Ἐκεῖνο λοιπὸν τὸ ὅποion ὁ μακάριος ἐκεῖνος ἔλεγε, ὅσα νὰ ἀποτρίβῃ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι χωρὶς προφύλαξιν, μετὰ τὴν γνώσιν τῆς εὐσεβείας, ἐλαμίσανον ἑαυτοὺς εἰς τὰς εἰδωλολατρικὰς τραπέζας καὶ ἐγένοντο αἵματι σκανδάλου εἰς τοὺς ἄλλους, τοῦτο καὶ ἡμεῖς μὲ τὴν εὐκαρίαν ταύτην θὰ εἴπωμεν πᾶσι πρὸς ἐκείνους, ποὺ πρέχουν εἰς τὰς παρανότους ἀδικίας συγκεντρώσεις καὶ τὰς ἐφημέριους διδασκείας προσηύχον ἀπὸ τῆς ἐδῶ συνάθροισιν.

17. Ἀλλὰ εἰς τί χρησιμεύουν αἱ αἰσθητοὶ αὐτὰς ἐπιτηλῆς, εἴτε εἴτε οἱ υπεύθυνοι δὲν εἶναι παρόντες, διὰ νὰ ἀκούσουν αὐτὰ ποὺ λέγομεν. Ἐν τούτοις καὶ εἰς τὴν περιστάσιν τούτην δὲν θὰ εἶναι ἄνευ ὠφελείας ἡ παροίνοις αὕτη. Αἰσθ' εἶναι οὐνανὸν χάρις εἰς τὴν ἰδικὴν σας συνετήν ἐπέμβασι, ὅλα ὅσα ἐλάττωσον, λεπτομερῶς νὰ τὰ μάθουν καὶ νὰ ἀποφυγῶν τοῦ διαβολικοῦ πρὸς δόλπον καὶ νὰ ἐπαυλῶνται εἰς τὴν πνευματικὴν τροφὴν. Αὐτὸ κάνουν καὶ οἱ λατοί. Ὅταν ἐπι-

σκέπτονται τούς ἀρρώστους, δὲν συνομιλοῦν μόνον με αὐτοὺς περὶ τοῦ πῶς θὰ γίνουν καλά, ἀλλὰ καὶ με τοὺς ὑγιαίοντες, οἱ ποὺ εἶναι μαζί με τοὺς ἀρρώστους καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς αὐτῶν δίδουν διὰς τὰς ἱεραρχίας τῶν ἐντολὰς καὶ ἀφοῦ ἀναθέουσιν εἰς αὐτοὺς νὰ φροντιστοῦν περὶ τούτων, ἀνακουρῶν με τὴν παρηγορίαν διὰ ἑκαμίαν ὅτι ἔπρεπε καὶ ἡμεῖς λοιπὸν τὸ ἔξον πράττομεν. Ἄν καὶ δὲν εἶναι παρόντες οἱ ψυχικῶς ἀσθενεῖς, εἰς οὓς τοὺς ὑγιαίοντες ἀναθέτομεν τὴν φροντίδα τῆς θεραπείας αὐτῶν καὶ οὓς ἀποκαλύπτουμεν τὴν λύπην τῆς ψυχῆς μας, ἵνα οἱ εἰς τοῦ λοιποῦ φροντίζετε περὶ τῆς σωτηρίας τῶν μελῶν σας καὶ ἐφορμάσετε διὰ τῶν ἔργων τὴν ἀποστολικὴν πρώτην προτροπὴν «Ἔστε ἐκτελεῖτε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε».

18. Ὅταν δηλαδὴ, ἐξερχόμενος ἀπὸ δόου, ἐμπράκτως ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ δὲν ἀρκεσθῆς μόνον εἰς ἐπακρίσεις καὶ ἀπληξίαν, ἀλλὰ καὶ τὸν συμβουλευόμενος καὶ τὸν παρακαλῶν καὶ τοῦ δείχνει τὴν βλάβην, ποὺ προέρχεται ἀπὸ τὰς ἀποστάσεις διασποράς, καὶ τὴν ὑφέλειαν, ποὺ προέχει ἡ δόου διδασκαλία, εἰς δόξαν Θεοῦ τὸ πάντως ἔκωμεν καὶ διηλοῦν μισθὸν διὰ τὸν αὐτὸν σου ἡτοῦσας, πρῶτον διὰ τοῦ διὰ τὴν ἰδιότητά σου σωτηρίαν ἔκωμεν καὶ δεύτερον διὰ τὸς προσπάθειάς σου κατέβαλες, διὰ νὰ θεραπεύσῃς τὸν ἀδελφόν σου, ποὺ εἶναι μέλος ἰδικόν σου. Τοῦτο εἶναι τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας, τοῦτο εἶναι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἡ ἐντολή, τὸ νὰ μὴ ἐπιδιώκωμεν μόνον τὴν ὑφέλειαν τοῦ αὐτοῦ μας ἀλλὰ καὶ τοῦ πληθύνοντος (Φιλιπ. 2, 4).

19. Σκέψου πόσον ἐξυμνεῖται τὸν αὐτὸν τοῦ ἐκείνου ποὺ δεκνόμενος μεγάλα ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀδελφοῦ. Ὁ ποιητὴς ἡμεῖς, ὅσον εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν τὸν ὄντων τὸν Θεόν. Ἀκούσε τί περὶ τοῦτο λέγει ὁ Θεός διὰ τοῦ προφήτου αἰνῶν. «Ὁ ἐξόντων ἄξιον ἐξ ἀναξίου ὡς σῶμα μου βόται» (Ἰερ. 15, 19). Ἐκεῖνος, λέγει, ποὺ πολλὰ προσπαθεῖ νὰ ἑκασωσῇ τὸν εἰς ἀμέλειαν καὶ ἀδιαφορίαν εὐσεβέστερον ἀδελφόν σου καὶ ζητεῖ νὰ τὸν ἀποσπάσῃ ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν ἀνθρωπίνως δυνατόν ἡμεῖς. Ποῖον ἔργον δύναται νὰ ἐκποιῇ με αὐτό. Τοῦτο εἶναι τὸ μεγαλύτερον ὅλων τῶν καλῶν ἔργων, τοῦτο εἶναι ὁ καλλιστεῖν τῆς ἀρετῆς.

20. Καὶ εἶναι πολλὸ ψυχικόν. Διότι ἐάν ὁ Χριστὸς ἔκωμεν τὸ αἶμα τοῦ διὰ τὴν ἰδιότητά μας σωτηρίαν (καὶ ὁ Παῦλος γράφει περὶ ἐκείνων ποὺ δημιουργοῦν τὰ σκάνδαλα καὶ ὡς ἐκ τούτου βλάπτουν πολλὰ τὴν συνειδήσιν ἐκείνων ποὺ τὰ βλέπουν) ὅτι θὰ καθὼς ὁ ἀσθενὴς πνευματικῶς ἀδελφός διὰ τὸν ἡμῶν ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ἐξ αἰτίας τῆς ἰδιότητός σου γινώσκεις

ὡς, ἐάν λοιπὸν ὁ Κύριός σου διὰ αὐτὸν ἔκωμεν τὸ αἶμα τοῦ, δὲν εἶναι δικαίον ὁ καθένας ἐξ ἡμῶν νὰ προσφέρῃ τοῦλάχιστον τὴν δια τῶν λόγων ἐπίστασιν καὶ προτροπὴν καὶ νὰ δώσῃ κείνῳ βοηθείας εἰς ἐκείνους, ποὺ λέγου ἡμελεῖς εἰς τὰς παγίδας τοῦ διαβόλου ἔκωμεν πέσει. Ἀλλ' ὅτι θὰ πράξετε τοῦτο. Λοιπὸν τῆς μεγάλης σας ἀνάγκης πρὸς τὰ μέλη τὰ ἰδικά σας, καὶ θὰ ἐπινασφέρετε τοὺς ἀδελφούς σας εἰς τὴν κοινὴν μετέρα, δὲν ἀμφισβάλει καθόλου, διότι γνωρίζω, ὅτι διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ εἰσθε συντεταί καὶ ἱκανοὶ καὶ ἄλλους νὰ νοθεύετε.

21. Ἐπιθυμῶ τώρα, εἰς τὸ τέλος τῆς ὁμιλίας μου, νὰ στραφῶ πρὸς τοὺς νεοφύτους. Νεοφύτους λέγω, ὅταν λέγω, δὲν ἐννοῶ ἐκείνους οἱ ὅποιοι πρὸ ἀλλήλων ἡξιώθησαν τῆς πνευματικῆς διακονίας τοῦ βαπτίσματος, ἀλλὰ καὶ ἐκείνους, ποὺ τὴν ἐλάβον πρὸ ἐνός ἢ καὶ περισσοτέρων. Ἐπὶ. Διότι, ἐάν θελοῦν, δύνανται καὶ οἱ νεοφύτοι οὗτοι διακονεῖν καὶ φέρουν αὐτὴν τὴν ἀνομιαν. Ἡ νεότης, αὐτὴ δὲν γνωρίζει γῆρας, δὲν ὑπόκειται εἰς ἀσθενίαν, δὲν αἰσχυρίζεται ὑπὸ τῆς λύπης, δὲν ἀμαυροῦται ὑπὸ τῆς πολυκαριίας, δὲν ὑποκαταρτίζεται ἀπὸ τὸν αἰσθητικόν, δὲν νικᾶται παρ' αἰσθητικόν, τώρα μόνον ὑπὸ τῆς ἀμαρτίας, διότι θαρρὺ γῆρας διὰ αὐτὴν εἶναι ἡ ἀμαρτία.

22. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς ὅτι αὐτὴ εἶναι θόρος ἀντιπόροισιν θαρρύτερον ἀπὸ κάθε ἄλλο, ὥστε τοὺς λόγους τοῦ προφήτου «Ἰδοὺ φορτίον βαρὺ ἐβαρύνθησιν ἐν ἐμέ» Δὲν εἶναι δὲ μόνον πολλὰ βάρη, ἀλλὰ καὶ θραυγερὰ. Διὰ τοῦτο προσέθεσε «Προσέθεσαν καὶ ἐσπίπουν οἱ μάστιγές σου». Ἐξέως ὅτι δὲν εἶναι μόνον θόρος ἀντιπόροισιν ἀλλὰ καὶ θραυγερὰ ἡ ἀμαρτία. Μάθε τώρα καὶ πόθεν αὐτὴ προέρχεται, δι' ὅσον λέγει ἐν συννεκείᾳ «Ἀπὸ προσώπου γάρ, φησὶ, τῆς ἀφροσύνης μου» (Ψαλμ. 37, 5-6). Ἄρα ἡ ἀφροσύνη εἶναι ἡ αἰτία ὅλων τῶν ἀμαρτιῶν. Εἶναι λοιπὸν δυνατόν ἐντὶ ἑνὸς εἶναι γέρον κατὰ τὴν ἡλικίαν τοῦ σώματος, νὰ εἶναι νέος καὶ νεοφύτης κατὰ τὴν δικαίαν τῆς χάριτος, καὶ ἐντὶ εἶναι νέος σωματικῶς, νὰ εἶναι γέρων πνευματικῶς λόγῳ τοῦ πληθύνειν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ. Διότι, ὅπου αὐτὴ ἐκέρχεται, πολλὰς κηλίδας καὶ πολλὰς ζαρωματικὰς δημιουργεῖ.

23. Διὰ τοῦτο παρακαλῶ καὶ ἐκείνους, ποὺ προσκρούσας ἡξιώθησαν νὰ βαπτισθῶν καὶ ἐκείνους, ποὺ πρὸ πολλοῦ χρόνου ἡξιώθησαν νὰ λάβωσιν τὴν διακονίαν ταύτην, οἱ μὲν δευτέρους νὰ καθαρῶσιν δι' ἐξομολογήσεως, διὰ διακρίσεων καὶ ελεγκτικῶν μετανόας τὰς κηλίδας, ποὺ ἐβάρυνον μέχρι σήμερον, οἱ δὲ πρῶτοι νὰ διατηροῦσιν τὴν φαιδρότητα καὶ πνευματικὴν νεότητά, ποὺ ἔκωμεν, ἀντιπρὸς καὶ τῆς ψυχῆς τὴν ἡλικίαν νὰ προσέκωμιν καλὰ, ὥστε νὰ μὴ δεκθῶσιν κοινῶς

ρανίδα, ή οποία να δυνήθη να τους δημιουργήση ρυπαρότητα. Δεν παρατηρείτε εκείνους που φορούν λαμπράν και καινούργην ένδυμασίαν πόσον προσέχουν, όταν διαδίδουν εις την αγοράν μήπως κομμάτι ρανίδα θαυρόβου έξερκωνται επί αυτίς και ελάττω την ωραιότητα της ένδυμασίας. Κούτα εις την περιστασιν αυτήν καθόλου δεν είναι δυνατόν να ζημησώ ή ψυχή, όσα έδω πρόκειται περί ένδύματος, το οποίο και ο ακάθαρτος καταρτίζει και ο χρόνος σθείρει και έν λερωθή εύκολα καθαρίζεται διά το ύδατος. Προκειμένου όμως περί της ψυχής, εάν κάποτε συμβή, πράγμα το οποίο άπεύχεται, κάποια κηλίδα αυτή να διαβή, είτε διά λόγων, που προφέρει ή γλώσσα, είτε δι ένδουλίας σπείσεων, που γοννή ή διάνοια, ήμεσε μεγάλη καταστροφή γίνεται, πολύ το όδρος του σσπίου, πολλή ή δυσωδία.

24. Διά τούτο και ένθυ φοβούμενος του έσθρου τος παγίδας συνεχώς συμβούλας σάς άπευθύνω, ίνα την νυμφικήν σολήν καθαράν διατηρήσετε και με αυτήν πάντοτε εις τόν γάμον τούτον τών πνευματικών να εισέρχεσθε. Ότι δέ γάμος πνευματικός είναι το έδω τελούμενα φαίνεται εκ τών ελλής όπως επί τών γάμων τών σαρκικών οι νυμφίοι δορταί διαρκούν επί ήμέρας. Έτσι και ήμεεις επί επί ήμέρας διατηρούμεν τός εσθράς τών πνευματικών τούτων γάμων, παραθέτοντες εις ύμεις την υπάγεσιν αυτήν την μυστικήν, που είναι γεμάτη άναριθμήτων άγαθών. Και τί λέγω επί ήμέρας, Έάν θελήσετε να είσθε νυμφίοι και προσεχτικοί καθ' όλον τόν χρόνον της ζωής σας αυτή θα διαρκέσουν άρκεί το νυμφικόν σας ένδυμα έσθρεον και λαμπρόν να διατηρήσετε.

25. Διά τού τρόπον τούτου και την άγάπην του νυμφίου εις μεγαλύτερον βαθμόν θα έπισημώτε εις τόν θαντόν σας και σεις οι ίδιοι με την πάροον του χρόνου φαιδρότεροι και λαμπρότεροι θα φαγήτε, διότι ή χάρις θα καθίσταται μεγαλύτερα διά της έπιτελέσεως τών άγαθών έργων. Είθε δε όλοι ήμεεις να διακινώμεν ένταύθα τός εσθράς που έλάθωμεν και να έξυψώμεν της άνωθεν φιλανθρωπίας, έκ της χάριτος και εύσπλαχνίας του μονογενοός Υιού αυτού, Κυρίου δε ήμϊν Ιησού Χριστού, μετά του οποίου εις τόν Πατέρα, συγκρόνως δε και εις το άγιον Πνεύμα άνήκει δόξα, θνώνις, τιμή, τιμή και πάντοτε και εις τός αιώνας τών αιώνων. Άμήν.

16. Έννεα τάς μετά το έσθρα επί ήμέρας, καθ' ός φέροντες οι νεοφύτοι την ελπίαν διαπιστήν σολήν, μετάβαινον εις τόν ιερόν Ναόν. Ένθα συμμετέχον εις την θείαν λειτουργίαν και ήσαν τών στεγνωτικών ήμελίας μέχρι της Κοίτης της Θωμής ή βαλως Κωνσταντινου, καλωμένης, ότε άπέβαλον την ασκήν εσθρ σολήν ένδυμασίαν ένφωτίον εσθρε. Ένεσθεν και εις την όσον ή Ευραστή του Θωμά ένεσθεν Dominica in albis ή in albis decessit.

ΚΑΤΗΧΗΣΙΣ ΕΒΔΟΜΗ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΟΤΙ ΜΕΤΑΛΛΗ ΦΕΒΑΡΙΩΝ ΠΡΟΣΕΝΟΥΝ ΕΙΣ ΗΜΑΣ ΤΑ ΔΕΙΦΑΝΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΦΡΟΝΗΜΕΝ ΟΛΑ ΤΑ ΕΥΚΟΣΜΙΑ ΚΑΙ ΝΑ ΠΡΟΣΚΟΛΑΘΗΘΕΑ ΕΙΣ ΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΝ ΦΕΒΑΡΙΟΥ ΕΙ ΝΑΙ Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ ΚΑΙ Η ΕΛΕΗΜΟΣΙΝΗ ΚΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΒΑΠΤΙΣΤΕΝΤΑΣ*

1. Διά πολλών και διαφόρων τρόπων εκδηλώνουν την πρόνοιαν αυτού προς το άνθρώπινον γένος ο φιλόανθρωπος Θεός δια μόνον την ετίαν όλην έδωκούργησε και τόν ουρανόν έξέτεινε και την θάλασσαν ήπλωσε και τόν ήλιον άναψε και την σελήνην να φωτίζη παρεσκεύασε και την γήν μας έχώρισε προς κατοικίαν και δλασε τούς καρπούς αύτης μας έδωσε προς διατροφήν και συντήρησιν τών σωμάτων μας, άλλ' επί τούτων και τα λείψανα τών άγιων μαρτύρων μας έτάρισε. Καί έφω έλασε τός ψυχός αύτών — διότι λέγει ή Γραφή δικαίων νόρ, λένει, ψυχαί έν κερή Θεού (Σοφ. Σοφ 3, 1) — άφωρεν εις ήμεις έσε τάρα το σώμα αϊών ως άποτελεσμακά μέσο παρακλήσεως προς αυτόν και τονώσεως ήνα, εις τός τάφους τών άγιών τούτων έρκαίμενοι. Ιπποκυλίσμεν τόν ήλιον μας προς μέσην αύτών και θέλουτες αύτούς, ένθυμούμεθα τα κατορθωτά των και τός αμνησάς, οι οποίοι έσκον έπωκυλαχθή εις αύτούς δι' αύτήν.

2. Μεγάλην ωφέλειαν λαμβάνουν οι ψυχαί μας έξ αύτών, εάν προσέχωμεν. Διάτι δεν δύναται ο λόγος να μας παιδαγωγήση με τσπην έπιβολήν και προς φιλοσοφικήν σκέ

16. Έκ παλαιών καιών έφευγόντες εις έν έν τών παλαιών ήμων Μαρτύρων της Άντοχίας την Παρκεσιών της Δικαιοσύνης ήτις έν τη Έκκλησία της Βιλας ήσαν άρρωσθή εις την νύκτα τών εσθρ, έκ τών Παρόν Σοφιστών έκαταβέντων την Μ. Παρκεσιών τσ έσθρ, έλ τσπασιών Ιερωνικών και τός έπισκόπου άγίου Έπισκόπου έλ την Μ. Παρκεσιών δεν ήσα δυνατόν να γίνη λειτουργία προς τιμήν τών τσπών, τσπών ή τσπών αϊών την Ιπποκλήν Παρκεσιών της Δικαιοσύνης. Ένα, τσπών προσέβη Ιησού ήμερος μνημόσυνο έσθρ άν μαρτύρων. Η μέση τών άνωτέρων μαρτύρων τιμάται ήτις έν τη ήμετέρα Έκκλησία εις τη ήη Απριλίου.

ψιν και εις την περιφρόνησιν των ἐγκοσμίων να μας οδηγήσῃ με δὴσιν τὰ παθήματα τῶν μαρτύρων, τὰ ὁποῖα φωνάζουσιν δυνακότερα ἀπὸ ἀλλήλων καὶ εἰς δίκους διὰ τῶν πραγμάτων δεσμεύουσιν τὸ μέγεθος τῶν ἀμαρτιῶν πρὸς τὴν φέρουσιν οἱ δὲ καὶ πόσι, καὶ τὴν πλυσίαν αὐτῶν ἀνταποδοσύν. Ὅσοι ὑπερεῖς ὁ λόγος ἀπὸ τὴν πράξιν, τόσοι καὶ δοσι λέγομεν ἡμεῖς ὑπεροδὴν ἀπὸ ἐκείνων, ποὺ οἱ ἄγιοι οὗτοι διδάσκουσιν.

3. Ὅταν λοιπὸν εὐθέως ἐδῶ ἀναστητέ, καὶ ἀναλυσθῆτε εἰς τὸν δῶν τοῦτο τὸ πλῆθος τοῦ λαοῦ πρὸς τὴν προθυμίαν σκεῖν, δεῖ δὲ καὶ ἀποδοθῆναι τὴν σκόνην τῶν τάφων καὶ λάβῃ τὴν ἐξ αὐτῶν προερχομένην εὐλογίαν, δὲν θὰ ἀνυψώθῃς εἰς ἀνίστασιν σφαίρας δικαιοσύνης καὶ δὲν θὰ προσυποταχθῇς τῇ δεικνύσῃ τὸν ὅτιον ζῆλον μετὰ τὸν μάρτυρα. ἵνα καὶ οὐ τῶν αὐτῶν ἀξιώθῃς ἀμαρτιῶν, Σκέψου τὸ ἔξῃς: ὅταν ἀπὸ ἡμᾶς, ποὺ εἴμεθα σὺνδουλὰι στήθων, ἀπολαμβάνουσιν τὴν τιμὴν οἱ μάρτυρες, πόσῃς θὰ ἀπολούσονται παρηγορίαι καὶ τῆρι, παρὰ τοῦ Κυρίου κατὰ τὴν σφοδρὰν ἐκείνην ἡμέραν τῆς κρίσεως, ὅτε θὰ λάβουν λευκώτερον ἀπὸ τῆς ἡλιανῆς ἀστὴρος. Διότι λέγει ἡ Γραφή: τότε, λένει, ἐκλεμψουσιν οἱ δίκαιοι ὡς ὁ ἥλιος (Ματθ. 13, 43).

4. Ἐκόντες λοιπὸν ὅτι ὄντι τὸ μέγεθος τῆς παρηγορίας αὐτῶν πρὸς τὸν Θεόν, πρὸς αὐτοὺς να καταφεύγουμεν καὶ τὴν βοήθειαν αὐτῶν να ζήτῶμεν. Διότι δὲν οἱ ἄνθρωποι ποὺ ἔχουν παρηγορίαν καὶ θάρρος ἐνάντιον τοῦ ἐπιγείου βασιλέως πολλὰς καὶ μεγάλας ἀφελείας θάναται να προσφέρουσιν εἰς ἐκείνους, ποὺ καταφεύγουν εἰς αὐτοὺς, πολλὴ περισσότερον οἱ ἄγιοι οὗτοι, οἱ ἀποδοῦναι τὴν παρηγορίαν πρὸς τὸν Θεόν ἀπέχονται δὲ τῶν παθημάτων των, τὰ μένισα θὰ μᾶς ἀφελήσουν ὑπὸ τὸν θρόνον καὶ ἡμεῖς να κάμωμεν εἰς ἐξαρτήσιν ἀπὸ ἡμᾶς. Διότι τότε μόνον καὶ ἡ παρ' αὐτῶν προερχομένη προστασία θὰ μᾶς ωφελέσῃ. ὅταν καὶ ἡμεῖς δὲν μένωμεν ἄδραντες, ἀλλὰ προσπαθῶμεν διὰ τῆς προθυμίας μας καὶ τῆς προσοχῆς εἰς τὸν θῶν μας, να προσελευσώμεν εἰς ἡμᾶς τοῦ Κυρίου τὴν φιλανθρωπίαν.

5. Εἰς τοὺς πατροὺς λοιπὸν τοῦτους τοὺς πνευματικούς, δηλοῦν τοὺς ἁγίους μάρτυρας, συνεχῶς δε καταφεύγουμεν. Διότι πρὸς τὸ σκοπὸν αὐτῶν καὶ ἡ ἀναβολὴ τοῦ Κυρίου κατέλπειν εἰς ἡμᾶς τὰ σφάλματα αὐτῶν. ἵνα ἐκωσμένοι ἐνσταθῶ καὶ ἀσπαζόμενοι ταῦτα μετὰ τὴν διάνοιαν τῆς ψυχῆς μας, λαμβάνουμεν τελείαν θεραπείαν ἀπὸ τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν μας ἀσθενειῶν. Πράγματι δε, ὅταν ἔλθωμεν πρὸς αὐτοὺς μετὰ πίστει καὶ τόπῃ να ἐκωμεν σωματικὸν ἢ ψυχικὸν νόσημα, ὅταν ἐπιστρέψωμεν, θὰ δώωμεν λάβει τὴν κατάλληλον θεραπείαν.

6. Προκειμένου περὶ τῶν ἀσθενειῶν τοῦ σώματος, εἶναι δυνατόν πολλὰς καὶ μακρινὰς ταξίδι να κάμῃ ἕνας, διὰ τὰ ἔργα ἱατρῶν, καὶ χρήματα να παρηγορήσῃ, καὶ πολλὰ ἄλλα μέσα να ἐπινοήσῃ, τὰ ὁποῖα δύνανται να πείσουν τὸν ἱατρὸν να χρησιμοποίησιν τὰς ἐπιστημονικὰς του γνώσεις, διὰ να εὐρωμεν ἀνακούφισιν εἰς τὴν νόσον ποὺ εὐρυκακώρεται. Ἐδῶ ὅμως, ὅποτε ἔξ αὐτῶν δὲν χρειάζεται οὔτε ταξίδι μακρινὸν να κάμωμεν, οὔτε εἰς κόπον να ὑποβληθῶμεν, οὔτε χρήματα να δαπανήσωμεν, ἀλλὰ ἀρκεῖ πᾶσαν γνησίαν να προσφέρωμεν καὶ δάκρυα θερμὰ να κύσωμεν με κατανυκτικὴν ψυχῇ, διὰ να ἔχῃ ὁ ἄσθενος ἡ ψυχὴ τὴν θεραπείαν τῆς καὶ τὸ σῶμα τὸ φάρμακον αὐτοῦ διὰ τὴν ἀσθενείαν του.

7. Εἶδες τῶν ἱατρῶν, μας τὴν δύναμιν καὶ τὴν γενναϊότητα; εἶδες τὴν ἱατρικὴν τῶν τέχνην ἢ ὁποῖα δὲν νικάται ποτε ὑπὸ τῶν ἀσθενειῶν. Λέγω τοῦτο, διότι εἰς τὰ σωματικὰ νοσήματα παλλόταται ἡ θαυρῆς τῆς νόσου καθιστῇ ἀνίστασιν τὴν ἱατρικὴν. Ἐδῶ ὅμως οὔτε καὶ νὰ φαντασθῇς τοιοῦτόν τι, ἀλλὰ ὅταν προσέλθωμεν μετὰ πίστει, ὁ ἄσθενος τους καρποὺς τῆς πίστεως λαμβάνομεν καὶ θεραπευόμεθα. Καὶ μὴ ἐκείλῃ γὰρ διὰ τοῦτο, ἀγαπητέ. Διότι ὁ φιλόθεος Κύριος ἡμῶν ἡμεῖς χάριν αὐτοῦ καὶ τῆς εἰς αὐτὸν ὁμοιωσῆς διὰ ὑπέρβαν οἱ μάρτυρες καὶ ἀνταστήσαν κατὰ τῆς ἀμαρτίας ἀνταστήσαντες μέτροι τοῦ σημείου. ὥστε να κυκλῶν καὶ τὰ αἰμά τους θέλῃαν διὰ τὴν λόγον τοῦτον να τοὺς ἐμφανίσῃ λαμπρότερους, καὶ τὴν δόξαν των μεγαλυτέραν να καταστήσῃ καὶ εἰς τὸν πρόσκαιρον τοῦτον βίον, εἰς τὴν αὐτῶν πλουσίαν τὰς διαρκεῖς τοι παρέχει εἰς ἐκείνους, ποὺ πληροῦσαν αὐτοὺς μετὰ πίστει.

8. Ὅτι αὐτὰ ποὺ παρα λέγομεν δὲν εἶναι λόγια μάταια, τὸ μαρτυρεῖ ἡ πέτρα τῶν πραγμάτων καὶ γνωρίζω καλά ὅτι καὶ σὺς οἱ ἴδιοι θὰ τὸ ἐπιβεβαιώσετε καὶ μαρτυρήσετε. Διότι σὺς ἔρωτῶ, ποῖα γυναῖκα τῆς ὁποίας ὁ ἄνδρας μετέβη εἰς μακρινὸν μέρος καὶ ὡς εἰς τοιοῦτο ἐπενοκακώρηθη, διότι ἐκωρίσθη ἀπὸ τοῦ, ἦλθεν ἐδῶ καὶ διὰ τῶν ἁγίων μαρτύρων προσέφερεν εἰς τὸν κόρπον τῶν δῶν τὰς ἐκασίας τῆς ὑπὲρ τοῦ ἀνδρός τῆς καὶ δὲν ἐπανεφάρμο τοῦτον γρήγορα ἐκ τῆς μακρινῆς οὐ οὐ ἀπορήσας. Καὶ ποῖα πόλιν γυναῖκα βλέπουμεν τὸ παρὸς τῆς να εἶναι θάραξ ἀρρωστοῦ, καὶ τὰς εἰς τοῦτον να τῆς ἐπισκεψώμεθα. τὰ οἱ λέγω, ἦλθεν ἐδῶ καὶ πρὸς θερμὰ δάκρυα παρεκάλεσε να δεηθῶν πρὸς τὸν Θεὸν ὑπὲρ αὐτῆς οἱ ἄγιοι οὗτοι, οἱ νικηταὶ εἰς τὸν ὅτιον Χριστοῦ ἀγῶνα καὶ δὲν ἐξεδίωξαν ἡμέτωπος τὴν ἀσθενείαν καὶ δὲν ἀνετέλεσε νὰ ἐπανεύρη ὁ ἄρρωστος, τὴν υγείαν.

9. καὶ οἱ δὲ εἰς οὐσὸλους περιστάσεις εὐρυκόμενοι

καὶ βλέποντες μεγάλους αινούνους νὰ κρέμονται ἐπὶ τῶν κεφαλῶν των, ἐλθόντες ἐνταῦθα καὶ προσευχθέντες μὲ πίστην ὅλα αὐτὰ τὰ κακὰ ἀπέφυγον. Καὶ διὰ τὴν νὰ ἀντιφέρει σωτηρικὰ νοσήματα καὶ δυσκόλους περιστάσεις. Πολλοὶ διὰ αὐτὸν τὸν ἴδιον τὸν διάβολον τυραννόμενοι καὶ ἐπὶ φυσικῶν παθῶν θαυματούμενοι, πρὸς τοὺς πνευματικοὺς τούτους ἱατροὺς ἐλθόντες καὶ τὰ παραπτώματά των ἐνθυμηθέντες καὶ πρὸς τὴν γὰρ τῆς ψυχῆς των διὰ τοῦ λόγου κυνὸς φαναράσαντες, τὸ σπιν εἰς αὐτῶν ἔλαβον παραγορῶν καὶ ἐνόησαν, ὥστε ἀμέσως αὐτὴ νὰ γίνῃ αἰσθησις ἢ συνείδησις αὐτῶν νὰ ῥηλασθῶσι καὶ μὲ μεγάλην πεποίθησιν, ὅτι συνεχωρήθωσαν νὰ ἀποέλθωσιν εἰς τὸν οἶκον των.

10. Ὡς πηγάς πνευματικὰς, ποὺ παρέχουν ἄφθονα νὰ ἵσταται ἐκείριον εἰς ἡμᾶς ὁ Κύριος τοὺς τάφους τῶν μαρτύρων. Καὶ ὅπως αἱ πηγαὶ τῶν ὕδατων εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν ὅλων ἐκείνων, ποὺ ἐπιθυμοῦν νὰ λάβωσιν νερὸν ἐξ αὐτῶν. Ἐκείριος δὲ λαμβάνει ὅσον χωρεῖ τὸ ἀγγεῖον αὐτοῦ τὸ ἴδιον παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰς πηγὰς αὐτὰς τὰς πνευματικὰς. Καὶ αἱ πηγαὶ αὗται αἱ πνευματικαὶ εἶναι εἰς τὴν διάθεσιν ὅλων καὶ οὐδεὶς προσεσχὲς διάκρισις ἐδῶ ὑπάρχει εἴτε ἕνας εἶναι πλούσιος ἢ πτωχὸς δοῦλος ἢ ἐλευθερὸς ἄνθρωπος ἢ γυναῖκα, τόσην ποσότητα θὰ λάβῃ, ὅσον εἶναι τὸ μέγεθος τοῦ ζήλου που ἔχει.

11. Διὰ τῆς αὐτῆς ἐκεῖ πρέπει νὰ ὑπάγαιεν μὲ ἀγγεῖα διὰ νὰ πάρωσιν νερὸν, ἔτσι καὶ ἐδῶ πρέπει νὰ προσέλθωμεν μὲ εὐσεβεῖ διάθεσιν, μὲ φανερόν ζῆλον καὶ φυσικὴν κατανύξιν καὶ προσοχὴν. Ἐκεῖνος λοιπὸν, ποὺ πλησιάζει μὲ καταστάσεως διαθήσεως, ἡμέρας ἀναοήματα λαμβάνει ἀγοστὴν ἢ χάρις τοῦ Θεοῦ ἀοράτως τοῦ ἀνεκωφρίζει τὴν συνείδησιν τοῦ χαρίζει μεγάλῃν βοήθειαν διὰ τὴν σωτηρίαν του καὶ τὴν κάνει νὰ ἐγκαταλείψῃ τὰ ἐπίγεια καὶ πρὸς τὰ οὐράνια νὰ κατευθυνεῖται. Διὰ τὴν εἶναι δυνατόν καὶ ἕνας φέρει σωτηρίαν δι' ἑαυτὸν καὶ εἶναι ὁλοκλὴν νὰ μὴ ἔχη τί ποτὶ τὸ κοινὸν πρὸς τὴν γῆν καὶ τὴν ὕλην, ἀλλὰ ὁ νοῦς του νὰ εἴναι εἰς τὸν αἰθέρα καὶ διὰ τὰ ἐκεῖ ἀναθὰ πάντοτε νὰ ἐνδιαφέρεται.

12. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Παῦλος ἦν καὶ ἀπερμήνευτο εἰς ἀνθρώπους ποὺ ἔφερον σιμῶ καὶ ἔλυνον τὸ μένος τοῦ κόσμου καὶ οὐρανογενετικῆς φρονήσεως εἶχαν. Ἐλεγε: «Τὰ ὅσα φρονεῖτε». Κολ. 3, 1. «Ἔπειτα διὰ νὰ μάθωσιν τι εἰναι οὗτοι αὐτῆς τῆς παραστάσεως καὶ ποῦ ἡ σημασία τοῦ ἐπὶ ἡμῶν φρονεῖτε». φρονεῖτε. «Ὁ ὁ Χριστὸς ὅστις ἐν ἡμεῖς τοῦ Θεοῦ κατέμεινε». σι. 2. Ἐκεῖνα λέγει, θέλω νὰ σκέπτεσθε τι ὅπως

δύναται νὰ μεταφέρουν ἐκεῖ ὑψηλὰ τὰς σκέψεις σας, τὰ ὅπως οἱ ἀπομακρύνουν ἀπὸ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου. «Καὶ γὰρ τὸ πνεῦμα ὑμῶν ἐν οὐρανῷ ὑπάρχει» (Φίλιπ. 3, 2). Ὅπου λοιπὸν ἐπολιτογραφήθηκε λέγει ἐκεῖ καὶ ἄλλοι κληροὶ τὸν νοῦν σας φροντίζετε νὰ ἔχετε καὶ ἐκεῖνα τὰ ἔργα νὰ σκέπτεσθε καὶ νὰ πράττετε, τὰ ὅποια δύναται νὰ εἰς χάρις ἢ ἀξίους ἐκείνης τῆς πολιτείας.

13. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομίσαμεν, ὅτι μᾶς ἐπιβάλλει ἀδύνατα πράγματα καὶ ἀντίπερα τῶν δυνάμεων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, ἀναλαμβάνει τὴν προτροπὴν λέγων ἐπὶ ἡμῶν φρονεῖτε. ἢ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὴ θέλει νὰ πρὸς διδάξῃ μὲ τοῦτο, Μὴ σκέπτεσθε, λέγει, αὐτὰ ποὺ εἶναι ὅσα τῆς γῆς. Ποῖα δὲ εἶναι τὰ ὅσα τῆς γῆς, εἶναι ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἔχουν κομμίαν νομιμότητα ἐκεῖνα ποὺ πρὸς ἐκρηκνοῦν ἐκφραζόμενα, ἐκεῖνα ποὺ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ θεῖον καὶ σταθερὸν, ἐκεῖνα ποὺ τελευτοῦν καὶ μὲ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, τὰ ὅποια πρὸς ἀνθρώπων παραινῶνται, ἐκεῖνα ποὺ ὑπόκεινται εἰς ὁδοὺς. Γοιστὰ, πρᾶγμα, εἶναι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα θέλει πλοῦτον εὐφροσύνης, εἴτε ἐξουσίαν, εἴτε ὀδόν, εἴτε σωματικὰ ἁμῶν καὶ ἀρσώματα, εἴτε ὅλην τὴν ἀνθρωπίνην εὐφροσύνην.

14. Διὰ τοῦτο καὶ τοιαύτην ἐκφρασὴν μεταχειρίσθη εἰς τὴν αὐτὴν ἐπὶ τῆς γῆς θέλων διὰ τῆς λέξεως ἐπὶ γῆς νὰ φανερωθῇ ὅτι ταῦτα δὲν ἔχουν κομμίαν ἀπολύτως ἀξίαν. Μὴ λοιπὸν σκέπτεσθε ταῦτα, λέγει, ἀλλὰ τὰ ἄνω. Ἀντὶ τῶν ἐπιγελῶν, ποὺ δὲν ἔχουν κομμίαν ἀξίαν καὶ παρέρχονται, τὰ ἄνω νὰ σκέπτεσθε, λέγει, τὰ οὐράνια, ποὺ εἶναι μόνιμα, ποὺ ἡ διάρκεια αὐτῶν ἐπεκτείνεται εἰς τοὺς αἰῶνας, ποὺ βλέπονται μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς πίστεως, ποὺ δὲν γνωρίζουν τέλος καὶ ἀσυνέχεια, ποὺ δὲν ἔχουν πέρας. Πέραν αὐτῶν θέλει διαρκῶς νὰ σπέρνεται ἡ δόξα σας. Διὰ τὴν διαρκῆς περὶ τοῦτον σκέψης καὶ φροντίς μᾶς ἀπομακρύνει ἐκ τῆς γῆς καὶ μᾶς μεταφέρει εἰς τὸν οὐρανόν.

15. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ Χριστὸς ἔλεγεν «Ὅπου ὁ θεὸς τοῦ ἀνθρώπου, ἐκεῖ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ» (Ματθ. 6, 21). Ἡ ψυχὴ, δηλαδή, ὅταν ἐννοήσῃ καλῶς τὰ ἀπόρρητα ἐκεῖνα ἀγαθὰ ὡς νὰ ἀπελευθέρη ἀπὸ τὰ δεσμά τοῦ σώματος ἀνιψύνηται ὑψηλὰ καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἦν ἀπόλαυσιν ἐκείνων σκέπτεται. Κοθόλοι δὲν συλλογίζονται τὰ ἐπίγεια πράγματα, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ ὡς ἀνείρον καὶ περὶ τὰ περιφρονεῖ. Πρὸς ἐκεῖνα ἔκτοια διαρκῶς ἐσφραγίζον τὸν νοῦν, νομίζει ὅτι τὰ βλέπει διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πίστεως καὶ κάθε στιγμὴν πρὸς ἀπὸ κοινοῦ αὐτῶν ἀπεύδει.

16. Ὡς ἀκούσαμεν λοιπὸν τὴν προτροπὴν τοῦ μακαρίου τοῦτου θαυμαστοῦ διδασκάλου τῆς οἰκουμένης, τοῦ τε-

λείου παιδαγωγού, του γεωργού των ψυχών μας και εκείνα να σκεπτόμεθα, που αυτός μας συνέστησε. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου θὰ δυναθώμεν καὶ τὰ ἐπιγὰ ἀγαθὰ νὰ ἀπολαύσωμεν καὶ τὰ οὐράνια νὰ ἐπιτεκνωμέν. Διότι, ὅταν ζητῶμεν πρῶτον τὰ οὐράνια, θὰ λάβωμεν μαζί με αὐτά, ὡς προσθήκην, καὶ τὰ ἐπιγὰ. «Ζητεῖτε γὰρ λέγει, τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ αὐτὰ πάντα προστεθήσεται ὑμῖν» (Ματθ. 6, 33). Ἄς μὴ ζητῶμεν λοιπὸν πρῶτον, ἐκεῖνα ποὺ ὑποσέβη ὁ Θεὸς νὰ μᾶς δοῇ ὡς προσθήκην, ἵνα μὴ χάσωμεν καὶ τὰ ὅσα, ἐπεὶ πρῶτον τὸ ἀπὸθετον ὡς ἐκεῖνα ποὺ διέταξεν ὁ Κύριος. Μήπως περιμένει ὁ Κύριος τὴν δικήν μας ὑπόληψιν διὰ νὰ μᾶς καρίσῃ τὰς ἀσθενείας τοῦ Γνωρίζει ἐκεῖνα, ποὺ ἔκομεν ἀνάγκην, προσηύξαμε τον παρακαλούμεν. Ἐάν λοιπὸν ἴδῃ ἡμᾶς διὰ τὰ οὐράνια με ζῆλον νὰ φροντίζωμεν καὶ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν οὐρανίων θὰ μᾶς καρίσῃ καὶ ἀφένων. θὰ μᾶς δοῇ τὰ ἄλλα, ἐκεῖνα ποὺ ὑποσέβη νὰ δοῇ ὡς προσθήκην καὶ ἐπὶ πλέον ἵτοι τὰ ἐπιγὰ. Ἄς ζητῶμεν λοιπὸν ὅσα παρακαλῶ, πρῶτον τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ ἀνω ὡς σκεπτόμεθα ὅσα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα καὶ ἐκεῖνα ἐπιτύχωμεν καὶ πᾶσι ἀπολαύσωμεν.

17. Λάβετε ὡς παράδειγμα τοὺς ἁγίους μάρτυρας. Ἐπειδὴ τὰ ἀνω ἐσκέψαντο καὶ ἐζήτησαν, περιφρόνησαν δὲ ἐξέτασαν εἰς τὰ ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τοιοῦτο καὶ ἐκεῖνα πλουσίως ἀπὸ λαύσαν καὶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἀπολαμβάνουν τὰς ἐξουσίας εἰς τὴν γῆν ὅν καὶ δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτῶν διότι ἀπὸ διὰ παντός τὰς περιφρόνησαν ἄλλ' ὅμως πρὸς ἀφέλειαν ἰδὲ καὶ μᾶς δέκονται τὴν προσφερομένην τιμὴν τῆς ἀπολαύσεως, ἐπὶ ἀναλαμβάνοντες δὲν ἔχουσιν ἀνάγκην διὰ νὰ δυναθώμεν ἡμεῖς νὰ λάβωμεν τὴν παρ' αὐτῶν παρεχομένην εὐλογίαν καὶ τοὺς καρπούς αὐτῆς.

18. Καὶ διὰ νὰ μάθῃς πῶς περιφρόνησαν βίβλιν τὴν πρῶτην τῆς παρουσίας ζωῆς διὰ νὰ δυναθῶν νὰ ἐπιτεκνωμέν τὰ ἀνω ἐκεῖνα ἀγαθὰ, σκέψαι σὲ παρακαλῶ ἀγαπητέ, τὸ ἐπὶ τῆς ἑνὸς ὅλκτου διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ σώματος τῶν γυμνασίων νὰ ἐκβάλλῃ πᾶσι ἐκ τοῦ στόματος νὰ ἐπὶ τῆς γῆς ὁδόντας τοὺς νὰ εἶναι ἀγνοήσαντες ἀπὸ τῶν λέοντα φαυλά, τῶν καὶ καὶ λέοντες νὰ στυγνῶν καὶ προσηύξαμε καὶ τὰ πᾶν νὰ μετακινῶνται. ὥστε νὰ κατακινήσῃ καὶ καταβάλῃ τὴν σταθερὰν αὐτῶν ἀπόφασιν αὐτοὶ ὅμως αὐθιγὰν σημασία ἔχουσιν εἰς ὅλα τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ὡς τὰ ἰσχυρὰ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς πρῆτης ὅλκτου τῶν βασιλῶν τῶν οὐρανῶν καὶ τῶν στρατῶν τῶν ἀγγέλων νὰ εἶναι πλοῦσι τῶν καὶ τὰ ἀπορητὰ ἐκεῖνα τῶν οὐρανῶν ἀγαθὰ ἐσκέπτοντο.

19. Ἐπειδὴ δὲ μετέφερον ἐκεῖ ἐπὶ τὰ ἄς σκέψαι τον

ὡς ἐκεῖνα ποὺ ὅλκτου δὲν τοὺς ἔκρινεν ἐντύπωσην ἀλλ' ἐνὸς ὅλκτου τὰς κεφαλὰς τῶν ἐπὶ τῶν νὰ ἐσκέπτοντο τὰς σφαιρὰς τῶν, τὸ ὅλκτου τοῦτο πᾶν, ὅσοι θὰ ἐσκέπτοντο, νὰ ἀνέπτεται καὶ τὰ ἐκέρουν νὰ πηροῦν, αὐτοὶ τὸ πᾶν τῆς γενέσεως νοερώς ἐσκέπτοντο καὶ ἐξαγρῶνιζον διὰ τοῦ τρόπου τούτου τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν ἐκείνων, ἐκείνων πλέον πηροῦντες εἰς τὰ βασανιστήρια, κυρίως νὰ ὑπολογίζων τοὺς πόνους, ποὺ θὰ ὑπάρκοντο ἐκ τῶν ὁσίων διὰ νὰ λάβουν γρήγορα τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν. Ἐπειδὴ συνεμορφώσαντο μετὰ τὴν οὐσίαν τοῦ Ἀποστόλου καὶ τὰ ἀνω ἐσκέπτοντο, ἐγκαθίσταντο ἐκεῖ ὅπου ἐσκέπτεται ὁ Χριστὸς εἰς τὰ δεξιὰ τοῦ Θεοῦ καθήμενος, διότι τίποτε ἐξ ὧν ὅλκτου δὲν τοὺς ἐκρίνεν ἐντύπωσην, ἀλλ' ὅλα τὰ περιφρονοῦσαν, θεωροῦντες αὐτὰ ὡς σκεπτόντο καὶ σκεπτόντο, ἐπειδὴ ἡ ἐπιθυμία τῶν μελλόντων ἀγαθῶν εἶχε δοῦν πτερό εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτὴν νὰ μείνουν πιστοὶ εἰς τὸν Χριστόν.

20. Διὰ τοιοῦτο καὶ ὁ μακάριος οὗτος Ἀπόστολος, γνωρίζων τὴν δύναμιν τῆς τοιαύτης συμβουλῆς, ἔλεγε «Τὰ ἀνω φρονεῖτε ὅτι ὁ Χριστὸς ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος».

Καὶ 3. 1. Βλέπε τὴν συνέσιν τοῦ διδασκάλου, βλέπε ποῦ ὡνέτισσε διὰ μᾶς ἐκεῖνος ποὺ ἠκολούθησαν τὴν συμβουλὴν αὐτοῦ. Διότι ὅσοι ἐπὶ τῆς μετὰ ἀπὸ ὅλους τοὺς ἐγγέλους, τοὺς ἀρχαγγέλους, τοὺς θρόνους, τὰς κυριότητες, τὰς ἀρχάς, τὰς ἐξουσίας, ὅλας τὰς ἀσάτους ἐκεῖνας δυνάμεις, τὰ Χερουβείμ καὶ τὰ Σεραφείμ, πηροῦντες εἰς τὸν θρόνον αὐτῶν τὸν βασιλικὸν ἐποσέθησε τὰς σφαιρὰς καὶ τὰ φρονήματα τῶν πιστῶν καὶ διὰ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἐπὶ τῆς ἐκείνου, ποὺ ἐσκέπτοντο ἐπὶ τῆς γῆς, νὰ ἀπελευθερωθῶνται ἀπὸ τὰ δεξιὰ τοῦ σώματος καὶ διὰ τῆς διανοίας νὰ περῶν πρὸς τὸν Κύριον τῶν ὅλων καὶ νοερώς νὰ ἵστανται πλοῦσι αὐτοῦ.

21. Καὶ διὰ νὰ μὴ νομίσουν πᾶσι δοῦν ἐκείνοι νὰ πᾶσι ὅτι ἐπὶ τῆς συμβουλῆς αὐτῆς ἡ συμβουλή, ὅτι ὡνέτισσαν εἶναι νὰ ἐκρυσσοῦν τὸ ἐπὶ τῶν ὅλων, ὅτι εἶναι ἀνωπερὸν τῶν ἀνθρώπων δυνάμεων, τὸ νὰ ἀναλάβῃ ἕνας ταπεινὸς ἐπὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ εἶπε «Τὰ ἀνω φρονεῖτε, μὴ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς» προσέθηκε «Ἀπεθένατε νὰ» (Κολ. 3, 2). Ὡς φωνή, ποὺ ἔκρινεν γρηγορῶς καὶ ἔκρινεν πολλὴν πᾶσι τὸν θρόνον. «Διότι ἀπεθένατε» λέγει δηλαδὴ. Τὸ κοινὸν ἔλαβε πᾶσι πλέον πρὸς τὴν παροῦσαν ζωὴν. Διότι χάσκειν ἑαυτοὺς εἰς τὰ πράγματα τῆς γῆς. Ἀπεθένατε δηλαδὴ ἐνέταξε νεκροὶ ὡς πρὸς τὴν αμαρτίαν ὅσοι μὴ γὰρ πάντα ἀπηνέγκθητε τὴν παροῦσαν ζωὴν.

22. Ἐπειδὴ διὰ νὰ μὴ σκεπτοῦν ἀκούοντας τὸ ἐπὶ τῆς ζωῆς ἀμέτρητον προσέθηκε «Καὶ ἡ ζωὴ ὑμῶν κερνύεται συν

τῷ Χριστῷ ἐν τῷ Θεῷ. Ἡ ζωὴ, λέγει, ἡ ἰδική σας τώρα δὲν φαίνεται, διότι εἶναι κρυμμένη. Μὴ λοιπὸν φέρεσθε, ὅσον ἀφορὰ τὰ πράγματα τῆς σαρκὸς ζωῆς, ὡς ζῶντες, ἀλλ' ὡς ἀποθνήσκοντες, ὡς νεκροὶ νὰ εἰδῇτε πρὸς αὐτά. Λέγε μοι, λοιπὸν, εἶναι δυνατόν ἑκείνος ποὺ ἀπέθανε κατὰ τὴν ζωὴν ταύτην, νὰ ἐνεργῇ τοῦ λοιποῦ κόσμου διὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου; Ὅχι βεβαίως. Τὰ ἴδιον λένει, πρέπει νὰ συμβαίη καὶ σὲ σὰς ἀποθ' ἀποθνήσκοντες διὰ τοῦ βαπτίσματος καὶ ἐγίνετε νεκροὶ ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, εἰναι ἐπόμενον νὰ μὴ ἔχετε τίποτε τὸ κοινὸν πρὸς τὰ πάθη τῆς σαρκὸς καὶ τὰ ἐπιγεια πράγματα. «Ὁ παλαιὸς γὰρ ἡμῶν ἄνθρωπος», λέγει, συνεσπαιρώθη καὶ ἐτάφη διὰ τοῦ βαπτίσματος». Ρωμ. 6. 6. Διακόφοντες λοιπὸν κάθε σχέσιν μετὰ τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου καὶ νὰ μὴ ἐνεργῇτε εἰς τὰς ἐπιθυμίας αὐτοῦ ὡς ζῶντες. Διότι ἡ ἰδική σας (ζωὴ) τώρα μὲν εἶναι κρυμμένη καὶ ἀφανὴς εἰς τοὺς ἀπίστους, θὰ ἔλθῃ ὁμοῦ καὶρός, ποὺ θὰ γνῇ φανερά. Ὁ καιρὸς ὁ ἰδικὸς σας δὲν ἔλθεν ἀκόμη. Ἀποθ' λοιπὸν μὴ γὰρ πάντα ἀπεθάνετε διὰ τοῦ βαπτίσματος ὡς πρὸς τὸν κόσμον τούτον, μὴ θέλητε νὰ ἔχετε κοινὸν καὶ σκέραις καὶ φρονήματι. Διότι τὸ μέγεθος τῆς ἀρετῆς σας τότε κυρίως φαίνεται, ὅταν, τὸ σαρκικὸν φρόνημα κατανακίσαντες φέρεσθε ὡς νεκροὶ εἰς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου.

23. Ὅς ἀκούσουν ταῦτα ἑκείνοι ποὺ προσφύτως ἐξέληθησαν τῆς δωρεᾶς τοῦ βαπτίσματος καὶ ἴδωσι ἡμεῖς οἱ ὅποιοι πρὸ πολλοῦ ἐλάβομεν τὴν χάριν αὐτὴν καὶ ὡς δεχόμενοι τὴν συμβουλὴν ταύτην τοῦ διδασκάλου τῆς οἰκουμένης. Ὅς ἀναλογισθόμεν ποιοὶ θέλομε νὰ εἶναι ἑκείνοι, ποὺ ἀπὸ διὰ πάντες ἐγίνοντο μέτοχοι τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων, ὅτι θέλει νὰ εἶναι ἀπαρνησμένοι ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν, ὅτι νὰ φύγουν ἀπὸ τὸν κόσμον τούτον καὶ κἀκεῖνον μακρὰν αὐτοῦ νὰ κατοικήσουν, ἀλλὰ θέλει, παρρημένοντες ἐν τῷ μέσῳ τοῦ κόσμου νὰ μὴ διαφέρουν καθόλου ἀπὸ ἑκείνους ποὺ εἶναι μακρὰν αὐτοῦ. Θέλει ὡς ὅσους νὰ λάμπουν καὶ διὰ τῶν ἐπ' ὀφθαλμοῦ των νὰ δεικνύουν εἰς τοὺς ἀπίστους, ὅτι τώρα πλέον ἐγκατεστάθησαν εἰς ἄλλην πολιτείαν καὶ δὲν ἔχουν τίποτε τὸ κοινὸν πρὸς τὴν νῆν καὶ τὰ ἐπ' αὐτῆς νῆς πράγματα.

24. Καὶ ὅπως τώρα τὸ λαμπρὸν σας βαπτιστικὸν ἔνδυμα ὡς καθιστᾷ περιβάλλοντες εἰς ἄλλους, ἡ δὲ καθαρότης αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὴν μεγάλαν τῆς ψυχῆς σας καθαρότητα, ἔτσι καὶ εἰς τὸ μέλλον εἶναι, πρέπει, τὸσον σοεῖς, οἱ ὅποιοι πρὸ ὀλίγου κατήχασθητε τῆς δωρεᾶς τοῦ βαπτίσματος, ὅσον καὶ ἄλλοι ὁκνεῖται, ποὺ πρὸ πολλοῦ τῆς αὐτῆς μετὰ σὲς ἀνθρώπων γενναιωδῶς τοῦ Κυρίου διὰ τῆς ἀρίστης διαγωγῆς των νὰ γίνωνται περιβάλλοντες εἰς ἄλλους καὶ ὡς φῶς νὰ ἀκτινοβολοῦν καὶ

νὰ φωτίζουν λαμπρῶς ὅλους ἑκείνους ποὺ θὰ τοὺς βλέπουν. Διότι τὸ ἔνδυμα τοῦτο τὸ πνευματικόν, εἴν ἡμεῖς μόνον θεωροῦμεν νὰ διατηρήσωμεν τὴν λαμπρότητά του, μετὰ τὴν καθάρσιν τοῦ χρόνου λαμπρότερον ἐμφανίζει τὴν φαιδρότητα αὐτοῦ καὶ μεγαλειώτερον τὴν ἀκτινοβολίαν τῆς λαμπρότητός του, πρᾶγμα τὸ ὅποιον οὐδέποτε παρατηρεῖται εἰς τὰ υἱικά ἐνδύματα. Διότι αὐτὰ ὅστις καὶ ἂν πάροι πολὺ τὰ περιποιηθῶμεν ἡ κρήνη τὰ καταστρέφει καὶ ἡ πάροδος τοῦ χρόνου τὰ ἐξασπάζει. Καὶ καθόλου δὲ εἰς ἡμεῖς δὲν νὰ θέλωμεν ὁ σκόρος τὰ πράγματα καὶ πολλὰ ἄλλα αἷται τὰ καταστρέφουν. Τὸ ἐνδομὸ ὁμοῦ τῆς ἀρετῆς, εἴν ἡμεῖς πράξαμεν ὅτι ἐξαρτάται ἀπὸ ἡμῶν, δὲν θὰ δεσφαικίσῃ ποτέ, οὔτε θὰ γίνῃ παλαιόν, ἀλλ' ὅσον ὁ χρόνος θὰ παρέλκειται, τὸσον ἡ υἱαιότης αὐτοῦ θὰ γίνεται λαμπρότερα καὶ ἀκριβοτέρα καὶ ἡ ἀκτινοβολία τοῦ φωτός αὐτοῦ μεγαλιώτερα.

25. Εἶδες τὴν ἀντοχὴν αὐτοῦ τοῦ ἐνδύματος, Εἶδες ἐνδομὸς λαμπρότητα, τὴν ὅποιαν δὲν καταβάλλει ὁ χρόνος, οὔτε ἀραιώνει ἡ πολυκαρπία, Εἶδες, ἀρετὴν ἀνέκφραστον; Ὅς δεῖξωμεν λοιπὸν προθυμίαν, σὰς παρακαλῶ, νὰ διατηρήσωμεν τὴν υἱαιότητα ταύτην ἀκραιὸν καὶ ὡς μάθωμεν μετὰ λεπτομέρειαν ποῖα εἶναι τὰ μέτα, τὰ ὅποια δύνανται νὰ διατηρήσουν τὴν λαμπρότητα ταύτην. Ποῖα λοιπὸν εἶναι ταῦτα. Τὸ κυριώτερον ὅλων εἶναι ἡ ἀδιάκοπος προσευχή, ἡ εὐχαριστία διὰ τὰ ἀγαθὰ, ποὺ ἐλάβομεν καὶ ἡ παράκλησις, ὑπὲρ τῆς ἀσφαλοῦς διατηρήσεως αὐτῶν. Ταῦτα εἶναι ἡ συντηρία μας, τὸ φάρμακον τῶν ψυχῶν μας, τὸ ἱατρικὸν τῶν παθῶν, ποὺ γεννιᾶνται εἰς τὴν ψυχὴν μας. Ἡ προσευχή εἶναι τὸ ὄρυγμα τῶν παθῶν ἡ προσευχή εἶναι τὸ καθαρικὸν τῆς ψυχῆς μας ἡ προσευχή εἶναι ἡ ὑπολύτρωσις ἀπὸ τὰ ἁμαρτήματά μας ἡ προσευχή εἶναι ἡ βάση τῶν ἀνταρρήτων ἀγαθῶν. Διότι ἡ προσευχή δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ συνδιάλεξις μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ ὁμιλία πρὸς τὸν Κύριον τῶν ὅλων. Ποῖος λοιπὸν δύναται νὰ εἶναι εὐχεστότερος ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον ἑκείνον, ποὺ ἀγωνίζεται συνεχῶς νὰ συνομιλᾷ μετὰ τὸν Κυρίον τῶν ὅλων.

26. Καὶ διὰ νὰ μᾶλλον περὶ τίνος ἀγαθοῦ ποιεῖται, ἀέψου σὲ παρακαλῶ, τοὺς ἀνθρώπους ἑκείνους ποὺ ἐπιτρέφονται ἀπὸ τὰ πράγματα τῆς παρούσης ζωῆς καὶ δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τὰς αἰσῶν. Οὗτοι, ὅταν ἴδωσι κάποιον συνεχῶς νὰ συνομιλᾷ μετὰ τὸν ἐπίγειον βασιλεῦ, πῶσον μεγάλαν καὶ οὐδοσίαν τὸν θεωροῦν! Τὸν χαρακτηρίζουν ὡς τὸν εὐτυχέστατον ἄνθρωπον τὸν περιβάλλοντα μετὰ θαυμασμοῦ. θεωροῦντες αὐτὸν ἐξαιρετικὴν προσοικτικότητα εἰς τὴν ὁποῖαν ἀπενημιόθη ἡ ὑπερβολὴ τιμῇ. Εἴν λοιπὸν οὗτος ὁ ἄν-

Θρωπος, καὶ οὕτως συνομιλεῖ με θυμὸν τοῦ διὰ τὸ βασιλεὺς ἔχει τὴν αὐτὴν φύσιν με αὐτὸν· καὶ περὶ ἐπαγγελίαν καὶ προσημαίνων πραγμάτων, θεωρεῖται, ὅτι εἶναι τὸσον περίτρυπτος καὶ ἐπίσημος, ὥστε νὰ εἴπῃ κανεὶς περὶ ἐκείνου ποῦ καταξιοῦται νὰ συνομιλῇ μετὰ τοῦ Θεοῦ καὶ οὐκ περὶ ἐπαγγελίων πραγμάτων ἀλλὰ περὶ συγκεκριμένων τῶν ἀμαρτημάτων, περὶ τῆς ἀφέσεως τῶν παραπτωμάτων περὶ τῆς διατηρήσεως τῶν καλῶν κορηγηθέντων δωρεῶν, περὶ ἐκείνων ποῦ εἰς τὸ μέλλον θὰ τοῦ κορηγηθῶν, περὶ τῶν αἰώνων ἀγαθῶν. Οὗ τοῦτο καὶ ἀπὸ αὐτὸν ὡς οὐ ποῦ φέρει τὰ διδάγματα τὸν βασιλεῖα) δὲν εἶναι εὐτυχέστερος, ἀφοῦ διὰ τῆς προσευχῆς προσελκύει τὴν ἀνύψην θούλῃαν.

27. Αὕτη λοιπὸν πρὸ πάντων θὰ δυνηθῇ νὰ μᾶς διαφυλάξῃ ἀπὸ τῆς ἐκείνου τοῦ τοῦ πνευματικοῦ τὴν λαμπρότητα καὶ μᾶλλον με αὐτὴν ἡ ἀφάνεια ἐλεημοσύνη, ἡ πηγὴ τῶν ἰσχυρῶν μας ἀγαθῶν καὶ ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν μας. Τὸ ζήτημα τοῦτο δύναται ἀναριθμητὰ ἀγαθὰ ἀναθεῖναι νὰ μᾶς κομηγίση, νὰ αἰσθῇ τὴν εἰς τὴν ψυχὴν μας τυχερὰ τῶν ἀμαρτημάτων καὶ πολλὰ νὰ μᾶς χαρίσῃ θεοσιμότητα διὰ τὴν σωτηρίαν μας. Τὸ ζήτημα τοῦτο τῶν ἀρετῶν μετεχειρίσθη καὶ ὁ Κορινθίους ἔως νὰ ἀποσπᾷ εἰς τὸν οὐρανὸν τὰς προσευχὰς τοῦ διὰ τοῦτο καὶ ἤκουσαν ἀπὸ τῶν ἁγέλων· «Αἱ προσευχαὶ καὶ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέστησαν εἰς μνημόσυνον τοῦ ἐνυμνοῦ τοῦ Θεοῦ». Πρὸς 10, 4.

28. Εἶδεν πόσῃ δὲ αὐτῶν ἀπέκτησαν παρηλασίαν ἀνθρώπων, ὁ ὅποιος ἐπέφραεν δὸνον τὸν θῆλον τοῦ φορῶν τὸ στρατιωτικὸν ἐνδύμα καὶ τὴν στρατιωτικὴν ζώνην. Ἄς ἀκούσων αὐτὰ ἐκείνου, ποῦ εὐρίσκειται εἰς τὸν στρατὸν καὶ ὅς μύθουν ὅτι ἵπποτες δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἀσπῇ τὴν ἀρετὴν ἐκείνου, ποῦ θέλει νὰ διώγῃ προσκετικὸν βίον ἀλλ' εἴησι δυνάμει εἴτε τὸ στρατιωτικὸν ἐνδύμα ἢ ἢνας φορεὶ καὶ ὅληα φέρει, εἴτε νυνὰ καὶ ἔχει καὶ διὰ παιδείαν καὶ ὑπηρεσίας φροντίζει· εἴτε πολιτικὸν ὄφλημα φέρει νὰ ἀρραβωνεῖται μετὰ πολλὴν προθυμίαν εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἰδοὺ τὸ παράδειγμα τοῦ θειασμοῦ τοι τοι ἀνδρὸς στρατιωτικῶν ἐνδύματι ὁρῶμεν καὶ ὅληα εἴτε στρατιωτικὸν ὅπλαμα ἔφερε ἢ ἢτο ἐκαστονταροχὸς ἢ ἢτο δὲμος ἠθέλησε, εἴτε με νηφαλιότητα καὶ προσοχὴν καὶ διὰ τοῦτο ἠξιώθη τέσεως ἐκ τῶν οὐρανῶν κληρονομίας. Καὶ διὰ νὰ μᾶς ἀκριβοῦς ὅτι ἡ ἀνάθεσις χάρις τότε ἐκτελεῖται εἰς μᾶς, ὅταν ἡμεῖς πρῶτοι προσφέρωμεν ἑστὶν ἐξαρτῶμεν ἀπὸ ἡμῶν, ἀκούσε τὴν ἱστορίαν αὐτῶν. Ἐπειδὴ ὁ Κορινθίους προσημαίνων εἶπε κάμει, ποῦ μᾶς καὶ πλουσίας ἐλεημοσύνας καὶ ἐνέμενον εἰς ἐκτελεῖται προσεχῶς, κατὰ τὴν ἐνάντιον ὥραν, λέγει ἡ Γραφή ὅταν προσεχῶς, ἔνας ἀγγελὸς ἐκτελεῖται ἐμπροσθέν τοι καὶ τοῦ εἴπῃ

«Κορινθίους, αἱ προσευχαὶ σου καὶ αἱ ἐλεημοσύναι σου ἀνέστησαν εἰς μνημόσυνον τοῦ ἐνυμνοῦ τοῦ Θεοῦ» (Πρὸς 10, 1-4).

29. Ἄς μὴ περὶ τοῦ ἐλεημοσύνης τοῦ λόγου τοῦτον ἀλλ' αἱ παρατηρήσωμεν προσκετικὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός καὶ τότε θὰ ἐννοήσωμεν τὴν φιλοφροσύνην τοῦ Κυρίου καὶ θὰ μάθωμεν, ὅτι κανένα δὲν παραδίδεται, ἀλλ' ὅπου θὰ ἴδῃ νηφαλιὸν ψυχὴν ἐκεῖ καὶ τὴν χάριν αὐτοῦ πλουσίας κομηγί. Ἐπρόκειτο περὶ ἑνὸς ἀνθρώπου στρατιώτου, ὁ ὅποιος δὲν εἶχε καθόλου διδασκῆναι τὸν θεῖον νόμον ὁ ὅποιος εὐρίσκειτο ἀνακαταμένως με κομηγίς ὑποθέσεις, ὁ ὅποιος κάθε ἡμέραν εἶκεν ἀναριθμητοὺς περὶ τοῦτο καὶ ἐμπεδία καὶ ὅμως δὲν διαρεστο τὸν θῆλον τοῦ εἰς φαγοπότια καὶ πολυφαγίαν ἀλλ' εἰς προσευχὰς καὶ ἐλεημοσύνας καὶ τῶν μόνον, τοῖς ὅποιον ἐπρόκειτο καὶ τῶν πολλῶν προσκετικῶν καὶ ἐλεημοσύνας μενολοδοῦντες ἔκρινε, ὥστε κατέστησε τὸν ἑαυτοῦ τοῦ ἔχον νὰ ἴδῃ τὴν αὐτὴν ὁπτασίαν.

30. Ποῦ εἶναι τώρα ἐκείνου ποῦ πλουσία τραπέζια παροῦσται· εἰς τὰ ὅποια ἀφῆκον οἶνον καταναλίσκειν καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς συμπόσια περνοῦν καὶ οὔτε πρὸ τοῦ φαγεῖν πολλὰς καταδύκοντες νὰ προσευχῶν, οὔτε μετὰ τὸ φαγεῖν νὰ εὐχαριστήσων τὸν Θεόν ἀλλὰ νομίζουσιν ὅτι ἵπποτες εἰς αὐτοὺς νὰ κάνουν ἀφῆκας ἀποδοτικῶς θελοῦντες ἔχουσιν ὀφείλημα καὶ εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς καταλόγους· εἶναι ἐγγεγραμμένοι καὶ με στρατιωτικὴν στολὴν εἶναι ἐνδεδυμένοι. Ἄς ἴδωμεν τοῦ Κορινθίου τοῦτο τὰς αἰκνὰς προσεχῶς τὰς ἡλικίας ἐλεημοσύνας καὶ ὅς καλῶμεν τὸ προσημαίνον ἀπὸ ἐντροπῆς.

31. Ἰδοὺ δὲ δὲν θὰ φανῇ εἰς ἐκείνους μόνον οὐτοὶ ἀπόστολοι, ὑδάκαλοι, ἀλλ' εἰς ὅλους ἀνεξαρτήτως ἡμᾶς καὶ εἰς οὐτοὺς ποῖ ἐπρόστησαν νὰ ἀκολουθήσων τὴν προσημαίνον θῆλον καὶ εἰς ἐκείνους ποῖ ἀπερῶνθον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκκλησίας. Διὸ καὶ ἀπὸ τῆς θείας διανοῆς ποτε νὰ καυχήσῃ, διὸ ἐπέθετε τὸν νόμον με ἐκείνους ἱέλων πρὸς τὴν προσοχὴν ἢ τὴν αὐτὴν νηφαλιότητα πρὸς ἐλεημοσύνην ὥστε νὰ γίνῃ ὅλος κομηγίς ἀπασίας. Διὰ τοῦτο, ὅς παρακαλῶ ἀφοῦ εἰς τὸ παλῶν δὲν ἐπαρτήμεν τὸν ἱέλων αὐτοῦ· ὅς τὸν πηλὴ θεωρεῖ τοῦλαχιστον ἀπὸ ποτα δλοῖ, χωρὶς κομηγίαν εἰς κατὰ τὸν οἶνον οἱ στρατιωτικοὶ δὲν καὶ οἱ ἱέλων. ἀφοῦ ἠξιώθημεν τῶν δωρεῶν καὶ ὅς μὴ φρονῶμεν κατωτέρω ἐκείνοι, ὁ ὅποιος με στρατιωτικὴν στολὴν πρὸς μεγάλην ἐπέθετεν ὁ μετὰ τὸν Μοῦνον τότε θὰ δυνηθῶμεν νὰ διατηρήσωμεν ἀκαταλάντῃ τὴν ἀκαταλάντῃ καὶ λαμπρότητα τοῦ πνευματικοῦ μας τοῦτο ἀνδρὸς ὅταν νὰ ζήτῃ τὴν ἀρετὴν τοῦτων με πολλὴν ἡλικίαν καὶ τὸν ἑαυτοῦ μας ἀκαταλάντῃ.

της Εκκλησίας, "Ας τοῖς ἐναγκαλισθούμεν λαοὶν οὐ μέλη ἰδικά μας καὶ γνησίον πρὸς αὐτοὺς ὡς ἐκδηλωσάμεν ἀγάπην." Ἀς μὴ παρατηρήσωμεν ὅτι ἀπλοῦν διαφορετικὴν ὁπὸ ἡμῶν γλώσσαν ἀλλ' ὡς κυττάζομεν βαθύτερα καὶ προσεκτικῶς διὰ τὴν ἰδίαν ψυχὴν αὐτῶν τὴν σοφίαν καὶ συνείδησιν. Ὅσον εἰς τὴν ἀνθρώπινον αὐτῶν γλώσσαν¹ τὰ στρέψωμεν τὴν προσοχήν μας, ἀλλὰ εἰς τὰ ἐσωτερικὰ αὐτῶν φρονήματα. Καὶ τότε θὰ μάθωμεν, ὅτι ἐκεῖνα ποὺ ἡμεῖς τυπικῶς διὰ τῶν λόγων προσπαθοῦμεν νὰ διδάσκωμεν, ταῦτα αὐτοὶ διὰ τῶν ἔργων ἐπιδεικνύουσιν, διότι ἐφαρμόζουσιν εἰς τὸν βίον των ἐμπεικτικῶς τὸν ἀποστολικὸν νόμον κατὰ τὸν ὁποῖον ἕκαστος πρέπει ἢ κα' ἢς ἐργασίας τῶν χειρῶν τοῦ νὰ πραγμαθεύεται τὴν καθήκον τὴν του τρυφῆν.

3. Ἐκείνων τῶν μακαρίων Παύλων ποὺ λέγει «Κοιτῶμεν ἐργαζόμενοι ταῖς ἰδίαις χερσὶ» (Α' Κορ. 4, 12) καὶ τάλιν² «Ὅτι ταῖς χερσὶς μου καὶ ταῖς οὐραῖς μου ἔργοι ἐπιπρέτησαν αἱ χεῖρες αἱ αὐαὶ» (Περὶ 20, 24) καὶ τοὺς λόγους τοῦτους εἰς τὸν βίον των ἐφαρμόζοντες ἀπλοῦν ἐνλωπότερα διὰ τῶν ἔργων ἀπὸ ἐκείνων ποὺ κηρύτταν μόνον διὰ τῶν λόγων, καὶ ἀναβιβάνοντες ὅσον τοῦ μακαρίου ἐκείνων. τὸν ὁποῖον εἶπεν ὁ Χριστὸς «Μακάριος γὰρ, λέγει, ὁ ποιήσας καὶ διδάξας» (Ματθ. 5, 19). Διότι, ὅταν προηγήται ἡ διὰ τῶν ἔργων διδασκαλία, δὲν ὑπάρχει ἀνάγκη διδασκαλίας καὶ συμβουλῶν διὰ τῶν λόγων. Διὰ τοῦτο λαοὶ ἐλέησε ἕκαστος ἐξ αὐτῶν πόρτα μὲν νὰ εὐρίσκηται πληροὶν εἰς τὸ ἱερὸν ἔθνος, νὰ ἀναγινώσκῃ τοὺς θελοὺς νόμους καὶ νὰ διαπεραγαγῇ χρηστικῶς τοὺς υποτακτικούς αἰ τοῦ καπλῆν ἢ κοπιᾶν καλλιέργειαν τὴν γῆν μετ' ὀλίγον νὰ σὺρῃ ἄροτρον, νὰ ἀνοήνῃ εἰς τὸ κύμα ἀλλάξαι, νὰ ριπῇ ἐκεῖ πρὸς σπόρους καὶ εἰς τοὺς κολλοὺς τῆς γῆς νὰ τοὺς ἐμπροστεύσῃ. καὶ ἄλλοτε νὰ μεταχειρίζεται τὸ ἄροτρον τῆς διδασκαλίας καὶ νὰ ἐναποθέτῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν του τὸν σπέρμα τῶν θεῶν ὁθημάτων.

4. Ἀς μὴ παραβλέπωμεν λαοὶν τὴν ὁρσὴν αὐτῶν λόγῳ τῆς ἐξωτερικῆς αὐτῶν περιβολῆς καὶ τῆς γλυκύτης τοῦ ὁμιλοῦν. ἀλλ' ὡς ἐξετάζομεν λεπτομερῶς τὸν βίον αὐτῶν τοὺς ἀγγελικῶν καὶ τὸν πλήρη χριστιανικῆς φιλοσοφίας τρόπον τῆς ζωῆς αὐτῶν. Διότι ὅν ἐστι ἀπομακρυνθῇ ἀπ' αὐτῶν τὸν καὶ καθὲ τρυφῇ καὶ ἀναπέσει εἰς τὸ φανερὰ, ἀλλὰ καὶ καθὲ τρυφῇ, ἡ ὁποία παρατηρεῖται εἰς τὰς πόλεις Τρωγυ.

¹ Διὰ τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ τῆς Σοφίας ἀπαιτοῦν ἡ ἀγγλικὴ γλῶσσα ἥτις ὅμως γινώσκει καὶ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα. Ἰδὲ Περικλειανὴς ἀπομνημονεύματα σελ. 304 ἄνω.

τόσον μόνον ὅσον εἶναι ἀναγκαῖον διὰ νὰ διατηρηθῶν ἐκ τῆς ζωῆς καὶ ὅσον τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς των διέπονται μὲ ὄρνους καὶ διαρκεῖς προσευκάς, μνημονεῖς καὶ εἰς τοῦτο τὸ ἔργον τῶν ἀγγέλων.

5. Καθὼς δηλαδὴ αἱ ἀσφατοι ἐκεῖνα δυνάμεις δὲν ἔχουν ἄλλο ἔργον, παρὰ τὸ νὰ ἱμνοῦν διαρκῶς τὸν δημιουργὸν τῶν ὅλων, κατὰ τὸν αὐτὸν ἀκριβὲς τρόπον καὶ οἱ θνητοὶ οἱ τοὶ ἄνθρωποι, ἐκαστοὶν θεδωκὶς τὰς ἀσφατοὺς αὐτῶν ἀνάγκας ὅσοι εἶναι συνδεδεμένοι μὲ σῶμα ἀλλ' ὅλον τὴν ὑπόλοιπον χρόνον αὐτῶν εἰς ὕμνους πρὸς τὸν θεὸν καὶ προσευκάς τὸν ἀπερίνοιν. Ἀποὺ διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου ἀπεκατέστησαν ἀριστικῶς τὰ κοσμικὰ θελήματα, διὰ τῆς ἀσφατοῦ συμπεριφορᾶς αὐτῶν προσπαθοῦν νὰ ἀγγείλῃσι τοὺς ὑποτακτικούς των εἰς τὴν μέγαν τοῦ θεοῦ των Παιὶς λαοὶν δύναται ἐπαξίως νὰ τοὺς ἐγκωμιάσῃ. Οὗτοι δὲ καὶ σπερδοῦνται διὰ τῆς κοσμικῆς σοφίας, ἔχουν τὴν ἀληθῆ σοφίαν καὶ οὐα τοῦ θεοῦ των ἀπέδειξαν πραγματοποιησόμενους τοὺς λόγους τοῦ Ἀποστόλου «ὅτι τὸ μυστὸν τοῦ θεοῦ σοφωτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστι» Α' Κορ. 1, 25.

6. Διότι, ὅταν ἴδῃς τὸν ὅλον τοῦτον ἄνθρωπον που οἰομένη εἰς τὴν ὑπαίθεον καὶ τίποτε ἄλλο ἀπὸ τῆς γενεῆς καὶ τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς δὲν γνωρίζῃ, νὰ μὴ φρονῇ καὶ καθόλου διὰ τὰ πράγματα τῆς περὶ τῆς ζωῆς, ἀλλὰ εἰς τὴν σὺνάντιαν ἀγαθὰ νὰ κατευθύνεται μὲ τὴν πτερὰ τῆς διανοίας νὰ εἶναι ἐπὶ πλέον εἰς θέαν νὰ φιλοσοφῇ περὶ τῶν ἀπορητῶν ἐκείνων ἀγαθῶν καὶ νὰ γνωρίσῃ τελειῶς ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα οὐτε αὐτὸν νὰ φαντασθῶν ἡμποροῦσαν οἱ ἔθνικαι φιλόσοφοι, ποὺ ἐπετρανεύοντο διὰ τὸν πλῆγμονα καὶ τὴν μάδον αὐτῶν, πᾶς δὲν θὰ ἔκρη μίαν μεγάλην ἀπόδειξιν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. Διότι ἀπὸ ποῶν ἄλλων πηγῶν, λέγε μου, σὲ μαρτυροῦν, ἔλαβον οὗτοι τόσο μεγάλην φιλοσοφίαν περὶ τῆς αἰετῆς καὶ τῆς δυνάμεως νὰ μὴ προσέκουν εἰς τὰ βλεπόμενα πράγματα, ἀλλὰ νὰ προσηύδον τὰ ἀόρατα, ἀφανῆ καὶ ἐλπίζομενα ἀγαθὰ ἀπὸ τὰ φανερὰ καὶ εἰς τὰς χεῖρας ὑπάρκοντα. Αὐτὸ εἶναι πίστις τὸ νὰ θεωρῇ ἕνας τὸ ἀγαθὸν ποὺ μὴ ἐπαχέβῃ ὁ θεὸς τὰ ἀπᾶσι δὲν φαίνονται διὰ τῶν σαρκικῶν ὀφθαλμῶν. περισσότερον ἀξιώματα καὶ βέβαια, ἀπὸ ἐκεῖνα ποὺ φαίνονται καὶ εὐρίσκονται ἡμῶν εἰς τὰ μάτια μας.

7. Διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου ὅλοι οἱ δίκαιοι διέπρεψαν καὶ τῶν ἀνεκφράστον ἐκείνων ἀγαθῶν ἡμῶν. Διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου ὁ ποιητὴς ἀβραάμ, κατέστη ποιητὴς ἀπὸ τοῦ κυρίου, διότι κατέβαλε τὴν ἀδυναμίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ πρὸς τὴν δύναμιν ἐκείνου ποὺ εἶδε τὰς ὑποσέσεις κατηύθυνεν ὅλας του τὰς σκέψεις. Διὰ τοῦτου καὶ ἡ

θεία Γραφή ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ· «Ἐπίστευσε γάρ, λέγει, Ἀβραάμ τῷ Θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην» (Ρωμ. 4, 3). Διὰ τοῦτο καὶ ἦσαν εἰς τὴν ἀρχὴν ἥκουσε· «Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν ἣν ἂν σοὶ δείξω» (Γεν. 12, 1) μετὰ μεγάλης προθυμίας ὑπήκουσε καὶ ἐξετέλεσε τὴν διαταγὴν τοῦ ἑλθε. Ἀπῆλθε τὴν γῆν τοῦ, οἴου εἶσε καταστῆναι καὶ ἐφυγε χωρὶς νὰ γνωρίσῃ ποῦ θὰ σταματήσῃ. Ἀντὶ τῶν φανερῶν καὶ βεβαίων ἀγαθῶν προετίμη τὴν διαταγὴν τοῦ Κυρίου καὶ οὐκ ἔκρινεν δὲν περιεργάζετο ταύτην, ὥστε τοῦ ἐξαλλεῖσθαι ἢ διάνοιαι, ἀλλὰ παρατηρῶν μόνον τὴν ἀξιοπιστίαν τοῦ δίδοντος τὴν διαταγὴν, ὑπερενέκραεν ὅλα τὰ ἀνθρώπινα ἡμιόδια, δι' ἃ μόνον φροντίζων, νὰ μὴ ἀντελέσῃ ἐλλειπῶς τὴν ἐντολήν, ποῦ ἔλαβε.

8. Ταῦτα δὲ δὲν ἔγιναν μόνον διὰ τὸν δίκαιον, διὰ τὸ φανερὸν τὸ μέγεθος τῆς πίστεως αὐτοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ νὰ γίνωμεν καὶ ἡμεῖς μιμηταὶ τοῦ πατριάρχου. Ἐπειδὴ δηλοῦν εἶδεν αὐτὸν νὰ ἔκῃ μιστὴν εὐαγγελίου, ἠθέλησε τὸν ἀγνωστον καὶ κρυμμένον αὐτὸν φωστῆρα, νὰ τὸν μεταφέρει εἰς τὴν Χανανὴν ἵνα ἀδηγήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς εὐσεβείας τοῦ εἰς τὴν πλάνην εὐρωσκόμενους καὶ ἀνίστατον ἀκόμη ἔχοντας τὴν δεινότητα, λόγῳ τοῦ σκότους τῆς ἀγνοίας, κατοίκους τῆς χώρας ἐκείνης. Ταῦτα καὶ ἔγινε· διὰ τοῦ Ἀβραάμ οὐκ μόνον οἱ πόστοι καὶ τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ καὶ οἱ τῆς Αἰγύπτου ἐμύνησαν, καὶ τὴν ἀρετὴν τοῦ δικαίου. Κύπιαρ λοιπὸν τῆς μεγαλοφυίας αὐτοῦ τὸ μέγεθος καὶ πῶς λαθὼν περὰ ἀπὸ τὸν πόθον αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν, δὲν ἵστατο μόνον εἰς βία ἔβλεπεν, ὥστε εἰς τὰς ὑποσχέσεις, ποῦ ἐλάμβανε, ἀλλὰ καὶ πέραν τούτων ἀπροχώρει καὶ τὰ μέλλοντα νοερώς βέβλεπε. Καὶ ἐνῷ ὁ Θεὸς τοῦ ὑποσχέσθαι γῆν, ἀντὶ τῆς γῆς, ποῦ ἐγκατέλειπε, λέγων· «Ἐξέλθε ἐκ τῆς γῆς σου καὶ δεῦρο εἰς γῆν, ἣν σοὶ δείξω» (Γεν. 12, 1) αὐτὸς ἐγκαταλείπων τὰ αἰσθητὰ πράγματα, τὴν νοῦν τοῦ εἶκεν εἰς τὰ πνευματικὰ καὶ αὐτὰ ἐπεθύμει.

9. Ὡς αἴνιγμα οὕς φαίνεται αὐτὸ ποῦ λέγει. Μὴ ταράσσετε ἑαυτοὺς, θὰ οὕς δόξαι νὰ ἐννοήσετε, πῶς ὁ δίκαιος οὕτως, λαθὼν ὑποσχέσεις περὶ αἰσθητῶν ἀγαθῶν, τὰ πνευματικὰ ἐπεθύμει. Πόθεν λοιπὸν θὰ λάβωμεν ἀκριβεῖς περὶ τοῦτο πληροφορίας; Ὡς ἀκούσαμεν τὸν Ἰσὶον τὸν Ἀβραάμ ἢ πᾶλλον τὸν μακάριον Παῦλον, τὸν διδάσκαλον τῆς Οἰκουμένης, ὅπως μὲ ἀκρίβειαν ἐγνώριζεν ὅλα ταῦτα, τί λέγει περὶ αὐτοῦ καὶ γενικῶς περὶ ὅλων τῶν δικαίων. Θέλων κάποτε νὰ μὲν ὑπενθυμίσῃ τοὺς δικαίους, π.χ. τὸν Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαάκ, τὸν Ἰακώβ λέγει· «Κατὰ κτῆν ἀνέβησαν αὐτοὶ πόσους μὴ

κατασφραγίσαντες τὰς ἀπηγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτάς, ἰδόντες καὶ ἀπιστοῦμενοι καὶ ἀπαλογισμένοις διὰ ἔξουαι καὶ πορεψίδους εἶσαν ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἑβρ. 11, 13).

10. Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ λέγεις, ὁ μακάριε Παῦλε; Πᾶς δὲν ἔλαβον τὰς ὑποσχέσεις; Δὲν κατέλαβον ὁλόκληρον τὴν Παλαιστίνην; Δὲν ἔγιναν κύριοι τῆς γῆς; Νοί, λέγει. Τὴν μὲν Παλαιστίνην κατέλαβον καὶ τῆς γῆς κύριοι ἔγιναν, ἀλλὰ διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς πίστεως ἄλλοι εἶσαν σπράγγει τὴν ἐπιθυμίαν των. Διὰ τοῦτο προσέθεσε· «Οἱ γὰρ ταῦτα λέγοντες ἐμφανίζουσιν διὰ πατρίδα ζητοῦσι καὶ εἰ μὲν ἐκείνης ἐπιθυμῶντος ὅς ἡς ἐλήλυθον, εἶχον ἐν καιρὸν ἀνακαμψαί· νῦν δὲ κρείττωνος ὁρέγονται, τοιαύταις ἐπουρανίους» (Ἑβρ. 11, 11-13). Εἶδες τὸν πόθον αὐτῶν; Εἶδες τὴν ἐπιθυμίαν των; Εἶδες πῶς ἐνῷ ὁ Θεὸς τοὺς εἶδεν ὑποσχέσεις περὶ ὕλικων πραγμάτων καὶ περὶ τῆς γῆς ποῦ ἀπέλει, αὐτοὶ ἐζήτουν ἐκείνην τὴν πατρίδα καὶ ἐπεθύμουν ἐκείνην, ποῦ εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν; Διὰ τοῦτο προσέθεσε· «ἡς τεχνίτης ἐστὶ καὶ δημιουργὸς ὁ Θεός» (Ἑβρ. 11, 10). Εἶδες πῶς ἐπεθύμουν τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ πῶς ἐκείνα νοερώς ἔβλεπον, τὰ ὅποια δὲν φαίνονται διὰ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ αἵματος, ἀλλὰ διὰ τῆς πίστεως βλέπονται καὶ κατανοοῦνται;

11. Ἄλλ' ἐδὼ ὁ νοῦς μου ταρασσεται καὶ αἱ σκέψεις μου συγχέονται, ὅταν λάβω ὑπὸ ἄμυν μου, ὅτι ἡμεῖς πρῶτον ἐντέλλομαι τὸ ἀντιθέτον. Διότι οἱ δίκαιοι οὕτοι, καίτοι ἔλαβον ὑποσχέσεις περὶ ὕλικων ἀγαθῶν, εἰς τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ εἶχον σπράγγει τὴν ἐπιθυμίαν των, ἐνῷ ἡμεῖς, ἀναθέτως, καίτοι ἐλάμβανον ὑποσχέσεις περὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν, σφοδρὰν ἐπιθυμίαν ἔχαμεν διὰ τὰ ὕλικα ἀγαθὰ καὶ δὲν ἀκούσαμεν τὸν μακάριον Παῦλον ποῦ λέγει· «τὰ γὰρ βλέπομενα πρόσκαιρα, τὰ δὲ μὴ βλέπομενα αἰώνια» (Β' Κορ. 4, 18). Καὶ εἰς ἄλλο μέρος, διὰ τὸ νὰ δείξῃ δι' ὅλην τὴν αἰώνια εἶναι τὰ ἀγαθὰ ποῦ ἔκει ἐταιμάσει ὁ Θεός, δι' ἐκείνους ποῦ τὸν ἀγαποῦν, λέγει· «Ἄ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε καὶ οὐκ οὐκ ἤκουσε καὶ ἐπὶ καρδίᾳ ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη» (Α' Κορ. 2, 9). Καὶ ἡμεῖς κατὰ τὴν ὁδὸν τούτων μένομεν μὲ ἀνοικτὸ τὸ σῶμα ἐμμελὲς εἰς τὰ ὕλικα πράγματα, ἐννοοῦ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν τῆς παρουσίας ζωῆς, τὴν πολυτέλειαν, τὰς παρὰ τῶν ἀνθρώπων τιμὰς, διότι αὐτὰ φαίνονται διὰ καθαρῶν λαμπρῶν τὴν ζωὴν. Εἶπον· φ α ἰ ν ο υ τ ο ι, ἐπειδὴ εἰς τὴν πραγματικὴν ἡμῶν δὲν διαφέρουν καθόλου ἀπὸ τὴν σαρὰ καὶ τὸ θναυόν.

12. Καὶ πράγματι αὐτὸς οὗτος ὁ πλοῦτος πόλλας δὲν μαρμερῶντες μένει τῆς ἐσπέρας εἰς ἐκείνους, ποῦ ἐνόμισαν διὰ τῶν κήρυκων αὐτοῦ, ὅτι ὡς ἀγνώμων ὑπερέτης δραπέτης, εἰς ἄλλον κύριον μετέβη, γυμνοῦς καὶ ἐρηικοῦς ἐγκατα-

λέγους εκείνους, οι οποίοι με τάση στοργήν τὴν περιέβαλλον. Ὅτι δὲ καὶ εἰς ἀπορήτους κινδύνους πολλὰς ἀδήγησεν ἐκείνους, ποῦ μεγάλην περὶ αὐτοῦ ἐπιθυμίαν εἶχαν, αὐτὴ αὕτη ἡ πείρα τῶν πραγμάτων πάντως διδάσκει. Παρομοία εἶναι καὶ ἡ δόξα ἡ ἀνθρώπινη. Διότι ἐκεῖνος, ποῦ σήμερον φαίνεται εἰς ἄλλους λαμπρὸς καὶ ἐπίσημος, αἰφνιδίως κἀκεῖνος τὰς τιμὰς καὶ γίνεται ἀντικείμενον γενναίᾳ περιφρονήσεως.

13. Τί λοιπὸν ὑπάρχει εὐπελότερον ἀπὸ ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα, ἐπανορθώσαντο, προπῶς ἠφρανεσθῶν, ἐξαφανίζονται, τὰ ὁποῖα ποτὲ δὲν παρομένον μονίμως, ἀλλὰ πολὺ γρήγορα ἐγκαταλείπουν ἐκείνους, ποῦ γὰρ πόθεν τὰ ἐπιβιάσκουν; Αὐτὸ ποῦ παρατηρεῖται εἰς τὴν περιφέρειαν τοῦ τροχοῦ, ἡ ὁποία οὐδέποτε παραμένει εἰς τὸ ἴδιον μέρος, ἀλλὰ διαρκῶς μετακινεῖται καὶ σπέρφεται ὅπως καὶ κἀκεῖ, παρατηρεῖται καὶ εἰς τὰ ἀνθρώπινα πράγματα. Τούτων ἡ μεταβολὴ ἀρηστηκὴ εἶναι, ἡ δὲ μετὰπτωσις ταπεινὴ, διότι δὲν ἔχουν καμμίαν σταθερότητα καὶ μονιμότητα. Ὅλα εὐκόλως ἀνατρέπονται καὶ εἰς τὸ ἀντίθετον πέσουν. Συνεπῶς ὑπάρχει πῶς γελοῖον ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἰς τὰ πράγματα τοῦ παρόντος κόσμου εἶναι προσκολλημένοι καὶ κάσκουν καὶ προσπιπὼν αὐτὰ, αὐτὸ ἐκεῖνο, ποῦ εἶναι ρόνημα καὶ αἰώνιος;

14. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ προφήτης ἀποδρῶν ἐπιβλήσιν καταφέρει κατ' ἐκείνους ποῦ εἰς αὐτὰ προσκολλῶνται, λέγων· Ὡς ὅστις ἐλογίσαντο καὶ οὐκ ὡς φοβόντες» (Ἀμὸς 8, 5). Βλέπε πῶς με μίαν λέξιν ἠθέλησε νὰ φανερῶσιν τὴν μηδονότητα αὐτῶν. Δὲν εἶπεν ὡς π α ρ ε ρ χ ὁ μ ε ν α, δὲν εἶπεν ὡς μ ε τ α θ ἡ λ ὁ μ ε ν α, δὲν εἶπεν ὡς π α ρ α τ ρ ῆ χ ο ν τ α, ἀλλὰ τί; ὡς φ ε ὕ γ α ν τ α, διὰ τὴν δειλὴν τὴν τακότητα καὶ τὴν μεγάλην καὶ αἰφνιδίαν μεταβολὴν αὐτῶν καὶ πῶς διδάξῃ ποτὲ νὰ μὴ προσκολλώμεθα εἰς τὰ ὁρατὰ πράγματα, ἀλλὰ μόνον εἰς ἐκεῖνο τὸ ἀγαθόν, ποῦ ὑπόκειται ὁ Θεός, νὰ ἔσωμεν πεποθήσθαι καὶ θεσπιάσθαι.

15. Διότι καὶ ἀναριθμήτα ἐμπόδια καὶ ἀν ἠφρανεσθῶν, οὐδέποτε εἶναι δυνατὸν αἱ ὑποσχέσεις τοῦ Θεοῦ νὰ παραπέσουν καὶ νὰ μὴ πραγματοποιηθῶν. Ὅπως ὁ Θεός εἶναι ἀμετάκλητος, ἀναλλοίωτος καὶ πάντοτε καὶ διαρκῶς ὑπάρχων, τοιοῦτοτρόπος καὶ αἱ ὑποσχέσεις αὐτοῦ εἶναι σταθεραὶ καὶ ἀμετάβληται καὶ θὰ πραγματοποιηθῶν, ἕκτος δὲν ἡμεῖς παρεμβάλλωμεν ἐμπόδια εἰς τὴν πραγματοποιήσιν των. Εἰς τὰ ἀνθρώπινα ἡμῶς πράγματα ἐνδεῶς τὸ ἀντίθετον συμβαίνει. Ὅπως ἡ φύσις τῶν ἀνθρώπων εἶναι φθαρτὴ καὶ πρόσκαιρος, ἔτσι καὶ αἱ ἀνθρώπινοι διαταραχαὶ εἶναι φθαρταὶ καὶ πρόσκαιραι. Καὶ εἶναι φυσικὸν τοῦτον ἄφροῦ δύναι ἡμεῖς αἱ ἄνθρωποι εἰσελθεῖν

δύνατο παρερνέειν, καὶ τὰ ἔσχατα ἡμῶν ἐκκολουθεῖν τὴν ἀνθρωπίνην μας φύσιν. Εἰς τὰς ὑποσχέσεις ὅμως τοῦ Θεοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ ὑποθέσῃ κανεὶς ταπεινὸν τι. Μόνον αἱ ὑποσχέσεις αὐτοῦ εἶναι βέβαιαι, σταθεραὶ, πᾶσι καὶ μόνιμοι.

16. Διὰ τοῦτο, οἷς παρακαλῶ, ἐκεῖνοι τὸ ἀγαθὸν νὰ ἐπιζητήσωμεν, ποῦ εἶναι σταθερὰ καὶ δὲν ἐπαδέσκονται καμμίαν μεταβολήν. Ἐπιζητῶντες δὲ τὸ θέμις τοῦτο ἐνώπιον ὅλων ὧν ἀνέστηκα, ἵνα κοινὴν πρὸς ὅλους εἰς αὐτὴν τὴν προτροπήν, τόσον ἡμεῖς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πρὸ πολλοῦ ἐμεύθησαν, ὅσον καὶ ἡμεῖς ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι πρὸς προσφάτως ἠδωθήσαν τῆς δωρεῆς τοῦ θαυμάσιου. Ἐπειδὴ τὰς προηγουμένας ἡμέρας εἰς τοὺς τέφρους τῶν μαρτύρων προσερχόμενοι πολλὴν ἐξ αὐτῶν εὐλογίαν ἀπεκαίριον καὶ ἀφρονὸν διὰ τῆς διδασκαλίας πνευματικῆν τροφὴν ἀπληρούμενον, προσκεται δὲ νὰ διακοπῇ ἡ συνέχεια τῶν συνδέων τούτων, συνεπῶς καὶ τῆς διδασκαλίας, ἀκρίτως ἀνογαίον νὰ ὑπενθυνοῦμεν ταῦτα εἰς τὴν ἀγέλην καὶ, ὥστε ἱερὰ νὰ παραμείνῃ εἰς τὴν μνήμην σας ἡ τῶν σπουδαίων αὐτῆς διδασκαλία καὶ ἡ προσηύχων ὧν νὰ σηκωθῇ οὐκ εἰς τὰ ὕλητα, ἀλλὰ εἰς τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ.

17. Μετὰ πολλῆς δὲ προθυμίας νὰ ἔρκεσθε ἐδῶ καθ' ἑκάστην ἡμέραν διὰ νὰ ἀνακέρεστε εἰς τὸν Θεὸν τῶν ὅλων τὰς ἡμερικὰς καὶ ἐξομολογήσεις σας διὰ τὴν εὐχαριστίαν διὰ τὰς δωρεὰς δωρεῶν καὶ νὰ τὴν παρακαλῆτε νὰ οἷς βοηθήσῃ νὰς τὰς διακυβόσετε. Κατόπιν ἐξερχόμενοι τῆς Ἐκκλησίας νὰ ἀρχίζετε τὰς καθημερινὰς σας ἀσκαλίας μετὰ πολλῆς εὐλαβείας. Καὶ ὁ μὲν ἕνας εἰς τὴν κεραινωτικὴν τοῦ ἐργασίαν ἂν πηγαίῃ, ὁ ἄλλος εἰς τὴν ἐν τῇ σιτατετρῇ θέσῃ τοι εἰς σπεύδῃ καὶ ἄλλος εἰς τὰς πολιτικὰς τοῦ ὑποθέσεις. Ἐκαστος ὅπως ἂν ἀρχίῃ τὴν ἐργασίαν τοῦ μετὰ τὸν καὶ ὁ γινώσκων, καὶ ἂν περὶ τὴν ἡμέραν, βῶν ὑπ' ὄφιν τοῦ, διὰ ὁφείλει τὸ θρόνον νὰ ἔλθῃ πάλιν ἐδῶ, διὰ νὰ δώσῃ λόγον εἰς τὸν Κύριον, πῶς ἐπέφερε ταῦτα καὶ νὰ ζητήσῃ συγγνώμην διὰ τὰ ὑπερπατώματα τοῦ. Ἐπειδὴ εἶναι ἀδύνατον, ὅπως καὶ ἂν πολυετήρια προφυλακτικὰ μέτρα λάβωμεν, νὰ μὴ πέσωμεν εἰς πολλὰ καὶ διάφορα παραπτώματα κατὰ τὴν ἡμέραν, διότι ἡ κάποιοι λόγων ἐνάρμοστον θὰ εἴπωμεν, ἡ συζήτησιν ἀνωμαλῇ θὰ ἀκούσωμεν, ἡ ἀπρεπείας ἀκρίτως θὰ διανοηθῶμεν ἢ τὰ μάτια μας δὲν θὰ συγκρατήσωμεν, ἢ ἀκούσιως καὶ ἀναιδέως τὸν καιρὸν μας θὰ περάσωμεν καὶ τὸ καθῆκόν μας ἂν ἢ ἡ κήρυξιν.

18. Διὰ τοῦτο πρέπει καὶ θρόνον δι' ὅλα καὶ οὐκ οὐκ νὰ ἐπιζητήσωμεν παρὰ τοῦ Κυρίου, νὰ καταπεύσωμεν εἰς τὴν φιλανθρωπίαν αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν μακαρίζωμεν. Ἀφροῦ δὲ ἀφελώμεν τὸν χρόνον τῆς νυκτὸς μὴ ἡμεροσκήν καὶ ὑπρηλιά.

τητα, πάλιν να βλαψόμεν εἰς τὴν πρῶτην ἐξομολόγησιν, ἵνα βλαστος ποικιλοῦν ὄψιν τὸν θῖον αὐτοῦ, δυνηθῇ νὰ περῶσιν χωρὶς κίνδυνον τὸ πάλαιος τοῦ παρόντος θῖου καὶ τῆς φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου νὰ ἐξασθῇ. Καὶ ὅταν θὰ εἴτῃ ἡ ἄρα τῆς συναθροίσεως, προσηκόντως τὰ πνευματικὰ ἀντὶ τῶν ὑλικῶν, νὰ συναθροισθῇτε ἐδῶ, διὰ νὰ ἐξομαλίστῃτε καὶ τὰ ἐγκαθὰ ποῦ εἴπατε εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ.

19. Διὰ τὸν δὲν δόξαμεν τὴν προσεραύτητα εἰς αὐτὰ, θὰ ἔκαμεν καὶ ἐκεῖνα χωρὶς κόσμον, ἐπειδὴ ἡ φιλονεικία καὶ Θεοῦ θὰ μὴς τὰ δόξῃ με ὀρθονίαν. Ἐάν δέ, ἀμελοῦντες διὰ τὰ πνευματικὰ, μόνον δι' ἐκεῖνα φροντίζαμεν, καὶ περὶ τῆς ψυχῆς τελείας διασπορούμεντες, στρεφόμεθα διαρκῶς εἰς τὰ ἀγαθὰ τῆς παρουσίας ζωῆς, καὶ αὐτῶν θὰ στερηθῶμεν καὶ ἀπὸ ἐκεῖνα τύποτε δὲν θὰ κερδίσκωμεν. Ἄς μὴ ἀντιστρέψωμεν τὴν τάξιν, οὗς παρακαλῶ, ἀλλ' ἔχοντες ὅπ' ἦν τοῦ Κυρίου μας τὴν ἀγαθότητα δε ἀναθέσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα καὶ ὡς μὴ βασανίζωμεν τὸν ἑαυτὸν μας με τὰς φροντίδας τῆς παρουσίας ζωῆς. Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἀπὸ φιλονεικίας δε τῆς ἀνυπακοῆς μὴς ἔφερεν εἰς τὴν ζωὴν, κατὰ μέγιστα λόγον θὰ ἀρνησθῇ καὶ δι' ὅλα τὰ ἄλλα, ποῦ μὴς χρειάζονται. «Οἶδε γὰρ, λέγει, ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῆζετε τούτων ὁπάντων πρὸ τοῦ ὑμᾶς αἰσθῆσαι αὐτῶν» (Ματθ. 6, 32).

20. Διὰ τοῦτο πρόκειται νὰ εἰρησθῇ ἀπεργαζόμενοι ἀπὸ καθ' ἑκατέστην φροντίδα καὶ νὰ ἀποκαλύψωμεθ με πολλὴν προθυμίαν μετὰ τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ. Ζήτησε σὺ, λέγει, τὰ πνευματικὰ καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ δώσω με ὀρθονίαν ὅλα τὰ σωματικά. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου καὶ βλοὶ οἱ δέκατοι ἐδοξάσθησαν. Ἡ ὁρετὴ αὕτη τῶν δικαίων ὑπερβῆεν ἡ ἀρετὴ τῶν λόγων ἡμῶν τούτου. Ἐλέγομεν ὅτι καίτοι οὕτοι εἰκον λάθῃ ὑποσέσεις ὑλικῶν ἀγαθῶν, ἀνεχέθουν τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ, ἐνῷ ἡμεῖς τὸ ἀντιθέτον ἀπὸ ἐκεῖνους πράττομεν. καίτοι κατέχομεν ὑποσέσεις περὶ πνευματικῶν ἀγαθῶν, χάσκωμεν πρὸ τῶν ὑλικῶν ἀγαθῶν.

21. Διὰ τοῦτο ἀκριβῶς, οὗς παρακαλῶ, ἡμεῖς ποῦ εἴημεθα ἐντὸς τῆς χάριτος, δε μνησθῶμεν, πυνόλυστον τώρα ἐκεῖνους, οἱ ὅποιοι πρὸ τοῦ νόμου, μόνον τους, καθοδηγούμενοι ἀπὸ τὴν εἰς τὴν φύσιν²⁰ ὑπάρχουσιν διδασκαλίαν εἰς ἰσοσύνην βίωσι ἀρετῆς ἠδυνήθησαν νὰ φθάσουν, καὶ με ἅπαντας τὸν ἔπλαν ὡς φροντίζαμεν διὰ τὴν ψυχὴν μας. Ἄς ἀνταλλάξωμεν τὰς φροντίδας καὶ δε μιμνήσκωμεν εἰς τὸ μέσον τὰς

20. «Ἀπὸ τῆς ἐν τῇ φύσει κρυμμένης διδασκαλίας» ἐννοεῖ διὰ τοῦτου ἡ τὴν διδασκαλίαν, ἢ παρεχέται ἢ εἰς τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ὅσα συνετέλλουσιν, ἢ τὴν διδασκαλίαν ἣν παρέχει ἡ κτίσις.

μερίδας. Καὶ ἡμεῖς μὲν δε ἀναλλάτουμεν τὰς φροντίδας, ποῦ ἀφοροῦν εἰς τὴν ψυχὴν, ἀραὶ αὕτη εἶναι τὸ σπουδαιότερον μέρος ἡμῶν, εἰς δὲ τὸν Κύριον ἡμῶν δε ἀφίκαμεν ὅλος τὰς μερίδας καὶ φροντίδας τοῦ σώματος.

22. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς εἶναι μεγίστη ἀπόδειξις τῆς σωφίας καὶ τῆς ἀνεκράτου αὐτοῦ φιλονεικίας, τὸ ὅτι τὴν φροντίδα διὰ τὸ κυριώτερον ἡμῶν σπουδαίον, ἐπιδόξῃ τὴν ψυχὴν, ἀνέθεκεν εἰς ἡμᾶς, διδάσκων δι' αὐτῶν τὴν πραγματείαν, ὅτι μὴς ἐδημιούργησεν ἐλευθέρων ὄντων, καὶ ὅτι εἰς τὴν διάθεσιν καὶ θέλησιν μας ἔθηκε νὰ ἐκτελέσωμεν τὴν ἀρετὴν ἢ πρὸς τὴν κακίαν νὰ αὐτοπολήσωμεν. Περὶ ὧν δὲ ἐκεῖνων, ποῦ ἀφοροῦν τὸ σῶμα, ὑποσέθη, ὅτι αὐτὸς ὁ ὁὐρανὸς θὰ φροντίζῃ, θέλων διὰ τοῦτου νὰ διδάξῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν νὰ μὴ ἔκῃ πεποθήσῃν εἰς τὰς δυνάμεις τῆς, ὅστε νὰ νομίσῃ ὅτι ἡμπορεῖ κατὰ νὰ συνεισφέρῃ πρὸς συντήρησιν τῆς παρουσίας ζωῆς.

23. Διὰ τοῦτο ἡμᾶς, τοὺς ὁποίους ἐτίμησε διὰ τοῦ λογικοῦ καὶ ἤξιασε τοιοῦτον προσορισμὸν, μὴς προτρέπει νὰ μιμηθῶμεν τὰ ἐστερημένα λογικοῦ ζῶα, λέγων «Ἐμβλέψατε εἰς τὰ πεπενὰ τοῦ οὐρανοῦ ὅτι οὐ ἀπειροῦσιν οὐδέ θερρίζουσιν οὐδέ συσπόμεναι εἰς ἀπαθήκας καὶ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτὰ» (Ματθ. 6, 26). Διὰ τούτων λέγει, τρόπον τινά, τὸ εἶπῃ: Ἐάν τόσοι πολλοὶ προνοῦ διὰ τὰ πεπενὰ, ποῦ δὲν ἔχουν λογικόν, ὥστε ὅτι τοὺς χρειάζεται νὰ τοὺς τὸ δί-δω χωρὶς αὐτὰ νὰ καλλιεργοῦν καὶ θερρίζουν χωρὶς αὐτὰ, πολλὰ περισσότερον θὰ φροντίσῃ διὰ σᾶς, τὰ λογικὰ πλάσματα, ἐάν θελήσῃτε νὰ προσηκόνετε τὰ πνευματικὰ ἀντὶ τῶν ὑλικῶν. Ἀφοῦ διὰ σᾶς ἐπλάσα ὅλα αὐτὰ καὶ τὴν κτίων ὁλόκληρον, φροντίσω δὲ δι' αὐτὰ τόσον, πόσῃ προνοίᾳ καὶ φροντίδῃ θὰ κρίνω σᾶς ἀξίους, διὰ τοὺς ἀποίους καὶ ὅλα αὐτὰ ἐδημιούργησα!

24. Ἄς ἔκαμεν λοιπὸν, οὗς παρακαλῶ, ἐμπροσθέν τὴν εἰς τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ Θεοῦ καὶ ἄληθιν μας τὴν διάνοιαν δε κατευθύνωμεν πρὸς τὸν νόμον τῶν πνευματικῶν, θέτοντες εἰς δευτέραν μοῖραν ὅλα τὰ ἄλλα, ἐν σέσει μετὰ τὴν ὑπόσχεσιν τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, ἵνα με ὀρθονίαν ἀπολοῦσθωμεν τῶν παρόντων ἀγαθῶν, ἐκμαθῶμεν ἐκεῖνων, περὶ τῶν ὁποίων ἐλάβομεν ὑποσέσεις καὶ ἀπαργώσωμεν τὴν τιμιότητα τῆς γενέσεως. Ἄς μὴ ἐξοδεύωμεν, οὗς παρακαλῶ, πάλιν δὲν ἡμέ-ρα εἰς ἀδιαφορίαν, εἰς ἀνεκρελεῖς ἀσυχίας, εἰς ἐφαρμάστους συγκεντρώσεις καὶ εἰς σιωπῶσας καὶ μέθην καθημερινήν. Ἄς μὴ ἀπορρίπτωμεν διὰ μελλοντικῆς ἀδιαφορίας, ὅσα τόσον κα-λῶς συνεκεντρώσωμεν, ἀλλ' ὡς διαφυλάττωμεν εἰς ἀσφαλὲς

μέρος όλα εκείνα ποὺ μᾶς ἐδάρρουν ἡ φιλανθρωπία τοῦ Θεοῦ.

25. Σεῖς προπάντων, οἱ ὅποιοι πρὸ ὀλίγου τὸν Χριστὸν ἐνεδόθητε καὶ τοῦ Πνεύματος τὴν ἐπιτοίχισιν ἔδεδωχτε, οὕς παρακαλῶ, καθημερινῶς νὰ προσέχετε τὴν λαμπρότητα τοῦ ἐνδύματός σας, ὥστε νὰ μὴ ἐλαττωθῇ οὐτε ἡ λερωθὴ διὰ λόγων ἀκούστων, διὰ τῆς ἀκαθαρσίας συζητήσεων, διὰ σκέψεων πονηρῶν καὶ ἀκούσιου περιφορᾶς τῶν ὀφθαλμῶν ἐξῆς καὶ ἐκεῖ. Ἀπὸ παντὸς λοιπὸν ἅς περιφρουρήσωμεν τὸν ἑαυτὸν μὲς ἅπαντες, διὰ τῆς διαρκούς ἐνθυμήσεως τῆς φοβερᾶς ἐκείνης ἡμέρας τῆς κρίσεως. ἵνα λαμπροὶ πάντοτε παραμένοντες καὶ τὸ ἔνδυμα τῆς ἀσφαλείας ἀσπλῶν καὶ ἀκηλίδων διαφυλάττοντες τῶν ἀναπράσεων ἐσείνων ἀξιοθώμεν δωρεῶν, τῶν ὁποίων εἶθε ὅλας ἡμεῖς νὰ ἐπιτύχωμεν, διὰ τῆς χάριτος καὶ φιλανθρωπίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μετὰ τοῦ ὁποίου εἰς τὸν Πατέρα συγκρόνως καὶ εἰς τὸ ἅγιον Πνεῦμα, ἀνήκει δόξα, δόναμα, τιμὴ, τώρα καὶ πάντοτε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ
ΕΡΓΑ

ΑΡΧΑΙΟΝ
ΚΕΙΜΕΝΟΝ